SUB | NIEDERSÄCHSISCHE STAATS- UND UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GÖTTINGEN

Werk

Titel: Journael ofte dagelixe memorien van het aenmerckelickste, 't geene op d'expeditie
Autor: Wieringen. J.; Caerden, Paulus van
Jahr: 1605
Kollektion: Handschriften
Signatur: 4 Cod. Ms. hist. 837
Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Werk Id: DE-611-HS-3390523
PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?DE-611-HS-3390523

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.
Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.
Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

Cod. Ms. hist. 837

Histor. 837 1 Bl. (Perg.) + 275 Seiten zu 33 : 20½ cm

1605

'Journael ofte dagelixe memorien van het aenmerckelickste, 't geene op d'expeditie na Ste Helena, Bresilien, West-Indien etc. is gepasseert onder 't commandement van den General Pauwels van Caerden. Gehouden by my J(?). Wieringen 1605'.

Über diese Reise, die Ende 1603 begann, scheint nichts bekannt zu sein; vgl. A. J. van der Aa, biogr. woordenboek III S. 9. Der Reisebeschreibung sind die Copien vieler Briefe van Caerden's eingefügt.

1775 auf einer Auktion im Haag erkauft.

K. Universitäts-Bibliothek Göttingen.

Cod. MS. Hist. 837 Wieringen, Journael (1605)

Die Benutzung dieser Handschrift wird nur unter der Bedingung gestattet, dass, wenn aus ihr ein Textabdruck veröffentlicht wird oder, wofür die besondere Genehmigung der Bibliotheks-Verwaltung zu erwirken ist, Reproductionen hergestellt werden, der hiesigen Bibliothek je ein Exemplar davon schenkweise überreicht werde. Im Falle anderer Benutzung der Handschrift wird die Verwaltung für jede (gedruckte oder andere) Mittheilung wie auch für den Hinweis auf frühere, im gedruckten Katalog nicht vermerkte Veröffentlichungen über die Handschrift oder aus ihr sehr dankbar sein.

Die Benutzung der Handschrift seit 1893:

Datum	Benutzer (Voller Name mit Stand und Wohnort)	Ort der Benutzung	Zweck der Benutzung (nur eingesehen? ganz oder theilweise verglichen? ganz oder theilweise abgeschrieben?)
15.5.1911	yl. 3. Nr. 11.14	—	—

IOURNAEL OFTE DAGEIJX-

memorien van het aenmercke-
lickste 't geene op d'expeditie na S.te
Helena, Bretilien Weit-Indien &c.a
is gepasseert onder 't cõmandement
vanden Generael Pauwels van
Caerden /

Gehouden by my

EX
BIBLIOTHECA
ACAD. GEORGIÆ
AUGUSTÆ.

De Heeren Gecommitteerde Raden ter Admi-
raliteyt tot Amsterdam, ende tot Hoorn offe —
Enchuysen residerende, mede Jare 86 ende drie gode
geneuchde hebbende tot dienste van Lande ende tot af-
breuck des vyants te doen doen equiperen
met schepen binnen de Nederlantsche Gewesten onderling
onder den gecomen synde dat de drie voorsz partyen —
inde voorsz gedaghe, ende midts dien inde presentie daer
tegens genoech sonder noodich by t'Collegie tot Am-
sterdam residerende, ende die twee andere voorsz par-
tyen by die van Noordtquartier, hadde t'selue
De Heeren Staten Generael te kennen gegeuen,
hoe dat haer E.M. gheconcipieerde ordre,
presentie gecommuniceert, nommerende tot Ed. bidden
Landen alst Comandeur Cornelis H. Janssen van
Medenblick, alle dwelcke by haer E.M. gheadvoueert
synde, hebbe die van Amsterdam tegens t'inst gaen
van voorsz Jare totten Admiraelschip begonst
toe te maken t'schip genaemt De Hollantsche
Tuyn, daer op tot Capiteyn geset is geweest
Jochim Heyndricxsz de Wael ende daer by
noch doende als onder de selue Capiteyn voe-
rende de victualieboot genaemt De Witte Valck
daer op haer E. tot Commandeur stelde Jan Aelbertsz
van Nierop, met last uyt voorsz Capiteyn
ons goet voor beyde de selue schepen te maecken tot
— 230 coppen / Ende voort de onder schip van
overloop genaemt De Consent onder die Capiteyn Jan
Adriaensz Cant, onder die victualie voerderen sonde
een jacht genaemt De Goutdinck, daer tot
Commandeur op gheset wierde Anthonis Willems
Smitt uyt Zeeuwen, met last uyt voorsz Capiteyn Cant
ons voor beyde de selue schepen te nemen — 115 coppen /
Also gebbe van gelycken die van Noordtquartier
tegen die tijt toegemaect twee schepen van oorlogh
ende een proviantschip, het eene genaemt De
Witte Valck, daer op tot Capiteyn gecommitteert
is Jan Bodisz, die oock Vyceadmiraell van Hoorn

Sonder bosch, ende op dat anderen tot [illegible]
Jreck Cornelisz Oudt, met Last ons Heure [illegible]
Recht te voorsien met — 125 — oppen, Mits dat andere
Ons beyde reserverde sonder endt ons Heure voorsz. Rente
Half — ende half gemant worde t'voorsz. gewandtschap
gemant Op Sul, Dande op — omanderen sonder Hindrich
Maertsz Jong, Mahende alle Schuw schepen [illegible]
is geladen te Vlie dur schepen bay voorsz. t'Boer
gewandtschepen Ende dz Jacht, die alle Hamb opgebr
soudig — 575 oppen, Sonder de voorsz. Colligy
Schuw Heure schepen respectivelick te vol voorsien
bay Seylz, Want, ende ander schallen bejoefft als Heure
der E.E. goedz raedt vichten tot sulcker Expedition be
hoorlick te mogen bestaen, Ghen bay Loquaen gel[illegible]
Cruijt copels dz andere munitie bay voorsz. nau-
admirant Jande tot Duinen, Jock mede die [illegible]
ende schuit ons tedenz Heure E.E. dande tot [illegible]
bay goede spijs ende dranck voor ontrent 6 dy op
6 dy naendz, dz Dande sonder dating seggen voirts
dat de volck dorch schinge bay Vlie gelaet [illegible]
op Hope bay onder Vlie te becomen, Ende dese
insuw oock also de Schipperen gelt voorsien ist
prosperste bay montcosten dz Gadde te [illegible]
E.E. de cajuyte verluck dese [illegible] Dande by-
dande got tafelgeschirr ende kruchtuyge als ijsser boeck
tinnebeerte Lybaert ende alle ander nodich gereetschap
Ende noch 1 boug de Carbute hutz die zijn eijgendom
bay middelmatich mede Gadde doe voorsz. [illegible]
Speedrijz ende andere Cruyt schuchten streckende tot ver-
maertsz ende gesontert op Heure Lanckrijse,
Hebbe mede uyt Schijfte overvaerde voor dese gemeijn
volck verschoninge dz consignatarik gerechte [illegible]
Resolut dz opte schepen bescheet gewijsen bran-
nidubbe Sandz, hoetz ende schoz, met enige geringe
coopmanschappe bay Novembergedz dz andere oijgen-
schap dande opte reijse gemijne doorluchtige voor te [illegible]
alle bedenke besorginge meerstendeel dande gemaeckt
Ende ijn Cassel ende schepen bestaet bescheijt-
hafft dz voorsz. Contract bay [illegible]

a° 1603.
Den xviij. dachs 27.
Novembris.

In Tafel.

3

Staty ontfangh/ ende in handt gebracht de
segh: selecte Instructie by Hare Ho: Mo: hem medegege-
ven/ daer na hy hem opte Dinsdach voer soude hebben
te reguleren/ Mitsgaders noch een Missive Hare Excell.
alle Admirael Edmirael hem Comissie/ Ende
eenige andere Instructie van wegen 't Collegie ter
Admiraliteyt tot Rotterdam/ te punctueller declarati-
van hemlieder H: M: meninge ende geconcipieerde depesche
te doen/ de van 't volck depediert ende gestelt waer
alle Secretaris ende Fiscael, oock mede om regardt
te nemen opte stuck van 't Convoy/ Ende dat hy met
meerder nu dan noch andere Comissie speciaelder opte selve
stuck gecommitteert, te weten op wat diepte van
water hy/ de Admirael met de Escadre ende
naerder Advenant is dubbelt van Hare
Instructie/ Waer na is opte 8 dach Novembris
tot Amsterdam ende int Noorderquartier om 't volck
eenigermaten te vermeerderen, die de Admiraliteyt
daer te gemaect hadde/ Voorts Hebbende alle 't voer
maendt soldy opte Landt gelevert is/ Ende hy
Overste mede bequame gelegentheyt tot scheep gevonden
Alsoo hy Overste de Vorder Officiers ende
mede derwaerts te Vaertuygh hy een gelycke
Heer de Admirael ook hyende in Hare compa-
nie/ hem derwaerts gevolcht/ Vertrocken dese
de 29 dito/ ende de volgende dach te Amsterdam
Ende hier bleven verscheyde dagen doen
ende daer na Enckhuysen om de andere gelden
te salueren ende te ontfangen Hare Ho: Mo:
nader commandement/ Die dese Ho: Mo: alle
inde respective plaetsen eerlick gefestoyeert sijn/
Ende eenige gelden Hare Ho: Mo: gecommitteerde gedepu-
teert sijnde in persoone na Texel te varen
met de Vlieter by de 200 schuyt van dien/
sijn vertrocken/ ende den andere dach daer na/
Ende gearriveert/ Dese selve tijden is gebleven
gelycke gemelde in Texel ter conjunctuyre gecommen
is verscheyde te dese datten een notabele stuck
van 7279 th opte Hollantsche Diep geborsten

4
a° 1603
van 27 Novembr
totten 29 ditto

Den Texel.

ick doch sonder eenige andere schade myn volck ofte
schepen te doen, hadde doch niet alsoo de winden
ende alle andere behoeffte te voren opte steden sou
mede schijnen ondersteunende varen gebeden. Waer dienen
die noch hulpe ongeraden Laeghen heeft dese dagen
beste gedinge om opte beguamste op te schorten (en)
te stouden ten eynde alle de plaetsen Belegert
van tijt mochte Lijden / Sijn mede opten 20
dese aengecomen de Heeren Gecommitteerden van Dese
van Edelen Collegie van Amsterdam / om
dienende voldoen besorginge mede schijnen eenige opte
Generale staenden de voors. Committeerden van beyde
de Collegien sijnde schepen den Hollantschen Tuyn
geseonden / alwaer haere E. mette Capiteyne collegialiter vergaderde sijn voorgeslagen ende daer stuckelijck
van Edelaert, die te weten de Capiteyne voor te
willen hun aenwijsinge daer op mede gedaen hebben
behoorlijcke redenen waer van dese van Edelaert als
mede Lede van Edelaert gelesen ende copie /
Doch is opte 8e. artel van Hollants fustructie by
haere E. mede gelyckelijck toestemminge gedinge nader
verclaringe ende eenichsins van veranderinge sulcx
als de voorsz sijn na volgen /

Eerstelijck dat alle prinsen gedurende desen voyage te lan
ende alhoewel dat gebraeght sullen worden in
Texel, Maer dat alsdan de selve te restituieren (en)
dat daer van geadviseert sullen worden omme op alsdan
nadere resolutie gedaen sijn, daer sijne gelegentheyt te
voren alles na recht ende redelijck

Ten anderen binnen ontboden de Commissen van prinsen
den Heeren mijne ende haere fustructie in dese
vervatten sijnde voorgelesen sijnde, dunckt op ock
gedinge gebben den behoorlijcken Leden, ende also van
gelycken dat den gesegende Copie authentijcq Landtsaten
Staeten beyder beyde voors. Heeren in handen
van Edelaert Capiteyne voorgedragen ende
gestoffeert sullen worden bestaen nae sijne, daer by volgende
de superscriptie ingevalle den Edelaert opte reyse

Den 29, Lesten Nouemb ende
den 1.2.3 Decembris.

aquamer Vray d'Lotr absent te Vorck, of te te onderhyde
(Voorts dat verspoedt) mit Vrye schepen Vier in
Eyn plaetzen sonder succedeerde, de Vlaemsche in de
Enghelsche Zandt ende Vlissingen geleghen ende
geladen, alle tgeen gedaen hyndert is voorgenomen
dat ynden dese Vinter Vlissingen dese onderen Vaert
Heft te gaen, maer t'is onder gevallen, Sulcx
dat de Enghelsche altoos te Vlissingen die Lesten
Nouembris provisioneliek ende tot dat de Capmy
Duyn op ons Heren edinge nader gehoort sullen Vlissingen
geconcipieerde heeft de seiling die hen gheet
nadere dachte by alle voorvallen gheduyt, te
opte voyage gebruyckt ende onderhouden te Vlissingen
achterdoeghen Got verse te dat Vaert die artyckel
Vay Eijnre Instructie, Item noch Enghelsche vrdonnan
tie Vaer na hen Lay yeliek na gelegenheyt te
Vay tijden ende stonden sonder gebbic te Eynderen
Elyck beyde te stuer gaen na patiencie

Staet gheregt staedt, mit veranderinghe die Eyn nu Eyn Vay denen Engelsche
opt goet vinden Vas Vaert Eyn by gevaecht ofte
afgenomen, Mair Vay t'Vlissingen die Capiteyns
Commandeurs dubbelt Eyn Handen geleent 161

Voorts gebbic Vy mit goede devotie patientie
die goede gelooffige Vinte Vorbeyde, Lyden dat
ons Recht sombijlen voert al dennen schade, Want
opte 3den Decemb Vaeyden so stercke Vinte
dat de Vice admirael Vay Hollants Eyn bescadt mast
Vude ons tacket Eyn Voorsprueten Voor Voor, doch Vy
Vonden Eyn (te Vlissingen comende tacket) Vodder die andere
Vaedende voorts alle dinge alst dennen sinte Hantsaen
Vodder ende goede Vinte Schepe te Vilhelm Vesel,
de stenge ons Hoock ons opte Voordeese te
nemen,

Die 4en Decembris heeft die Engelsche mijsbeleyde
Eyn denen geconcipieerde dennen Boyaume Loop
plaetzen die Vindebouse voort Voorst, Ingevalle
yemants Vaede Lotr tus Vrede die Got uijtgaen

3 Decemb. 1603

Openstandende
brieff.

vande Landt, dat hem ygnamt te verstaene, om by
malcanderen eldaer Vorder te gedencken, Verordt
d'selve wij dese Capittelen te Commanderen opet by-
gaende Solutie aen te setten als volcht.

Dat Landraet dese vermoede begerende tijdelick te
voorsien ende goede ordre selich te gebruycken de Vlote
by malcanderen gelegendt maer Voorts op de voorgenomen
Replouche tot verre te dienen De dat Landt geldende
mogte Begeert, heeft godt gelieft sij inne cracht dat
hem Commissie te volgen hem secrete instructie inge-
stelt de nabolgende ordre, gelycke sij de selve instellt
by desen/ Declarerende dat sij, sij ende haer na gelaten
te volgen/

Ingevalle hemige Schepen Schip offte Jacht by contrarie
Winde onbreder op de andere wort inde Voorhoede dat
Landraet offte dat Vlote quame te Seilen, sij
derfte dat sij hun boven voorts Laten Seilen, sij
begeven onder Lants, alsdan sij de Vlote vinden sullen
offte beyde Schepen Vlote Vaeren, offte nae Lant inde
Ryeberge daer Vlissingen instaende hebben te Anckeren
offte diep gepasseert is, Ende indien niet de Schepen aldaer
bestaende tegen Stroom, sij alsdan noch niet bereyt
mochte sijn sijn Voordere ter aenwijsende plaetsen/
Indien iemant tusschen de Hoofden ende Lijnmuyden dese
Contrarie Winde alsdan hemne quame te verseilen, sal
sij begeven onder Engelant dat Vlacht by te verwach-
ten by de hoochte Vlieter, alsdan sij verneme sal offte
de Vlote gepasseert is, Ende indien sij eldaer
geen seeckere tydinge dat crijgers sal sijn verseeckert
sijn ter plaetsen sals volcht/

Voorders ingevalle iemant verstaeckt als dese Schepen
Lijnmuyden ende Engelants Landt, sal Vader
Hoeck ende sij verwerpen in Lijnmuyden, alsdan sij
by de Schepen eldaer sijn offte ter Cuijpe dat Water
Mathe adviseren dat Vlote binnen sal, Maer offte
geblesen dat sij daer niet te comen sij iemant sal de
beschutte Brieff hier by gaende openen, sij moeten
niet langer te Vlissingen Vaeren nae sijn te volgen/

3. Decembris 1603

Ende also int binnenste van desse beslote bruyns
binnen van het opschrift van de inpetreyns adressiert
geslote is dubbelt van verdrietlicheyt ende verdruckinge van Saken
so wordt gewonnelt by desen, dat ingevalle yemant
Capiteyn nebbens andere van Vlissingen verstellinge of
tegens de vijant Landt.. Wesende van periculen ons
vermoedt te worden (tbedde ende verhoede)
sult desse buytens te brengen met kennisse van tgene
van ubbe principael schrivens opening ende declaratie
ende sijn inhoudt beslotes blijvende int voer verbrandinge
offcouvert sij stelt ofte andere woorde onder voorts
verzeyt op dat de rechte van onse meninge
gelijck kennis sij krijgen.

Dinck opt schrijven des Hollandtschen Tuyghuijs
meester is tegens de Let passen, Ende tvas
anders Laet vrue aerden.

Derste beslotes Loopplaetsbrieven

De beslotes brieven van den voorgaen openbaer te
mentie gemaeckt wordt ende die de inpetreyns
omandeneb is handen gestelt hebben, van
sulcken als volcht, Wesende ten opschrift van
verstelt ofte bestandt.

N. Desen brieff sult gelijck openinge ingevalle
de Admirael in Vlissingen niet sijn windt, noch, adviis
van sijn schrijven volgens de opene credentie brieff
sonder verder niet.

Het binnenste van selve.

N. Eerst eracht te van mijne Commissie volgens
mijne instructie van M. Heeren Staten Generael
der Vereenichde Nederlantsche Gewesten, belast te
sijn mijn oogh op de Vloot in Vlissingen
niet sijn windt, gelijck bijde opene credentie brieff is
gestelt, dat gelijck voorsien in alle diligentie snel
Latijn woorde sonder van Lisbona met geschoten
want Landt onder sonder bedde onder houdende, advenue
ons mette andere schepe van Vlissingen hoge te beseijen
ofte te vernemen van ingevalle ick tot weder adrecuse te

8

3 Decemb 1603

(1)

aldaer, met sy bey/bel als voren ende ingesetene alsvoren/
daer te blijven tot opten 9en Decembris toecomende/
dus dach deser Jnne gerechtent ons mij met d' andere
schepen te verwachten/ Ende indien sy mij alsdan
daer niet en vonden/ so sulet sy des ingesetens
gehouden/ ende anders niet/ Dat na eyschende/
Onder stont/ Dit goet bruet/ Ende was onderteyckent
Laurs van Caerden/

Dit nasschreven beschrift niet den Lenrade
segel mede bekrachtight inhoudende mids voorgaende
hadde dispenie opgerecht./

Item. Des selfs breefs sulet sy openinge ingevalle
sy die Lenrad opten 9en Decembris voor de
ruimte van Lisbona niet en vonden/ Ende anders
niet.

Jngevonden als volcht.

Lenrads brief/ Item. Dat die 9en Decembris onser stadts
in/ Ende sy mij voorde ruimte van Lisbona niet en
vonden/ So [illegible] ende ingesetene van
mijne Commissie ende Jnstructie van Dm. Hoogh
Staten Generael der Vereenichde Nederlanden
gequimeren/ dat sy verstont den endens dat de
Lopen sulte naer Cabo de Sant Vincente/ alwaer
sy mij vinden sulte/ Ende ingevalle niet/ sulte
het aldaer gronden ende mij verbeyden totten 15en
Decembris toecomende dus dat meede gerechtent/
Dat by den voren sy mij tot desen dage dusser-
niet en vermeent/ den maect den endens duer-
segel/ ende set de coers na gat dy Lant van
Canarien/ Jngevonden aldus int gesicht dant-
Lant aende Cyde daer de stadt is gelegen is/ af
ende aen Lopende ende mij verbeydende totten 15en
Januarij dis dach meede gerechtent/ Des volcht
dat den Jnden sy mij niet en vermeent/ so opent
des ingesetens brief/ Dat na sy de sulte

Hobbes te vegulbergh. / Onderstont. / Den grave Brunt
Ende was onderteyckent / Raulf van Cuerden /

Dit dedt ende binnenstigh geslotten Bruft hadde
dusdanigh opstandt. /

Landtvoudt Bruft

Sondagh den 30 dito Januarij nijs ondet Groot
Januarij niet gevindt / smilt dese dach ende nacht
inhoudet landtvoudt vegulbergh. /

Ende also opte schijp van overlegge in Zeuen packetten
de voorsz Heeren Gesandten daer onder geresideert hebt
Prouintschip van Noordtquartier als mede desselfs
mede dij verdragtige schijp. bebroubt, dat, ende
nicht opte Zeemanthoot van Amsterdam, noch opte Jacht
So is mede dijselue dach voorsz Lossie beslotten nieuwe
te zeetuijcken eenige veranderinge hedaen / sulcx als
die te dage boven voorsz staet / Ende is martijnus Hem
sel de gesubstituijeerde mede tegen tegenwoordigh
geladen is, eijgentlijck tijdt stadt / Midtsdien dat de
Heeren dat Gesticht Bruft als volcht. /

Landtvoudt Bruft /

Sondagh den 31 dito Januarij nijs dij Lossie Januarij niet
is vermeldt onder het opslaen dat Groot Januarij
ouder Zijde dach de stadt onder de rood is / So
bolasticke de nijse oraghte dat mijne Commissen
Instructie dat dij Lopen sulte nade Coste dij Landen /
ende stonden onder ijder de Mayo / al waer dijselue
aen Lant sulte gaen int toerichten dat alderechtste
aen Grant stadt, ofte indien tegen dese strijdt is opte
fondament van handen / al waer dijselue mede sulte inden
voorbeelt stonde eens Bruft beyeraen in dij bluchte
vardoen waer in stant sal dat dijselue te doen sulte
hebben / Ende na dat dijselue dach drie dagen gestaen
sulte hebben / sulte alsdan ende niet eerder openen
de binnengeslotten secrete Instructie, die secrete Commen
Ende meconnaie opte stadt die dijselue dij Landen toedragen
hebt. Ende sulte mede dan dach dertichste der

Verandering voort Jacht Prouintboot van Amsterdam.

Ende alhoewel ick achte dat dijselue niemant dan
de Loot mede sulte hebben / So
sulte nochtans indien dijselue
niemant te aldach achte
offte tijdt dagen toebrijgen /
Ende dij so berwaerlijck
niemant daerentusschen
comen / sulte mede noch principale Officiers beraet slagen / dat dijselue eirboirlijck te doen
sulte hebben / om dij Steden op d'een of d'andere plaetse
Leuck goede prijnsen te becomen / Ende sulte mede

Instructie

24. totten 8 Decemb. 1603.

Schuldt plaetse mit kerckhoff ende brieff Latij Vaders ingh. ick sal kunnen verstaen Vnde te wederwaerdigh is, Ende tgunt ghy voorgenomen hebt te doen / Onder Stondt geschreven / Vt supra / Ende was onderteyt Laurs van Caerden /

Dienende dese lestigh brieff te weten de gedenckschr. die ghy opt ghruste mijn Capten opte Schepen hebt overghe andere Heeren alle bevonden ghesien te laten de voorss Secrete Instructie ende last toegeeyghent heeft daer op stonts

Actum. Desse Instructie sulck ghy openen na dat ghy drije daeghen voer ons sult de Majo nadien Vendrack ghepasseert sult hebben / Ende anders gedaen Vinde /

Dat inden Decembris laest mijn Heeren Staten Vanden Hollantschen Vlieth mijn Heer Laurs opte Holder ghy hebt selve schrijftelick met ons gecommuniceert, Vnde ons ock hen mede belast dat Vendrick Hudt ofte Instructie dat Capte Piet by provisie inden bodem gebracht, ende tselve dat Capte Hoter dese reyse aldaer Leggende / also dat ghy Officieren dat plaetse gelaten ghy hadt de Vlieth die andere daeghe mijn onbevoorte gecommandeert is, alsdan ghy dese Vlieth tsaer ofte dese mede Vlissinghen gecommandeert is ontlaste

Dat drije Decembris heeft dat Vendrick inden tractaet dat Heeren Commissen ende gemachtigde te Cassel dat Edele Vorste dat Heeren dat Heeren Instructie goedt gevonden dat Commandeert so opten Provintsche ende also opte Vlieth in handen te stellen Commissen in forma onder sijn Hant teyckent ende Segel om redens inde selve bevonden alle Puncten na inte formulier vanden dolicht /

Formulier der Commissie Vande Commandeurs / Dat Vaderlandt dat Vendrick Vendrick ghy admirael by Commissie dat Hoochgeboren Vorst, Mauritz Prince dat Oranien, Graue dat Nassau etc / onder dat Vlot dat Hollandt ende Zeelandt ghy tvolck dat vorlaet opte selve te dienen dat Edele Mo. Heere Staten generael der Vereenichde Nederlantsche Provincien gequipeert by de Colleghe der admiraliteyt Vlot Amsterdam ghy tot Hoorn ofte Enchuysen residerende / Soo te voet /

V.D. de veranderinge
voorde Comandeurs opte
Provantsc Sepen staet hier
in margine.

Schip genaemt de
Vinck // de Witte Valck

Jhr. maerten Jongs //
Jan Jansz Mack /

Schip

Jhr. marten Jongs //
Jan Jansz Mack

Also onder de voors schepen als Jacht is genaemt
de Goutvinck / bande op de reysen van Vromesz /
Bequaemheyt ende goede apparentie van Antoni
Willemsz mytsg Schael De selve heeft
Committeerde Vadz tot Amsterdam als Comandeur
gestuert, ende gerhiitteert is / sonder dat sy van opene
Lucke Commissie is voorsien / So ist mogelick dat
ick sulcx nicht mach te wege als kennende vermz
te gebeuren dat niet tegenstaende de seyne by onder /
voor bruyck alreede gemaeckt hebbe voors Jacht de
t'elck oft t'ander inconvenient van 't Loot quame te
verstellen / Jsse dese de voors Comandeur dienen
fortune opte synen sieparte sonder meerder te gaderen —
Willen sodanige onse de selve alle mogelicheyt afbreuck
te doen ende eenige goede presse sijn te bekomen /
Ende hebbe ick de voors Comandeur Antoni Willemb
Sz mijn macht van mijne Commissie conformeerde de
meninge van de voors Committeerde Vadz geauthori-
seerde / gecommitteerde ende volcomen macht gegeven —
Authoriseerende / committerende ende volcomen macht
gemelde by desen / om sijn daer mede tegen de Coninck
van Spaigne / ende de Ertshertoge Albertus van
Oostenryck / mitsgaders alle andere Vorsten / Staten ende
Steden vande Vereenichde Nederlanden / ende
alle anderen Vorsten der Vereenichde Nederlan-
den te empeneren ende te gebruycken in alle occur-
rentien ende moyelicke middelen / so sy tselve met
advijs van synen generaelen officieren tot meest te
Zee ende dienst Vandes Lande bevinden sal te behoren
Voorts sonder goede ordre ende discipline onder de
officieren / soldaten ende Boetsgesellen / de delinquan-
ten andere te exempel dienende straffen / de crijg-
shebruicken tot dien eynde gemaeckt en alsnoch / be-
merckende onderhouden en daer onderboven / Ende voort
alles dat de Vlote de goede en Vroome Comandeurs
schueden is ende behoort te doen / Endelick so wel
sy eenige schuit van voors Vlandre comt te —
verouderen / sal gehouden wesen dselve tot Amsterdam
van Amsterdam offte van Hoorn opte Schouwsse
in te brengen om byde selve te recht te doen ende andere

[12]

8 Decemb. 603

Gy Staten

Ende ingelegt gheproches te worden / Ghelijck dat
hy noch mainteneert dat hy den Volcke ghy Stellich verwandt
is / Ende niemant mainteneren te beschadighen / ende onderstaet dat
den Kon. Mat. / noch dat eenige Coninghen / Vorsten ofte
Potentaten dat Vrijstelant / Vranckrijck / Engelandt ofte
Denemarcken / Sweden / Polen / Schotlandt / dat Republijcken
dat Meijnedy / dat Hertogen dat Cooplieden ofte andere
Republijcken / Landen ofte steden die met Vrijheden
Immunitey in Vrientschap ofte neutraliteyt staen /
Alsoo hebben dese Staten / als een vrijstelick ende vrijwillich
vrij Coninghen / Princen / Potentaten / Republijcken / heeren
Ofte vrouwen des selfs alle andere gheseeten dat hooge ende Laege
gestant niemant uytgheset de Coopluyden Engelsch Vrijheyts
den sonder inegen addres oft dispensatie het Commandement
ofte Cooplieden Vaert te doen dat te Vlielandt / Vlie
Staten gheraeckt te houden / te behandelen / ende
hen niet alleen Vrij te Vranckrijck met het Cooplieden Vaert
Volck ende goederen daer op besonder te mogen de
penningen die hy daer mede alsnoch sal mogen becomen
te Lande gaen Veere / Selve Lijftocht te uytvoeren alomme
daert hem nut Vallen sal / mede hem voert alle gherechtigheyt
gunst / bystant / ende Beschermenisse daer sonne te behoeven
dat / daer ende so menichmael hy den Heeren versoecht
sal worden / t'welck hem bevonden by tegenwoordich Vrijheyt
in gelijcken te verleenen / verschenen / Ghenomen / Ghehandelt / ende
met Vollenwoght / Ende gheteeckent met mijn Name ende
gheven die in Staten dese Vrijheyt / Segelen opt eerste
Segel des Hollantschen Tuyns liggende aen
Sinckhuys voor Delft den twintichsten Decembris Anno 603.
(als)
Ende was onderteyckent / Paulus van Caerden. / Ende
dichter benedens als opgedruckt stondt / Ter voet van /
Ende volgens daer hadden die Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteyt tot Amsterdam
dese gesonden den brieff van hare
Edelen / Wijsen / Voorsienigen ende Discreten
Heeren /

Missive. Soo hebben opt ontbieden van ubben Ed. Gecommitteerde nu
laest opte Heeren Vergaderinge dese morgens goet tijts door
ontbooden

S. Decemb. 1603

antwicht, dey Halff nijer na dat ey dor twerkig dbaeren
Lungecomig owe t ontfangey hewrdr EE. Loff-
bandig/ bij mij hebbend copie vand Seynbrecht
ordonnantie, rendebaus Brenig rnde bestohg mij Jung
ong Heur te bfaudigig/ diw ick midts dng ubbr Eel
hus Jnw Hestohg ouerseynde/ ong te suy de ordew dw
ick alreedr bigonst hebbe int werck te stellig/
Hus ick bygaende dey ontboorg hay Comis te woord
Comandeurs opte Wictalie dyes ende tfacht diw mij sonder
correctie hay ubbr EE. gerade dunct dloe, reing ey
handig gestelt te wordig, op dat ey by endtmijr
Vand (n Loot comende te dor Alkmg Ende reing
pryusig gedurigey hebbend by endere, nidt twoor ey
conde op Heur dy gig Handt Sonder bfoorluchr ick
day bestellingr aengesig rnde beschuldigt ig woordig/
de Vbldtr ubbr EE. bfindw te visitering ig te
corrigering offe wderendrig na dr zydtmr gelegenh
Vanschepe rnde occasie alb nodig sal weesig/ dy
midtig verstig Hdt formelick wedr ouer schrijuen/
Want Hdt schynt doch dat ons dg Vrint noch nidt
g Vol dungt Hd worden bidde ick ubbr EE te wenrke
midtig verstig mde ouer te schrijuen t gene daer dy
capitegn ong geschrenig gilt/ diw mij ung Lant is/ midts
Vdlck mij alle de partijen midt te woorig g comig
mit gadrs nock eeg Jonstige Vindboms day Hodt ey
Jorck Hout/ also de gelde diw Vy haddig mij by na
dat ung stucks Hyp mits Hauer brochgt/ dy Vant
nodig dat onder de schw Vadrig ouw Vinboomig
midt bodeyn ong int bomgste rnde t onderste day spit
te gebrenckig/ t hen dat Vy nock Vedroomr morgte
hebbig dey grootig bock offe dung anderig diw bolw
ibe day desig diw Vy mij hebbig also diw midt dell
g dencht/ Jck vreghe dat ubbr EE. ontfangig
sullig hebbig Hdt Jdorstig stuck mette g de Ledige
pijpig diw midtes Vaeger Hesondig Hyp diw de Heers
g ux gegunt haddig/ Mij weemanderig vorder
g ubbr EE. houde gratie bonder ra Hauw mede
dede eng de ubbr EE. Vael almocht diw eg
g Hdt dig Vijfde Decembris, (31

Den 9. 10 Decemb. 1603

Op ten 9.en Decemb. 16 Jaspar Jansz Lieutenant ba
Capiteyn Jorgen Hendricxsz afgesonden gebbest na (Mi
blick op Vlaerdingen te haelen, met Last op yeder te vaeren
opten Vlaem te mieuwe, ende hem daer na te begeven
Op 't Hoff der Admirauteyt te Amsterdam, alwaer hij
Admiraelen gelegen dese nabolgende brieven/

Edele Heeren/

Wij hebben Capiteyn Jorgen Hendricxsz afgesonden
Lieutenant Jaspar Jansz ons Schip medegegeven, hadde ons voor
te bestellen by mij afgebroken Tijdinge na Middelburch
ende Vlaerdingen te haelen met de grabschemp, also 't Vlaemsche
niet tot de Lichtinge der Boeck ende Vlaerdingen en soude
Vlaerdingen t'offerende mede te haelen, die onder beleyt der voo
yeder vermoeyt gebleven Vlaemsche Boeck te doen, te
gebben Jaspar dese Schipper Claes Jacobsz ontfangen de —
goederen in 't bilder suer by yeder gespecificeert, de Boeck
Ende in conformiteyt daeruyt sal nachtenen opha —
staet hebben onse andere ingeladen goederen / Ende gebbe
lingen Vlaemsche bedenden Hoe eerstdaegs dat ons beyde Oost
Indische compagnie bygeset is ons eenige andere
Schepen van doen mogten gebben / Soo hebben wij ons
noch gelieven te versien van eenige droogen vaten tot het brou
Vlaemsche ende Ons dese te contenteren/ Ende
also ick staet vinde nodich staet van onse victuali
die de Vlaem van Amsterdam mij gesonden gebben
gebbe ick daer int Ende int Vlaemsche bedenden van Lauwen
Vlaemsche/ ende d'overtocht van Ludderdie
sonder staet doen Vlaemsche/ die ick Ende bemeffen
sonder Schepe/ Soo verhoope begonnen deser Vlaemsche
Vlaemsche op morgen ochtent Schepe te gaen Ende kunn
ende Ons. nadien Vlaemsche die Goede verlichting sal sta
merckelijck Vlaemsche by de naestige bij Schepe ende of 't
Vlaem doen is de behoefte nodich bygaendes Vlaemsche verso
ons toe te senden of te mieuwe / Ick gebbe Vlaem
doen sijn goede merckelijck daer Schip Ende is bemoed
Vlaemsche achter diep gaet Ons, voorts is Vlaemsche dingen
Ende voor de Vlaemsche mij de Vlaemsche / Vlaemsche
hier mede Vlaemsche Ons. Heere Godt beyder ick dese

Edele Heeren/

Ende almach

Ick ebenfalls de
nachmaels Vlaemsche
Schepe mij omme
Jaspar Willemsz.

Aen 11 dattez 16 Decemb. 1603/

Die ons heer ghelieft heeft te / 3 Eedelt dese
Decembris deses ghedrucx/

Aen boort dese brieft is onder de remedie gheseudt
het packet daer dese ghe voor pas. ghementioneert
tooch de Luytenant Jaspar Janss mede ghebracht
ende by hem voorder ghebracht/

De ghedruckte Last Voorgaende brieft ghewest die ghepas-
Lade Jacobsz uyt Hoorn ghebracht sijn ondergheschaghe ogh
ghenoechsaem ghedaen bij ons de Ingelandt. goedere/

Den 16 Decemb sijn op dese stadt wedergheroepen
Mijn heeren Pieter Reynier ende Cornelis Jansz deser
Last te hebben op de Vloot met Willem Jansz
dienstich Vaut onder schijt te doen ghaen/ Maer dese
hem selven doen als nu niet mogelick noch raetsaem is/

Den xvij.en ghelijck Heer Cornelis t volck op
schepen gheschiedt/

Den xviij.en xix.en xx.en hebben Cornelis Jansz
patientelick des voordts Vaut verbeijt/ Dese dach
des xix.en Vaut voorderlick Noordwaert ons anchers gelicht
hebt Lucht/ Vaut ghemelt xix.en Vaut inthoudt ons ghesonden
Eijnde Cobbert onder de Holder voor ghestelt, dese Vaut
de Admt. in compagnie hadt Vossen Hendrick Jansz ende
met sijn onderen den namiddach met Lij oost noort
oost tot Vaut ende passeerden onder wijder Heijl Jans
ib. Vaut met ons Cijp Lopende ghe Spaignaerts Gat
uyt/ Lij Vaut Lij Vlieter Lij Vlieter Heeren Eijnde, hebben
den Schoreck ghesegelt, ende metten Noort Compas na
Land ghesonden om het besteldt aen Heeren te admiraliteyt
tot Amsterdam den nabolgende Brieft/

Aen Dese/

Missive. Den voorleden nacht Eijn Vaut (Godt Loff) voor
ons Verloren gheraeckte met goeden Vaut ende
Eijn Pieter sonder Schijt, Dijcke t schuw ende tgheene by ons
voorden ghepas seert is, nabeer Cz. gheschutteert met
de Vaten Vaut den selven ghelegen stillick naeder te
vergaderen, Tot welcken ende wij verhoopen, indien
alles Godt. Raetsaem ende goet dunckt mogh Heeren Vaut
Noorder Quartier dese Dagh mede te Anderen Cz.
Voorden dese Vaut voorgenomen Cobbes opte Vaut Texel

16

1 S. 19. 20. 21

Decemb. 1603

Dubito. Ob
dag Schuldens
Vaab/

22. [illegible] Decemb. 1603

Corts na het inhoudt van 't Boeck
Ghedaen ten passeren/

Noordt, Oostwaert van 't eynde van 't voorsz Noorden als
opt Cap. G. Z. Noordwaert de Custe Suydwaert passeren
ende 't midden wegs met noordt vant Hoofdt/

Ten selven daghe heeft de Commandt in conformi-
teyt van 't Boeck sijnen weegh ten zijn boort ontboden de
Capiteyns hier tot Vlaedt gestelt/ ende de Commandeurs/
De selve Capiteyns alvoorens te komen gaende sijn
dat int voorleden ontboden met seeckere clachten
schade, als t'beurtsch van hare voorman/ ende Commt
als een ander onder in plaetse was/ ende anderssins
sijn boeckjens oock geschenen was/ waer dese by-
in hard Vlaedt hebben opte selve niet wel sonder perijckel
t'bedroncken/ als gedijckt Lopende was die te voorsien/
t'bedden met seer meeste neerstigheyt t'voorkomen van
forthuwast ende hare ongelucx/ Voorts de Commt
de Capns presenteerde ende op hun oock begeerde/
dat sij dat van 't schip sende inspectie souden nemen/
Mede toe de Vice admirael ende te weten dat
hare Lossen stuck geschoten was/ de sijn schip niet
met alle bemant/ sulcx dat sij 't selve na
by wel dorsten comen/ dese inne sij dochten dat
oock hooghnoodsaeckt dienden voorsien/ Ende sende-
mede de Capteyn Commt sijn schip te Lecker t
weten dat sij staets meesten pompen/ mits welck het
niet sonder nadeel sij was dat sij in groote incon-
venient te vallen op Dene te langer quijnen/ als de
ons gedacht. Waerde te weten/ Comen
sulcx, gemeenlijck hoe langer hoe argher wordt/—
by sonder in dese te gestoubt schip daermen niet
wel by en mocht/

Ende welcke voorgenoemde gebreecken te
verhoeden was de Admirael bij gelooft dat by
sijn in dienst voorsien/ sonderlinge te wensen van
langer voortsetting dienste/ Ende dat sulcken defect
als sij stonden in Dene niet en kunnen gedolven worden/
Vragende wanneer oft sijn niet gerade doch te stellen
te doen ter begraeffenisse der plaetse als hare in Engelandt
is eyntlick met Laing dese coers sij onderhouden van

Passeren de Hoofden.

Den 27 Decemb 1603

verscheyde swaricheyden gelyckelaets gerresolveert
gestemt / Indien de vaert sy lang soude blyfft
datmen inlopes sal binnen de Haven Lay / Leymuyden
als gedaen heyndt wel de schepen sonder bosse
oft alle de soorte gebruikelyck bequaemst te sappelleren
tyden sulcks mede dan sy swarigheyden als de onse
daermede voor nauest de kruysmuyden by t'eynde Lant
is / Dan ingevalle de vaert anders contrarieerde
datmen onder Wieringen offte te naest de bequaemste gelegen
des mogelick eynde Inlopes sal. /

Tot dien eynde is noch gerresolveert om onse
schepen die groot sijn ende diep gaen mette meeste
verseekerheyt binnen te brengen / datmen t'Jacht moet
eenen bruyt voor stellen sal aen eenen Wal
Westen binnen Leymuyden vaerende op dat sy de meeste
wil nemen / Ende verseeght datter een goet Pylot
Lootsman alsdan opsicht neme op onse compste ende
voorts een boeye roome om de schepen seeckerlick binnen
te brengen / mette vaderlick sy ende sijn Loy vaderlick
handelen wil sy beschreven te vinden / gelyck sijn dat
toebetrouwen worde / Welcken bruyt eenen Commandeur
dese vaert Jacht is gelaeten om sijn te beschutten / mette
Last nochtans indien sy de selve Wateren meesten
ter plaetsen by ondiepten niet en vonde / de selve by
te behouden / ende om sijn Salvasye te verworven
dat dan mergens semblants machten / maer sijn uyt reste
ren een eenen Meester stuyr / die oock voor sijn dunckt
favorysten dan onse natie gehouden worde ende sijn schip
by tollet schuw / Waer dan de voors Commandeur
schriftelicke memorie gelaten is / ende belast (gelyck
doch hem voor al gedaen is) dat sy bysy Condrenel
pas ter bleyven om sijnen inkomst te vernemen door stuyren
als sy de schepen doet om sijn te vernemen verstrecken
ende tyt dunckt uyt te seynde / Doch is sijn noch door
by belast dat indien sy als voors afgesonden eynde
ende binnen Leymuyden niet kunnende gerowen of Wonden
door sware dorpsinde contrary winde / dat deen sy ontdeckt

als vooren en den 23 Decemb

vonde dat de Vloot binnen Lijmmijde niet en soude kunnen comen, sij te vuggen hoog sal en sitten Latig ende onder Wicht op de ter sulcker plaetse als bijde oprede ende bruch ijs gevonnden

Heeft voorts de Eendracht de Capiteyns en Comandeurs indachtich gehouden ende bermaent tegens die tijt dat de Vloot in Lijmmijde ofte in eenige andere wel tabele plaetzen van Engelant arriveert sij en derfden tot Lants eere inte Incomen de boste order doe doenlijck sijnde soetheij te onderhouden / te volgen de Admirael voorseijde / de Vicedadmirael volgen met d'andere tot schepen van voren / ende dese na de Commandeurschepen met een Jacht, alles ordentelick / Westerwaerts inden Vloot onder beeden mitsgaders de geleyeruijsers der plaetze Helvoetsluijs / Conformeert gelt dijs arest van ordonnantie is wel gemaeckt /

Dat mede wel gedaen wordt opte 6e arest van Delfue ordonnantie, spreeckende van verscheijde die de andere schepen doen moetten na dat heur de Admirael voor dede /

Is oock eenige verhinderinge gedaen inde synbrieff opte 1e Comse arest / sij noch die andere bijgevoeght alsoo sulx na opte seijne pas . . . gehouden staet. Dat dan den Capn Comandeur gelendt is copie.

Eindelijck is mede aengeseijt dat dat schepen sij in Zee gemoghen / sij sullen doch comen te spreeckinge inde Vloot.

Den Admirael goet gedaen heeft aen Vicedadmirael ende Capiteyns te doen mondelinge interpretatie opte 6e artijckel van seijne generale instructie aengaende de Portugesche goederen, ofte sij hun meijnden d'een ofte d'ander van sijne voorsz schepen te doen stilhouden ende sulcke bedegenende, de meninge van dien staet Eendracht niet wel verstaen ofte eenige dijsgelijcke dinge sijn vinden /

Den 24en Decembris passeerde sij van Elsenstant voor de Wicht / ende des naemiddaechs is t Jacht voor inde Vloot gecomen na Lijmmijden / ende snachts daer

20

Den 24 en 25 Decemb 1603

In Vlieminge roome

ende deuren by de Vyl tijts sonder seijt en niet voor by te Lopen, ende vernamen de Oostindische waerders die deur onse Vloot pas liepen.

Des xxiiij^en Decembris smorgens sagen by de hoste dat gantsche, duijstich volcken Vlieminges Leyt, alreede by voorde ganck der Vijt tijts aende Vint Landen te passen na ons Lootsmans opte voertewesen dat ons sacht tselue al best toet sonde gebeu, maer de vernaemen niemant, niet tegen staende by daeron sweck schoten, sulcx dat wij opte voor seylde des Vicedmirael de Capy Cant hoe Calleyat in gelopen sijn sonder Lootsman, alreede by met ons gewandt boot vinde gronte rackte, doch vaste de gront is Lant vaste so dat vijfte dinnes de nijse tijts niet behulpe sijn andere Loopen sonder schade aftecrijgen,

Des selue tijdes quam de voorse Water Matse van Delfte uijt boort die seyde dat ons Jacht Dunck niet ingekomen vaste, mede dat sijne gelt tydinge was de vijst Oost Vorders opte te komen gelijck de voorsche Vaenderick in Capitoijne Gunlinsde gesecht was de voorschrijfte die sij selue uijt Lant Delft gesworen, vaste ons sij mettes persoon die daer was van Comme, segt Last hadde verneerderet sijn ter sonne was Vertreck pondt storme, de Volcken ter dont bijde timmer Lijnde te doen beginnen gereet maecken,

Des xxvj^en Decembris Delft de Vicedmirael sijn schip geset ende schoon gemaeckt, gelijck mede des Capitoijn Cant sijn schip schoon gemaeckt Delft, vindende te Lest dat sijn deuren, te Vlissingen waer argen ende grooter weer vaste dan sij het gedacht hadde, Van dese Jacht Delft sijn sij voor sijn schip beginnen vaten te Lossen,

Ende sijn sijn Edelheijt te selue dage verstaen dat ons Jacht gekomen vaste inde Hauen van sijne Excellentie Vlieminge, van wegen de Commandeur Thumbellinge die Lieut te Lande ende sij ons Heeren de Staten dat doen sij sonde van ons gesonden vaste Vlissingen verstaen, verstaende dat de Ouerheeden vaste, vaste dienst sij Vlieminge voor sij gekomen vaste, ons niette die mede deel

Den 26. 27. 28. 29. 30. Decemb

ters stont vedder afgevaerdicht ende des ingedrigh
daechs te vroeghen des Oeb. voertrocken eyn met gh
sacht ters stont binnen Oesterwijck gemeet te comen/

Ott vort hefft gh proponert te vorstondt dey nyt Wa
Mach datter denige Junkercheit sint opte cust
ontgaen / datter mede drie Oordeyne vaerden binnen
Oortmijdt Lantz/ dair de Junckercheit binnen op Lorah
also gy bilast vaer dey gh de gantz te gaen /

Vorstondt noch dair na nyt dey sas Hermalt
datter tot Oortmijdt denige Junckercheit ingecomen
vaeren met dey beyde/ ende datmael dair gedroegen/
Wair ouer dy Cancelerr des Meyer selfst mede
gevroegt die ters stont denen respondt gy bode derbaerde
selfst geschicht eyn te vertegh vaer saude vaeren
vaer.

Item vaer ock tydinge gecomen datter in Spayne
denige Engelsche by die sas Augustin gefangen
gesat vaeren / vaer dem Koninck hier selfs tonvreden
vaer/

Ende alsoe dey Oeb. Decemb tfacht nyt
nyet is vernamen/ vaer te duchte datter nyt genaet
noch te schepen/ alsomen segde datter denige ayne
ander tvolcke gecomen vaer/ Item is godt gewandt
dat Capiteyn Cant Ender vruchte eyt stondt ende
de Vryhe gy engelsch Practijck derbaerde tijdt stonde
Ende op alles ander fridt/ gelaet gy des andern
daechs vorsende dey nae Practijck derbaerde Stercken
is mette Cruijs Kijcken.

Des selvigs daechs als dey nachtlost hy Decemb
hefft Capiteyn Jochim Hinnerichs dey Cancelerr van
gedacht dat Eyne esschuyck/ timmerlmyde gy gemelt
volck op Cinder Besich, Eynde int wtsetten Vande
onder Boucksyden/ ende gedeelt schap machende on
de minnere in plaetse te vorgen/ bedinde sich mere
dlick gebreck inde sackemaet/ Pant sijn Ende
Ende dese in reeminge schuijt mede sich nede tselve
diep-gel fallich gadde/ Deyghe dey Cuijp med
vorladende soeste gedinge te Ebbe, vaer dem gy
vordelde dat de Bolstie vorgaen vaer, ende de sacke

22

Den naesten Decemb. 1603

nae de Swaerte ende gouden beslooten steden als Medenblick tot selfs te Swaerte Sype. Als nae dat de Swaerte met ander Capiteyns Cant abseyt ende [illegible] ter stont inspoete geworpen hebbe ende bewonden 't' gebeurde naerachter te Medenblick / Sijn ende selve de timmerlieden Sande Seyls ontboden hebben te Sijn belast goede aenmerckinge te onderssoecken dat was mede te doen ende meer / Selyche Sijn gedaen hebben / Declarerende dat Sij de bolsteren op der Seylen plaetsen wel bevonden ende bequaem hadden / Recommandeerende te weten als Sij met den meer gesellen hadden / onderlinge te beraden wat Sijnen best te doen ende te laten ware omme te voldoen den Last hun gegeven / Sijnde Sij met vreemt te Medenblick dan 't Land Stille Lelyen ende inbaten dat genoechsaem met sulcken Spruyt Seyl mastig als desse gebeurt, maer dat Sij t' Gaest daerop geen Seyl hadden voorts goede Sonden / Sijn gebruycke Sijn dat raet? ende datter Sijn dan doogt / Seyden dat se met twee Schuyten te Selpen waren, ende dat het wel Sijn soude te doen / Twelck gelooft wyden Schouwen ende Gadt (die alreede te voren bij Sijn Selven waren ondersocht geweest Gadt) te voren Sijn dan timmerluyden geadpreseert Sijn stoel Staet / Noorder Seywoude Sijnde Sande seer Sijn Lengte Sande Schuyten naest aenpreant Sande Goeree, Lange ende Schouwen als Sande plaetsen, Sijn daer toe goet gelooft de oude Schouwe Spant voorts groot te / ende de Sijnen Schuyten die by Sijn Was voorde Seynde / Daer op Sijn Belast is te Sien ont [illegible] te twee Sijn tijt te Sinnen / Sande seer wel voorts Sijn bevonden met de Schuyten Spant nie te twijfelen Sijn Schuyten, ooc mede de voorder Scheepdinge als te voren Sande Seyl / Water Gadt Sijn Sonden /

Is mede de Gedeputeerde opte Hollantsche Sijde belast de Schouwe Sant Seyl te verboren die onderstelt Sijn, sonder nogen tomen /

Sijnde voorts geaccordeert Sijn te volcke te senden Schuyten ende op Sijnige haven nodige bequaemheyt te coopen datmen Sich op Sijnen Sijn quartieren Sijn Land sal laten gaen /.

Den naestlesten en Lesten Decembris, 1603
Den 2 Januarij 1604

Ende alsoo de Capiteyns so uyt Hollant als Zeelant nae dese reyse mede gecommitteert sijn, soo seyde de Vice admirael dat hij tot dese reyse mede lange tijt gebeden hadde, dat hij doch de middel Duynkercken gelaten hadde, dat hij daer op sijn macht voor hadde, de welcke in verhinderinge des landts gebraeckt worden is gecamineert, dat sijn schip gebrant te Calis uyt ontrent 200 Last Duytsch, dat Lubeck geboorde, dat hij ontrent Nieuwmaent dat jaer, gebeden hadde, hebbende voor boot schip, sal de Lubeckse schip gedient dese tijt dat drie maenden, dat hij gebeden mede schippers en volck, mae tot Calis, dat hebbende verstreken dat jaer, in Nadale Lof ende binnen drie weecken, dat hij nu gebeden is negen weecken,

Dese dede sijn in dese conincklijcke verbonde te sijn Ende wedergekeert te sijn op onse Duynkercken te varen ende voort te sijnen dienste te hebben, op te houden,

Segt mede sijn drie schepen uyt Duynkercken gelicht te sijn,

Dese Capiteijn Beats. gebeden, ende gebeden, op hebbende na sijn gesinnen ontrent 140 man, dese mede uyt Duynkercken gelicht te sijn, mede drie schepen,

Dese alle hebben dese Vergaderinge te Londen tot nader resolutie, hebben sij onder dese maent tijts geloofd, hebbende onder dese gelicht hebbende sijnde verdacht dat sijne onschuldige opt schijn soude sijn dienste gebeden hebben voor Spaen gedient,

Den Lesten Decembris sijn sijne Majesteyt Capitein Michiel Adriaens gesonden de Cat van Medenblick, dat hij soude gebeden hebben de aenkomst van Heer Jacob Hoedy, sodanig voorschreven, dat hij daer na uyt Vlaenderen dat sijn Lambert Jansen, generael Commandeur verstaen hebbende, ende gaen van Oostmuyden gelopen te sijn,

Den 1 Januarij Jaer Anno 1604 is dese Jacht sijne Majesteyt Dienst mede weer, (godt Lof) komen varen

24/
2. S. 9 Jary
1604

Int Vlissinge

Int verdt dese tijt Gadde by informerynt storchig
vnt ende felghe, Hilp dat dey nist voorde d 9en
January anbo nieuwe bouck stroidt Gebbe ingheset ende is
Vande ende dey vang gemaect totte voortmast Volgende
overgaende resolutie, vaer bay Het ondersoudende
stuck dat nist Vdl te bedinghe vas geaccordeert is
Hendy edelmay op vnde Lant de nieuwe toeppmaet
vas voor t consent dat sy daer toe ghedraghe Hadde,

Op d 21en January sijn Hare ende Landt gecomen
Van Oostmijdig Capn Dsarent Crook & schippr Hemy
Thoms Hare voor pag. 16. gheroert, Hebbende voor tydinge
dat Lacy Emilie met eer gheroofte schijpe daer by Hem
Lach dat sy toebraechte ende daer op Volck wenney,

Desse Capn nam op vay Water Matsy 61 lb stuck
op Hoe Hulpe na sich tot vinsterdam te betaelie by —
Manning Cornelisz vay Wouter Hartsz de Jonge coopman
aldaer, de Hess Hell so die gheteechnis sal Vorde by Wouter
Hartsz tot Londe, Vaer voor Borge als principael
gebleven is Capiteyn Hicks,

Op d 22en schippr Hemy Thoms greeft mede rapport
Van Water Matsy geteechnis — 22 lb sterlings te betaelen
binnen 2 dage na sich, by Jacob Thomasz vay Dalen,
tot vinsterdam vay Wouter Hartsz de Jonge, de Hess Hell
Hach Vonds 1 Pfunde Voor Borge als principael is gebleven
Capn Cat Vay Middelburch,

Op de 25 January sijn dese onbedde gheseyn,
gheraeckt tusschen Schutsy vay ende Engelsch schippy
Hoyt Gheoctroyeert Vlissinge monichig, als onder andere
ende grooteligh bruyt Vergaert saude die de Enghe
vlag selfs Hadde tot gheen Hare Hebbende van
beyde de Collegie gheseyne Hoyt,

Edelen Heere, Vorsienige Hare discreete Heere,

Alsoo gelijck Hadde Hoedig Vant is onbillijck is Hoyt
Hoyt ende Vorighen, vijne Hoyt beschedinge als Hebbende
Hoe selve dese, andere Hueghe Hoyt contrary Hemme
Vergheselschapt te sijnde met Hoey. Hoe onbedde dat
ontrent drie ofte vier dagen Hinder, Vaer dese messe
Vonige Hadde gheldig Hoyade als t bedrijf vay onse
voormaes Heere ende Hoechweg Vant maer Hoyt, Hoe

9 Jary

ton onse tydlicher vadersgonbinge tor dont gekepen hadet
hefft. de saechheit vay onse bouck strudt / dw vay
bekundy geschenet / und so gestelt to vresse dat vy
dusse ay gelt sytt Langer dorstig vordes / na in vresse
vadag vay de schw villig by hardt vedder sonder
sent stunde to vorlusse / tvelck dardurch sonde kumpt
vorwarsachtig tvorlust kand forthemast nut kynt
tuchaft / Enlos gebbe wy kingegeng gy in delibera
gelegt nutte Entpetyng mit tot stadt gestelt on to
bidde vat dusse Jmer ovirbon Lyst tg dusse vandt
Land to dog stonde / De vorbe vospectiue / gelovede
vay gebrecke med nict dry to vesse als nawndtenk
dg Vicedmiral dw sytt to vresse dat gy eyn loss
stuk in Tessel vorborg mochte gebbe nict tgt
sovel ouer eyn toyge / Dat voort eyn schip to onbe
richt vat dat gy vinder Leggeng nict vel na
by gy dorste vomg / dg tiptekeyn Cant sytt
dat eyn schip to locke vat dat gy stuck mostes
konigg / tvelck in dryey gestoubet schip als gy
eyne nict vel kan to vemedurg / mach dat
gesetzapt gon Langer hon argter to vordg /
dat vy vesolutedig sondertant by Lensing vay
Langer toprechening eyn / vede dartmg de vroes
gebruchtig to schende in eyn mer dy kay vemedurg
tot St Lenmindg in to Lopig / als vesende vel de
Leghauem to gang omme / alle de schw mot sunthalb
dlig vnde vndre to beterig / Dat eyn dry alsner
gouernadors dg Comys Secretarius beuindende nu
nader ondersoke opte vroegs bouck strudt dardmg / dw
eyn gerendt vnder to vresse dat tot eyng Last
gelts vnto Last tunt vort dusse dat mach dunsk
Land vpab / gebbe ondersoke / dat dorte gemey
nichvoig gerechtt vpor my / gyne schaden gelt of
de to stellingo / Vorder dg setting tottig schip accomoder
o Last mede dg Vicedmirall alle eyne dy
bruchtig gerader vorde / vnde dg Cuys Cant eyn
schip vay sunte bolen. Dessyndert / vaar / mme gy
Lochtig vonde Darenig my Selber handt in stucke mochte
gelt mede eyn vort dat vay tvee stucke Last

26

Den 9. Jany 1604

Ende sodanich een tweedracht beginnende / ende te voorts
eenich Capiteyn ende Commandeur int Zijne / Soo hebben
wij met onse boots gerust besich gebaren jegen wijnich
gebaar gebeerden / Dat sonder merckelick ongebruck in onse
Overheyt / te weten / dat de Hollandsche regte boom de visscher
met hergang / dat want wij op voorgeseyde plaetsen
daer inne inhebben dat sij haer brood-dienst met sij met
haer / Presende dat oock niet en mach
Spuijt noch visch / Midtsdien gebeurt dat wij haer
ghemeen die met twee groote / langes te Lijne ende
te voorseeren / gelijck wij oock doen / Alsoo maken
die groote haer ende boots gerust te sijne / dat
ijsselijck daer die 'er tsoecht / dat / Ende gebben
Indiens / soo wij den onse / ende andere / sijnen
dat alles veel voorsijn / ende ordentelijck sij houdt maken
te eenich Oosts kunnen kijcken / Soude oock een Dijck
Overste / t'groot dengen / dat sij / 1

Ende dijnende dese dat ons alle sijn alsoo
Alsoo wij tydinge gecrijgt dat de Duijnkercksche soo
toegelaten soude te zeeden seylen uijt sij in te Lozen
tot Oostmunde at boord en sijnen bonge 3 stucken
ende toecoopte / Sijn oock voorsien de dat sijnen
alle andere behoeffte / Ja seeste dat sij daer coopluijden
vinden die de Duijnsche schepen te koop sij daer
noch binnen de haven liggen / ende in de Duijnkercken
gebeert ende sijn opt eerstmijn coopen / Soude dese sij
gebot credijt / gelijck sonderlant sij advertentie dat
alles crijgsvolck mede als dese de Noordsche Staten schepen
Schijck Capiteyn Segers die de den Noordsche
Vaerders dat de Oude Vorst de Vorst de Cayes Oli brenger
dese ende Oost broeder sullige kenne verdenen / Dat
de tegenbeerdelick binnen liggende sijne Lade smeer
met de Duijnsche schepen dat Engelsch gebroet de
Hollandsche dat opt gesot sijn / die sijn dat volck ende
alle ammunitie voor stoffen / Ick hebbe alreede
te veel te Vlissingen gebracht bijde Meijer alsoo
gebaren Vlissingen Hadriaen die Vicedmirael de ende de
quartier ende voor de troffelick persoon gelijck Noordt
die ende groote courtoisije hebben sij / dat sij

Den 9. Jary 1604

mij bekoos Eerst Eijs dewor te dog oy dg Vooes Caels Emde als wij praet op Eijs oyge haidt Inde Eijs Segetpge Lee Vorbeert mij te Lastg / Dewijlemmg Vorstaet dat Eij Vast Volck Gemeint Sonder remg Bestellinge te Hebbg / Soe mijn Begerstmg zaet Inij Beel op Eijs Cazij Cwoek die Alghe Orlbe Sterlinc, gelieft Eerst oy remg Minde te Vooge / also Eij Verclaert niet Vel Vas Visch Vooisg te Vbesg / Maer Vat is? De gemeijnes Eg meijes Vlas, Clarij gewaessen, Alsmo Vas Cominot Last te Hebbg dg Inij nijet Gaing te moge Latg Vas Eg Alg inders Vnderstme te moge Sonder Eg Sonder Bolwerk / Sulc, dat dg remg Vollende Eijs Gaing Begoet mach te Vor, Loetkg Dat dg inderg ze Etmael Vaer na Ingelgonde Vorde Ebbelck Voor Eo Vel onse Nederlant Eijs Coopvaerders Alemaet Vel goet Vader Inde mit Eij mit gelijck Sauue onde al Eo Begerende / Eg alle Hgunt Vooes is / Vat consideratg Datter Valle Inde Hoe Verre de consequentg Vandg sij / ubbe Ehl. na Eaer Gebooncke Vijsheijt Sunne Latg Inde voorsg / Beraden Sonder correctie Vijt mit d'autoriteijt Inde middelmg Van Heere Staetg Generael Vaer Sme te Vergaderen Van Lande aldert Voorsichtst gelijck Van Vorde / Mede Van Vt dg Heere Caroy mede Sal Vdmisere. /

Soe wijnen Vijlt Hgunt naest Voorgang ontbeert Vorde ons Eaer Edle d'aergst Hoeg Vinde Sij grot Vinger name Eydmijes / Heant Eaer Inde mde. Sanden Eaer ontsent Sonne Eugelbe, in Loopes Vorschijnde Seeijs Sal Vedde Voor ons Eij te Sanden / Ja Soe Seijdt dij Vel op Clij gradg gebeeckt Inde Voeck met ons gelijck Vijt Geseijet Eijs, dij Inedt t'onser Sonne Vegen Vijt dese Gaing Lupen / Eg Vadenmijdg Lijgg dey Costl Indische Seijdt Eo de tydinge Eaer Paulus Inde Eaest Heere Jacques Van Neulichen Inde Vesterg ons Vt Vaten of Eaer Jaugt gemaint Eg te Leijne Lupaert Eaer is / Mij Seijt dat outeant Oostmijdg

Den 9. January 1604.

In Playmuyden.

twee schepen gebleven. Eyn deuns Lant boot ende ander tuyschen dat inkomen is gist Duytsche schepen gebeurt te syn / Op Hamels is Huis ende Hauen gecomen een Lodich Engelsch schippers dat voor Tor-
dra ingeworpen hadde 20, Coninghes Schepen zeecomen-
mest Hauen voeren van St. Francisco en te Brangis in
St. Michiel / Hadde mede een aldaer gecomen Eynde
Jende met sijn boot / Hebbe Hoe dat hemer Broeders
Eer sij hemer quamen) een Lant geset Hebbende / syn met
sulcken tempeest onderballen gebeurde dat se 200 iij
duysent Lasch in dryuende dat Lutkl. schijf voeruen
tot Huis toe gebeurde sijn sij dat duysent inkomen
Eyns / Besonder was Dinx stuck dat hemer compagnie
gebeurde met haer gebeuren grauenber Linwaet /
Dese Selcke seggen groten honger gheleden te Hebben
Hoe wel hun onder Weges dat een Duytsch schipper
gheraemt Duytsch Lants diena Westende Hadde
Nat ontset gedaen Hadde dat broot bier ende Water
Hemaer Victuaden is Hyder Meyster Hebbende ende
Noorst volgens het tractaet dat sijn Hoe Hebbende ontfanck
Hoe geen Noorder met een uytlopen Wil dier sij
Hier Doorgaenen plaetsen comen sal dese tijt Lodas,
Hemaer schippers schijnt opten 20 Hoorleden ontrent
30 Duytschemijlen dat Huis Westhoeck sij int
Eylant Vaerbeer gemeet te Hebben acht of thien
Oostindische schepen die ick achte te Weesen de
gene die mede ons int Lopen Hondert dat Hoy een-
Deenen Hebben Vaer dat se gheraemt magen Hebben
God gelue dat het met hun ende onder een
Christelijcke schepen Hebt sij. / Ons dacht is doch
die oft Huis dapper Hoe Selcke gebeurt / dan Vaer
inder Haen dat soo ende is Heyshoordeluck by ons
Vaeder. /

Ick sal noch een Hier verder gelegenheyt met
des Hertochs Lande schrijuen / de Lyst der Vaen Heer
die Huis voor schelmen Hoch gelopen sijn / mit schaden
des naems Hoy persoons die Hoy Huis Heens ingecomen

Hebben

hebbig / selsoms gue redelic voop wel wy soude gue-
uaru gesel tay becomy /

Voorder / Myn Heere / vingaus de Duynkercke
Ende t gunt gue mede zas Sedert / reforeren ick my
tot sy vriendelic erbiedt tay Heeren dese Cayn
Cly / Soe soude wel verder geschreuen hebben
gehadt dat hebbe tijdt niet wel kunnig dat voor
dat ick tay Duinck tay Oostende te dage gesa-
formeert bey geweest /

Ick sal gue bey ogst tot betalinge tay bouckpondt
gue Vooren gemunteert trecken op ubben Ed.
dene Heere Mathi onse Landig ou reuig tijdt bydy
schrijue noch te begondig also wy alreede voor
Eenige cleyne weetans wat particulare dinge die
wij gue gescreuen Ende doch maken hebbig wel
geelt hebbig uijtgegeuig / Ubbenne ubbe Ed. t voor
voorst te acceptedag ende ordonnerig dat de betalinge
Landig tydelick te beyoor gedaen worde / Ick
hope mede dat d' Voorst Tilli stortinge bydy
Capy Croock opgenomig wel betaelt sullig Voordy
bydy gedenig dat die op get zeedig Huys / Tay offer
nyet aus meeste outbreekig (dat ick hope mede)
bidde ubbe Ed. Dinck inne ou d' eere tay Lande Tilli
Sal best te doen / Vermerckt mede die by Heere
Mathi nijst goede Vrientschape te hebbig dattse
exemplen dat sullig Voordig te dienste tay Lande
geschiedig Huys / ende gelijck hem voor dijne Voorig
geschiet boege als gemeijnelic Cayserlijcke Heere
Heeft goede Kennisse die hy heeft mettig Voorst
Croock /

Onse schrijue vergaudre die Heere (God Loff)
is goede pointig ende schrijuer / dies Vacht hy Voor
Coop na gedig Vant dat hee te mennig is onse
vijse te Voorzien / Die Cayserlijcke Commandeurs
Voor heuer underdanige Dienst aen ubbe Ed, sy
Heere Elsmoes Vel te gaen sy gesalueert steedig
dienst te doen / De Vruchte tay Vele ick Vel

9. 10. 11 Jan.y 1604

verkoopt hadde ende (als) wegsdruct te hebbe[n] mette
Coorse Segrijnes dat ick doe soude / Maer Heijm
dat het Coorse Inconvenient sulcx, heeft Willig beleth
by auentuyre om in geldy Gages te dalle / ende
reserueringe (macx Segt.) met anders goets, daer toe ons
het Coorse Vertooninge voorderlick sal kunne wesen
y recommandeeringe heeft dunckt ons nodig eenich
bedencken mijne onderdanige gehoorsame te draghen dese ons
Hoogh Edele tot Gerade des gelegen Eynde / Ende
Jnsonderheijt

Edele etc. Uwe Edelheijts kunne Gh. Pleijmuyden den 10 Januarij 1604.

Jn Welcker Coorse mijn Heere den Capy Crooch opte Eijnde aus Vertreckinge is ons mijn Capy Eijt te gemoet - die alle mijne (so Gy segden) mede te Streecke /

Jck solde dinges Eynde een Oostfriesch Paerde Jngecomen /

Op den 9den Januarij is den Generael bijden Marq. gebeden dat Gy eenige Coste mette Coff Sieck Beschicken Peerde te hebbe dat Gy tegelijck den Graef Emden in Sequestre handen soude doen / Doen op den Generael geschreuen Eerst den naemelijck Brief

— Heere Capiteijne Graf Seijdes Graf overlijden der — Vereenichde Nederlantsche Schanse Legerde in Oortmijd Ende nae Elck sijn Besonder /

Nassauw. Heere ende mangaste Capiteijne Gh. goede Vrunde Nadat ick Sieck. Graf Emden den Marq. aldaer die in dit quartier voor Overadmiraal is — hadde aengedient, so heeft Gy tot sont tselue te Bouw te kennen gegeuen / om te beletten dat geen daer heen te doen soude staen / Ende heeft mij op Eijndes geseijt dat Gy daer bij antboort ontfangen Eerst / Welck bij Volgende sal Gy tegelijck Graf den Coorse Graf Emden op ick Eijnden Vertreck in Sequestre handen

Den 11. 12. en 13 January 1604

dach stellich/ ende hecft op mij begeert t schuw L. te kennis te geuen ons Duts by, ende onder te beilen dese so vanner tschuw gedaen is die Inwinturis Vande gelders gemaeckte bordt/ ons boorde gelaten die dach tot gerechtigt is bebaelt de gerechtigde te bordes/ Ghevaerdmuw dit dat tschuw te doen aus ubber eynde blijuen is gelt gebeurlicher/ Regard mennis dat gelt mit de bas te order gedaen/ bordes/ op dat die ingesetenen gelt mbreder schade en lone te lyden/ Doch mede dit Lettende opte ondergelopen schelm dat schepe dat ons Vloot die byde boorts Land mit mingelinge sijn/ die L. mit kennis ende consent dat magistraet adaer sullich ambtachtich is in ubber schepe verselderen ons Heer in Hollant Loon na gelaten bordes/ bestaet te bordes/ offe tschuw mg ons onderschryuende Loot schuw begeuen mit te dat dallich/

Dus mede

Comes Manzaet hg. Den 11 January 1604

Post date stont geschreuen.

Suet mede dit doch ende mmg copie dat boorts Instructie/ ende tschuw onderlenders offe Regulers dat bedraf tes Admiraliteyt op dat die Ingesetenen dit dat kennis moghen crijgen/

So dit dat L Lubsch dese brief lesen is hindy crijgt sal niet nalaten dit die ander Capiteyns bescheit te doen/

Den 12. Januarij Anno. noch t'zeer Oest Windt Dairders met t'zeer sachten Ende eg Zeeuwsch daer huis ingecomen met seecker Wint de lichte./

Den 13. Januarij eerst dag Ende eg schrijuen dat Cazet Vroet Lubsch Oortmuydt ontsmuy lich dat tot Enchuysen comt Ende aldaer mont den Capn Olij s'middaegs oortrocken, niet verlost eg den Ende eg boorts brief tot Hoorn tes Admiraliteyt by hem behielt/ Hopende seecker haest na huys te gaen Ende die te bestellen/ Vnder mes.

Den 14. dito hecft ons Water Mats

32.
Den 14 15 en 16
Jan.y 1604

In Vleijmuyden.

geseijt dat hy schrijuers uijt Oortmijdt ontfangen hadde
daer by mij vermeerde dat Claes Cornelis Schelp
alreede in sequestre was gestelt. voor dese Last Vaes
Cominck./

Ick comm: is voorts noch des Oost-Indisschevaerders
ingecomen hebbende syne groote mast gebroocken./

Op 28sten Januarij gheeft den Cendrael te Lande
ons Landts ons Heeren Vanden Admiraliteyt gesondt
dubbelt Vande missive des 25sten Jan.y nu voor pag.25
geregistreert, Vande by schrijuen des nabolgende
brieff.

Edele, Wijse, etc./

De missive Vande by Vaende is dubbelt was gelijck die
ick optes 25sten Jan.y voorleden aen ubbe E. geschreven
met Capiteyn Obijt so ick meende onder hem gesonden
hadde/ Desen gaet te Lande onder Landts Cachet
en off des verstes dat Langer als dry weken onder
wegen bleeff, desen order tot Vaende dat naeuw
E. onderrechtede dat Vaen Vaende Vloot Mijn Heeren
rende totte Jnkomst Vandes, Verder sijn hier op
E. aenmerckens Vat oost Indischevaerders was comen
die mede ons gelijckelijck tot Cortt inslaps dese
noch twee ende des Vinis? noch des Vaens Schepen op
16 Wellen Lock Vandt groote mast gebroocken ebt
Ende voorts dat dese groote Schip Vaen Vaenmijs
is Vaenmijdes Lants/ Vebbende sijn bouck/ rust gebroo-
ken/ ende voorts verscheyde ongelucke gehadt/ Sucke
dat hem getal Godt Loff) compleet is in behoudt
Vaende 16/ Ende sij verclaren gelijck mede onder
Vedvaerende Luijden die met dese hier dagelijcx med
meenen niet te gedencken ons hier Lang te Lants
duijnagen Vaen Vaen hebben te Vebben Vande dese
Heeren schijn so dunne sijn gebeuren dat sij gelij
mede sijn gelijckelijck/ Mij verdroeg dus mergaen tot
Vinisse die ubbe E. ons het schrijuen dat sij ons
Heeren bedanckt hebben doch nader sulcks mogen Vaen

Ende suke, ebbig by Edt wel te danckig dat Hy
ons Ende ide Hanig gesondig by tot Lebbadt gest/
Vant grootelic te sorgig Vare dat ons tig wensig
Vay onse gebroeder by sulcke ontboeder nig grooter
ongelucke ouercoms sonder Ebbig. /

Dengang Hat schepig in Dorthuyck Liggt/
dack Cadt Emde op Vat Vorstang Vby dat alreede
in sequestrae is genoms deur order Vay Eyne Mat.
op Edt te Penning Hing Vay Meyer alsnae/ op Vonde
begeerig ide oock soeckig oms Ebbe Hig Capitheyns by
ons Landig in Dorthuyck Liggende/ dat Hy dack by
Ende ouck Vilig Vese alb dig Inuentarib Vande
goederig gemaect Vorde/ dack Vay wemende oozig
Ende ubbe EE. die ondersyndende op dat der gelme
die dinck toe gerechticht Hij dinck Vay Penning te ontf
Ende dinck na mack roms tuelig/ Eo ig Frauy
minde schepig met sonde Lorchig uttig gemaect tot
Amsterdam by Michiel/ Ende gedoodt Vay ig Eliffinge
may/ Ende is schr Vel Lesegelt/ Vant deur Edt
in Ede geroms Hynde Hyparantelick groote schade
gedang sonder Ebbig/ Eek ig Ebbe de name Vay
Schyper Ende uytreeders alsnae niet Penning Inems
Eyn Vbel dig Meyer Eo Hy Vorclaedt) t'myns Hoor/
Eo tot t'Ebbemaelen Vadone gesch reding Heeft/
Ende Hy de Vorder geldigenheit aengh ock dat ubbe
EE. niet dig Voors Capy Lebt sulig Vesstang/
Dack Liggig nock de Capme Meij Lambert, Eoock
Hy Enderig Ende Pimd Cardijs/ Eek aengh dat
Capy Hij al Vortrocht ibst Dack Liggig de Capme
Cat Vay Medenblick Hig Vay Eschens ig Vaeg hy op
Edt reist de Handel Vedet on uijt te Loopig Ende Hun
te Vervoeghig Vydig Voors Meij Lambert Heinen
Emanden/

Ons schepig Eyn (Eo Hy geloofft) mit
schelw Ende Vachtig allende op goodig Vint mans
Hun Vaeght alle dage sulcke Form dat Vy gemack te
sorgig Hebbig on de schepig in Salw Vael te Lebbadig/

34.
Den 16 Jany
1604

In Leymuyden

Worders hebbe wy alhyr tot betalinge van onse bouck
sprut ende andere nodige behoeffte gelicht van Ire
Mat. Mathi thsuentich ponden sterlincx, de wy dach
van gespaseert ons verbeuren, hebben nae
dien conformelick dese tydelick te doen betaelen, ende
sullen niet minder verbindt tot ulieden. dienst te
doen bliven mede nae. Ende dat Ire Mat. Matth
behulpsaem te willen wesen in alle tgene dien Hr
E. meughde, versoecken ende van doene hebben, want
betalinge dat Hr dese penninge verschiet sonder reniue
profijte, verclaren sulcx, alles te doen niet goeder
ynne die Hr dragen totte dienste onser Landen, so helpt
Hr ons nae alhyr bede goede, bruntschap te assisteren
tebesen, ende namentlick int becomen van meerder borch
sprucken, want alle de magt die onse Lieden hebben
worden tot behoeff van dese Comine, schepen, ende
deuren des Heeren Mathe toedoen ons de Heeren
Bouchsprucken gegunt ende tot cleinen dat wy van de
Hoge Staten schepen hijsen, niet wederstaen
de Heere Willen Lock die hen hyer oock staenden van
de minder maet Wilde Heeren. dese souden niet
te bat becomen, maer hijsen onder maet met vangen
helpen moet. Ende also de prys vande Heeren
minder bouchsprucken die wy nochtans nootsaeckelick
moeten hebben. nae E.E. by aenbringen vant Hoech, sal
schijnen te wesen, so helpt ons die may alhyr die
dienst van Last helpt bidden de assistencie dienen te
doen dat wy souden mogen crijgen voort te doen vrient
Heeren Mathi. / Ende souden daeromme wesen
tot Heer Carons geschenck hebben, dat hebben dese
te wegaerde vande onroste te dat collacie is andere
consideratie. Welke nagelatig / E.E. gelieven dat
inne te handelen so haest moegelick voordt gedraecht
Ick sal op ons rijsters vertrock de resten van
ons volck doen doen / ende Latig maecken te nae
ons seynden de Lust te so vande gelden die ick en heere
onbequaemheyt willen passport tegenen hebben / als van

Den 16 Jary 1604

verlopen schelmes mit gaerden van heemarc tgaste die huys in Sour gelaten / beden aengewesen syn / om de kennisse die sy gehadt van Landen ende gelaten te beuen dewyle sy opte reyse goeden dienst sullen connen doen / die beyde voer Sonne gelt opte Sandt gebbe moeten geuen / beuen dewyle sy de onoosten die Capitt tot syn schip ende voer syn suecken gedaen heeft tsoons betaelt te Hogen Loopt / ende mede dat ick de schepen niet gaerne van gelt stonden al wilde bloetz / Ende mij sy de Capitt groot gerechten dat sy huys dus Langen moeten blyuen ligghen maer tegens Godts beden sy sint sy is niet te doen / Ende gaedt eenichsints beden willen beyden / ick sonde de schepen die Sant beyden al voer selden gesonden hebben / sien achterstede sy Loopplaetz en sijn Sandt andersins beden te comen / ende dewyle dat het niet aen beerden mach / beel gelucke / die vaert.

Hedenden / ende. In Pleymuyden den 26 Jary Anno 1604. /

Nota, Vernuderinge inde tweede.

tbroedt.

verstaet.

De Weerschelbrucht inde Goorgat mit sinen geraden Wynt dusdanich /

Hedenden sal neer Ed. bedienen desen mijnen — verstaet Weerschelbruch van tschuntich ponden steerlings te betaelen / so dat tbroedt van gelycke somme niet betaelt sy is tot Amsterdam eindich gelde die neer Ed. denn Water Mathi offe syne gecommitteerde tot Londen by heuer mit sinen geswinnert sal beerden / betalende de Weerschel te die stadt van Londen op Amsterdam / Welcker Goorts somme van — tschuntich ponden steerlings den Goden Water Mathi te behoeue van neer Ed. schepen mit — verseghelt Brieff / als breder byden mit sinen Huys by Handen / Adewaer dat betalinge neer Ed. op sijne tijt te doen goede betalinge / Ende beert beel Godtlicke

36
Den 17 en 18 Jany
1604

In Leymuyden.

In Leymuyden den 16 Jan. 1604 is hier nae volcke schrijft tsendinck ende sterlings saen gelts bey hen alle ontfangen / Onder stont geschreven Als hier gheassisteerden hoemerden Diener, Onderen Paulus Cramer

Item sijn de stucken der gelevering in handen van Joos Walter Matth. gestuert / gelijck oock de mitsinck ende wat dat sijn de Oostwaerdes leveringe Als hier boven staet.

Den 16 Jan. heeft den Admirael van Capy Mor Lambert eenen brieff van Capy Cruck eenen anderen uijt Dortmuijden ontfangen beschreven inhoudende antwoort op sijn schrijven van 10 voorgaende Want by geadviseert Wordt dattet nyt sijn hof ordre geschreven Was van Heer Carel ons de goedren van het schelpgen Dant. Claes Smeer op Was te Munsterseyn gelyck geschreven Was, mitsgaders oock van alle handelinge aldaer, Eodem sijn van Lant gecomen Gadel, Dirk Hendricksz Claes Smeer met sijn Volck gelijck onderstont Admirael Heemskerck sijn sal.

Item op den Admirael den 16 Jan. deses Jaers Waerts gesonden heeft de drie nabolgende Instructie Brieven. / Ende eerst een Capitein Lambert Eduardes. /

Alsme. Heeren ende manhafte Capiteyn. / Dewijle L. schrijven geschreven sijnde met de Burgers dogter Dorstaw ick d'ordre die uijt Sijn Hof geschreven is alreede int Werck gestelt is mijnerseyts het schelpgen dant Claes Smeer op Was te goederen tende by sijnde / Want dewijle sij de sijn Volck verloopen ende Slicht gemeen Werck trecken / Eodem mij Lief is en Hoogh / Ick Gadel Wel Verstaet datmen tenden mijn Was onse voorgaende schrijven ace verstaen sonder schaden / Maer het Wijle sij dair niet is Sijn / Ff. Saturdij. / Het schrijven eens Heymans die te Dooren ogt Dooren schepen gebleven is dat sij op alle Wet verstaen

Lette/ende bidde ubbek L. gey mek raedt ę daedt dank
gey hunt ende mencht bek nepssaey te willig bedse/
De Capnę Cat ę hay Esschende vachtę hud/ tuchs
na bequaem bedder ę vint oy hay nijs tot nijs
ijst te Lopes/ ende hey by v te vermoyes gelyck
ey tot mek toe stadek, gedaey ę ebbes ę menchte
dede op dey Slahs dat alst gemeyssamb hay
Lopes/ hude mek dey. dey 20 Aug.s Ja.ry/

Ey ander brufe
ende, Jnyemay die opt schip
dede Claes Emels op de vaab, te voore gebbelt
ib/ vay desey Jnhondig/

Missiue. Leede Heeren. Also in afwesig hay ebbes schryver
opt gewonn schip dede Claes Emels op vaab/ dey
de principaelste offeure ey/ ey v toecomt opte
orbour hay schip ende goedes te Lille/ So vbil
ich v by desey bref vermaent hebbe met alle naer/
stegent schryven toe te sin dat alle ding aldaer
perfectelick ę trouvelick todgaw, bid Lettend
vat goedes vant schip verdinst dek offe gewonn
ey/ offe vemyge dene Claes Emels ę dey eyns
volcsets offe verwachte ey/ onder vnse hern tons
vat hay dede mek gehandelt ib/ Ende blyvende —
dede hay Cathsaen onder Stadts zegel te ey hoft
mencht/ Lede, mins heeren gedinyckens te
hay Engelsche nidt vel ę hay geschendig, dodt/ ged
ig mins dey verder Jmtschey die dede hay kenns gebbe
ende by, so vere dat v dunct dat, v ofte vber
mulsterb dede inne kenck ongelijck gedaey verdt
Mencht dede ende protestere offe anderssins dene
inne handelig so ey mit raedt hay Capy Lambert
Eyndevesb ende andere Capns ende goede vrindes
sulck goet vindig./ Actum mek groet mij Ende
vbee vedere mij onbekent ex dey 20 Aug.s Ja.ry/

Missiue Dey derde bref aen Capy Crock vaab düsdaniey
Capy Crock. Jck hebbe met groet behagen —

In Pleymuyden

Den 18 January 1604

verstaen uyt het schrijven van Capn Moy Lambert dat
van de t'gelmen Claes Emiler aldaer is weedervaren
waer deur ghy rekeninge maect haest te straken
Daeromme seynde ick u hier beneffens noch eenen brief
aende heeren vande Admiraliteyt die ghy sult voorge
byde gelden die ghy d'under cosse van hier mede
neemt ende met eenen bestelen, gemerct die by u noch
syn/ te laet gecomen wesende om mette Capn Moy
Lambert te gaen/ Doende voorts mynen gedienste wensche
ick u goede ... // Actum in Pleymuyden de 18en
January 1604/

Volght copie van brief bynden Generael ande Heeren
der Admiraliteyt in Zeelant ... ende hier
voor den Capn Croocks brief verbetert./

Alissinge

Edele, Wyse, Voorsienige seer discrete Heeren./
De gesloten mis(sive) onder den couvert hier by gaen is
is dubbelt van gelme die ick op gisteren te Lande ende
Londen gesonden hebbe met dubbelt van eerste als
uwe E. uyt den inhouden deunden believe te verstaen
Sedert hebbe ick antwoort op mynen brief ontfangen van
Capn Lambert Hendrycxs leggende in Portsmuyden
waer by hy my ontbiedt als dat daer uyt het hof
deurden heeren Caron ordre gecomen is om het goet
wesende op het schip daer Claes Emiler op was
by inventaris gelost te worden, gelyck dat optin xiiijen
ende xv gedaen is, ende het scheepken op eenen
bequame plaetse gevoert wesende, alle tgeene dat het
selve aengaet aen lant gebracht en by geschrifte
gestelt/ waer van den stuyrman op het selve
scheepken te voren gehouden hebbende copie heeft om
te toonen te behandigen/ Den welcken ick met myn
schrijvens vermaent en geinstrueert hebbe op alles
goet regard te nemen/. Capn Croock heeft ooc
dubbelt vanden voorsz inventaris om u E. te senden
Voorts ontbiedt hy my dat den voorsz Claes Emiler
ende de synen eerst haers weechs vertrocken zyn en
aldaer geen onderhout meer en hebben / De Capiteyns

Den 18 en 20 Januarij 1604

In Legmuyden

39

Cat van Medenblick de Jan Claesz Leggez Huswoert de Wachtz na Santfoort Vlieter ende Vrient om nijet te Lopez ende Huy tot Dortmundz by Capiteyn Lambert te bringen / Het verclaert mede dat mijns Broeders Vaz 18 Januarij die ick medende dat Capz Ij mede gedragen Hadde tot Dortmundz te Lant quam / mede dat Capiteyn Cwoert verthoninge maeckte ende Brieff te Vorderen / tvelck versaecht is dat Hij de Legenbooren ende de bygaendez Bruff Lant toe gehoorde Hebbe Nijet anders meer op dit zaec Vorende te antwoorden — Dan dat Capz Cant gestaen Vat sijck Huys aen Lant gecomen is / ende dat ick Hebbe Vesse besoecht / Dan t'is is mael een coortse die ick Hoope dat Hem haest sal Verlaten / Voorts Heyt Hij ende onse Schepe in sulcken staet als by mijn Voorgaen Verclaert / Ende Huys meer Expe. Dit Gaf 18 Januarij 1604.

Inmits desen naest toegaen Bruff Vas gesloten Duplicaet Vas Bruff aen sijne Heeren gedateert de Gasij Jan. ende Huys Voor Vtgenomen pag. 32. / de Vorcken ende Lant gesondes Vaes / ende is mijn Vrient Voors Cwoert gesonden om mette eerste Vaz 19 Januarij Hestelt te Vorden /

Den 20 Januarij Anno 1604. ende Voert outh / gangez Segeymans Vaz Capne Mijn Lambert, Cwoert ende Gordijn in Dortmundz Synde / Hij Deede by Stant de Vlaggen Vaent Schip daer Capz mede op Vaes met de goederen daer by Synde om overgebracht te Vorden na Nederlant Daert tijns Coorde / Is ende mede, Het ongeluck Vaz Brant die in tSchip Vaz Heijn Thomas geComen Vaes, Vaer door dese Heft Hem ontramyonckt Vaet / Verclarende dese toe Vaz Synne Voelgez sonder als Vaz Vaz gect / Als Broeder mijne AntVoort die Hij Landraet by Schrijn dages / ende op gelegenheert sal te verstaen is / Vaer Vaz dubbelt Ende Volck / Andres Niets te opsegen die mij Capiteyn Lambert Segelez Vaz overlange der Vereenigde Nederlanden Lijsse in Dortmundz /

40
Den 20 Jan.y 1602

Missive

In Ptaymuyden.

Heeren ende manhaft Capns ende goede vrunde
. Dese sullen bliscap als ick de vreye ontslagynge
vant schepen huys Laes Emdes op gheeyscht is,
tbeelck met Capn Crooch in gheselschap van den schip-
per ondersaet, uyt te schrijuens verstaet gheen, So gheen
ick met dese verstaet dat ghy ongelijck dat ghy schyp
ende gheruyt Volck hay Hemp Thomis onderkomt is
Mmm alle beleefde schade te reparerg ick vast
gelouw dat hem dese goet partije gelts van 120 ofte 130
lb sterlinc, so d ll schrijuens van noode is, de beste-
ghelijcks op mij versoecht dat ick mesheer Cazimijr
Harmas herinderes Cait ryn cousijn voor hem alsnu
soude willen gelijck become by Walter Matys ofte jemant
anders, Tbeelck bij met malcander gecommuniceert endt
daer op beraet slaeght gheeynde, beuindt voortbrenc
de somme als te groot te beeijs ende ij soude sulcx
al beraden. Voor ons schijn dese goedes may mes jemant
anders selfs bij gelegentheijt kennijnisse doen voor oogen
Leggen / Wij hebben ons beste vruntschap gedaen ende
veinige penningen ouck verschoten, gelijck hem ouck de
Cost Judesgaerders voor dese groote somme mede vinden
schuldich, ende mij nacht dese godtvruchtige met reden
wille al te veel Verges / Hemp Thomis beste
selfs mede wel met wat moeyte ij soeye hay beijge-
ringe by de voorgaende oey te goeder gedachte, drincke
voor dese Capn Cat borge als principael, met hant-
maetse schrijft, derwijs de voors Hemp Thomis
ghen onbekent baet / Belangh dattmij vrienschap
sonde mogen toeschijft oft ydt opmerg hay sonne te
groote somme de reeders vingehandy beeijs sonde, waer
op med hy upparentelick al groote diffficulteyt
sonde maeken / Onder waerheijt mijn heere ghelijck hem
mede bij ydt bedroeft is hy ongelijck, maer ij sie
noch ij beste hun grens raedt, Wilt hem dan toch
tij uiterbeste helpen dan ghy kunt / ghy mercht hyr
argasoen (t'beleck ons onbekent is) sijn / op dat dese
middel hay bomerijn, weis sal, verroepinge ofte andersins
dan inne raedt gevonden worde, tij waere hy met pas

Den 20 en 24
Jany 1604

Jre Pleynnÿden

Londs te eysch eenige hulp tay verdrag ende kennisse
aldaer mochte becomen / Als mede ten eynde schriftelicke
getuygenisse offe tay Magistraets aldaer oyde Vroed-
heyt tant voors ongelück ende mochte dunck / oft dat sy
dese oock voor onbekent offe voor gelt schuppen ongeseyn
de Vroed / Vaste dese sy ende sulcks niet de mochte tot
effecte bringen / Soe sulle wegh in alle tselue sulcke
sunderlig als voerberichte ende bast tay vallig / Ende
ick bidde de Vrede mij Here inne voor gerecommandeert houden /
gelijck mede Heeren thoonen sal Vrillig doen / Ende de
pas verd niet sonderlinge / tay Vrye sy Heere Vrachte
alles na goede Vrede ende Vrint / Capy tay Ordinaris
Cant de Vat suchtelick tay / also God voorsz de hope
dat sse hem haest sal Verlaten / De oost Indische
Vaerderen sijn Here alleghaden bekaling veroy die in Vaer-
mindre Leyt / Het Cattegat Leyt Vat vol schepen
Vaste tay ick de niet de schrijven / also de Volck die
Here mette Leste Vrucht Vaers die gesint de Here na
Vermoy moghe Vlieten / De Capny Cat tay Mo-
delucke de tay de Heere Vrachte maer na goede Vrint
ons by de te moghen komen. Here mede sy.

Postscriptum de dato 24 Jan. 1604.

Hebbe mede Vel nader Vericht toesich dat opte goederen die
Lade Emde in de Ergne mochte Vercht Vaffelt offe
verbeurdt Hebbe goede ondersoecht de Vroet mogelick de
restitue gedaen mach Vorden / op dat andere Vrijbuijters
tselue inde de trecken in consequentie / ende dat ep sondige
Indiaen sien de Vrijtelick tas sterk.

De selue Vinge als de voors Later sijn de voors
Capny Cat de tay Heere Vrijthe Hanse Resel
na Here Comandeur Hoy Lambert.

De 4 January de Vrint Vloyende oost
Ende oost Eynde oost de Hebbe Voy onse ancker gelicht
ende sijn stijl gegaen / Ende sijn staede sijn de Vlieet
de Cenraet Vlieder Vaerder Vaerde in minder schijt ge-
sichte de Vabeyende Vruchte.

42
den 24 January
1604

Missive.

D'heren Burgemeesters Borgermeesters ende Raden

der Stadt Vlissingen.

Na Lang ontbieden ende Eysch van Wegen onse Genedige Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden ons nu Lang noch toe gepresenteert die Vlissingen na dat sy de Schuit t'Goort ons Vrient by sal Blijven / Hebben sy gaerne niet sonderlings meer dat Vaerdich is ubee E. soo diere tyt te Admiraedt dan ook by mijn Voorgaende Schrijuen gedateert de 28ste Dec. ende 29ste January geleden Schreven, Waer toe ick my gedraege / Dan sy willen ook Vorgen dat ick inde Oortmijde Schrijuens ontfangen Hebbe als dat de Schepen dair Cant Smits op Vas sijn de goederen dair by Exynde sijn ontslagen Eyst ten Begeerte Vande Ingesetenen ende gaet nu met Cayen Dirant Cnoop in gesellschap Vas Rijn Opwaerts na Nederlant / De Capn Cant Allegoer Vrient sy noch Vrat suer Vallen Vas Hebbe Vy Schelp gereedt met sijn Menichte goede Vermeeringe Vas Lande / De oost Vlissingsche Vaert gantz met sijn onder Scheppen / sal sijnde nooit de Eyste Vande Verloopen Schelding Vant Gat inden Ingangh Volck in sijne Plaetsen om te wachten Vesten Vas Stadt Vande Vlissingen.

Actum Vlissingen / Onder mijn Van Segelmijns onder Segel den 29ste January 1604

Desen missiue is mijn ingesetten Lootsman gelevert om by Water Mutsen voort het Vlie te Vorden /

Ick buijten den Stuck Vorens Vesonder is ons gemoedt Ick Schrijuen dat dught by te Louf Vaert Vas ons Gilde Goeden mee Schijt te Schijten / ofte Vrient Vesperen sijn onse Plaetsen te Vyonen / Vnde dese Eyste die Vorens Gedruck tot Hebbe Vijfhe toe met den Schoot voor Eyns Bouck onse Gebbende dese Vaerschijnbe / Vy — nichtes om dat Vy Vy Vy Schuit tomg Verspeelt Vy de derde oock Eyste doch dese, Vaert Vy het Gebeelen Hebbelick Vy 2000 th Vaer) borstede, Vy Vy Vande Stuck Datter Vegt Vaing Stont denide Cragt te Vyen Eyste

ander boort hingebborgh Vlieder, sulcke ende dergelijcke off
eenig may vaer ons volcke met groote schade vant
schip sulle tuygh, dattet ontrent vaer, Ock Hebben
eenighe nacht gedvongen eynde bij den schippers met
eenige andere bijde Cuerael gecomt, ende te gemoet
de navolgende informatie.

Informatie. Den schippe sijn gen gemaent te vlissij Cadt soust,
Dat hij van Rotterdam is. /
Te comt van Rijmont inde Condadt /
Ende van dare geseylt te Eyst dij 2 off 3 daegen /
Sonder eenich dregen ander hingebbest te hebben /
Ock bekent dat hij tegens Cuyst Calis van
vrachte gewapen hielft. /
Eijst geen Ladinge mit anders te vlissij dan sout
Rijms ende cruck /
Item bekent hij Lijftmael dare ingenomen Eenich /
Eijst dat hij noch vernich Rijders in hielft. /
Dare bij de Bootsgesellij noch eenige Cranckeappelen
Ebben mogen /
Eijst dat te Rotterdam gecomen te hebben /
Item dat een wedere vloome te vlissij den burgemr
Willem Hinrijcx, Hans van Wijck, Jhr Lenaert
Rijnst ende M. Edwards. /
Eijst noch dat sijn schip te vlissij bij de
Dreck Willems die gen bij Hijp is, uytgeladen hebben /
Eijst dat hij te Rijmont t'eenen Nederlantsche
pas Jagers ingenomen Eenich / Den eenen genaemt
Jhr adams van Amsterdam / ende den anderen van
Enckhuijsen gebooren / sonder dat sij enich verbant
eenige sonderlinge goederen int schip hebben //

Dese na ontbodt ende geexamineert synde den
voors Dreck Willems conformeert sich in alle
tgene voors is mette declaratie dat sijn schippers,

De t'eenen pas Jagers Coop te doen de Ladinge
ingenomen dan gelijcktes /

Den 25 en 27 Jan.ry 1609

Op Pleymuyden heen

Op heen gheraeckt Pieter Adams Lent syn vader t' amsterdam te vbooren gheraeckt Antony Adams dacht hy nu na toedoen /

Sept in Spaengen nu ontrent vijf Jaer gheboomt te hebben.

Op andere sept mede dat menige gebeest te koop ouer Hollant na Vranc te gaen, waer om dat se nu hun hebben moghen inkopen dat sy koop voor mens sal ouer Londen / ende so voort na Vranc daer sy kemp voort by Jacques Martens Coyns broeder Constabel beheert) Vanden afslach sy Op Spaengen gheen gaet

Voor tydinge seyden dat de groot opbaer dat tot Emilia ende Lucar gebleest is / t'welck veel groot schade gedaen heest / ende daer deerder mede dan 600000 Reael wordt ons / als hoeder ghe na pag. 46.

Wegh dat ghy toeren moet dat segghen dat oorlogh te spelen.

Op alle t'welck gheresolueert synde geen consent te geuen / ende gheen ghelt te betalen / ende doch schijn Ladinge conformelick de voors Declaringe / so t'volck schip ende goet dien ontslagen /

Ende alsoo ons de Wint ganschen contrarie sijn nacht daer wy int t'vlieth quamen te Wendig / sulcx dat wy de 25.en Januarij weder opte Noort voor Pleymuyden te ancker gecomen sijn / ende de 27. daer na inde gaen

Op selue dagh te bedde de 27. ghebleuen / als dit Boeck inhout pag. 42. ende voor dach dan Water Mathijs Vedergegaen /

Alsdan heeft de Schrijuer tot verscheyden dagen voors Rotterdamer schippers geschreuen als Jan Lambert in Oortmuyden / Cornelis Jacobsz oock schip Lack dat verdaechs na ons Landt vertrecken soude / dat eyst Eens Volck Lacks weder op dat t'voors Rotterdamer schelagen verstont dat nyeghe comen sy met goet voorsy onse reedens /

Op Enkhuysen 27.en

Des selvens Sobijs Januarij is der Lande Schutsche
denst ongelueck Saut Borsse Dag tgeschut gestorens
Lude S Lindrag Daechs in S Leymuyde bij aus.

Des naest Tolgs Januarij ontfenge Lint Sboorts
Dag Dorthuyde, dat alle de voriock Schepe al verstroyt
Bare.

Lude selfs des Schouwes wende hiervy
der admiraliteyts geschrewen des nabolgende Brief.

Edele Wijse/ etc.

Als tvordruk dat ick gehbe Dag Se dat tijts
aegnde onnutheluck te moehe Derschijts mit contrary
Bint ende ontboedt, ende dewijl gunse die mij
voorbaat dese tijts dienst, Dat Landt, Dorlang
ick Se Selle na gelegenheyt mueliche dienst geschrijven
Bint sick presenteerde, off ick doe pewijs int Sboots
ens, Sy Doogde dat Dey opte Donrs morgens gelee
neseerdeck Synde met goedem Bint/ tsijl gegaen
Sijs op Sopes Dag Continuatie Dandag Se gen de
Sandt Lot Lelsens/ Dat onse ick alreede dienst
Brief se ens ubbe Se. hadde uijtgeschreven mette
Lys De Dant Bedienden/ gesonden te midden dienstwenste
Bolcke Dag onse Schepe Synden ons nijet sijts conform
nijs Boorschreve Schepenen/ die ick nu Sebbe doen
opsendig, gemeent ons de Selue Bint Saet Selpe
Bagens/ als geschreven Sijs dese contrarie Bint
des angens Schepe Sijn Sweder in te Loopen
Sy Se Bolutie tot desig propoost te verstaen
dat ons altoos in Selle Synde gemeent is des Schelp,
ges dat Sucht Dag. ons te Laet Sweder Selle
Sal Sijn/ sonder Sijnen teyteus Dag uijtset ens
ons Slaetge te doen/ Daer dese Sy dese Sijn
ueere mijne Dinte Sebe ons gecotelde gelommitte
gaet: dat Sal ons als te Sijde is mot te Dosse
maer gelt Sedrages onder de Lade Sadde/ Ende
Sebbe ick de Schippers Sboorts mede thare gotelijn
Schoon voor Sijne Soude Seeme gebaerschoudt
Sijn op de Sijne Dorte op Sijn gebeent Sobbe

146

Jn Leymuyden.

Jan naestleden Jary 1604

Eer heeft voorgeworden / dat wy ons tot antbooren dat sy ymant van Rotterd / d'ander wyse van Dymuyden ende so voorts trachtende (groot schade) synde gaen te gaen sonder van ymminge te syn ons voorder te bersprekens / Wt welke redenen ob[servatie] dit dub al gedunjende ebbe ick bolast voorder derder wyse noch een stuck op een lit te brengen / Ende sulx toch dat ongeluck dattet naboleght, Eenichda- gen gebeurlingh ontrent van 2000 tb vlas, boest ganse ende al in stucken / ende dede groote schade ant schyp- ping al dattet by vrede ontvaet vlas / ymmet sinde slach geen may / vaer van dy ding hinder gestor- mede beletting ib / So wesde Gode dy dat noch vol wedder sulcks becomen / sonnder wy ysser mette- vaer (ons tot sprekens) met Godts hulpe geen dodts perijckel / Na dese tragedie tbeers schyp- ondersogt en gedbonden wys van onsen Vroedmaeck en dy voors Capn Godt / ebbe wy ons op alles geinformeert / Bevunden na goede ingnisse van- dy schippers / voorluydy ende andere opt schip vbesende / mitsgs na gedane visitatie vant schip / kistig ende zeyndy / Doch mydt na genoeg inspectie van wyn ladinge / dattet nidt vanderen van Dymuyde quam - ende oprechtelick tot Rotterdam tenys voorde / Wesende de reeders dy Burgem Willem Huyck / Pieter Leen- Huyck / Hans van Rietvelt ende N. Spierinx / mids welck gelt by ons by gehuert wesde voordy / Voor- midden tydt is wesdy wy nidt anders te segge dan dat nu onkamp gelt water te Enkhuy- en voor volcky elke hoger gestuy hadde bouy de- mroeky dan gelt is vele naer gedane schade, waer deur vele schyp binnen Enkhuy- gekomen- mede groote schade van gallioene ende schyp- dus- dusse Lange, waer van de sonnige meer dan ses myl wegs te Landwaert is opgebeurlyck wyn / dus noch oft dwoer, sondy ick ons parentelick nidt voor a- gebracht selcky sinne voordy, vele bestaet wynde verdruchtag / de visch, gruyne ende andere koopmanschap in holder dagely bedroge / Voorts dancken wy Godt bosert) hun van noch is waerdy na gelt voor

Jary 1604

Nota te betzlest

Inde Joint geluyck dray te voaren / Jody dauentuss /
Sch Coparedray de Sgade dens thoers ongeluck gelady
Cot Dodelick synde Inde thun bestaenge dray Sch Loots /
Inde andere nodige oncostig Heck dray Water Mols /
de go £ staelpre-co noch opgeuenus Inde op ubbe L.S. mijn heeren tot
tallegie dat geuen Ommeryding gelt ruchts Sabbe twintich ponds Sterlings
en cameruerschentich Sch Jdeder de Sterlinge tydelick te dray betaelig nauer
Lunsk Sands verschalbrieuing by mij Inder dray gepasse.
Hand vercleert te zijnder tomst Crault Godt
partimelt tallenus by gotter berandtbroedinge sal.
doch Sopenderdoch dat Sch gode Succes dray onse
Cause Scheue hey Inder andere oncosty zijchelick sal
betaelig /

Sodes mijn Heer Sgeuedas dray Dnys Jamary
Sch ick zijn Sortmydy tydinge ontfangen dat Sch
Sch eerste Jan Claes Snicker op Jbas motte goodery
Jander by Eynde dray hier vranckrijck Cause ick te
behoeue dray zijstaders Sch dat Capy Croock Scheue
Leuen te Gellant wegen Sestgapt met Capy Hen
rick Sey /

Sch Schuy Jongen dy Comys Pisser gemoetende

In Leymuyden.

Den Lesten Jany 1604

Den Admirael opt Stroot gebbet Hoost Verbunde
also hy in dese Lantze gequest Graf, is mit Vaer
gedaen Schip, - Doch na sig Dunt toer, dese
premisse verklaert hys, is sein Dunt na gantz
gerumiteert gebleven.

Den Lesten January is by den Admirael gepropo-
neert tot Vicedadmirael te Spanien sein tot Vlaa-
gestelt den Capy Cant absent hys mits synne schrifte
lese. Got Vaerde Vroot mit alle danck Vaerst gegeven
Sonde Vesp, dat hy mede Vonder is sein Vaerk tyt
Vaerste ons Lants Vuren te Vehoet te doen, Vroeg
ordre gestelt te Vaerden opte inschelingh Vant Vaerdt
Vroot / Vaerde onder al Vaerden gereselveert is, Datmen
ons redelyck Vesse so Langer Vaer sunder weg, mit Gantz
seggen geens sal den Vuyr Sonde Vay Vroot gelyck
tot noch toe geschiet is / Voort opsiegt mens dat
pinnaert Vay Vaert sekere Vroot mede draye opte Schep

Ordre opte Vuren.

Sunder Vaerde gheordonneert by desig Dat so Vanneer
Vay in See geromen sullen hys mit Vaer ydet may ter
Vaerte geen sunder Vinkbeyes sal vijst Vaerst zonder
Vroot / Vaerde Vaerst sunder indien iemant Vesse Vaer
tegens Vruyn Vroot sladt / dat hy Vaer Vay geen Canon
geen sal / maer Esselen Vaerboen gelyck tot noch toe
gedaen is /

Sunder ons Got Vaer te Vaerden Vaerst Vaerde
Vay nu oock geordonneert dat so Vanneer Vay mit
Sunder Schip gespasseert sullen hys de Vaerst Vay
Vay gradt ydet may gegeven sal Vaerden Vay
Schepkamme Vaert daetgh /

De inschellinge Vay Vaerd onder Vaerden Vanzen Vay
Schip ende dranck Vordt noch gehouden in Suvecanti
tot eigner tyt, ende nader Resolutie /.

Lous God mit ons!

Vay alle Vaerdert zeinde ydet Cuyp ende Comanden
gegeven is vopie ons Sunt na te Vlissingen.

Den selven Dagen is in Vergaderinge voert Gnaa
geding Vay Brantebeyn / als dat dese Cuyp hys
Volck Vaert Vay mede sonde delig na dat hy sig sal

Vanden 4. totten 10. februwy 1604

Datse cout, wijlt sij nat sijn, ende hebben sij hier wat
Lude thandels gesontheyt acht gedt te wesen.

Ende mede maeckt gedinge dat de ander Vereenichde
Lande Noortsollantsche schepen hier malcander van
gewoonte en gerechticheyt ordinarisch wesende, dat selue
vrij sijn /

Den xiij sijn opte middachte van der Vlande
Oost Indische schepen gecomen met Capitey Heyde
lij van dyen volck genaemt van Kuijck van Hoorn
uijt Lant gesocht, gedurende dij gedurige uijt Noort
gebleuen tijt voorschreuen dat sij lij van den voorn
Oost Indischevaerders volck tijt doot toe gequetst
hadde / Dij schijn bij mij dat gecommitteerde sijn
ij ontfanginge seijde niet, maer wonderde sij colerisch
gelijc sende badt om gratye / Doch gaffen dij schijn
uijt vrij mede wederom Schadeloos / mijtte beschrij
ij soo Capitey Heyde ij sijn volck Schaep i naechts
dat uijt Lee gebleuen is / Gebeurt sijn volck dat
dese gedaen, ende is te voorts met gedt schijn
uijt Lant gereedt sij ontcomen /

Ende also dese t' Lang verbodene uijtgaen
Vlaenderen dij tijt niet mochte Lijden ons mede
Besloten eendeboue binnen in Texel dij Capitey
Commandeurs geleuchte na te comen / alsoe dese
de dachtij inde tbeij buijtenste gepreseijdeert ende stelt
sij / endeghen gedt Lbeijde boorde tuijsen dat Lisbona,
t' Lopes nade Cuijp de S.t Vincent / ende tzuijt
Lande onder Cambaij / So eijscht dij Commandeur
goedt gewonde dese schijn geschuttij sijn Vlaemsche uijt te
Lijsen / ende in gelijcke Vlande tbeije buijtenste
dese tbeije naevolgende te doen, blijuende de deze
oft binnenste in het gesel toegestaen /

Rendevous breuen. Het opschrift van buijtensten Was. Capitey, dese
brieff sulck gesij openen ende sij deur niet ondersoecken
ofte enige quaet Vlaemsche Vlaemsche quaemt te —
Texel, ons te Vlielandt Vlaemsche sij die Kinderen suet /

Het binnenste in sondt was als volcht.

50

Den 10 feb. 1604

Ex Plymouth

Capiteyn. Sundy ghy ant eerst uytseylig van hare
ofte inde camer van Vlot aquainte te worden
sulet voegt hebben rouwe seltsaem na ghelant van Vlot
Canarie ende ghyle daer de stadt Orotave / Malvasy
drie ofte vier dagen af ende dan houdende ons ten
verbaghte ende te soecken / Mids ingevalle ghy mij
daerentus voegt dat ment ghy vindt sulet openen den
ingeschoten brieff ons te vertoonen van ghy sulet gehoor
te vinden / Dan by ons verre van dese contrary
vint dese by mytte Camer varen regens haer mosse
ment / gebbe ick voor tsekerste ende dient tselve
gedaecht ghy vinden te hoef dan Plymouth / van
na ghy 2 mede sulet mogen vertrecken. Sundy ghy
Plymouth den 25 Februari 1604

Ghy vinden brieff naest ofte binnen dese
voorgaende hadde dusdanen opschrift /

Capiteyn / Oock brieff sulet ghy openen na dat
ghy van Vlot verre seylt hebben / de selve onder Cana-
rien de drie ofte vier dagen gesocht / ende dese na-
gebaecht sulet gebben / ons te vertoonen van ghy dese
vinden sulen /

Eynde des Inhouden alles Volcht /

Capiteyn / Sundy ghy van mij verre seylt eyn-
onder eylt Eylant van Vlot Canarien bevonden / mij alsdan
niet ghy vindt / na dat ghy mij dese drie ofte vier
dagen verbaght en gesocht sulet hebben / So sulet
ghy op eylt spoedigst te ruwen voegt seylen na
stede de Mayo den Zuyt Zuyt ghy Landen / en setten
Zuyt / alsdan ick voyer dese ghy mij met Godes
hulpen vinden sulen / Dan vinden ick Zuyt niet ghy
voeren sulet altoos openen dit ingeschoten brieff
ende 2 dese na vertrecken / Sundy ghy
Plymouth den 25 Feb. 1604 /

Welcke voorschreven brieven voorschreven
beyde mij eylt binnen 2 gebrachte gebonden ende toe-
gesegelt eynde / de Inhoud Commanders beyde
in handen dese eylt /

Den Meyer van Plymouth eylt 2 opt Schip

den 10 en 11 feb.ry 1604

Den thoebedt vanden Keyser binnen Stadt

Den Franciscaenen Monicken wordt Edmundt gethoont
hebben originele paspoort van Croatien admirael
van Engelant by hun Princen / mede by Keyser
M. verscreven uytgaende gecompedeerde van Keyser
met dese die te Lande doen Keyser. / Welck
verleendt wede die meyer dese te Bilen hondt
voor gecommandeert.

Den voors Dis Vrouts syn de voors monnicken
Hier gegaen,

Ende den 11. Vorgaens Vrylinghs met dese
oost wort oost den Vent ende goet Weder,

Alsdoen binnen Keyser heeft den Edmundt tot
Hebben tot Admiralteyt geschreven den nabolgen brief

Dolce Domine Jesu /

Alfsne. Den Vent heeft Eyn ons nu tot thoebedt macht gedaen
gepresenteert / by voegen dat Vby op Eynde myt de
Gantz van Holmingh gelopen ende Vlieden binnen Keyser
Eyn / Hopende na sy Eyn Laet Vinden dat Eyn
Hebben sal tot voederinge van onse Vloyen ende
voortgewinst inbrengen / Den Kuntschap die ick
alhier gevonden Hebbe de dat ick niet naelaten
ubbe Edt. by desen te Vinden / Edt dattet voor
Vrient ende Landen van Hainou in Callering
ongehoorlick Vissen mach en den Crijch de finisteren
Edt. Portugis Hoge exactie Leggen / van Vlieden
de syne Vaeren met stendel gedaen ende ons
Lant gedoen hebt / Van dat ick alsnoch des goeds
Vranckrijck gheen ende Vinden Vorden in Hobben /
Dat ick mede expresselick Edt Vil noch mede hebben
Vollen de Declaringe van den Engelsman die
maer xiiij dagen van dat Edt Edt / Seggende
voor vreden van meerder verseeckerheyt dat Eyn
Eest Vaegens met syne Varen onder Lant Eest
sijn Vorden / ende selfden Kenne de Eest Vaert
Eest Vrende Vorden / by Vorden Edt Hyde Zeeuwe,
Vaert de Vaert Stadt voor den mas van Zeeuw
gecomen / Waerom sal ick Edt selve Stuck by
den Eynde mette Capitt van voerlesen Leggen
communiceren ende sijn Vaet nader Kuntschap

52
Den xi. en February
1604

Cuytz Plenmingh.

verclaringe dem middel van den Heren Staten
underschr. Dy publiq kumpt hiermy an hun
Hermoghen/ Sonder wechtanich dat ick dhiromme well
tijts sal verschyn an dat unse gemeinsaem Ampt
mit Verschellinge te doen.

Also unse Capitein hyr nu (God Lof!) wol
to pas ende dorch ubbe E. Edle dienstlyck groet
Unse Schepen hyr mede in goede ordre/ Ons buss
is dem Hr Land Lotsen negen mede wol Edle
gemindert/ Dan koepe dat Edle Kruit ons opte cust
van Spangen ofte ander d' Hr Landes regens under
prouisie van Dranck sal toschepen/ ende unse Vorder
Ampt wol dorch succedere/ Tot Vorderinge
synde ock tho wetens van den Hr Land Lotsen nelgnste
de beschr bruylofte van unse Loots Landtsen Ebbe
Veranderd na Vrydachsnachte des tijts/

Vorders synde ick E. Ed. de meininge van ons
volck dwyle Edle nichtschelig in Edle Ent
verlopen hyr/ mit schaden van gheene die van Edle
in gevaer ende benoemt Ebbe/ Ende mede

Ider Ampt tho E. Ed. bevolen ons dorch
Vunt (?) etc. Dy Ruw bruyt Ed. Lichamen ende
siel Edle dem Ed. Gode. Dat 1604.

Welcken Brief mit Lootsman uns Land bes Ver.
is uns Vader Marti ome Voert tor Vlissingh/.

Die mitmoninge van Hr Lowys is mit Vergenoeg
volck Edle Vrunt Vergert Dunck mij onmodich Edle
te schelig/ als bede schryuen opte welck van Edle
schip nedergheworpen Edle/ Vraet tor ock mij Edle
weder/

Ende also Jan van Vorck Comandeur op Edle
Victualboot nu Vnde ofte vyff dagen van Vlissingh
gheloopen Gade/ so is hy als gelt gheworden van
Voort Ebbende/ tho dorch Vlugge gheboomte opten Hollant
schen Diep/ Ende ick prouisioneliek in Edle plaetze
gheschict Franck Jans Coster mede bes voerlyden

Vnde

Den 12. 14. en 15 Febry 1604

Des hoochste bay Cabo de Finisterre.

Nota. Het bwot vande dach inhebbende, mede de eerste verse van dese 14 Febry. hoort tot Saterdach

Lich bay Cendrael herkent de bylig tot dat des boosch Werck wederr gesont soude mogen krijgen, ofte Lindes dese op gedestoneert wesen/

Des dage ofte des endes dese was bolle ofte hollantsche Cruys ent verste canon was hardt bwot gehoort/

Des 13. Febr. smorgens is des ons aen t'oosten. Ende segelende die bogchen dat te Lantwaert bay was Evang, alle mede dat ent mee gute weghe Landwaert met, is Abab, dat sy gewoon meeste des ons, na te sagen/

Des selfs dincx dages ochte hoochste bay de Lim — grade is des halue inde morgen stont is des Comon dese Werck gelegen is dat naemdaechs ons boort gesat/ Des daechs dages Cyper of ter gesien ende gesocht is, is Cyper alle Cyprus goede gesondheyt, die dese na als voren te subject Wesende verdaen by redelicker gelegenheyt bay Cendrael is Cazens is bekent is ochte des soude bay boosch Franck Hans Cyper gebaedeert ende onderdees by des schijnen ochte hollantsche Cruys openbaerlick boord moste is mes stonden Verweght volgens de notitie dat schijnen dese bay gehoudt:7

Des 16. February hadde des Cendrael ons Cyper Raedt gepropondert dat mede des onderlinge bay soo bay Werck te dese te bay Lande mede dat des onder bequame plaetsen is Cyper te Cadix te stellen/ daer op by Consorten ent te arrivo bay Cyper instructie verstaen eene andere/ dese by Volgende also dat Werck speciael raet te Die bay Conforderen dese dat dat gewaentboot soude onder des hollantsche Cruys/ daer mede des gewaent Worde/ dat mede dese bij onderen beter gewelen de plaetsen met des bant Cyper soude gesproken Cadix bij soude te boord/ Daer omme by voorgedragen Cyper des persoon bay Franck Hans Cost des ochte boosch schijnen/ daerinde dese is by Cyper gelesen mede

Den 15 Feb.ry 1604

Ontrent de Caep de Finisterre.

byde Cuyper Jorgen Heyndricxsz de Caunt gedimpt
Ende goet Betrouwen dat hy van synen voorsz
Schepen gehadt hadde / Desgh Vice admirael Wouter
Gerallegerde offmits de Schippers opte voorsz Vranck,
boot synde niet te beswaert tot hare Vaeren Vaste te
ancreren / Dese Regens geseyt Wouter dat hem
de Schip noch Lijf noch Schepen en hadde Wouter mer
de voorsz Vranck boot ib. Ende dat de Schip offi,
ers tot sijn tractement sonder / te Dalen dan toe
sijn eigen Schippers sonde moghen gehben / Is ons eigen
reden Wouter / dat hy de voorsz Vranck Jansz dienst
toe bequaemste vandt / Is oock dat gelijckelijck
gestelt is hem Dale mede te voeren / Waerna
volgende hem Ds handel gestelt is Commissie in
forma op synen naem van gelijcken Inhoudt als die
van Jan van Nieck fa. hier voor pag. 10. 11 ende 12.
gestaen staet / Ende is hem Dale by gedane sijn
goede Imaninge van hem Wouter, te vernemen ende
Wijsselijck Dale inne te draegen /

Den voorsz dingen is Wijdt Cuyper noch Depu,
teert tot Verwerringe van kunstschap die hy hy
Plijnmaeckers gedraegen hadde / als dat is Wigo Hinr
outrent is. Ende alsoe Lagen sonder t'gene Portu,
gijsen en wechs / Ende gebeurde dat op de mensse
van Land niet eentsdeels Wouter Dinr op seven
uren nacht te maecken / Wouter op gedisconverte Wouter
dat se al tsamen Wechs Lancte begonste hadde te
outladen ende / Wurde gedanteert dat Wouter
sijne Waren te Lande Waren ondergebracht, maer
dat de Portugijsen so niet gedaen konnen Wouter,
Mus t'gesamentlijck Wechs Dalen Wyperentelijck Tegen
sonder mogen gedaen hebben / Dat gene mede by
contrarij Wint by binnen t' gat Engels soude gedijc,
Wouter Wouter uyt te comen / Dat voor Wij binnen
gebleven Engels ende niet uytgedwongen gebleven
te gemoet tot dont gansch Spanjaert derselver sal
Ende ons Fransch Volck mede gelijck
Wijntlijck gedesolideert ende met gelijck
Wijnst gestelt datmen opte voorsz Kunstschep by

den 15 febry 1604

Opte hoochte van Cacq de Fimstevit.

dues de ganse Lande onderdoyge sal on de Coorse
Cracht te smelle dage.

Ende sijn voorder opte geleegentheyt gas Wijnes
gelooet eenige Sijnelinge.

Eerstgas Capy Reedte Sijnelinge verclaerde-
den eenstmaelig gebeest te sijn, Seggen dat
Wijnes outrent twee mijle is, dattet mede gelt
perchte ontrent 4 sijn, dat inbaerde gelt casteel
van Bajone dat maer vijf stuckgens op Lande,
Aenbijsende voorder int boeck gas Lucas Janse
waerenaer alle de geleegentheyt van Hauen, Lande,
Reden ende Baten als voorsz.

Item dat de Vlaemsche Sijnelinge seyde
mede 4 Wijnes ende dese ontrent tot meermaelig
gebeest te sijn, Aenbijsende oock int voorse
boeck de geleegentheyt so sijn bevonden hadde,
Reyde tot contentemente Lande gemeente Capens,

Sy voorders tot verdere Caute Coorse Exploict ont-
boden de Commandeur opte Cacq, ende sijn Heeren
te Reems gegaen sijnde, is sijn voor oogen gevallen
de caerte opte Coorse stuck doende, de beslaet
hebbe inden voorse dese van Vlaenderen te Lopez / affkomende sijne Vlaggenaers
van Engelant op Hollandt / de bedienste daer
sij onder de Baal eenige dispoorts sonde soecken
op Kuntschap Caute Coorse stuck sij becomen, sijn
wel hondt Cuntas sende op sijn schuw, sij en alle
geleegentheyt te voren dage, die voorders oock bevon-
den int Contract des Commandeurs boeck / ende alle
t'gelijck, sijn gegeven is goede Instructie om sijne
bequaemelick int werck te stellen / Wenste
toe sijn Caps Caute voet beste Cal tijn mes /

Sijn voet tot coorse Vergaderinge binnen de
voorse stadt de Sijnelinge, ende sijn afgeveerdigt
heeren Hoochste ende Hoe Heeren Ed sijn des Can
Lant te Bresse, doch hoe de Cnijf de Fimis heeren
Dag sijn Lach, de Bedienste stoe de gemeente gesetten
Ebbe, sonnige accorderende Ed de andere Baat-
heeren gelijck / Wenste omme sijn Cal is als

// dese ontrent sijn

Dese 11. Febr.
1604

Ent sicht bay Cuep de finisterre

Ey boort Wz twey dese Cnaues boort ontbodz Wordz
altoos by geschreuen mede te brengen de Hoocht te
gissingen ende andere voorschreuen gelegentheyt die ey
bay Lost gehadt hebbe bay plaetze daer ey mede
te doen, ende hoe dat nae de Laste bay hun stont
Op datum alle de selue gewer Lantschrijuinge
vergaderinge, d'ey tegen d'ander maer confronteerde
Ey Satherdes daer maetschz totte voorgenoms vrij
Laetz./

Op XXIJ. Februarij hebbe bey int geselschap bay
Cuep de finisterre gemoedt Ey verscheyden drie
Engelsche schrijpen, die via gedins Examinatie.

Examinatie. Segghe te comen bay Oruist, Oruistbaeter ende
Sündthamptoy wesende tuschen./

Dattet hoer bay Hemelrijck gaen na Lisbona ende
dey te nae Denemarcken./

Dat hebt eenighe schrijpen tarbee in heeft.

Het eerste rolle,

Het derde Jaring, pieck, teer ende Loot./

Dat se haer eygen roeplenden Eyss, ende geen compay-
nie, met malranders gemaect te hebben,

Waerby geen nieuwe tijdinge soudden te seggen,

Alle tgeen, voorseyt, sijnde, Ey dattet vrije Lucht
Eyss, sal draegen dey. Cendraet Wijns Boating hun
inne best doen sal, alsoo sij na Lisbona willen vaer-
digen Ey. onderricht, soudey mogen Wordz tot Lofte
Wordz ontsij weesz wen Cael hun Ey Wegens, Jo
Eyerkerk goet gewendz Dutmetse geweer Wbeck, sal
Lahz gaen, maer ey. dey Vijants te Lubsee Ey pro
forma medegeuen Eenz Brieff bay Cendraet Ey
mogenhee bay pas Seepoert voor Enkumpey tuy Cuepus
Voor onse Tonzagine opte rust Hun ontrent Eyne-
ley Datse Ey mede te vegenbeen Sulck gebbe, naer
Eindbouw brengen hebe medegeuen, Ende dey Hun
naer Vlaemsche Eylandz en onse Fortuyne voorders
te soecken, Welcke tselue Ey segghen
geuen te, Ende mede Ey Stroeck Eyss,

Ende also dey Wint nu oostelick gebeurdy
is, Ende dat dey, deen hunne tgat bay Wegens

niet wel te kennen comt, mits dock dat men
gute wel tijts sonder wegen verschijt, Soo docht
dat Comandt dinck dock raetsaem gute dat dach drie
ofte vier mael t'seetwaerts te maken om dat tijt soo lange
in te sien dat ons te doen sal sijn — Welck dunck
op alle Capens gebraeckt ende dock heer advijs
is by gemeyne stemme toegestemt/

Den selven dagh heeft die Comandt opte luden
gesegt dat Vicedammiraal by geschrifte gecommandeert
dat Comps soo Maendts dat sij dock nae ons soude
ons selfden dach als sijn die Vicedammiraal soude
verwachten, ende sijn te beyden sijden met selfden
raetzoen als andersins/ dat sij dock sal verstaen
in sijn Vertrantboeckmye inden sij eenige seylen/

Den 16 dito noch gewaeyt als voren
sijn/ ende dese dach gedaen de naemlijcke Examinatie.

Examinatie. Den Schipper seyt sijn gemeente te wesen
uyt dat Congel in Noorwegen/ ende ontlaet 60 lasten

Den Schipper gesecht dat Congel groot
soo ofte 60 lasten/

Seyt te comen dat Congel/ alsdan sij geladen heeft
dattij/ ende sijn Schut/ wel bij doen/

Seyt dat sijn Schipper dat gedaen heeft
te Bayonne in Caballing
alsdan sij ontlaet sijn dat voorsijt geladen
Croes Zout ende Schut wel bij doen/

Seyt dat sijn Schipper dat gedaen heeft te sijn
Schuit Col dat Congel, belanck dat sij Schipper
Schut/ ende Schut sijn Obi part/

Ebbend Coldenij geboort dat Colgen Schipper eyn te
wesen voynay dat voors Schut/ Ende nader
ondervraecht Eijnde comt onder sijn merck Schaermes
dat voors Schipper/

Ende alsoo sij hare Schijpen na Bayonne
Caballing te willen Crossen ter plaetse dat onse
eerst te ploiten/ Soo dat men gemeynen tijts Schepen
sij veel tijts bij ons te vinden/ ende soo mede dat
die Schipper Voynay dese reijse gedaen/

50

Den 17 febry 1604

Examinatie

Ex fugt bay Hans bay Galliss fus.

Is nacht dunt ung gebbig bey mde Woot ung Swm
drie Engelsse schepens al comende bay Hampton
Eijnde de tobbe geladig mit tarwe ende de derde mit
wijn, mde gerst, Comde Hans na Lisbona, Dis
Exhibt coopman is Cornelis Cornelis Engelsman
volgens sijne brieve die Ey thoonde, Mits dese
by dey ontslagig eijns.

Is obijt february gebbig bey Hans bay Callicus
geschijt

Alsdoe hoort Caijs Cante bydig Edmundt geb
bracht bij schepens dat hij nacht te boord bij sijne
gesellen, Dese ende genoemt is Anabolt Nfmann

Des schippers schijt hem genaemt te sijn Jean benoit
geboortig bay by Rochel in Vranckrijck,
Schijt te ronnig bij Vicadeus bay Duarte bij alspan
inghescheijt te wesen catholijck boorlidig wesens die om
sobijt,

Schijt geladig te gebbig duijgen ay dese tonnetuus
vst te Rochel, mit wat goeden hij ander mit,
Dat hij wil na Calis in Vranckrijck,
Alsdan de schijn goederen thuijs hoorig sijns Pedro
de La guijrde inijt Callicus,
Merk dat dese schepens hadt toebehoorig thuijs
comt te Crosijn in Vranckrijck ung sijns Mattheus M
Insgelijcks ung drie oft vier Spaensche passa
gijers die arm hadt boroijste waren,
Mits desen volleyg hadt dese schijn conser sijn bay
schippers thoonders ende sijn toebehoorig mette
Cuijrs bey Vorladen is ij de goedertig Edmundt,
Ende is gebeurt ter wijl die Edmundt mette
Cuijrs besich was met andere negotie dat ede schijn
schepens ter wijl bij opte Ey Ladijs voor onse
Hoed ouer is comen seijlig ende teijens ons geschoten
geschut tot groote schade die Vranckrijcks, soe dat
ede die Franssmen geen Lats dijnge, hoe wael
ede sterckte mede mits is gaede, hiery stilswijgende
met t'minste dander bey sijn Volck ij die vinde
Franssche schepens hier bij Engelt, Wesende Holm
ongeluckt toegecomen dese sijn dijnge schijnen mee
Beyeckt bijde Vittel datig dese bay Engelt, mits-

volcke dese saij niet te zeewaerts geroomt hebben, gelijck
ick tselve mede per memorie int Admirael Pieter
Sandt presente gedaen gedenckschrift.

Noch verspreeckt hij Engelsman comme
dat Sinjols amptoy inde Vlielandt na Lisbona, hebbe
voorts geladen, ende dat hij tgoedt eijs bescheijt
die onder sulcx, dat ontslagen is.

Dat Vice admirael segt dese na dat desen verstaen
te hebben dattet al onder langer seijns schelpen dat
oorlogh mijt Spaijgne Lopez sonder ons de cruijcke
wijnen te gaen, ende dat op sulcke cracht gelijck
sonder voordy drie offte vier ons gevaren mag.

Voort gemeldet hij franse schelpen comende
van Bourdeaux inde ebbende Carbet toeroomt alleen
soo dat de sant aldaer volgens de beijens dese dat
verstaen, ende Vlielandt na Sinilly, mits volcke
tselve dat gedaen is.

Ende also tslagt volck desse francoise met
meer onderdanige seijne Heeren gaen hieroom,
Soo eerst de Admirael oock geseijt dat gedaen
ende wederom de tot terstont wedercom is gevaren.

Hebbe noch tbeer francoys verspreeckt comme dat
Nantes ende Vlielandt de Lissebone, geladen met
roggen ende eenige fardelen Lijnwaet, als gesept by
Adriaen Jansz tot Vorsselaer factuere dat — soo wel
bij Some, sijnde bij die Hij dat La bat coopluijden
aldaer, als tbeijens eenige beijens, Maer dese hij
noch ontslagen heeft.

Is Commandeur opte Cust eerst noch hier
de Spaense schelpen tbedeel bij Admirael
gebracht heeft is Cust onderwonden de nabolgende
informatie.

Examinatie

Des schippers schip ende sijn genaemt de Boose Bar-
tholomeo de Columna,

Te schelpers genaemt Nostra Seignora de Guia.

Opt ebbende op offte bij doorn,

Quam van Riba de Sella in Biscaije, van waer
dat de geseijde schip op sijn geladen,

hebbe geladen omtrent — 1: eijdt spoeck,

Ontrent Galicien

Den 27 Febry 1604

Mock 4 vn planchie bay eas daniz hout /
Verders eij groot quantiteyt Walsche nuts (astan
volgens de beijng dude bay Cijnde /
Coecommude dselue goederen de Hee repps Pedro de
Chionco ende Juan Prietto Spangiaerds die hare mede
present waren.
Verclare niet te weten bay yemige crancke off sijcke
die inde dyanije bay Bajone offte dude ontrent sonde
Legghe /
Mits alle dese confessie geconfirmeert metten
reste bay hare Volck is t voors Hee repps Pedros
verclaert goede prijnse / ende is dit Volck sij ende
Schepe beeden ons ende Lant te hulpen / Eijn voorts
de dese, ras dening Hee Heer ende ons schepe Soldes
pro rato als dat belaert, ende de noch niet vuijt
dathe ontfoncke sal sonder nuijge causelen sij hier gebo
rijg / Selyck dese in mijn weghe bay zeijne sij
is geannoteert pag. 4 ende 5. /
Ende als op dese schepe tot Commandeur gee Heer
Gerbesz de Hoochboom Vice admirael / als voor
by dese bay dat quartier becomen was / die dit oock gebo
voorsz bay Volck / mede is ende hier bijgevoecht /
Is voors dinge te weten den 26ten Februarij hee
de Admirael ende Capiteyne voorsz dage / nader
by hare in dese Lange Gebbe gelegen / ende dat den
dit daerzuelens bay so menige Schepe apparent
in Vigues bay ons al tijdinge sal becomen van de
by hare voorsz sullig Gebbe bijhalinge dat ons den
contrarije niet continueert, ende gedencken
dat hij dunckt dat ons tot Lants meer te dienen
voort ons te doen staet? Is dese op Lant gecom
men ende onder anderen bijde Vice admirale bij gebrack
de tijdinge die hij bay ingelesen bay Suijthampton bij gha
hadde als onder dese gementioneert, t Volck te gel
lijck ons tedienen hij gaff dat sij betrouwde sonder
nuijge beswij / Inmiddels is tij Lostij gelijckelijck
gedisolveert Datmen op de voors is onder redene
Volck dese nae Dinsdage / nae t offte t'oost he
quartier nae t'Lant toe sal Latij staen ons te sij

Vandien

t Hare ons comste aldaer

Dairentus Tegen hoe grim dey Wynt ende Hoe Weer
draeyght Ons off de selue alsday noch groot Weer
ons geeft Coers aenstaen in Vigueb ent Weder te stille/
Ende midts mit de cust Langes Loopes Ons
ten selven Wonder

Den 8en february gebbes Wey Sprwocke
den franse schepper/

De schipper genaemt Claes Jonne franssman
geromt Eyns Wan Lisbona ontrent 4 dens Wijns geladt
maer is te Casralis langebleest/

Eyn ontrent drie Wellen geladt dat Sy te Lisbona
met tarbbe geromt Wad/

Eyn roopman genaemt Du mast Wan Bordeaux
hadde Wy Daer geladt/

ende saddelom gemunt na Sable de Laune in
Vranckryck/

Hebbende mit in dry schut tot ballast/

Hielt op Eyn schepper mit meer dan 4 dens may/

Thijns Coers Wertrocken te Laone woonende/

Woor tydinge seyt Daertse te Lisseboa drie off vier
oerlochs toegemaeckt Worden ons tegens de Wyt na
Enden te Lopez/

Daertse maer Wel schepen Wan oorlogh Liggen
galeyen/maer Datse geen gebaen is Wan Wanus
Wegen Wel Declarerens Wy Wy gemint Wel/

Eyn selven dagen mede Wertrocken den franse
schepper Wan Roccelle met moetz Wilts na Lisbona
Wedelste oock Wry is Latis seers/

Item den schepper Wan Middelburch genaemt
de Wachtgael uijtgeseylt Eynde den Wijn Wan
Wooreldes gaende na Villa Nona inde Comarck in
Portugael/ Synde Wel Lastroepen met 20
Statuansse smalschips Eynde een Eyndt/ en Coorts
eenige Waetse die de maeckt toequamen/ maer den
Coers anders Coopmanschappen Woorden toe/ ons
Eynders de Wenjnen tot Middelburch/ den schipper
genaemt Cheis Claes Croock Wan Hamburch/ den

62

Den 19 en 20 feb.ry 1604

Extract de Cap de Goede

roopman opt schip Reynst Cornelis Mangaerts van Enckhoesen / Volgens heure bequame Declaratie ende conformelijck de opene brieven die sy hadde van Hare Mo.t, accorderen met dese geschrifte breeder / Dat myn bij dachtes ydt dienstelijck te Schatt Gront schrijven, opende, die voorderen toegeschreven Schip voort / Als hier voorens verhaelt sy verontschuldigt /.

Voorts verhaelt noch schipper Zacharias Roos mede gedaen ende na Lissebon voorts die by ons te Leymuyden gebleven hadde / Hoedat schip gebleven sy gegeven eenige spaignaerts van boort Zeer voorsaght. 59 en 60 geroert ons eigen Land te brengen /

Ende also onse aenkomste in Texel met achte weken gedaen mosten voorder / So is schipp & volck handes voort Zaerdes Huys voor pag. 57 ende geroert. ontschuldigt ons te gaen voeren Hun goet doen te bedelen sy schijnt te voorsien na Lissebona / Ende is Hun eijgen volck so dant voorts bestaet schijnt als dant franse schepen Huys voor pag. 58 geroert mede gegeven ons eigen Land te brengen / voeren toe Hen provisie van broot gegeven /.

Den 20 feb.ry hebben den autheur de Cap de Goede Hoop gesien Een schepen dat niemant van ons quam inlopen /

Item noch eenige visschers schepen te Louffoogen van ons /.

Den xx.en feb.ry is by Capy Vlielo becomen een Vlijeboot van Rotterdam / Ende schipper opden Oudet franse ende coopman Jacques Lezmijt Met ende mijn Maets gelopen voonsdach voorleden ende acht dagen tevoren van de Texel / Hier weders eijgen Schuyt van wegen den Heer Lendert Cuijp / Ende hadden geladen gelaten die sy eerst te Rotterdam ingenomen hadde / Sy Reysden na mette selve na Rotterdam gelopen was / Sy ankerden bey ons Schepen ende gaven Hen Hoort Lengte /

Noch hebbe by verscryvinge van sijn ander schepen
gen genaemt de Jager van Rotterdam / den schipper
genaemt Gijsbert Hobbe by den voorman opt schip
Leeuw wairts van Dorgost / Wtc. na Marseilles
heeft geladen boonen / ende dryven Garnw Wollen
Garnw sy tot farminge dese inghenomen tot ommeset
Gijsbrechtsz tot Rotterdam / Volgens sijner Charter
ende des Inhoudt van Heere beeren / Dies sijn sij
by gheteent Gerardt Laetz Jans /

Den 20.en February verscryvinge sijn ingeset
schepen comende van Tolberch in Engelandt
albaert het tsijne goeder / Calx na Calis in cimen
Lussen / hebbende geladen Garnet / Sayet & boter /
Ende is by gheteent / Ende also int voorsz comt /
Valtz van den Vroedtmaeckt volck / d'Engelsen
zijn / dat doch niet te bedinghe. Dbas, ontnomen bonden /
so is alle Heeren tollen mijnder te betalen Enael
Guldens bedragen doch gheen /

Ende om dat dese ende dierghelijcke ongerechtig-
heden by t volck dat gheplogen worden mit dier-
tichden van den vijants als brunsch schepen / Soo
heeft den Admirael de Capen Gemaent Gl. Coman-
deur bolast voortan dese op boten toe te sien Gl.
Aow te doen sijn /

Voorts ordineren so dat Comandeurs ofte Officieren die
over de Jonghe schip bevonden / gehouden sal worden
Stuck te drancken / ende niet te gemist te
worden /

Voorts sal Een yder tot sijnder dachter gaen kisten
Linghen / zeecken / tonnen ofte Bedden open gheding ofte
gheworpen worden voor dat Een. Last van Gnade
ontfanghen sal hebben /

Sal oock niemant van onsen schepen aen boort
Lading comen na dat de proyse volcommen sijn /
Het ib / tig voor iemants Last brancht Vaudt
Cruydt /

Tot onderhoudinge Goddelijcke van ruste
van Een yeder besonder sullen Capn Comandeurs
Een yder volck sal voorsien Gl. doen Lesen de
Elcken Sondach Leer Les / Gl. den avont Gebeden

64
Den 22 febry 1604

Ontrent de Cabo St. Vincente

Ten desen eynde is de Luytenant opte Vlie Boal
gecapitteert geboordt die int Biscayes baerthen huys
voor pag. 59 erst ondersingh dattet doch dese
hystes opgeslagen baerd/ende dese goet inthuys gaen
worde/ Die hem dese dinsdach gelyck oock des
middes/

Desen halff Julius marthis Jong geclaecht ende
Eyn Amyraes Jacob Joosten was dat hy na dem
niet Lissebon Boil/ t'Bolck is Bay Lobenuyck
aff gedwyst hadde/ Mede onder ey Boort dese
onderbraeght Eynde is opt minste dese Boeys
gheset/ Ende hielt Cayes Brieff des Bay Eyne
Amyrelycks gemaemt Jay Marthis opte Vlie gheset/
tot nader resolutie/

Den 23en dito is bydy Commandeur Francke
Jansz ontrent de Cabo Bay St. Vincent/ gecomen
ende bydy Cundael gebracht des Morgens
baerdes gecomen Eyn Bay St. Vincent ontrent thien
dadys gheleden/ alsbaer Ey alle tenijs Boorde/ Des
baerdes toecomende deme Manoel Gomes/ Eyn
dattet in Faro Ingebracht Bbaert is dather in St. Lúbes
ontrent Oft Duytsche Schepen Ladich sijn Lade Soute
Sijn hadde in Haere baerdes ontrent deme oft ingh
Doutsche Visschers die Ey mede des maendts te breugh
te Lissebon/

Mits alle Boden dyges dy Bollige bogenheit
Ey Berladen Eyn goede Zeijne/ Ooc also Ey de
baerdes niet Bele meer Ey docht Bay oc Lenenyde
mede des Lants te Setten/ is gedarrorderet Patiencie
Sijn met deme Bisse Bants Sal Lade begeerde als
arme Bisschenbuis Eyn/ Dese niet alleene nemen
de boors Bisse met Lade besaen Ey deme ander
Schepen Eijne dat ons dunckt mocht Eyn Godlyck
gheseynt is Lende Hebben by mij Bergaert Boord
Ende Rijer Bay Zeynsis Zaen. ff. 6/

Dese na t'Volck opte Boors baert Bessonder
so outs als oncke Bat Schepen gheexamineert Eyn
opte Sancte Bay crutchis Bij Negenos/ Seyes/

Dathet in September voorleden t'Boert Portugees
Schip crutchis in Calicut gecomen Baers/

Datse anders niet en bocht off Leggen mocht onder
Carogner/
Datse/ gelooft hadde dattet in Decemb voorleden
Spaensche Oorloch schepen gelt waert en die te gaen
in te convoijeren/ Dat onder de onse waer Don Louijs
de Facsarde, Maer.al[s] de Capiteyn van crachte
sijn verbont te water met contract/ en gelt ander
Capy dan hem schijnt te komen, dat hij niet mocht
segelen voor se te Lisboy waren/ So syn wij —
tobenst met onder de anderen Vechten gebleven
met is onder anderen wel met dickmaal onder
oorlochschepen als Laet wij doet geschoten/ waer
onse met hoff clachte gedaen was/ en de Capy
van Crachte dese ontbadt/ so dat de voors Comman
verdroten gehoert wijs/ ende is reden dat wij
en verstaen hebben/ op Vocant gebleven met ontrent
300 man/

Item de overicke dese met Leggen/ mocht
niet wel connen te segghen/ hun Vermogen/ ende
gewer/ slechte zijn/ ende dat wij hun dese mede
niet en becomen/

Noch hebben wij verstaen van engelsche
schepen van Dunnick/ van waer dat gesacht
16 is October voorleden/ ende dat se wieder na
toe gaet/ maer comt se Lost van Cartagena inde
straet van Gibraltar, gebeden wij te Majorque/
Alicante/ Mallegua ende elders dese ontrent/ hebben
geladen olij/ suijcker wijn tint/ toecomen schip
ende gevonden Richardt Veitbey ende Robert mede
coopluijden in Engelandt/ Dat is hij verstaet/
Ende wij hebben geen tijdinge gehoert dan wij
connen schrijven/ waer door wij ons dat
waer connen richten/

Item als onder engelsche schepen mede van
Dunnick/ de schippers genaemt Hogue Lij/ comen
van Mart seylen/ Inhebben olij en selpe/ toecomen
Robert monsieur engelsman/ Ende is hijns
oock Lakenwaer/

Item twee engelsche bijde thijns toevoren te

Den 23 feb.y 1604

Ontrent de Caep S.t Vincent.

Ten eerst comt van Calis in andalusye met sout 1 stuck die oock van gelijcke sijn /

Item verspreeckt was de Oosterschip genaemt de Sterre van Dantzick daer schipper op was Symon Ick van Lübeck die schip toebehoort Comende uyt van Calis met sout. / Ende is van gelijcke last geweest /

Ten selven tijde was verspreeckt een ander Oosterschip daer schipper op was Robert Jans van Lubeck / welcke schip tijts hoorde was heer Hans Soutmay die ondersyne goet is bevracht Comende oock van Calis voors / Ende lach hebbende sout met 30 quintalen campescheshout / Wesende tydinge ende te segge dat de galeyen van Calis na Cartagenen vertrocken waren /

Ten eerste sijnde wat schepen daer voor die bij te Loc Hogaerts van ons lagen / segde de heer te weesen van Amsterdam / de andere Landen schepen / ende den derden oock een Nederlander hebbende al mede sout in /

Den tweeden selven hebben wij met onse[n] van Zeeus verspreeckt den barbadirs die wij hadden bij ons sout geladen / die hij te Calis sij Exameyns ingenomen hadde / toecomende de schipper genaemt Louys Wouts. Ende is den selven Engelsche sijnde Spreeckende voor tydinge / dat de Engelsche met Spaengien noch geen vrede en hadden / dat oock is Sr Lucas heer seijde dat waer geraden waere /

Den derden is den Capiteyn Zeeus bevonden ende den nacht bij hem besonder een Franschen schelpen tabbeck die den anderen dach bij hem gebracht wiert / Ende is na gedane Examinatie bevonden te weesen van St Malo groot outrent 40 tonnen / genaemt de Brunette / comen van Malaga ingeladen hebbende 60 botten Olijs / van welcke schepen outrent vijff weecken geleden / toecomende Michiel Frottet Cr de Somencourt spraken seffs. Capiteyn opt voors schelpen ende

Examinatie.

Maer desse vier bonden tot S.t Malo voornacht aen
alhaer by hun gecomen geest, hebbende te voren
tot Mallegua gebracht sardeyn ende confirmael
de schippers genaemt Jurien Calles de marinnos
by Sevillie, alles volgens eenen verclaringe
conformelick de beneven by henlieden verthoont
mitsgrs de oculare inspectie van Ladinge so als
nader gelegentheyt sij konden by dese bestaen, van
hun & haerder vermoghen konden.

Welcken nachtervolgende alhoewel schijn voren
ende goederen bey gehaelt moetten worden, So
vast nochtans sulx dat desen bynnen schepen
beyneden blijft, ende dat alsnoch geen
hebben bevonden, dienvolgens noch tijt op geen te
langer voortstellinge willen laten daer doen gelt, dat
sij by omstantigen advis d'rijlanden gelden sij mogen
bequamelijck, want mede sij selfs ontrijsten sonder voorsz
tot groote swaerheyt te sijn ons bekent, dat de
bedervinge soude op comen voorsz schepen te sonder
Lading te passeren, Alsdenne de inwesene Schepen
Cuijpers gelijck sijn is deliberatie mette andere
Capens, ende de gemeijnschap, Dat men de bijde
Vloot so Lange houden sal tot dating sijn of sijne onder
d'rijlanden vonden sijne tijt becomen, Ende alsdan
Indien fallieren mogen nesens noch sijn tijt vast
stellen sij te doen sal staen, Ende sal
Capiteyn Gelt tselve schepen naemen met
eyn volck daer op stellende eynen Luitenant
tot Comandeur by Capn Cant sijn tijt eynen stijr
Lijdsman, waer tegens ondergaen sullen de franchoysen
ingehouden de schippers met sijn officieren
sijn, Sal mede tschepen by Capn Gelt
met het noordenquartier van Vlieter verseijt
worden, Volck der Capn schippers ende ander
ingesetene synde, is alles te doen, Ende na
dat bijde Comandt der voorsz vlotte ingestelt
was of sijne voch reden het inschip was dat
sij mede sadt ons onder te brengen dat sijt vijf
schepen sonde ons bijde Comandt sijn bevaren

168 / Den 23. 24 en 25 febry 1604

genomen te boorde, Ten synde hy naemaels niet en hadde
te claghen indien hem by tvolck yet genomen waer
ofte dat hy naemaels yet miste, Waerop hy
verclaerde datter anders geen gelt int schip was
dan een weijnich dat de schipper ofte piloto by hun
mochten hebben, Soo syn onse alle desselve te boor-
commen de huijcken toegeschickt /

Opten voorss. xxiij en febr. s'avonts was by
ons facht noch becommen een ander fransch scheepken
waervan hy den schipper met noch een man bescheijt
om s'anderen daechs bijden Generael gebracht te
gesammelt te boorde, Dencken daer mede het
scheepken geweest versekert te syn, maer is des
nachts heijmelijck deurgegaen / Waer na de
voorss. tobie als anderen daechs dien wel geexami-
neert synde / Seggen te wesen van Sable d'alone
dat se gaen na Vranckrijck, somtyts seggen na
Middelburch, dan na Londen, Inhebben — 120 botten
wyns, gelaeden te Mallegua, toecomende seeckere hare
t'alone ende hem deposant genaemt Jean Fauvet
syn schipper met syn volck tsamen / Datse ooc
tvolck niet anders belast en hadden dan bijde weer
te blijven, maer datse (root vol bloeck) deurgegaen
syn op haer eygen hant, / ende waerschijnt dat
alle [illegible] al o groote te [illegible] stont
so syn sij beyde een wijl tyts int boeyen gehouden
met scherpe examinatie, met meninge dat men se met
tijt anders soude doen spreken, maer heeft int anders
niet van hunnie vernomen /

Den xxv. febr. opte hoochte van tuschen
35 graden, hebben wy een scheepken te windewaert
van ons gesien, daer wy alle na geloopen syn, maer
en hebbent mits de calmte niet connen becommen /
Des heeft den Generael s'avonts belast t anderen
Viceadmirael dat hy tegens het dach quartier aen
loopen soude Zuydtwest ten west [illegible] Capiteyn
Cant [illegible] ten [illegible] Boylinger int midden houdende
om te sien of men voorss. scheepken so soude mogen

ondersoeppen / Den inden dyt inden dingraet nist
dy vernamen dat se alsdy dyt Landt vonden
als voren stondt / Dolyck dy sonder dingh
tselue nist vernemen gedaen hebben /

Den 26 dito hebben dy Comandeur gout-
gedoen, aende Comandeur op dyt Duscayer barck
dyt hun voor 50 Cabo. gewerdt, ende op dyt Fransoys
schepken van S. Malo xpan. 67 Actes te geven dat
bosloos mit hun die dyt open soude ingevallen yemant
van hun Lande Vloot quame te verstellen /
Ende sy de selue gedaen van dat tenduer als
voren /

Veranderinge

Comandeur op dyt Fransoys schepken van S. Malo
dyt suldt by dese Landt voor gedurighe
dat inden yemant Lande Vloot quame te stellen
de Loopplaetzen ons by male onder voder te komen
gedwongen te onder dyt Landt van Vloot Canarien
ende dese die de stadt sonder veele Lants
ons de Vloot te soecken ofte te verbeyden dat dyt
van die ofte Duer dagen / Dinnen Vooleden
dyt indienen dselue niet gedaen worden, dat my
recht souden setten sal na. dyt de Mayo wy van
souden Landt / Verbaderen de Vloot Lieden of
verbaechden, ofte ten minste dat tydinge hauden selue
crijgen sal / Dat inden de Vloot dyden ande
dyt blyft gedaen ook goet gevonden in plaetzen
van Vloot Canarien te Loopen onder dyt Landt
van Canarien te vinden dyt die Canarische Lieden
Na Hare toeloot gesien te mede suet gedaen te
regulieren / Inden dyt van Vloot quamen te
verstellen / Dat dyt dese dingen dat Feb 1604
dselue Dinst [illegible] ons doch wel van Comandeurs
goede ordre in dyt [illegible] /

Den 27 Febry Februari gedaen den voorschep
dyt dese Dat ons dagelyt tselue te broes van
naer voorleden dingh dat na dyt alle gelegen
dyt mede dy gedenct noch niet kunnen becomen, dat

Veranderinge

Vlissingen schepken Nostra Segnora de Guia

Rendevous Cruff

Den Lesten Febry 1604

Int sicht van St Ladera

deser dey Cenerael doe nieuws bracht. Dat Schepp
Jacht dey nacht vant Cerste quartier aff 3.3. de
Cenkoopy sonde ons dey ouers Cijnde 1 oy te sien oft
Cy morgens mochte gebaren Cooren Cy te Louen
Cheff, Ende indien niet dat Cy alsdan na oy
op ons beraden affcoms sonden. Maer nesoot
dien nacht Cael ruede ofte dat Cy eenige Jacht
gedien mach hebben Cy Cy presumeren Cy gebben
noch Cet Jacht twee Cet Cement Schelpen sanden
Dien morgens (met Dan Cael Cy ons doen
dey Cinden, Dien Capitey Cant als de naest
by Cesonden na toe gekoopt is, maer nesoot als
te Cantden Cas hielpen opte Cepnschoot bandy
Cenerael verlatt.

Nota. Cynde Cebruary doe morgens metten dien, Cy
Cijn gesien Cet de Cylandt Cas Madera Cy Porto
Sancto redden Cylandtsluy dien ons Cijnde gemaent de
Cesetten, Wilde op de Capne Commandeurs Cynpas
ons boort ontboden Cijnde, Cheft dey Cenerael mette
Coorsi Capne gepropondert Cy oy Cheer redyns gebruicken
oft niet goet. Cbeide oy ons niet alle te ontdecken
tbeer schepen alleen nae Cee te schijnen, tbolck Cy
ook Cy goet Conden, Wilde toe genoemdert is Cbeer
Cijnp Cas Capn Celts ende Cet Victualboot Cas
Cinsterdam, daermee mede mijtten Hollantsche Cimp 20
muschetiers Cogelen salt, ende sal Dien mede
gaen Capteyn Jochim Cijndrecht als Comandeur ende
beyde schuyt schepen, Loopt tusschen Madera ey
Cet Cerste Cylandt Cas Desserts, nae Cee toe
als bouen Cy Cijnt best Cullen doen oy eenige schepen
schepen oft barcken te becomen, Ende Cullen
Cederum Cegen de ander schepen oy minste Cesien te
Cesen Loopen binnen de Desserts oy, Cy hebben de
anker alle naerstich doen oy de bak Cedert
te maecken ende Cas Cet tbeer schepen in sicht
te roumen, tot Celcken eynde dey Cenerael Cijck
oy Cooch Conde maken sal.

Nota Cenelycks is gesondy Cy gecommitteert meester

dy Comps op Ds dede ende dy Comps ridran ende
ons ingehalle dag preyse ende eere alleene te bewaren /
Ende ellest dede dy s morgens ontrent 9. uren ende
dede gegang in conformiteyt dag Cs resolue /
Des namiddags ontrent 3 uren ende quame dy
voors thien uyt sonde schepe ende bedde by ons geworpe
ende nyt uyt gedreghte te gebbe / Ende dy Capne
soghte dy Ds dede datse langs de dal met meye coelte
gelopen hadde dey dint goet ende totte hoeck toe
dede ons dy loopt nade reede voor Madera, ons dy
dede ende dede alle ende geworpe dag ordinaris
dey scheedinge dag dint recht opte dal gelijck
ende dede ter sont dede na gewoenlicke saluyte ende
dagen die opte schepe dede Ligende schoten
met 9 stucken coelte / ende dede hem gelijcke
coelte dede te gedencken schepe dy dede toe
ommegekeert dede ende gedreghte te stede / dant
ende dede contrarije dint coelte met goede
wille sonde mogen becomen / Ende
also ende gelijck geviel dag schoten of de dry ende
ende nacht / dede hem te bysselen dat dy ende
dag hoere compste geadverteert mocht hebben /
Des schepes die dede Ladene dant ende dal
Capiteyn soecht gesint hadde dijsse te bedde
te dede Ingelsche ende dy Ingelsch of franssch
met te dede verandelij / Ende so Capiteyn Ds dede
seyde dat hij ij / alle tellij rose te acht dede onder
te dede Nederl ende ende dy franssch of Ingelsch
dant nade verscheyden dagen die dag hem afbrack dy
/ Ende dede namelijck die inbandige getroe ende
dant ende gelade sey dede te dede /
Ende stadt te noteren dat te tyde de
Inwelinge opte gelegenheyt dag voors passage
nade rede toe bedde Cadiraul gelegen voors
ende gebraeck of de schepe dicht op de verra
dag dal langs ende andere vroom dantig seyde
derde die dede gebeden dant te gaen die dede

Den 1 ende 2 Marty 1604

Tusschen Madera & Canary

... bay bus dy accordeus meest metty sinderes unthelpen dey Smyrnay op Hells genaemt bay Madera die hell contrarieden, bilinde dat Madera dy under Eyghe Lach, ende dat tusschen de Deserbes geen passage bouw en toedet nochtans anders als bewandy

Den 1.en Marty smorgens, syn dey gebeurde gebeerde dat ghet Spiscaye schelpgey deurdey hardy Wint bay doorledey nacht hell Lock gebeordy Wab, ooch mede Eyn bouck spruit dy fortemast gebroechy, Wade Hmre Ende ny Heme medder nacy derdy schot Wurde byde Noortsollantsche sey gy ib doorsiet.

Dy solmy dagy Wesey tusschen Madera & de Canarische dy Landy hebbe Wy versproeckey tusschen dy nigdesche schelpgens dy schepe opte Genemaemt bay Alberts Dy dey ander bay Witsacb bay Bay Somouty, gebeest Eyn dey doorledey nacht ander Madera, Nict ander Inhebbende bay Wine ende ballast, also Wy seydey te Wesby na ysle de Mayo en sout Wade mede Eij dey bay mening Wary te Lopey nacht banck bay Terre Nouw en te Cij ende bay dey Wader na Huis te Werey. Als mit op gedey Eijnde, visitatie bay Heuen schelpgens ib Enkey Leeuwey, mits Wdeck Eij dey ontlays Eyn

Dey 7.en Marty Wersey Eyn dey mor bay Lecke Eyn ende tgebreck bay Eyn dy dranck op Eet franse schelpgey bay St. Malo, Eb dede op dy Comandeur bant selue gesport, ende eb Cijn Hells gewondert dey franseys timmerman dede Hmre te Lay ende gay, ende alsnoch gewerck Same Wurde dy dranck dade te Wesdey ende dey dy schrifdelicke memorie Wnedey genoemt/

Heest mede dy Schrade ende Capiteyn boorgedraegey Hoo ende Wade mey ende Canarische dy Landy Best Remey gewisse bay Wijne sal Wesomey Dede tot Cij Eijns Wedunckens de bequaemste plaetsey

licht te wesen onder Guarachico en Teneriffe sloodlick
bij de Capiteins ooc goet gevonden wierde, dat men int op
by hem tijts draechde houwen tselve best soude te
weghe brengen, het zij mette gansche vloot, ofte eenige
groote schepen bandich, ofte met sloepen alleen, hem
goet dunckende gelijck ooc geresolveert is datmen
tegens den dach daer bij de wercken sal maecken te
wesen ontrent de reede ende alsdan na hem vaer
ende wint draecht sich of sinne mette schepen ofte
sloepen het stuck bequaemst int werck te stellen
1e sein — Ende ingevalle deur calmte ofte andere accidenten hem
de gelegentheit thoont tselve met sloepen te moeten doen
sal den Admirael tot een teycken van dien een
Princen vlagge achter aft laten waeyen, als hij
syn sloep gereet maect, twelck d'ander schepen
siende, van gelijcken sullen doen /
2de sein — Ende als hy af sal steken sal hy d'achterste
vlagge inhaelen ende de bonnet te laten vaeren /
Ende opt in sulcken gevalle daer toe gevoecht de
Capiteyns Jochim Heyndricx en Rewes met haere
sloepen wel gemant, ende des Viceadmiraels en
Capt. Lants Lieutenants mette haere, Opte welcke
volghen sal het victaliboot met noch eenich volck
dat hem uijt den Hollantschen Tuijn bygevoecht
sal worden /
3de sein — Ende oft so gare coelde datmen met sloepen
niet wel en konde uijtrechten, Sal den Admirael een
Princen vlagge met een topsanders daer by achter
uyt laten waeyen /
Des by allen welcke [illegible] de Capns. Comandeurs
schriftelicke [illegible] gegeven is /
Des avonts ten seven uijre hebben wy het
eylant de Palma gesien /
Ende den iij. smorgens Teneriffe ende
Groot Canarien / als doen [illegible] van weder
de twee lest [illegible] Engelsche scheepjens van welcke den
Martij hier voor pag. 72 gemelt /

Den 4 Marty 1604

Onder en voor Guaruchico.

Des ..... quamen wij onder eyde bay Guaruchico
bay bboor teg op langs dyt Lant, Sadden onder dat
val Sadges by den dorp Schaftges en dodjes By ende
den Schyftges te Lochsboards bay ab in dyt Land
16 de boors 23 schuyte barck dicht neffens den val
Hading gelopes / Alwaer wy gelijck mede wij bay
groote Schepes af Sadges onder de cammelaes Lagh
den barck die groot Schelp geladen was / Alwaer
(nawolgende de Schyp die den Admirael nesbog dede)
de Schepen Soude Galoedjes hebbe gemant By dyt
mint dyt Provintboot (daer den Admirael dyt schip
ondergingh) dacht na toe gelopes / By byroung hebbe
gesien datter die Cant Landt inde front gesunde
Hadde / ende datter sack en Stuck tegens de clippe
ing / Alwaer dese onse goede Hoope was Illusoir.

Voorder gecomen dyt port Guaruchico Sagh
wonder kinnen de ganse Legers domme barche / dacht
inde by te comen was / ende bonden dese binnen
twee groote Schepes die stack Schip maer teg
dacht bay het soude ons onderwijs dyt dyt
under inde Langer migende / na dat wij wat
tijts gedaen te hadde / borp wist dy Reinoy Lap
dyt Schip Prijsheude / Vermidende na dat dy
Schipper hyde Admirael quam Spreken was dy -
Clejne Luyaert van Zeelandt / Dy schipper dernaer
Gerart Jorp dy die dese Lant dy Land Comp
pagnie / ons dede vinde na Westindien te Loopen -
dy Hoonde ons Commissie in ordinaris formen bay
dyt we Gerart Jorp ende Luyt gekoren soude Limpt
dat hij inde straete Landing Indiaen Lutig Vaeld
de mede Provisie mogende te doen / Dese
was dyt Schip dese bay Wij in Vlissingh Schepen
dese inde Portugijs bay dyt Compagnie inde
Bay van Westindien was Lande Voor dyt
bedinge Soo vaer dese boor pag. 27. aengetoont

Soo Gerart Jorp Schip dyt inde Schip dat
dese om mede gen onder Schip Jonge van Enchuysen
te Vlissingh.

Wat vele Vreemde redenen hy vry gehouwt ende ont-
slaghen is/

Gelijck dat hy ons gheen woordt meer voor
hadde gesonde/ hebbe wy ons tijt te Vergeefs onsen
Boeck gheschreven/

Den 5en Marty s'morgens vroegh voor Eylant de Goree/ ende hielt opte Reede/ alwaer
de Vlaemsche coopman Melgart stondt/ hun voor
pagt. — 67 gherekent den Comandt mette Capiteyns
geselschap eyn schuytgen hun onder Lant in sloegh
Vaste te Lot sijn/ Ende by sich toesenderde nieuwe
de Commisse geeommitteerde eyn de Vice admirael ende
de Capy Joachim. Heyndricx tot eynde de Reyse Vael
geconditionneert ende wel onderteeckent mede by Vroedt/
Sulck ock gheschiet eyn de Noorse Coopman de eyne
schuyte op dutte tijt eyne schuytgen by niemant nyet
meer inscheepen of Vroedt

Ondertusschen Vertoeven wy tot Lof sijn Vay
Reyse ende Vay Vroedt die opbreeckende de pypen of
boten die niet Vol of Vaeren/ ende eyn in alles dank-
baer gelieft so tot dit dage als oplt coo/ 8—
coo/ pypen Lo. Vorstelijck acht ende thien stucx boten Vry
ende zeer haelen/ Vaere ochhoofden voor elck boote op
pypen gherekent/ de Vesoldte onder de schepen —
Vande Vloot pro rata Vay ander exparteijen —
verdeelt eyn/ behalven dattet oyt Admirael schip naer
Denemarcken reys moet is ons den Vunbaet Vervolch
dat dese Vaghe meer is/ de Vroedt

Noort Admiraelschip — 2 S
Noordt Vroedadmirael — 13 ½
Voor Capy Cant — 13 ½
Voor Capy. Sardt — 13 ½

Merckt hanns de Noorse — 6 S ½ Vaten

Merckt nyet dat alsoe respectiuelijck hoere dictaten schepen
ende jacht te meeten gecondeert/

Den 6. Marty 1604

Onder t'eylant de Ferro

Dese hebben int voorsz Register Latz bliven
ten Eyware / premisse opte veijle venige sackz beyns
ende venige tierstens met veijs die gesegte voorly
e particulare Ladinge dar heure boetgelt te betsz

Ende sal tsvndere materie te meerdre
t'gunt onbekent voorsz Lossz dar beyns opte 25
de Marty 16 Vederuarij tegens den voorsz Frotton
Vere Laringe te voorz gedaen / Also dat sij
geromz synde byna totte Lichter te zijlen die sij
seyde schepe veijs te varen sij dat sij daerna tot
Brouerage Veijn Vilde Gouds int voorz dar schuy
duerdinc gehoort hebben geet cammelz / gelijck
sij schuy terstont bekent heeft Dutter geet sij dat
sij dencsdrez sulcx niet vreesde sij en t'beste
Ville totte inplay sij tot verscheijs te gebben /
Voorts tz naerstdez by dar thuijs de Ignantsheijs
Vanden so de gene die inde zype niet denige sack
gens gesecht Vaders als die mede in sackzgens
Vaders / Voorts denige tijt hem schuy mach
mest tendel tijz drisse zijde Eijnde gerede de ruendy
in Vranckrijck Vbooraschtee / hem mede gegeuen Eyn
voor heure Kelum ende anderssints by Expreijne ons
ouerste brenges by zparticuliere factueren eldaer
liggende / volgens de brenge by hem voorts ouer
sulc de particuliere memorie dese schuy behoudz
de merchtge ende cuijns dar persoons mit schaden
de Ignantcheijt dar zenninges.

Dese is bestaent bijde Admirael de Vrijs
land schuy zijne doch afstaenge sij t'gelt dair
inne behoudz / mit schaden de andere schepen mit
gelt int schijp Vbessende in drij fusten voor verset
heert te presentie dar Capme ende Comijsen
voorsz die ze tot Eyn boort brenges / altsamt
alle dselue zenninges bestaende mest in specie dar
2.4. sij Realen gerest deerde Comijsij Eyn
gelijck gebeurde / ende dese na bijde voor
frotten schuy heertelt / Vermindert dese partije

	. perfectelick te accorderen metter Boorse ommeswille		
	daer dese copie hier na volcht. Is	subsantie	
			Vaelt
G	Motte Hellij guillaume greaue, in		
	der sachsen gemeret alsb in margine	—	1200
P	Masse de Launaij, in der sachsen alsb		
	in margine	—	502½
P	Pierre gouret Lob wemet in der sax,		
	sen, gemeret alsb in margine	—	1200
C	Estienne goret terte baer in twee	—	1200
	sachsen gemeret alsb in margine	—	304½
EG	Loijs Foly estienne galard in twee	—	
	sachsen gemeret alsb in margine	HK —	2400
VG	Vincent Graue in twee sachsen		
	gemeret alsb in margine	—	2400
K	Mre guillame guicget Lesseps in twee		
	sachsen gemeret alsb in margine	—	2400
N	Nicolas scotett de Landelle soy pere		
	in twee sachsen alsb in margine	—	2400
B	Corbinab Bertray guillemme in der		
	sachsen gemeret alsb in margine	—	1800
S	Lucab Sorel jacquerijs in der sachsen		
	gemeret alsb in margine	—	1540
Φ	Nicolab Landrijs mastuare in der		
	sachsen gemeret alsb in margine	—	663
	Wegnel scottet de bonneconbe	—	1200
	Endruges Summa		19210

Ordre t'eylandt de Ferro.

Den 7. Marty 1604

Sur ce ie hon tholus gelt lieb gebiedelig synde dat gelt in Vranckryck es mitsdus in Vreundts Landt tymp hoorde s'andres dueghs lieb ophs dyns Mayt al te maedts gerestituiert, ende sy dierenbouys tsyns contentements volcomente voorsz hay Vivres ende alle andere nodige behoeffte om nacr synes te gaen, Ottoyens sijne ende synes schippers volck, ingse hun nabolgende Vonstmus de voorsz gravisen dag Vivres te gheseyen/

Nous soubsignés attestons tous comme La Verité est qu'est dans ung nau nommé La Vzeunette rencontrés de syndeghnes nauires de guidere de Mr sieurs Les Estats du zeays bas, nous avons esté ly Leur comze ayme dez Le 23. Jour du mois de feburier dernier pres de usshues en Zeelandt Le Le septiesme de Mars / avijans esté depeudentes tranches ly nouvertures et autres choses necessaires zeaux nedz nauire Luz Chargement ly amis — sans auvir perdu des Damages en zarties ny nul Lurs en Hardes zarticulieres / Comme de mesme nous confessons Luz ly a nau zartement zayes La Descharge de soixante guicts de demy bottes de noz Vins dont nous avons receu Lettres de Change / Et estre zeaux-dits des comodités et toutes choses necessaires a nau routentement comme s'ensuit sans qu'il Vailler cabais ung Lettres de Change / Declarons encore outre ce que des Vins nous estre vendu tout ou cutement L'argente que nous avons ly nedz nauire sans qu'il y manque aucun denier / De tout Lequel bon Zairtement nous requerons Luz assistement Monsieurs Le General desdz nauires de guidere/

No. Deux Lettres Lettres sont na Legues ouse Notes regart ges Les vingt alz de Capne ung Le Vaisseau Lesquy ghebruckt is tgunste nadz te Stadt, Vaudt Bay

— 600 ℔ Livres de biscuit	ℭ.	—
— ung quartron de Vinaigre	ℭ.	—

{ J, ℭ, C, Z } bekyckent Jay bovlesz. Evaertenhouse. Caute Zaete.

C. Septante poix Tous Sorts.
4. deux barils de Sardines.
4. trois costes de Lard.
25. six fromages.
25. une pipe de La bierre.
4. deux pipes d'eau.
C. nonante pots de vinaigre.
C. quatre Livres de Chandelles.
20. un tonneau de prunes/
25. un tonneau de poix./
C. du filé pour les voilles et des aiguilles avecq quelque toille pour/
C. 400 pieces de bois à brusler./
25. 100 clous pour La bombe, et du cuir à rouller/
C. une corde pour sonder et un peu de cordages./
C. un peu des autres clous./
C.25. une partie de Lastre./
C.25. quelques pipes vuides pour remplir d'eau salée/

Le 7esme dudict mois sortismes La pointe sud de L'isle de Ferro Le 7e pour des Marck mercredy et Jeudy Ste Ignatius. Et en bas et fut signé Jean Maugard/ La signature de Sr Pieter A[illegible] gallee/ M. frotet./

Mais pour seurté et asseurance des vaisseaux dessus dicts, hasta Sr Jan dit Lendrack Admiral de nabolgende mis sur une hooge tour nommee, Lichte toren Le andere veers/

Dese Reyse Verschenen[illegible]

Onder t'Eylandt de ferro

Den 7. Marty 1602.

Missive.

Eedert mijn Laste schrijven. Dat V.E. by Comp. Pieternella heeft ons dit voort by wedersijde gedruckt alle vaer te voren/ mede Hoppend dat ghy ons al tijdt dat Langer ancker hout Comt ons middelen tijt is wederomme gebleven ober E. by dese sommer te schrijven/

Ick vers E. dit inslach in Guinea by mijn voorgaende schrijven gementioneert by mijn Eyndt is Commeren mette Cayen mij tot Leuk is by Hael toegeseynt dat gedruckte soude voren/ Welcke volgende bij alreede de order mede middelij dese te doen na gelegentheyt Comt Stondt ick plaetsen hadde bedroghe geraecken met vel resolute Corsaren/ mede dese Comt gecomen ijnde ick drije of vier dage ontsonden Comt hem/ heeft dese gedaente contrarij vos ick Comt Holen bleef/ dese dese ons dese middelen tijt te sluijs gedwongen Eyn Langes de cust ons Comt Cayaigne ick Portugael tot de Cabo Comt St. Vincent toe/ Waerentus reijse ick gedaen ick de Canarij Comt ende voorsegde schijpe die begeuling ick verscheijden Comt St. Iacobs ick des bisants Barcken mette mogh ick vast dapper geladen) al mede Verdenck de Provincie ofte in der selver Grondes Landes Comt Hoorde/ ende mede dus den gelent mogh Comt Was mede onder de selve schijpe des franse schijpes genaemt La Grenette Cabbes Comt dat ick 23 Cabbes des schijpes genaemt Silvere Galleas roemt Comt Malligna mette vijne geladen toeroems Mughek seedt op Cijne Eyn ick Marc de ser beyde Comt tot St. Malo. Waer schijpes Comt by ons gedaen ons ofte Comt Cijne inde rijlandt ick bequaemste schijpe Comt behoden Comt Vloot ende Comt/ Dog ende Comt Comt dese voorts ons dewijl ons vinden Madera-

den 7 Marty 1604

Ende de Canarische eylandt deuen gheen andtwijn
by sonderlinge gaue Godts te becomen / Maer hier ghe-
beel dat ghet ons niet en is ghelucht / Ja belgien dat
wij hier niet langer derfden stalen noch beleg
dat wij wechtans gemerckt dat wij ghetelde Heer
tot ghenoeghen gaue ons volck / tbedde onse mede
macht is ghenoechsaem ghe ghebbet hier mee te
tasten / ende hebben op hemelsch ingheuen hier
beleg de Haluen wijns ondergewonnen tot meerder
proue als nabet Sal na gelegenheyt des meer-
dere dispositie midtz wayman Sal ghelaten ende
hunne handelen / de welcke wij pro tale gaue -
nadere explanatie ouer de Moore hebben Sullen /
Wij hebben mede de boese schansmans voorsz gaue vinden
ende andere notelicheden belanghende ons krijchsvolck hier
thuijs te vaerdigen alle by tbillet hier nae ghe-
sonden /

Ons Sadt gaue onse schepen is God Loff
noch ghoet / Gaue ons sack te opten Coby ghe in de
naeghte afgesonden ghe na de Canarie Sal hebben
wij Sandra dinghs ghemist de Lust noch
voer Sellen / Ende hope dat ghet volgens ghenoe-
ghenden beleg noch wel te weghe Sal comen /
De Capens hier noch gesont / Maer sag gaue noch
is opten Cijnis Feb.y gaue de schepen gaue Casende
Sullen ouerkomen / de Vlaes gelaten is met
andijs bant ander Capens ghesellen hebben schanck
Jans Cost Heer /

Voorts ghelijck wij nu tegenwoordich onsen voer-
genden te Schrijuen / hope noch in tijts te comen /
Wel. Sullen gaue tgene by ons voortgaet Sal passeren
Verstendt gaue eenige importantie by alle gheleghen-
heden hebben wijns / Voor dese tijt de schrijuen wel
niet breeder om redenen dat wij corts oft ghe
de eenige Vaerdige de niet wel te vinden schanck
noch te Valle / alsghebeel het Feb. voer dese tijt
de sonderlinge Limitacie noch secreet als noch gebeel

92

Den 7 Marty 1604

Onder t'eylandt de Ferro

[illegible] Mij [illegible] doch [illegible] tot
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Edele Ers. neve C. Gode vermach dese ons segen
mede goede gesuncte & neve C. de tijdinge gaeden sijn
goede contentemente gaet & Landt tot [illegible] /
Onder t'eylandt de Ferro reg den Canarijsche
den 7 Marty. 1604

Ick hebbe dijn [illegible] den Heere
Dijnen te sijne [illegible] gelaten
welcke bij desen den Heere [illegible]
op d E. na sijnen wijsheyt / Dat
sijne Vad mede Lotalinge behouden te
handelen na haere [illegible] mainder
& goede Discretie.

Het [illegible] den [illegible] tot dese tijt toe
den Duijnen /

Mes Sieurs.

Dewijle Ick dese [illegible] n'ay connen
[illegible] anderen [illegible] Ick [illegible] du Sr Mogge
Schiltet de Bonencontre de marcsenne de St Malo
60 1/2 bottes de vins de Ferro [illegible] fort bons
[illegible] par ma Lettre d'advise [illegible] sous des plus
amples [illegible] / Dareguy il sous plaira Luy [illegible] gre
son pouvoir [illegible] payer les dits vins au prins
courant comme ils [illegible] au premier Jour de
March / et Luy donner bon traitement dont
Luy ay donné trois Lettres de chang pareilles
a La presente / Laquelle sert pour La premiere
Lesquelles ie prie [illegible] payer les autres suivant
de mesme Valeur Faict sous Lisle de Ferro
7. Jour de march 1604 En bas estoit escrit.
Mes [illegible] Vant de Sus Zumbes Secretaris Et
Soubsigne Paulo van Caerden / La superscription estoit
A Mes Sieurs. Mes Sieurs de L'admiraute residens a amste
dam et a Hoorn ou Enchusen Et a chascun [illegible] de Leurs Sries apart

Veranderinge
mede anderste

Verscheijdene
[illegible] [illegible] [illegible]

Den 5 Marty
Ende daer ontrent

Hier trecken wij voorz gepast voort ons
de voorsz Kruyt ende ons geselschap dese mede
opht ij duck ruymt wij boort genaeyz / Met ons
nemende de voor Franciscij dat ons Compagnon-schip
ons hier voor pag. 62. geworte / alsoons nyet genemyt
gelij voordel ij sack te treckij / Ende is voorts
ons voort gegaen / Die God gelieffde /

Op d. 5 Martij is den Synemas opt Eyl
hier voor pag. 64. vergadet op ons schrijfbriefken
beede bijdij Generael ende Capms nijtte boetjs ontschey
ende opt schip dat Capy Wolfs ondergaen / alsoo
dat selfde Wolfs Synemas gehaelt dat Maerts
die opte Eyl gebeert / Was ter Wijle dij andere
gheraeyt / dese op met ons Vrij veel goeden Wil
bleyne tot dij Vice admiraal Eduard /

Ons dese plaetse ende materie staet wel te
mercken / Dat ter Wijle den hier dus bosse Volcx
gebeert is om t voorst franste schellyns te Loss sij opht
Eij Martij Pieter Meynders sij dat Synemyt op het
Hollantsche Cuijp dicht ons Lant nyt verre af
geraeyt ende drie mans persoons dant Lant dat verre
al schijnbaer schijnt dick: hem toeroyn op een
toegeroms ons / De voorij voorts Vallij opt Lant
dat voornaemste ij Handelinge dat Eylandt / die
die dant Lant seydij geheel te Wellij hoij / dant
op t hooft dat hemelrijck bestaet te Landwaert inne
sandij gat om nimmermeers dselue ons strant te
beschrijven / Ende is dij Inwoonders (voor soo
dat hemelrijck nijet quaets Imoedende ons de
Eduardes boort nader genaeyt om dat dat nader
te spreeken / Die beyde schijn bestaet vruchtbaer
dick onderbrocken met hoij gelijck hier genaemt te
weten Fuay de Enjnosa ij een Vader Antonio
de Enjnosa die hier part tot Vaak dat dorp
tegen het / dander Vrouwe desse Eylants Weesende de
Graeuwe dat Comera / Ende dat een oock is
Comendeur dat dit ij Lant de Ferro genaemt

Onder t' Eylandt de Ferro

Den 5. en 6 Marty 1604

Indyo de Espinosa / Cryde mede datter op dy Lant Valliz Eyder goede Vbijns / tobach / orsillo oock — mede / veel Bockz dy huenderz / Datter bouw — dein oock Vele Sonderte mannz opt dy Lant mit dy Sp Cryde dy partije Vbijns ontrent Vay tooe honder pypez te Legger on dy hoede (die gy demonstreede) Vele Vby dy Cijn offe Vo myez Seylen veel roms timmz, mede dat de Vbijns Leggez ontrent tooe mijez geleen Vay Spaens te Landdbaerde / z Sp op Spaens gebracht Vboerdz dy botgez & Sonder reigne maeg mede bolen Vay Spaens. /

Wtere na also Vby veel Legelue Vaerz on mit gebeden offe mit zeer tyrnz die godtloose heydenen / Sodede ons wechaus de ongelegenz gelt daerse Legez mede dat se Se qualick op Spaens te cryez Sonder Eyn Sulex, nader bedencken / Sp wechaus ons Vede te Vord thuis te Vord Sp Sonde hebz zplat mijn te komz gegeuen Vdie Vby Vaerz ende dat gy Spade wech te maecken Sonder dy Vby Vdide Eijn dat Sy mit goede Cantzey — moste becoopz hebz Vere gy anderste cry. Wtere dese gy Calb Vbol te Vencken is pezplic Eijnde / Sende Sese mit te gebbez ende dat Eyn Vader Vbol duysent ducatez in godt eyck wechte Vdez / maer ons Eijnz tooelle nidt Sonde Legerz te geuz. Also dat gy by tochtiue Vaer — Sederse Langetaes te gebboerdz opt Spoch Vay Vijnz gy Vaerde die in Vaer Vaerde Sy Langemit mede ander reconstantiz / Wtere Sp gy Vay Eelde Vodemoedich Vragez al offe gy dey zijne geuoelet z hadde ende nidt z Sende dey dat gy de Vaerdeyt gesept hadde / te Vbeh dat se Vez ijne offe tooe Vay Spaens uit te Landdbaerde in Lagez / Datmense mede dede nidt bringz z Sonde Sonder beyulp Vay Zaadez, dwelk noch mit groe wechz verstaet Lant Sonde mochz Sijz te — Vangez / Dat gy ooch nidt mee z Vost te Segge wech te Vord / Dy Sindenne Verbaerde op dez toest Vilde gaen / dat hy ons dede bringez Sonde Sy

by ge doen geet sulcke nicht bewonder dewyle als by
sijn datum hem opsingt / Segghe dat by tot
dbaerschouwinge datum derbaerts te Lande gaende
sich nicht begeven most dogen vnder dat opt platte
Lant vnde sijn vaechie bant gebroeckt / dbaer bay
de fulanders (als oock beter bedruen kyn) groote
steene die ey galgas noemt dat hout af vbegraven
vnde Latig rollig / dair mede ey dell volckes sonder
beschadigt by oock doodt / Dat sy mede handt
hadde die ellendt by sijn /

Mair alsoock dy Eendracht y Capmy doeght
dy tijt te cort tolucht te kyn / so is geet selue oock
on die vnde andere redene nicht achtens godt gewondt
Mits volck heeft dy Eendracht eene brieff
geschrifft vande heere Antonio de Espinosa kyns
Vaders als dat sy kyn koon nig boort genangt dbae
houdende / vnde dat sy nicht anders dan met vbys
vnde andere goede Commissye te Lossy dbaer offte
anders dat sy alle bijant na eochte dan oorlogh
getracteert sonde dbordt / Wair op sy heer anto=
nio de Espinosa tusschen / sy onder kyns handt
dorschreuen kyns woort dan met vpsenrantie
te mogen comen spreeken met ons volck /

Welcke brieff bekandt is kyns ons heere die
opt strandt stondt om te hoor tellen met straffe
mondelinge Correctie. Is dat ander dattes sy
bij Marty Capiteyn soo in Heynderss met eene
volcke aen Lant om antbroeck gesaeyt / dair vinde
dy heere Antonio die dy andere voor kyns soon
gewerschapp misvaerde / Doch presenteerde indien
me voor kyns eantsoen hebbig vrede op kyns
dyn / dair boven kaers / doe geeft sy dy
goede quantiteyt tobacx dat hyse de andere
dages hadde / ende op Sinckhelijs dan dair
op strandt brenge soude Connieder niet /

Welck gerapporteert kyns ons Eendracht
ende kyns Raet is niet raetsam gewandt dair
na alsoo te doene als sulx nu niet anders mest

Passeren Bonavista en Comen onder het eijlant de Majo

Den 15 en 16 Marty 1604

te Dorp gebbende Inde by grotelijx de Inwijx stout off de Boors presentaw ende toeseggingx al selckx gingx/ Sulcks dat wy tijx selfs aenste t'sijx gedaen xijn ende dx Boors gheen angx mee gewonnx gebbx op Hope off wy ons der Lant degens te stae mochte comx gelijx xy ons denijx Inderstingx te tegx/ offte ons met bewijx offte bootschappx ghebaerde te Landebaerde in te sijnde/ #

Den 12 Marty zeijlden wy by dx Capo Corseb Canarij/

Inde gebbx opte 16 Marty snachts alsoot clarx maeneschijn was vernomx by Bonavista dx wy dat suijt dijlandx, waerde met stoute ende voor by geseijlt gebbende hadde Inde duijt ons als dx Capo zij zagen opte blinde klippx offte drooghx Leggx tusschx Boorsbijlant ende dat dijlant de Majo/ tx waeren ons de Barningx dat xij gebbadeschoubt hadde/ dit wy mijdende hadde vernamx dat dlant de Majo, als waere Beyt naermiddagx wy ons hielde gesijt gebbx Lindende drij Duijtsche ende negx Engelsche Southaelders/ De Duijtsche xijn ons dre stout comx bescoten/ Seggende dat dlant de Cij seggx dat Oostindische Vloot dwegs te boorx Inde morgens dont Inde dat wee Verbochx waere te hadde Ladex Lijnx dat se na St. Jago offte isle de Fuijgo Lopex wilde/ alsoot xij bohte gelijcke xijn dat Verwerssingx mendex te becomx/

Dat wee wy Inde tx Anckre quamx seggx onder Lant op eyn stelingx dat xij Leggx Leggx dat de Hut dx dat Visscajes barckx na todgelopx sijn/ die Borstingx dat dat dx Engelsche, seijdx dat/ Hebbent Verwondx ende dat Volck bijde Cruijsel gebracht/ alsoot gheexamineert xijn dat de gheleghentheijt dijlandx,

Examinatie.

Dx schijpx sijn xijn gewent te Boesx Antonio Rodrigues/ Was Madera.

Was bant xij gecomx is ontrent dryff mandx gelx

Hebbende dry daeruyt schip met ontyonde
in desse rylandt ouer rende beeden om t'dry offte vier
daer ouer te boord.

Nu lest rome bay Bonaventa albaer dry
ingenomen hadde ontrent — 150 gedroochde boeck
die dry noch hier boord gheft.

Mennich huys proch drie offte vier honderd schoen
te becomen.

Ende daer meer ouer te lopen na St. Jago off
elders daer meer dry mienden het best te proef syn te
doen.

Storck gras bay Volck ende mas.

Dry bay dyp Volck seyde dat de Laste bay
Cabo Verde gheporte te hebben als dat Sint Jago
voor dry gheloopen bad offte noch lopen sonde om de
Hollantsche schepen te soecken ende te slaen, (Nicl-
anders dan bay bekende)

Alsoo op na gedane visitatie bant schepen ende
zeylwerck dat by eenige bekenden is de boeck Orlandi
engen bandt schynen Vbarack sick te weesen, ende
dat ende barachtich sal sy doch te Dus hier ingheschre-
ven is haeren persoone als onderschr bay Comin bay
Spangie ende mits dat onse dienaers nu in onse gefangen
onse gheangenen te maken hier! Versende tot schepen
ende goede al beweert, dat nyemant boeck en
dat sy sonder dat hy Vbay by Indien die hier
schuld als dry de reste Vbederen Vaders Vbay
dat ende te Lossen dat nyet sy goede quantity
Lenende boeck, misschryuen schyft, dewyle corps
Verstaen, Hondert ende Vrucht dat Lant, Vbaer
op dry schepen Vbeladen hier uyt Lant noch niet
bekent te syn, merck dat by beuelen bay Vbesten
hadde uyt Commandement Amirael Vaz Vber,
sonderlinge dselue uyt hem te mogen bestellen op
dat by hem kennis bay syn persoon mochte dat,
ende syn cantoor dat na gewoonten, Ebbelt

SS
Den 17 en 18
Martij 1609

hem geaccordeert is/ Ende hielt die Contrauelay
dinc noch thesorgeninge eens brucks in Indyen die
de clausule hadde als servantie had ouer de Vaderr met
den te mogen comen handelen/

Op den 18 Martij is dese op die Contrauel
uitgheboort geromen met dat Limendyse boeckie/

Op den 19 synde noch ontrent 200 oft 300
boeckie uijt boort gebracht die tersteont ouer de schepe
verdeelt. Eyn met met mee dan drie oft vier
honderd/ Negstende die Commerneur die doer
soldo mede uijt boort quam) dat d' Ost-Indische
schepe meest al de honderd met hun gheroumt hadde
Datse mede de-finghe dat boeckie gebroocht hadde
maer datter geen schepe/ derecktis noch vrecht dan
Lant te bekomen dwang.

Desen onderhandelinge gedurende syn de boots
gedroogde boeckie met schepen eyn dach myt gelost
ende ouer de Noort zee gevaren verdeelt/ dan ick aenst
dat se dese na meest al ouer boort geboorgen hier
als bijgaens heuer magen/ dorzeyt bol doorens eyn
Want dese eyn onse Diuers exer bedoelen/ & Insonder
eyst de Stockvisse/ dan hiermy al niet achte/
Ende dattet yet anders sonderlincx is gelooue ick
Vaerdt en Lantspreken/ als ick my eygentlick aens
prijsens zaey — 8. Emanuel Vordt/

De gemaecte reeden uit verre ende valley by
t Volck gespeurdt/ zijn onder hun Edelt/

De misinge der Volcken hoge Doerk Vaer dan
Zaertenbergh hadde niet bysonders is/ dan dese
spraecke dan eenige schelpstoetsinge by voorbye
in Hollant & Zeelandt.

Sulcken dat de boots schijpers ouer tot dese
plaetse yets anders dorinne hebben kinne
Lendy, opte Oost met Volck & Swaerte eyne
Vaeyes Doetroeckt is/ hem gegunt eijnde reys
dan eyne redelycke met tobel zaes/

Den 18 Martij 1604.

Den voors dagh als den 18 Martij 1604 alsnu wedes by ons geroomt Antonij Willemsz Comandeur opt schip de Sonne Februarij 1604 als hier voor pag. 70. geschr. is) was ons verstelt dat mede brengende wy prijsen die by de Noort inde Canarische eylanden soecktende wedert beroomt hadde opte hoede was Ste Cruz in Tenerife, alwaer meer schepen laghen / eenige dier inne gelij volck wech dierde oft brenghen gheworden te hebben / maer dat sy gesien hadden / dat sy met drije Portugijs uijt Lant waren / ende sy wel te proeuen meenden is) dat sy niet opparentelijck meer dan vijf hadden uijt te setten / Dat sy meer nij was dan hare volck gequetst hebben. /

Alle dese redenen bijden Comandeur gheroert Eijnde ende dat by verstant uijttet Comandeur dat de barcken elck Lock waer / sy gheordonneert dat schuijt teerst dout gheset schulen worden / gheschiet is Daer inne bekomen wy

— 34 groote vaes wijn, die wederom wy /
— vaet groot wolle by Linnij Laken /
— vaet varnitereb. /
— eenich blaut Spaens waddoeck /
— met 300 oft 400 Canarivogelkens /

Alsoot in mijn rijse der was gheseijt, dijt is inde woorde verstaen /

Wesende deijnz inde gheduren gheset Comandeur ende onderlinghs / is volgens voorgaende resolutie alle dinghen was hoort te voorsien inde schuijt dat totte Noort dienstich mocht te passe afgheroomt byde gheene dat mede was dan dese schuijt inde is voorts te sien dijnghen inde barcken de Graut gheschiet /

Alsoot mede gedeurz is inde Bestrijde barck opte 26 Februarij geroomt is hier voor pag. 59 ende 60. gheen komen, na dat de Diuren alle inde

Den 17. M. en 19 Marty 1604

Soo wesp tuyck metter gheme dat tot beyden wandt
Asloot hondt Jeroch dat ijt gewonn Abas, also
Apparentelick dat wy alle dagh sonde comen te
outbreken / Dlyck dselue ons hereed Jnt-
seyls deur t'eij ende t'ander gebreck by vaylz
verlet gedaen hebben / Dsigaling dat die tij
vuijsuene dat ons voorgewonn dsploect voort
dese te gelt voorder dat dach /

Edmyrende alle dbleke voordergaende
beloyging onder gelt ijslant de Maye hebben den
Edmaert onder tuschen als die Abyss Comp
March outbadt de Capiteyne Comandeur
met seuen Lotteljeurs / ende eijn Hoet zaertuijlick
vergeschickt by geschuijte eij mondelinge ooch af-
vraechte de quantiteyt dat dwerd ij heuer Lijpen
nach ouwick eijn / ons dat na tijdlick stadt te
mogen maeckt dat voorgewonn eijn / Hwer op
Eij mette Capiteyne t'selue gelet / recommandeert
Eij eijnde na naerstich onder vraech ende tal-
lelaet dat onse ijsdeng den stadt dandij te
besij leb / Jnde tegen onse vrende ander eijn-
gesleet ib /

Hwer Lander dat wij dat sij nae niet vertreng mocht
dat alle de pijpen met Abater onder bus so als
dat langhe gehouden dat vol eijn / want eij
kenelick is dat sij ons mindere dat Lockaij
onderbboepen eijn /

Hier is mede te segen onderoock niet gedaen
noch voort noch gedacht te dat stadt te stellig dat
eijn, als eijn oly ende ander zaerten te segen
als dranck, de Abolcke als dienstich noch niet
ontgost eijnde wij gewoon Abat, eij ander dat als-
noch te kelt niet noch ib als desse, gelt Abel
gemengelt te zaerten.

Den 17. dach en 19 Martij onder 't de Mayo.	Capiteyn Jochim Hendrick	Ock Mede Admirael.	Capiteyn Cant	Capiteyn Brederode.	Ock Comandeur opt Schip.	Ock Comandeur Franck Jansz van Ilpendam by Hadde als dat hy noch daer by gheen is/	Ock Comandeur Cant Jansz Hoeft onder Prince Lowys als Landt Commandeur ende Ruyter ende Commis bosse.
Schuyt	20 pypen	5 pypen.	1 pypp	5 vaten slockgat 2 ton	5 pypen.	6 pypen.	
Water	50 Leggers 300 ton.	25 pypen.	26 tonlasten.	70 ton	50 pypen.	20 pypen 11 Leggers.	
Vleesch	41 vaten.	40 tonnen.	23 vaten.	17½ vaten	25 smaltonnen.	3 vaten.	
Spoock	15 vaten.	Niet.	6 vaten	niet.	niet.	1 smalton	
Harinck	1 tonne.	1 tonne.	1 ton.	1 ton.	4 tonnen.	1½ ton.	
Sout	24 half vaten	½ vat.	7 half vaten.	9 half vaten	½ vat	¼.	
Bier	6 vaten 2 ton	4½ vat 1½ ton.	4 vaten.	5 vaten 1½ ton.	3½ vaten 1½ ton.	1 vat 1/3 vat 1/3 ton.	
Cabb	480 stucken 50 hair bay moch ± victualboor	250 by inthyden door 6 weken/ so hooftmeesters	280 stucken	420 soldtmeesters	225 stucken 15 corpes	54 stucken.	
Potlasse	Nescit.	30 tonnen	Nescit	Nescit	18 tonnen.	13 of 14 tonnen	

Den 20 Marty 1604.

Den voorss. [illegible] Raedt van voorhanden is bijden Generael mette advijs van Capiteinen ende Viceadmirael, mits vele te zee zijnde, opten XX Marty ingestelt de naevolgende ordre opt rantsoen van spijs ende dranck om van nu voortaen op alle de schepen van 't Vloot onderhouden te worden.

Ordre op spijs en dranck.

Voor yder man ter weeck vier pondt broots.

Voor yder man des daechs een kanne waters Amsterdamer maete.

Voor yder man back van acht man s'morgens ende s'avonts t'elcken reyse kanne wijn Amsterdamer maete, zo wanneer geen bier geschoncken sal worden, ende de sulcken elcke reyse mitsgaders daechs/

Nota d'Uytdeelinge als het bier uyt sal wesen.

Yder back sal ontfangen als den dach van kaes, deelen comt 130 lb. weecke mede en sullen toe 14ten commen vier maenden/ ende sal op zijn overborte gespijst worden/ so als elck Capitein dat sal ordonneren./

Yder back als 't quaet ende vuyl weder is (ende volck staet te oordelen bijden Capn.) sal gegeven worden toeven mitsgaders brandewijn./

Voorders wordt geordonneert dat een yegelick op zijn schip zijn beste sal doen om water te garen van regen/

Actum ut supra.

Van welcke ordre yder Capitein ende Commandeur gegeven is copie in forma om hun daernae te reguleren.

Ende also den Viceadmirael ende Capn. [illegible] versocht de poincten van voorss. ordonnantie geen watersijn te hebben/ Eso is mede elck ende gegeven [illegible] van dat groot lij water by [illegible] onder 't eylant gebraecht om die daer van te maecken

Want

20 Martij 1604

Want sij gelyck mede Capitein Cant Jeme Soarez
ons Advaten Gude onder t' oghant mijhgsonden hadde —
mach ondermits de perijkelose barninge was Eedt/die
hude ons Lant gadt/sij Godde gelue stunne becomme /

Dit alles voe voorss is dus gepaseert sijn
Heest de Comandr de Capme ingesegle Kyms —
Last te Dresse na Ste Helene te gaen / Wanneer
sij bij hem ontbodt heest alle de stuyrlinghe Cas
Vloto hude sijn Bolast mette andere te gaen
Spulkes hude Vel te onderhoffe Vat coers
Dattum voortan begnaemst sette sal ons oge Eedt
spoedichste te helpe dijlants ons te dae / Die dach
op Vrijdach verscheijn Kyms / hude sey Vegt hyt dat
die Vorder comt / Vercklaedde dat Schepe na Loandes
onderhest hadde / hude goet Vondt ons de Linie te
passeren datmen Vederbest sijnde sijdt oost
Vaertgaen sonde / Dit Volck Vas is gelicentieert heer
gebleue /

Volgende Vese der niet meer te doen —
stonde dan te Lette opte hes Loes Breedte der
Capme sij Comandeurs Vaere is Cas sich Segens
hude Dach na is St Laymondij te Vesse veranderde /
Inzonder de Loopplaetsen ons in cas dat Vers stelde
sij naleander Vedere te comen / die mit Voort ons
niet meer es konde Duncz / So heeft de Comandr
de selue hun elck Vederom afgeseijt te hude de —
drije mit sinck dach de secrete Instructie gest Loes
in Lack afgenomen / hude sij pleghe dat selue ge-
Vordes desse naVolghe elck / Vesende Eedt
opgestaen als Vorden /

Rendevous brieff.

Capitein / Desse brieff suet ghij opens Inden
ghij dat Comandr Verstaetse ghij onder sijne
Comando gnaemt is dat selue elcken niet is Vondt
Dat so ghij ophij Cs Kyms alsVoorss mede Vesende

Onder ijste de Mayo.

Den 20 Marty 1604.

Rendevousbrieff.

Synde onder Stv Helena, nicht ij Vaert /
Doe Synde dese schuyt tusschen Vice admirael, Capiteyn
ende de Commandeur opte Oost Oost duijsent, //

Onder Stv Helena geroms Boesem
ende was admirael verstreckt Zuijt, sulx ghij hem
ende de rest die Vlaey alsoe verbeydt tot
Lopte des Sonnij / te. Doen quam eenige Vijants schijp
waij Oostwaert opte ende groote gram, ofte Donder —
slagh / die ghij in sulcken gestalle sult verwonder
Ende te best doen ons te verwonder / Latet ij
afsegelt alsoe een bruef Synde ij te Vedernaij
begraeft ij een blicken cardeel ende wort best,
doet Cant steckers ofte opte fondamente Gaudij
Doen ghij mede een gelijcken Vindij sult een —
bruef Cap Sonnij ende ock Doen te Oude Zuame te
oerlooge / Onder Zuijt mede Vaert Oost. Soe
onder te Eylant de Mayo des Dess Marty 1604
onder stout. N.L. goede Vrient Ende Was onderty
Laus van Caerden.

Onder Zuijt Lach Cast trodes Lobs de Secrete Jn,
structie Cap Admirael Dese Buijcks op stout ge,
seyelt / Secrete Instructie die ghij gesustte ij
sult openen tij ij dat ghij Cap Admirael Spiecke
ij tot opte Dess Sonnij nicht Vedere ij Zijn com,
pagnie ij Quamt / dat ij onder Stv Helena ofte
Elders dese ghij sondt moghe vereenighe Zijn /

Ende Desoot dat Admirael nicht tractseren noch
oock mochte, doch te opte Victailboot Cap admi Soe
ij opte Jacht de goods Secrete Instructie te stroo,
ren, Zijn de opsegelinge Cap dese schuyt bes Lobs
Beuren / tot conforen gebeurt mette voorsienin
mate dat Sonnij dese mede Verstaedt Stuart
sulcks als Voorgt.

Rendevousbrieff. Commandeur. Sonnij ghij Cap Vlaey Spreck

Eynde sulc onder het gelant van Ste Nicolaes.
romis aldaer gheseylt van Vlot en vondt die
mijne secrete instructie hadde, so sulet dese brachte
tot opte Cust Iuni / de welcke onderstellende dese sulet
Lopen, nade Cust van Scandelig te voorts na Westen
stadig / Oock alsoone de bost ons genoech
peylens te beramen / Sulet nietteemin al voorts langs
opte Lant van Ste Nicolaes int gesichte te houden
ende voorbeschoten / tselve aen de inde fondamente
aendan eyn ende sulc lange bruyt van mijn in
den bluchen tardoen ons dunct na te eyndeberg
inden ick voor de dunct gheheel haven / Ende
inden nicht sulet lange-bruyt van de tot selue plaetse
Laten op dat ick inden ick daer mede afgaen / de selue
mach wat de voordeuaren is / en dese voorgenomen
hebt te doen / Amen etc.

Welcker voorgaende hinden de voors Capme en
Comandeur wel vast toegeseyt ende in handen gestelt,
ende dese by dese voorts.

Voorder heeft de Generael gedaen de nabolgende
propositie. Ende eerst de Heeren tot admiraliteyt

Ad Lissme.

Edele, Wijse, Voorsienige ende discrete
Heeren,

Myn Lasten schrijuen aen uwe E. van stadt
van onse Vloot is gebleven van wijf Marty voor,
Leden van onder opt eylant de Sidero met een transmar
mijtten volcken ook te bijsoudre van Vlot gesichte
ende voorbeschoten dach / Hebben boden mijn gesonden
uwe E. daer mede te doen dach / Ende sijn den
Eylande van de Mayo alwaer den Heer
Generael een Spaensche barcque —
niet ingebonden van wijnich gedroncken boeken /
welck barcque den mits onder voor geseylt hebben

Den 20 Marty 1604

Onder ylle de Mayo.

Eenige wonderlinge dag Landt by by leersing dag Duytsche
Schutsaelders due, mit hun Laedgen by, nae mael noch met
twee Comp Hobbe ontslagen, dat mit myn Heer oft
dat spaensche Heyl te gaen, / Maer het gebeurde
dat ons facet dat dag ons verstelde dat hun
oplag van dese Lieutenant is met bringen dem
Engelsche barche dat becomt had onder Ey
Cruz in Tenerife, Wt de welcke wy hebben gelost
ende onder de schepen dag Vloot verdeelt soe my seyde
wy by noch behalen Nieuwbergen met dem
groot Ly baet dag Heyndt important, sonder dat wy
selve barck volck offe bruyck gedaen hebben
Hebben voort dselve barck met het biscaysch schip
die ons mit Langen duerstich tonden Heet op pisdey
y braut geschedelich / Ons gerecht manschap ons mit
terstont te gaen ende ons reyse te vorderen, die
ons God wol Lant succedeerde, sonder dyent wy
te seylen offe te Loopen ons gelyck tijt te Lieffen-
Lieffoboot by nochtans dat Lobis dag Water syn
D' Ostyndische vaerders syn des dachs voor ons
vertrocken, dag hun, voortrocken.

Hun hebben wy tijdinge doch geen seeckere dat
Curjago met dry armade hun gepast sout is ons ende
hun de Ostyndische Vloot te gemoete. Item dese
nacht

Dese nacht. Hun de t'eylant de Mayo leg
dag die dag Capo Verde dry Mets March 1604

Des voergens mistuer is drymael gedonderde dy
dag elck dag Duytsche schippers die hun Langes dy
Lady sout dem gegeven also onselfden dag Dyc
dag heelemydy verset sonde onderdoms ons die te bestellen
Hun bemerckende is elck elck dry mael gegeven dy
yuanteleyt Canarievogelkens in elck ontrent drie ofte
vier honderd metten dat sadt / al geroemt myne spaensche
barche by t'eylant onder Tenerife gevaren, Dy

Den 20 Marty
den 8 April.
den 9 April

Onder ysle de Mato en vertrecken /
Onder den Equinoctie.
ontrent een grad besuyden — 97

condite vande cust Guest vande gheen dusse Lants
ende brengt Lieden Heere vande Admiraliteyt boorts
te bestelligh / ende de Oudergeest vanden Voor Jour
draght te bekendt / Soo dat ick mesthens de
voors: drie Schepen- Luyden ende mijnen drie gheschreven
medewerkers ende mijn Hondt Schaven Gebet-
boecht.

Den 9en Schipper genaemt Thomas Carelsz
van Enchuysen /

Den 10den Schipper Pieter Hertsz van Edam /

De derde genaemt Michiel Cornelisz van Hasp
Lieden Vrolick t'samen goet contentement mede ge-
gaen is den gemaeckte Excursie van Ysselo de
Feroe huys voor zaet. Pz. Sl. t'S. gementioneert / also
wy so rasch niet en mochten Lants Lieden te sichte comen
Soo wast hoog ijsel Noordelijx / sonder Volck ijet te vangen
Ende dat sy (behalven de voorsz van onderschept) niets /
Sijne Excellentie ons boven al ende Volck / dancke
sy gemerckt mede dat sy onder Dorpsel van Vroms
Hondel Schouwentelijck een Schelp met Hedwee
Heroms Daet /

Ende hier na de Schepen voor gedane Reys Syn
de Luyden gelijck Ende Volck gelyckelijck t'saem
gegaen opt Eylandt van Amerongen hier voor-gesicht
Ende so voorts / #

Den 7. Aprilis Sanct. Den Schipper Laet den Volcke niet toe Lopen maer sy konden niet beromen: /

Den 10. Aprilis S'morgens beroms Ende
ontrent een grad besuyden de Linie Equinoctiael
Gebbes / by een Schelpe Verwoms / Ende den mast
onse Schepen na toe gelopen syn / maer also dese
de Lucht Vuyt Apparent / dat dese Vyt een
Donckre mist en sonder uitcappende Een de boots ge-
maeckt / Ende gesonden de Stuy van Vice admirael
Wey ende onder schouw van Schelpe eerst beroms /
na dat gy de Jacht te Dande na toe / vorgesch al
gesichte hadde en te doen Schepen / de Vodersche
t'Volck gebracht Gebbende een Schouwall boort
en gewoon de manschap Inscomen /

Den 9 April 1604.

Examinatie

Lieb dat hy gheboren hant inden Lant Cuyaert int Vlaemsche, Dicht bay gheseyden Ryssel int Cleyn marckgoorleden /

Ende dat hy ghenuert hadde nade Salighe bay Codoc Lot santob in Brasilien /

heure barche gheaemt St Antgonio. /

Etc heeft hy oock may te Vuer songens meest al Inbboorders bay fayael /

Eggende gheladen te hebben weynich / Vuer oster Wyssen Vbuntich Zeyper / bys / weynich tonnen met meel Vaet quantichet biscuyt / ende Vuer kassens met Schepen Cleyne coopmanschappen / alle tsamen thuenwaerts d'eene meer d'andere minder toequam /

Gebraeght hy off hy dselue waren die by Weynich daeghs te Vooren gheseyn hadde, Seyde, neen /

Voor tydinge en Vist hy niet anders te seyghen dan dat deure de moniche die in Vlaendren by ons gebleest waren inde Vlaemsche Cyslanden al tydens Vroom-Vaet bay hem Vloot bay derlen, Hollantsche schepen /

Deure alle Vlaemsche voorseyde Landen de voorsz barche volck ende goeden verclaert hy goede vrynde ende seyt dienbelegen bydes Admirael tot Dieppen bay hy dlue barche gecommitteert de Capmy Jacques heynderes, Cant hy Vaelt, mesthen mijn Heer de Commis bay zeynes / Met Last omme de hoeste ons Gode admiraelschepen te beurgen / te eynde die selue gheleyde gheseylert, de goeden ghe-ontladen hy op allen Vorden ghedisponeert mocht Vorden als na behoore /

Dat seyt hy dat ons bevel gheeomen, alsdan ons de Luytenant bay Viceadmirael (die dese op by provisie gestelt Vas ons op alle goet regard te nemen hem tegens ons opposerende / seggende met veel hoffelicke Vorden dat hy niet Vilde gedoogen dat men yet inne nemen soude / Vaer deure ons de reys tot dese Vaghemoet bay den Admirael bestelt by Vooren ende part bay Capiteyns en chef Vas ende of sy ons offerie tsellen stuck Vas / Ende ons onder eyde

Neuteren des Schouts Luytenants indisponte ontbotenysse
die hem t'andren tyden wel mocht te binnen hebben
hadde / hy tegenwoordich aen den Landraedt
boort inde nesse gestelt is /

Wederhoudende de materie subjecte / so hebbich van
de Luyden inde boorst bericht gevonden te bewandelt als
de Ladinge handen was conform de Charmye van
boorst Portugyse / hebben mede onderteeckent
Inde dat den Landraedt boort gebracht hoe of te
doene hebben van eenige partenenten opte onderloop
stucke / Inde dat Lakenda de hebben mede seer /
Snelle coopmanschappe int Weyn alsoms dese by
te bequamelick mede te mogen /

De boorst hebben van partenenten bijde Cnaep
in Zuyder handen Comisse gegeven hebben / bewandelt
wonden hy geene in te hebben / mede hebben brocht te
Loock dat de Capres is gepresenteert / onder hem
dese begeerde verdelt / Noch eenige Loock te
Volle tot Limen Cledren dienen de Portugesse heb-
gesint te gerestaureert te Cleesse / dat wyse mede
dat by ons meestes houdt / te dat sy by gebreck
van dese woninge niet ganschelick te sonder schuylen /
Mede verwerdt dese nieuwe geschicht te hebben dienst
bandt Land hebbende de Heere te niemant speeding
van Vaders dienst coopmanschappe sonder meyne mede
de Vrolicke Vizaere hebbende sijn tot tijt toe de
inde te coopmanschappe mede blanke mede sijn besich
sonder Vorder omme dese by te leggen /

Aengaende de Los te vermaecte Cledren als seyde
wechten / zijn te dwergelyc bynde de hebben bewandelt
sijn / te Volcke van Vreedenwerck / die de barck
Oberste gewonnen hadde / tot geene te Londeringe ge-
Laden /

Aengaende te Schuytemans gereetschap als radert /
yzer / boges / astrolabius / boecken / Hoet / en
arm tuygh / dat te bey mede waren / te mede be-
waert bijde boorst Lelo zijnde coopmanschappe —

Wat bij suyden de Linie.

den 13 April 1604.

Doch verforder my dit schrijven totter. Crew sulx na ons schip plach te doen dat by gheandet Voudt Gordes tot onse Generael quam Wtgeset dat by peynsde/

Dit alles dus gheschiedt zijnde/ sijn de voorsz Portugijsen verdolt ende de schepen dat verlooren/ als de barck gemant by mijn dat alle andere bequame voorsz ijlde de Noordhollantsche schepen die hun gadelden/ Ende sijn daer op gheordonneert de Commissen dat Manrijsz te Hijsse tot dat voorder dandt schrijvende goederen gedistingueert sonde hebben/

Ordre opte buren

Den 14en April den Generael Veilichdijs/ dach voorsz ons gebeurde dat Water/ quam mijn Heer Vandt gheprocureert de remedie sanden/ die ghy sult gradueijert ghebruijcken is gheordonneert als voorsz/

Datum voort ons niet meer pottage sal schaffen/ ons t'water te sparen tot onder verstentis Maer datum is gheadtze dat ordinaris vruech voor t Voor clocke back dat licht may s'morgens gheen sal/ dat ick dan kanne schaffen vijf duym in een ton gaet/ ons dat sal/ ons herstont gheloopen ofte gheborduert te worden te eyte voorsaet.

Ende datum voort s'middachs ende s'auonts mit dat dijsse/ de drije sal schaffen na dat de dagen sulcke maken beleyden/ Doch sal Wolff de inhoud dat stante dat pottage dat eenyman op morgen dach gheven worde, dat ons gheboort/

Eenich voort dat ordinarib tanssoen dat water als dijs dy broot in eyn gheset alst tot noch toe gebleeft is/ Wtgheseyt dat de suchen niet meer als dry dolgen sal als de gesonde ons meerderen reden/ de deser de Capy anders gheet, sonder tot buren dese orden tselue gelatet boordt./

Eer voorsz vergaderinge sijn noch eenige dunsty punten totte verscheydenheyt gheboorende als te bidden

Dat oy sulcks tz bysteng perpetuel tz schrijbes
niemant sey verneerdeng sal tz stemmen zonder
voorbedocht ey consent bay syjne Cazey opte Cheuete
bay dijse dagey langeng bay Leyss. /

Sullig med grey barebuys d'erste ylcyss ter
opte verbant mogey Lucht, bay greue diu bmsht
schelpsbeeck gequest, gestechs offe gestagey sijn,
sonder alboeng dg Capteyn tz stemg gegreng tz
Cobbe de gelegeng opt bay Vonde tz de kapinsse
duey voorde stuck bay Cobbe, Opte Cheuete
bay Heeu ey stuck bay Cobbe bedoeng offe noch
bedinge mogtz ey arbitraly correctie

Lectum vt supra. /

Ende oy de ongelyckse straffe tz vergaderd bant
delict int beginsel bant Cob. arly bay zich Cobby
gedroeghen, so sijn totte Voordg algaue [Ende so
diu pluchgaert offe mote domps slact sal drie dagey
tz Delfte ende tz broode inde nssers gestelt Voordg
by gebouchte Ende dits na driemael Vande vel
gebboepe /

So voorts tot verclaringe bay memorie dg Cazeng
Insonderheyt indiughtel, gehoudg tz by geschreue Cmaect
Cot Lij artijckel bay archyckelbrief, spuelhend
Vant eyndeg bay steydey oy de ongesonde stanckt vell-

Item Cot CCC. arly spuelhend Vant buscruijt-
Cobbelte gus gemenelick onder de Lime met dey Cels
Voch stuyck dang geinsecheert Vordt /

Item voor so Vel als done tz Cot tz oy
Cuij arlig bande Domanting bysg Cambrel tz
Cet tot geconcipieert, tz de Cazeng behendig, aengaes
Cot tz Vele gaes, Cot bestedg bande Vacht dy Cot
compas stemg.

Dy alle Cobelte voors punctg tz vreeg tz aengaes
de Vinos als eindelg op sijnde gedisponeert dg

Den 13. 16. en 20 Aprilis 1604

Dertrent. graden by suyden de Linie

Schipperyns Commandeb dese gelegentz is copie by
geschreuen en hier onder na te vinden/

Ende sijn de macht opte Noortsche cant/ die sijde
die gevonden bewondz worde met de Linie/ gelijck
gemaeckt/

Op selcke dage is de Luytenant van Noordt mirael
bezeylt opt suyt suyt voor pag. — Als gemelt die
van hunne eyge te laste gelegte boorde en volck
verscheen, niet gedurig te gebbe, nec minder
metty laste die sij sijde van Noordtmirael gehadt te
gebbe. Doch most mette Noordtmirael absentie als
noch, sulcke sijnde sij doch temet blijnde/

Ende op date gaf de Commandt te bother
gerust mogte houdt van date met zeijnse by de Jacht
Bertonij twee trouboelen gesandt van de tijt toe
d selue onde t'eylant de Mayo quam, So gaff sij
de Commandeur Antonio Veltmus van hare mede
stuck rather meer gebeden most te syn, die sij
Lees als vromichste bevonden gaff niet meer dan
inne gelooude te gebbe/ noch gedoogt te gebbe by eyn
volck uijtgenomij te boorde, noch niet te beuele noch
uijtgenomij ende met eynse kennisse te sij boorde gebracht
te hebben/ dan tgelue onde t eylant de Mayo met
vader van Commandt dese nijet gelost is/ als d' gelyck
sij selue wel dese hadde dese sinne gelooude te gebbe
selue ettes seyde te mogen tot sijn excuse/ segghende
ende sijn boeck schryfftyge toe dat sij alsulcke
dese nijet bekende heeft.

Op obij Aprilis is de Noordtmirael op gelt
ontboedt van Commandt van dese te boorde, hem
voorts beroerende nae gelt sijn beste handt eyns, waer
selue d'overste wijse sedert eijne suerte onder t
eylant de Mayo.

Op den Aprel, alsoo dese t'manne van
vnige prijnse-schepe gelijck oock de Lesse barque
van faijaert met verscheijden volcke van d'eijn ende
d'andere Capiteyn duchtbrilo tsaeghs valle van sijne
gebueren vande tegens comende d'eijn seyde: Jck gebbe

dit geleuert, Vindt, ock Jobbe dat geleuert hy. So boorts
So zeyt ouerdt dy Admirael myn Capiteyns heer
radtsheer te dinc hy datmy de boorts barche met hy
Schelpe volck sal mannen, Sy dat de besorginge dat
Vinrob sy alle andere belooft hy myt hy schip geding
sonder wordy voor hoyst offte voor mandy, Tbelck
dy Vooradmirael nict goet vindende ons so veel volcks
myt hy schip nict te missy tot gewot Esquarting
bandy, Seyde te vredy te wesy de boorts barck myt
sy schip Dwelcke thoing te mannen, dat cost
te Esorgy, hoyzy dat immer so veel te sully accor
deery dattet nict eny sy sal outbreckty, Tbelck met
grooty ernst sy is geresolueert dat sonder gesegnely
Vut Saling tsy verre dat gelegentheyt de beyng
breet sy Loock mette hoyty met voorhanssche dat myt
Losty ende thuys, sy is na gedeng Vnderwi,
satie ouer de schelpe bordy, Dat dat hy met
de barche wederom ballasty met zyppy met soutbaker
schy Vander so veel Capy ray by brengy,
ingheng t'gebruyck dattet Lisp ray dattet opter
Vut enige kassy onder de koye geborcht sy myster,
gestelty waren, sey de verdelinge dese gent dat
Seyde Capy Vut myt verschyde verstant te gebben
dat dese soinige Officiery opte Vut voor schuy
schuy volck met heer Comanderes volcy, eenige myster
de handt gestelty gaddy, Tbelck hey Comanderen
enigesdeels sey, sy doorst sy nict veel outhemy,
maer seyde dattet bynty sey, dat sy consent gedeng hadt
ende so sy doorst myt Vulle dat alle kassy hun out,
hadt sy verscheenty sonder wordy, a dey voorts Co,
seerende indy sy yet myt beurt gadde dat sy out,
behoud' geding hadde, Waer op sy hey Losty
gelesy is, ende sy t'eenigs voor dese maal gedimitteert,
Seyde Vut sey sy noch dese kassy te gebbe
diverse bedenckinge dewyl sy sy bottelgenot myt
mogelick sy so is dese Vlotte Lucht al goet te sonder
Vinde op hey grant beoort worde dat sy dinde op
toesy sonder so sy best mocht,
De schout burgemeyster is dey Lieutenant

Van 23 april totten 8 Meij 1604

Ontrent de hoochte van S.te Helene.

Den Vice admirael nae groet bidde ons Capiteins ende Officiers den beterschap, mitsgaders ende voorbidde den Vice admirael, bijde Schouten bij Capmy gewinsuchtich mette bequame ontslagen onder handtastinge tusschen de beide gelegentheijde van bijde Landt mette middelen als Pistolen ende Roer vonden bijde handt gewonnen ende daer op gedisponeert sal moghen worden /

Den Clerck onderteeckent in mijne baeck bij den Factor verzonden als mede bedeelt geboorde onder de Officiers nader ordinarie repartitie, als oock inde Bel voorden van de subjecten bij den geboorten te worden daer mede nae opte schepen te passe sal comen comen /

Den 24en aprilis Sijn de Commissij Jan Maertsz ende Pieter die opte baeck als voren geseten waren bij Censtuel te komen comen, dies dat sij de Heer ende volck opte baeck niet anders dan droeck brood t'eten en gaven, doen op den Schouten ende Officiers gelaet de voorsz gewonnen resolue, volgens welcke sij alle dage sloot sullen worden, alsoo daer toe nootelijck dochte op bequame weer. Doch als sijn by gewonnen wat versch mette Hollantsche Schuijt bygecomen /

Den 25en aprilis wandelende den middach recht in de Noortmaet vande baeck gebroocken, waer door den mast van de Bel bij de Officiers gebeden is geslagen.

Den 26en Meij waren by godlicheijts opte voorste van Helena 23 graden 40 m. suijden.

Den 27en Meij is de Noortmaet van Capricorne Helena seer gheseghenen onder de Officiers gebroocken mette groote vangen geschiet /

S'nachts passeerden by (na onse voorste) den Tropicque van Capricorne.

Den 28en Meij proponeerde den Schouten ende Officiers de aenwijsinge der Capiteijne dat men de baeck opt spoedichste sal los sijn, ende alle ons synde in bequame staetelijcke en de volck by onbedwelt niet langhe in perijckel te stellen. Waer na mede gemerckt dijnse gerecommandeerde is dat men alle de Vaten, met de broot by

den 22 May 1609.

Ontrent 27 graden by suyden den Equinoxie.

prouisie ons tyts te beuinde nde Vsul sal onse Vorz tot dattinz onder C. Helen d'selue met gemack nade gebbouliche reparatie sal konne Edelin. / Ende dattinz de kist Vnse Jonc synde uz de Cambrels boort sal brengz ons gemuntert ende bysl Comisz gemuntarisseert ende voorts in bbaarnes stel set te boordz. / Tot auancement Vaz bedra Vorck nesthens de Comisz gecommitteert kyz de Cazene Cant ez Vsdlo. / Sebbdlicke zo sal hebbz gewerdert dattet sal sinont volgens de resolue gedinz vbab / Vslinz de Vsyz inde Vsul tot ander sster Helen als voorz / ez oock de kist met rz toy ez andere packgens uz de Cambrels boort, die allerlesmans vens besinz ez vbolder toge, pack ez geschoh kyz, bestinz Vaz Vbat groff Linnz, Lappens Lantkiz, rarsez, bankz, kamcamps, Vbat Vlas — Vnde andere cleyne Linnz als hier na pag. 116 ez 117 aen, gevoert ez bordse ez mits luyster hand zeynsz pag. 11. ende 12. Vbordt gedduidet /

Alle tbedoch gedinz synde ib de voorsz barck in brant gestilt alvoorz afstevenz kyz te bezoene Vaz mest gebreck sobbende de zeylz, touvaz ende hout Vbordt / mitsgz hem remedieerde wez, goet ofte Vnsz mochte Vesen /

Den 23 Meij ib den Stuyrelmansz afgeg ryssel hem onderzoekinge Vaz hoochte ez oost ende Vbestenz / mitsgaders hoe ver sy C. Helen Vaz hem gist, die sy gelauert sobbe sy bydz Cambrel ez Cazebeyns kyz gemuntert / de Vbelcke ick by mys selue onderzoekz ez hemen gis synde hoochte gevonden Latus tusschen beyde gemoderdert sobbende, vanne na edte lost schijnt (hoe Vbol ez alle gis sekere sy Vaz sonne ofte sterre sdlig) hemen hoochte gebbeest te kyz

— 27 gradz.

Vaz C. Helen Vdrschrijvz. noch — 220 mijlz.

C Vbolck Vaz ons Lantz sonde — tusschen het n.o. ez n.o. by n.

hebbende noch Vbestenz — 15 gradz. /

Mede op dyn bolast ib mette andere exparte te

Den 12. 15. 20 en 23 Mey 1609

Opte hoochste ven — 20½ graden by suyden de linie, wesen het suydelixt dat wy geweest syn, twelck was den 20 Mey. 1609.

gaen sprukhuys de wonderlycke vaert — coers daetmg bequaemst & cultkerst selfs sal ons Sr. Helena ende te seylen.

Wt daer na wilder ende vergaderinge geroomt hynde, Segghen voort best te vinden datmg so Lange oost de hy worde nemmermeer sal tot datmg Sr. Helena godlicheyden worden bay ons gest, ons alsdan na de wint dueng wel de beste coers te setten.

Des Sondags prysomden wee ons Cazens offe Eylt hun niet radtsaem te syn dunct den morgen, boys af te scheyden de in plaets vanding de onder ordinarie bewaeyt te bay potstyls beeter te ordonneren, indien de stadt bay hoere Vaders t selve lyden bay. Ende is gheresolveert datmg, ons de onselfheyt te vermeeren wee, voor Sr. Helena comen sal, dat duer so Lange sal Latende custe zonder Lenige veranderinge.

Is mede in handen bay t volck bay Vice admirael die inde barcke varen de bay Oest die inde Lodye varen, doch sy de barcke onder Eylt Lant de naeste naemen, gestelt die hy niet te plonderinge daer niet geroomt, ons onder hun gedeelt te worden so hy best inde vruchtbaer kosten accorderen.

Desen synden daeghs geroomt bay Vice admirael bolck een pack met Lysbaets opgesneden vas, waer uyt de Sueckers gemist worden. Wt dien ons gheroomt synde informeren hyndes vernam wy de Sondaers boort inde bodye gestelt die stadt na ons Lagen by de Vice admirals boort gesonden hyns.

Des 16. Mey is de groote mast Cant Lagen gebroocken.

Des 17. hadden wy de hoochte bay 20½ gradē

Des 18. namiddaechs starcken suyden storm op dat wy niet wel raden, geraden ons seylen coersen strycken maer en duyrede niet Lange, sulcx dat wy ontrent 12 uyren weder met Eylt voorts voortseylen, Sondags smorgens mistich

Den 20 en Lesten Meij 1604.

Ontrent op 16½ graden by synden de Linie.

Wij de Heut Dues hay by sonder seyl Leggh dryuen
gebbich hay voets Wester waterwas, ende tegens dy
middach Wester seyl met sulcken voorspoet dat wy
dy Eclyps snachts deurch Tropicus hay Capricorni
kreegh.

Dy 20 Meij hadde wy Capy Verde trent
Loop verloren.

Dy Lesten Meij voets namiddach sys de Capi-
teyns Commandeurs dy Snijelinghs op seynscoote aen
des Admirails boort ontbodich ij geweest, dy welcken
te weten de Snijelinghs wtgeleydet gebbich gewor-
den tot eyndelyck hay gecomen ij sijnde hay de
Velden wesende ij geweest na ick die heeren, wan
d'ay Vaet nemen ij d'ander Vaet volgende ij gewor-
den ij sulcx tusschen beyden middachs als volgt
Geobserveert ij selen dage

Sonne — 16 graed 35 min
Ter Velden hay ons — West Zuidt
Verseylyngh hay ons — 80 mijlen

Wat op dyn achtergesegt is nochtans anders te gha-
ne ende te onderlaten hay voors Vaet/ Ter Velden ons te saeten/
Dierdalue na Vader Simons geboorte synder, seyden
dat se Vaet best gheldt datmen dyt Lant de quar-
tier noch noordy ons Loper sonder ons te op dyt
middach Vaet dy Lant, na dyt inde caerte Leyt, ons te
Lopen/ Ende Vaten na t' verste quartier mit sys
datmen opte seynscoote by dy Admirael te doen quam
best ons mogen sonder/ Welck te ons gheexpe-

Voorts quam dy Admirael dy Capiteyns
voorgenoemt by Admirael t' gunt hay gaet doen te
dat sy door dese tijt haddy ende Vaet te gedencken
Vesende tgelen hun na volgt te doen Eerstelyck
ende de Commandeurs dese by geseyt is gedaen/

De Admirael dese vermaende Vaet goet
gewonde ende bolast mettemy by dese tijt oorlof te
Vaet Eyne Comissie de Capiteyns Commandeurs

Den Lesten Mey 1609

Ontrent 16½ graden by suyden de Linie.

by hem ende Compagnie yemant van hem der schepen
ofte van onder sijn Vlote quame om de onsekerheyt
hare spijse die sy noch van doen hebben ende sijn
Comer beschoten windbreuck niet te sullen open doen
die 24 uyr naest comende, negotiael int opschrijft
Vandes stadt van 24 uyr der selver maent,

Sullen mede voorsacht hebben tegens dat sy dat
voors perfectelijck te water ende by geschrifte be
ebben den stadt van spijse drancke die sijn in hare
schepen ebbe,

Ende daerentusschen ooc dienen die schijnbare
ende bedenckelijcke oft dinge noch yets dunte bijgevoecht
ofte verandert, t'eenemael ende onthouden & onder Vlote
Vlote met den Generael communicerende sullen,

Tegens den tijt van onse comste te wesen sullen
sijn wel hare geschut, musketten & toebehoren voor
Land sonden, om of dinge noch dienich verdrogen vogel
van doyant mochte wesen.

Sullen dienende ende sacht te sijn ende te vermijden
van omdrijven als dat dicht bij den Generael
houden, ende om den hoecke gecomen sijn Indiaensche
schijpen opte reede Lagen terstont gewaer
best doen om te comen by te sonden tusschen de selve
ende ende Lant in, Vlottende dat die vaste Landt niet
te seylen en mogen comen.

Also gelijcke sullen mede de andere schepen inden
sin doenlicke is arbeyden om tusschen de selve diepste
Lucht schepen by ende Lant in te setten,

Ende indien yemant van desen Vloote onder ende
by Lant comende de reede niet wel en conde bereycken
sullen d'andere voorsacht hebben den selven met hare
Loppen met Noorden ende volck alle mogelijcke hulpe
te doen.

Voorders vindt den Generael raetsaem dat
Vaste gecomen Vlieboten deselve Vlote yemant
volck ende Lant scheyden sal om te verkennen ofte
Vaste noch eenige Barcken ofte ander volck ende Lant mocht

doen

gheseyt / dat ghelycke ons te suen na Congo ghescheyt
ist hertoghe ontrent de boomen te Aldre Vant wist
mij verstaen mochte dat, hoe veel dy Vlamingen dese
Congo schepen lest ghebrocht hebben hoe Langer dat
dese ghescheyden. / Hier na Congo beslooten te seylen
die de Simtsche schepen dese ghelaten mogen hebben
tot advys dat andere die na hun soude comen. /

Als desen besloten was sijn sijn de Admirael dat
nu af voor al dat de navolgende ordre ons alle daghe
volcke uyt de Vloot ons Lant te schepen ons Alderste
Lude scheynen te hebben

manne.

Vande hollantsche Cimpe	— 20	40
dat stanck Jants	— 4	
dat Capiteyns Cant	— 12	
dant Jacht	— 4	
vande Vroedtmirael	— 12	32
dat Capy Vlielt	— 12	
dat Vlie	— 8	
	Cesse — 80 man	

Die bedieten voorsz sullen worden met sulcken Capeins
als dese Capy dat onse sy volck sal ordonneren. /
Ende sullen die in twee partyen verdeelt worden
dat gheen voorsien sijn die gheen die als Comandeur
offte Luytenant sijn bygevoecht sal worden / Die
beste hant deyse quartier sullen sijn met vlijt
mogen besien. /

Ende sal dit volcx mette schepen onder de
Vloot gheen beter verdeelt worden dan boven staet,
Comissie sal ghemaeckt. /

Item noch dat Capiteyns gheobserveert dat
Indien eenich brantsput te becomen waer / dat sij
dieselve uyt Landt sonden / dat sij haer volck belasten
sij verdoede wyngeboomen daer toe te nemen / also de
selve dan tgeboomte alle geene passen dese inde
schepen ghebben sonder bedroch /

Den Lesten Mey 1604

Ontrent de hoeste van Ste Helene.

Verbuy opte schip dij Hollantsche Tijps opte revier van Ste Helene dij Lesten (mey 1604

Dij Generael heeft mede gut bevonden dij Capiteyns voorgeschreven advijsselij die ij tot goede ordre by hem hadde geconcipieert en dat volck voorgeschreven te worden, De welcke die Capiteyns ook goet gevonden hebben / Want dat ijmy die Commandeurs oock mede copie gegeven is, Luydende als volcht /

Dij Generael deser armade Willen tijdelijc voorcomen d'ongeregeltheden die voor ende op dat Eylant van Ste Helene soude moghen geschieden Verbiedt hij drijfelick by desen dat niemant aldaer aen dat strant Landwaerts ijmmers gaende noch tot ijmmers comende ijet sal branden, om daer voorts offte bosschagie / Noch in dat selve revier ijet loop offte ganck nemen / Also dij Generael voorgenomen heeft dselve voor ijder ende der Capiteyns Logement te houden

Belast voorders dat die geene die t'ijemmerquartier is onder behoren sal voor desen advatie te gaen ijmmers niet verder als sullen te Landewaerts in te Lopen maer met ijder werck besich te blijven /

Sullen mede die geene die aen Land om eenige saecken ijntgesonden worden / d'een d'ander nauw achterijen ende by dach / altoos gehoorsaem ijn ijder Commandeur ofte Luijtsman die ijmy bij gevoecht sal worden /

Niemant sal ijemmer oock ijemant op den Cruijsers besoigen offte mede ijonder ijeder voorwetens ijonsent /

Verbiedende mede expres alle eenige vruchten om over ijpp vruchten die niet te spaeren comen te plucken / Indien mede volck die te Lande ijjen t'eenigen tijt bevonden oft ijet boert begeerde te hebben / Also salmen deselve slaen doot / Eerst salmen een schoot daer by doen op dat aertrijck / Dan noch tweemael by beedroom als

Den Lesten Mey
1604

Ontrent de hoochte van
Ste Helene.

1.a Juny — Int sicht van Ste Helene.

Luttel verloops / Ende dese na desen / wesende op hoochte der voorsede Eylandt hadde wy sal na stuer toe
te voorts na voort /

Ende oft gebeurde dat t'onser compste aldaer
eenige Duytsche schepen Ladyen / ofte ter wylen van dese
Eylandt weg quamen sal mitsant deselve bevoot dat sy schaden
mach hebben / ofte voort eenige hulpe van ijemant van
selve schepen vercoopen / verhandelen noch voort doen /

Ende dit alles op seeckere straffe als dienende
sal worden dat yder misdadt mede brengt ende
vaderlick is.

Actum bysijn Eduard opt schip Den Hollantschen
Tuyn dijs Lesten Mey Ao 1604

Met welcke voorsz ordonnantie d'selve tot
ontlendt van Capiteyne ende Commandeurs sijn d'andere
om t'volck ter gelegener tyt voor te lesen ende sy
des ancors vertrocken / uytgeset ende stuck van diende
te veranderen tot ander stuer als dienende / sy mede van
t'voorsz besoigne gedurende rodeert des middags op de lij
gelegen hebben gedruge hebben geduerende voort aen
byde diepe mijle / ende hebben sy volgens t'voorsz
advijs vande Inwoonders het eerste quartier moeten
ons Lats staen / daerentusschen sijn mede sy wesende
ontrent twee mijle / ende daer na recht voort / tot
dat des morgens ontrent 9 uyre ofte acht uyre voorsz
1.a Juny / dat Eduard besich ende bekant quam
te voorschoote ende daer te gaen dat steede noordelicker
ende oost Jacht suydelicker / sy souden voort nader
t'Noort te vaeren om selfder oost te gaen vant Lant niet
min te Lopen / sijn ons seeckere gerusye voorde, Landt, Landt,
t'voorde van herstaen oock alle sanden voort sy worden
van ons ontrent twee ofte drie mijle t'vande van
de tijdinge niet dese schoote als naer gedoente eender
andere dede / ende mede van meeste schuyt voort sy gaen
gevoerde ende hebben ongeveer ofte drie mijle / ende hebben onse
selve ons coers derebaerde gestelt voort noort voort
ten eynde om beeter de hoecke te Lopen daer van ontrent

Den 1.en Junij 604

Ten eersten dage onder Ste Helene.

geramt synde ende tacht als dat wy voor inte dan
ons geschut ende bbij onder de wal om offer dienge
droechte waren met de schyp ons Furste dan te waren
schouwen / Ende ebbent dat nauwelycx ontbreken
dede inden allegaden dese dat wertuer begunstich (?)
zonder t'dat t'onder te beschadigen dat schade sulcx mach
geschie aen voorbeschreven dueck te herchgen staet / Zonder
dat wy dese dienge schepen vondt. /

Des morgens met dage Generael tot sant inghe boort
ontbodt de Capiteynen ende is geresolveert opt stuck by
victalie sulcx als dese / Alsmede dan inghe Lock Capit
ende Comanderen gelegen is dusdanige schrifftelycke arti

Is Generael desen armade ebbinge met de
Capiteynen hem tot dage bygebodt gecommuniert
ende sulcke bant schaftich / Ordonneert by desen om de
schyp is Vranche inde Vloot Eyn te bliven te dage
stedich / Datum huys onder t'Hollant lichtz gelt Vlissi
inde desen dat bynde schepen is is sal schaftich / mast
is plaetsen bauinghe te vinden desen met ende dan
alguer dese heroms sal voorder / Van Vlissi Vlissi
inde fuenghe alreede gheresolveert is datum proport
ondlicke / eyndelich sal. /

Inde also omme huys de ruymte dan Vlissi waer
dan bleroms / so salmen ende met inde Lesse zeyls
verouderen sonde de Vloot eyndelich is tot ordinare
zottage overboeghe s'morgens / s'middaechs ende s'auonts /
Inde so t'schuit tot materieluen bleroms inde noch niet
gewesen is vaer by gebreke dan anderen toe dese so
sulcke de Capins ende Comanderen s'middaechs is des
auonts ander zotschyp dan boomg / die is offe gestadich
dede met sleep inghe doch schaftich / sulcx is Ere
Heeren Hare gode is inden / Amen /

Aengaende de Vlissi / So sal de gene dienge tot
inde tot in plaetsen dan Vlissi ende gelijck
af Vlissi / Inde in plaetsen sande Vlissi de
salmen yder mag niet inden dan die inde schyp daer

gaen / offte sy sloten backe bay wegte may den haven
Wyp Amsterdamer maete / — Sendecket my mits
de cuypste bay verse Vaten alsoer dey dorst schencken
bay te backe comen.

Desgelycx is mitterwy bescheyden dat heeren van
Voorsse wurde ondersoendy tot nadere resolutie
Van hare Hoge Gemaet na voorgaende Audiens bay
voorsz Casteel onder S.te Helene den 5.e Juny 1604

Hier na bey ick dey selfde tweemael met verlaeten
volck uyt Laute gegaen om inspectie te nemen bay
gelegentheyt ey enige kuntschap deer breuen beschrifts
offte teyckening alle voorz te becomen / ey ebbe —
verscheiden mit sante bay strant gesien teyckening bay
voorschreven Fuy / ey bouw ginij dagey ouer nicht ey —
verrichtendy / ey eyn reyst na Gent herreyen Hanz /
alsvoren dey tey eerstey incomen d'eyssigue bay Synen
Excellentie ey bay Don Emanuel Prince bay Portugael
ey zaeyne afgedancte ey heeft de Cuype ingeplaet te
sandye / Voorts ey ick Jacke Lesaide de ge-
schreuen geleyt mede de nauelgey Dinghey verstondy
dey dat ontrent ginij Duyts geladey te Vlissy opby
Sby.e Mey bay Jacke Hoefnagel Varen Jun
Vollentsche schepey genaemt Graf Jan, Erasmus,
de Sterre Leyden Hoer vol ey onder altmet
geschoeyt hadde handtey mede met expresse
aboys eyn also op ey onder stont dat se Helene
schye Vaerden voor Oostsaene hadde en beyslaets
Wesende de tyde eerst de bay Voorss vier schepey
geladey met wynbee ey gebroeck te eyde bant Calloy
bay Faro / Jnde keerde bay Velcke eyde Vlissy met
hadde Cuyp Ladey eyn de brant gesien Derfey hadde
Gearriueert wesende Jnde voor S.te Helene de eyn
Cuyp / Voor desse Varen Jnde gebeurt end
opby 25.ste February voorleden mey comen drie
Vollentsche schepey genaemt de Leeu, Mauritius,
Und Rotterdam met ey crack offte Galloy bay

Onder S.te Helene.

Den 3. Junij 1604
en volgen dagen

Maccan genaemte Schr. Catharine onder de Admirael
Jacob Heemskirke die Bay Duyts t'seyl gaen Vbaey
de 26.ste Maey daer na volgde / Edam
Varen doen gebeel t' der 30.ste December voorleden
Aenge andere Schepen der Vereenichde Prov.ien naer
Vooren alhier ancker sonder nyderlaechs Bay Schepen /
Vergeefs gebeden by Kinnes ancker tot Vlissingen te
Portugees Vaer Schepen gebeel t' Varen /

Den 4.ste Junij hielt de Raedt
uytgeschreven dat alle die Capers Commandeurs
uytgeschreven dat alle die hun Vrij Vaerbrieven de Capers
alhier aen sal moeten Vlaggen sonder schade oft
te diskrijcken so groot getuych niet te maecken /
Den Vaderlandsche Vlaggen geen geschut niet te schieten op
Vinderstraffe Vanden Vlaggen maecker / maer alle
geleyde.

Heeft mede de Capers Vergadert Schepen hier te
Vaer naest op het Hollandtsche Tuych Heeren Schepen
gebraecht te Vlissingen Landen begonnen sal
Schepen Eer die hij Vaer daer de Vaert te maecken op de
Vatmij t' voet Duyts te sal besigen / De Vaderlandt
doch te Vaer de timmerluyden de Vaer voor stevel
Vegnaen Vaer / Vatmij Schip Duyts te moeten sal
gelyck geschiet is / Vanden 6.den Vaenge met Gevalle
Vlissingen.

Deser dagen is nabolgen Vaenge is met Vens t' onderschrijven
Vaende Vergaderde resolutie ende ordre op Schepen
des yder met Vlissingen te Vaer te Vlissingen, gebeel t', ende
Vaer Vlissingen met Vaeter gaedig, cruyps, de schepen op cruysing
schoonmaecken, drijven / gelijck stercken / Vallast Vaedig
Vaeder te stouwen / der Hollantsche tuych de groote maste
te Vaenge, t' Vaegte de Vlissingen te stijven eer aen t' ende
eynde de suyderlijcke Lant Vaer te Lang Barnevelt te
Vaedig, te Landsbeecke / te marsdijck onder t' gebiedt na
Vorden ende Vervolgh pinasschaders Vrijdags ach Limoenen
Cramp Zappelijn / Vaent te Vlissingen mede met Vlissingen te Vaenge
die Vaer selve Vael Vaer, ende Vlissingen Vaer
Vlissingen /

Ende is onder andere oy de disorder die de maniere
ons Lants gebruyckelyck watering geeft ende bemerckt dat
Edmirael opten voors 3 Juny gewoertsaeckt gehadt
hay niemant te dancken dat dese nauolgende Abode / t'bedde
der Capeyn ende Commandeurs alle bij gheschrifte gheeyscht
sy.

Den Admirael deser armade verbiedt bij deser
ordre scherpelyck dat niemant eenige Swerdere sal
stellen boombrueghs met alle eyssen noch ouryssen voor die
muyen dijcke te ploncken oy ons boort te bruycken offte
yemant anders te dienste onder hay eyn yder boome eyns
selfs moyen redelyck / Waerbij voor al gelt ouryssen offte
te trecken / alsoot bij ordre is datmen die eyssen Land-
wordes / eyn nauolgende liefhebbers sal eyssen te beseruen
hay Vloot ordentelyck gantz plenckelyck / Waerbij
noch tans ordre yemant eenige niemanden bootmerck offte
boomen ontdeckt dese eyssen / Ende eyn yder sal dan
hay eyn meester moyen bruycken eyn Admirael
offte eyns Capeyns Schepen.

Niemant sy sal eyns Luyden offte Knechts
Swerdere inde boorden moyen vaerschen oy hoede boete
der plaetsen dese ende dienstebaere voorde Vloot
gheseyt voordt / maer wel eyn yder dese bemerckt /

Alle dese ordonnantie de eenige oft Landt gestelt
eyn voordt sal elck eyn na eyns boot eyn yder voorts
strengelyck gaen / Ende dit alles op straffe nae dese
Admirael eyn Capeyns stellig goet vinden. /

Actum voor Ter Veere dese 9.e Juny 1604

Den 10.e Juny is bij den Admirael de Capeyns
bolas ende patsoen gheweest Commandeurs vande
Zeeusche eyn Vlaemsche Lasten. Actum Sonder Sorge
hay Schip eyn Vlaemsche smit Godert alle andere nader
beseruen dese voordes tyt hay Zeeuws quam tromp niemant
Zonder dat hem yets ontbreken dient mogelyck is
Betalinge hay thoe te vinden Sonder ordre gedinge sal voordt
hay Landt wenschen hay Capeyntgen der eerster bequaemste
tyt / Dese mogen desen Capeyn hay ondersoecken dictaten
Ende goederen die eerste Schepen sy hebben sullen

Den 9. 10. 11 en 12 Junij

Onder S.te Helene.

~~A° 1604~~ 1604

Borgez so hielt des Ey best te kunnz. Vorby dis
Ontrent desse tyt greeft tsch regts volck, doch gehoo
sulx met consent ofte voorkuijrtuijz, als begonst te
hz beschreuen bay hzeuer schepz klaersse, dat Ey te
Landsbaardt inne gewldez tuijz hzeur boort te brengez, sonde
volgens de voorschz resolutie & ordre dair bay onder
t generaal verdellinge te observeez.

Desse dingez te beiez ontrent dez ress Ey
& Zeyz Junij is die vdonnantie bay Generael byde
Comisse tez oirstuijz bay Schepitsuijz byder handt
gewonz de outladinge bay Wijnz & andere goedez
uijtte Barche bay Sayaert gecomz & nae Enk gesandt,
Want bay Ey de Wijnz gebbez opgebuijlt hadde, wa
die quaetste geconditioneert waren, beuindz dat de
3 oft 24 pypez selfsuchs gebrek gebbest Ey wt
met m uijtbrengez mochte bay die volle, dair
uijt Bruijdz wech gelost — 60 stuckz, 17 ochoofd
ende 7 pypez mell / met 29 quartell & drie
smaltomz brots / alle t beloek des synde Wines om
de schepez bay vorby, dair onder andere verscheijz, nae
gebroom uparticulier verdelt is /

Voorders sijn gecomen tuijz des Generaels boort
by Ey ter presentie alle Buijz de stadz uijtte Coors
Barche bay Sayaert opten 19 Aprilis voorleden gebracht,
Ende is bevonden dat niet minder in Ey
Vaten stuckz Ey Lappez bay rhijne Wardijse de
dese Portugijsse by Ey gebracht Ey Ende vermeldt dair
uijz besteldt gaddz / Sulcks dat wegens t gene
bay alle stelen tot d'een of d'ander behoofte gedae
mochte sijn Ende te pas comz, dair uijt apart geschoo
is, als Ey duijsent vaste honderd vijftich, alliz groff
Lysbaets Ey Vat stuckz Lappez / mindz Landtuijz, bay
varsay Ey dat ander deijz tuijz, de Vaten mede
naer Amsterdam bay dese schepez bay verlope & conforme
Lucken de gebroonlicke verdellinge Ey hoppe geliefte sijn /
Ende is dair onder na gedane prisseringe Ey ijder reet
bay sijne parte particulierlick gelost / Na dien
inmiddz sijne Capiteijn tgene Ey te Buijr gecallez
Was, Ey stelen Ey geseijt Waere Ey synde schepen

Den 12 en 13 Junij 1604

handt ondersoucken, Omme te gemacken dat meeste behoef-
lijck ende belegelijck d'eene minder of d'ander meerder te
weten ende streckt mochte verstreckt te worden tegen
prijse als ende gelijcke wasch, ende wes van de
selve Egenaers respectivelijck mochte verandt worden,
Ende resteert goederen als eenige stucken ram,
quijs Haerdoeck, eenighe ysere stoven, spaense Leine,
houtte tafelen, vaet vlas, Ende alle stucken groff
geschut, boraet, eenich hant ende ander gemaelt, alsoo
oock streeckt niemant sonderlinge te pas mochte comen
Eens goet gewonde oock soo Ende de Hollantsche Tijt
in bewaringe te laten ons oock sulcx vergeefs mochte
te staen komen / Ende alle deese goederen,
mede de voorsaete die den Capitein ondergeschreven Ende,
Ende verder dat deese baerten van Jaijael mitgaende
Ende dattet stucken mede gewaerde Ende ock specificie
stellen Ende mijn Heeren van prijsen pag. 11 ende 12.

Den 9en Junij. heeft den Admirael
gesent ende verclaert in vergaderinge van Capiteijnen
Dat Ende hem dede heeft willen te kennen geven,
Eenige secrete Instructie mede te brengen / Dat Ende
van hunne segelende mette vloot hem sal gebeden
te verbeijden na Brasilien ons tegens eenigste opte
rede van Baije de Todos los Santos te beseijlen
alsdan de meninge is dattuen mede sal dienen
nogt eene thuijs segelen met seijnen den ander voor
mantgaijen geladen mede oock, Ende aenteijnen den
off d'ander vaert die niet te gebeden mocht vol
gen verwachten gebeden mogen offte dattuen ons voorgh.
alsoo eenen ongelucken tegens halffte eenigste
te segel sonder pas / Hierop Ende dijs mede
dat Ende een yder op sonder bedencken ons Ende
meninge mede goetduncken tegens ondervragen Ende
lijck te dienen Aanmerckinge Ende van dien sonder tegen
segel te eenen secreet sonder /

Voorts van nu eene geresolveerde de order
te stellen Ende te houden na dat nij met
Godts hulpe van hunne vertrecken sullen vinden

Van 13 tot den 16 Juny 1604.

waire also die opheffinge. Item Jnnij Andermael verbat ick besonder mechtans vonfonij dat die op Hijsels gebodt, mede worde referert an Jnse tolle Stede Jnste na pag. 122 ende 123.

Jck mede de Capitteijne Jngeseijt dat se op morgen gelt gesecht dat op Jenes schepes dienst afscheijdt, af doe schijnt sonder, sparende gelt rempt te wel als doenlick is.

Dat mede de Capelijn dienst te Landsbeurt Jn Vlielt te vinden op morgen gheandt sullen worden by Helene dienst Dinst tot sal ordonneert / alsonne ander sulx gebeurt wordt dat se Jnghij t dolcke gegeven geplucht ende onmittelick / verstaint worden.

Den 6^ Jnnij seijt de Capteijne wederom ant den Comandeur boert gecomen ons Jenes Jnnijs Jn te brengen op Hijne propositie dat Jn. Voorleden Eggende dat se dickes met Jenne stuijrluijden van weer in Jslandt Jnder wadens Jenen nijt slach te gedencken hadden opte distantie van Jnse tolle Baken ende dandt gemeinlicken vinden, dat sij weer Stroom Jso boorts, ons Heine opinie dairt op te staen, Jn dat Jnse by den selven voert onderlegt hadden, hebben desen Jnse ons Schijns discourse, Den Hijs met den Comandeur gemeenlick onder ons gecomen als dattum Jnse noch blijnt liggen sal Jn dat te tot opten 4 Julij, ende te selen Jnse Schijn gant, Nemende dese de ganse dat Jnse Straet, dat Jos Jn, dese schepen die Jnse noch sonder mogen vullen Jn den Lande te voert den naest den weer naer Jn casselick ter voornoemder plaetse.

Jck Joost Jnse hebben de Capiteijne den Comandeurs Jnse Comandeurs ontgeschuert den stadt den gesetzten van heuren bueren, gelijcke dselue Jnse volcht, ingestelt dat den stadt van Pieter Martijn Comandeur opte Zuijl schr defertieren dat van dat hoogste vil acht daegen Jnse na Jerst comen sal Jn gebroken, Doch stant Jnse alles by malcander,

Den 16 Juny 1604 — Onder Ste Helene. — 119

Staet van Vüres.	Capitein Joachim Heymdrichs. Den 14 Juny.	Den Vicedamiral Den 16 Juny	Capn Cant Den 14 Juny.
Swoet	45220 tb	14640 tb.	— sy steet niet
Vleysch	36 vatis	30 tonnis	14 vatis
Speck	10 vatis	— sy heeft gen	14 vatis
Stockvisch	10720 tb	2500 tb.	— sy weet niet how veel hondert
Wijn	15 todlasten 25½ pypen.	15½ pypen.	16 pypen.
Water	50 todlasten 29 pypen	55 pypen 11 Loggers.	26 todlasgrubs 18 pypen —
Eyen	sy steet niet	3 occhoofden.	3 pypen.
Brandewijn	3 quartelis	sy steet niet	1½ occhoft.
Kaes	160 stucken	130 stucken	95 stucken.
Botter	2 vaetjen	2 tonnis uytten vaert geschaft.	2½ vatis.
Sout	43 tonnis	18 tonnis uytten vaert geschaft.	25 tonnen
Boonis	23 tonnis	tsamen 42 tonnis	— 2 grove ende 11 smaltonnis.
Erten	13 tonnis.		— 5 tonnis
Cleer	10 tonnis	sy heeft gen	5 tonnis.
Meel	sy steet niet	2 pypen 3 occhoft dry ps 2 sackis.	1 pype sy 3 occhoofden.
Boomolij	8 quartelis	1½ occhoft	3 quartelis.
Vadpolij	sy steet niet	½ occhoft.	½ quartel
Ris	2 vaetjen	sy heeft geen	½ tonne
Sout	steet niet	7 tonnis.	6 smaltonnis
		Wyntint — 1 aem	
		stel — 1½ vaetjis.	

Onder Sinte Helene.

Staet van Vures.	Capiteyn Dedes Den 16 Juny	Den Comandeur opte Sul Den 25 Juny	Den Comandeur opt victualiboot Den 16 Juny.
Broot	14000 lb.	4000 lb en 22 tonnen	4000 lb.
Vleysch	14 vaten ende een half ton, en 8 smaltonnen	10 tonnen	4 vaten min 1/3.
Spoek	en geen gelt,	noch deser	noch deser.
Stockvisch	3000 lb.	1500 lb	300 lb met noch enige ongedroogt.
Wyn	15 pypen.	4 pypen.	7 pypen.
Water	125 tonnen.	40 vaten ende 8 pypen	11 Loggers en 26 pypen.
Eyer	4 oxhoofden	2 vaten.	1 pyp.
Gedroogt	en deel gelt	9 kannen.	27 mingelen.
Caes	375 soldenicken kaes.	140 stucken	Is onder is Leon Mayo uytgedeelt
Boter	3 vaten elck een half vierendeel.	1 1/2 vat.	1 vat.
Sout	19 smaltonnen	3 vaten	5 tonnen.
Boonen.	9 vaten elck 2 ton en 1 smalton.	1 tsamen 12 smaltonnen	7 tonnen.
Erten	2 8 ton groen en 2 bit.		7 tonnen.
Oliven	en deel gelt	en deel groen	1 ton min 1/3
Meel	1 pype, 3 oxhoofden en 6 sacken.	en deel gelt.	6 sacken.
Boonen	1 vat } gelaet	60 kannen	30 kannen.
Kaspen	2 vaten }		40 kannen.
Ryst	en heel gelt	en heel groen	10 lb.
Sout	4 oxhoofden	en deel gelt	2 tonnen.

Den Comandeur opt Jacht. Den 14 Junij.

Is Sheet gelt.

3 2/3 oxhoofden.

1 oxhooft ende 1/2 ton.

Soo tb.

4 pypen niet gelijck als dat vaetgen suijr.

14 oxhoofden 6 pypen.

156 kannen.

28 kannen.

13 stucken.

1 1/2 groff tonne 1

3 1/2 groen vatgen.

3 smaltonnen.

1 groff ende 1 smal tonne.

1 smaltonne

1 ton ende 7 specxkens.

29 kannen

30 kannen

1 sacke.

Is Sheet niet

Verscheyde specerijen.

Op welcken stadt dat deser Reso de Generael der Vrye tyts besich was gebleven te Lotting Soo hadde sy insonderheyt gebroek gemaeckt in dien dat S.r Maerten Thoorwel by hare voor compareert was ende dat sulcx nae dat sijn nae niet en wordt (als voorsz is) so hadde sy tot dien eynde opten 23.sten Junij voorsz S.r Maerten gedient deser nabeschr ordonnantie/

Dat Generael deser armade gelijck S.r Gelijt Cobbe opte stadt sande dienst eyn ontrent by S.r Maerten Jong Comandeur opte Bul, ordonneert by desen uyt cracht dat sijne Comissie tot voldoeninge van nodige munitie stadt worden gestendt tijt de Vlieedamirael van Hollant in Capitein Wilt/ Dat sy doe tot behoeff van de Vloot stadt in de Bul stadt tot hoorder beyde Laste stadt ende dat sulck drie stucken met ons zotten tot nae wat te stijnen sy meenden./

Item dat tot behoeff als voren tot hunnen kamp olij van olijen/ ofte dat tot behoeff sy galey Nachtegael houden ende ontrent desen maet./

Dat voorts de Vlieedamirael de selve Comandeur noch voorders sal stellen tonnen broots gelijck uyt de Bul ofte t gebreck te van — doen. ende voor sijn wederom so veel broots ontfangen sal van Capitein Wilt/

Voorders sal Wilt tot ordre S.r Maerten noch besteldt hebben veelderhande off voor off kannen brandewijn/

Dat alle t voorsz sy op morgen onderbreckelijck te bestellen, sy niet wetende sulcx in geschrifften/ also tot voordeen van voorgenoemde voyage sulcx noodich is/ dat de Generael t selve volbracht eynde van meninge is met Capeins van andere schepen te stellen/ Dat indien yemant van onnutte redenen voorders ondersteuning uyt sal hebben opte verdeelinge

Den 23 Junij 1604

Onder Ste Helena.

vande Vüres offte onderstut, sal tselue op morgen den
Sondach morgh tamelijck te kennen geuen ons by hen
na recht en redelijcheyt te voorderen, hoe
hem dan Vte./

Soo bevonden in Volcker ordonantie gedepresse
ten Maerschalck hoeft ontfangen, en staet hier voor Rom
partijen op dijne staet begeerden.

Den 24 dito Is dit nu den Sondach
wel onderstut gaende de memorie van Sr Hugo Grotius
byde Capma en Commandeur een ondergelaten en
dubbelgedub. met eenige gas hedensdes Gouts deuijs gas
heuse bottelgues dues gas gesp werckes, hebben de
heeren Vorderaers voor eenige eerst dese mondelijck aenge al dese
dage, Soo heeft een met advijs gas Capma ons en dselue
Vüres te beter te doen Stercken andermael Sinnebeel
de order gas ons dito op gestelt en dese by
nacht ijder gehoorde sulcken lest een selue hier na
volck Vt.

Ordre opte Vüres.

Capma gas hier voortwerckes sijn ijder man vbbel
ons geluck sal tsedel midsgaders vijf dagen om ter
dämer merck gelijck te voren; Sonder meer./

Item eer Pamm Vater dagen mede als te voren
Sonder ons dat de boter te cleen vingadte, so salmen
alsdan niet meer dan elck tijts boter aen stenen back
doen Vorden, geluck./

Sonder ons by tijts te voorcomen het gebreck gas
dijck, voort mede ons dat dselue eenpenderlick onder de
vloot sonde geschaft worden nae quantiteyt gas
vloten schepen volck tegens dijck en tsedel
halen dese dagen marcken tsinnen een half dijck
dagen ter werck gerechent, Soo wordt dselue
saecke gedisponeert./

Actum opte Hoechmoghen Cuijs dato supra, op
te sien hoe sijn behoeff ter werck geschaft sal sijn
meer dan — 240 tb. stercken./

Opte schepe van Vicedmirael, de Capiteyne Cant ende Vlaerdt die hier niet meer van — 120 lb.

Ende opte schepe van Comandeure na admirant van Hem Volck te Hoorn opte Victaliescip van Noort Hollandt — 60 lb.

Opt Victaliboot van Amstelredam — 35 lb.

Ende opte Jacht — 30 lb.

Voorts te wetene dat de twee Noortsche schepen om wedersy voor langer tijt hier verdolven van hare gedinghe hebben, so salmen opte Amsterdamsche schepe mitsgaders opte boot ende Jacht voorsz mede opte hant t'eynde van gestendige tijt van twee maenden dat de inghedane hare gedinghe mosten volbrocht hebben, sal die Oost van maent Julius gelijck die andere hare reys tot Archel, tot dat dese anders sij voorsien worde.

Julius

Alsoe tot hunne voorsz is onmisbaer dat sij onderhouden te worden, soe salmen wederom continuerende alle dinghe drie mael pottage te schaffen dese tot hier toe Capiteyn ende Comandeure voorsz van pot tijt overgaen sal tgunt sij tot Lants minste schade doen.

Al mede goet dat doe mijn opinie sij hier sijnde dat men opte Victaliescip van Noort Hollandt 60 lb. voorsz doe.

Alsoe tgene dat in dese Consept van Noort Hollandt geschreven staet hier te corrigeren is.

Actum ten dage als voren.

Voorts heeft die Admirael die Capiteyne aengeseyt dat sij tegens die 20.en Junij als dan Volck uyt boort schicken te Hoorn, dat elck sonder ander abbeyt Comandeure respectivelijck tschips mede nemen sullen op dat alsdan niemant tschips is tegens die tijt datmen volgens de resolutie van xxij.en voorleden hier mede te gaen.

Den 23 en 24 Junij 1604

Order S.te Helena.

De Capiteyns byder Generael gecancelt ende op hun zijde doecht dat byder Compagnie in Texel present mocht gemaeckt ende opte wijse met gelijck hemlieden voorleden Jaer by Landert, zijde meer dunde bij gebreecken Capiteyn mede, maer dat die wel was, met beschrijvinge ende pennael dat Capiteyn Jochim present dese wel bij te doene hondt, Dat des de Generael seyl gemindert, ofte de seylinge ingenomen hadde, ende by nacht vaden seyl maecken hadde, by alsdan tijdt weers opstaken sal ende sullen d'andere schepen terstont dese nacht ende opstellen, op dat se de Generael maecken mochten ende vaden dat se eens schepen gesien hebben.

Mede dat dese gelegenheyt te vergeven onse bijde Compagnie gebooren te worden.

Ende de Capiteyns in handen gestelt de gemeene informatie op eenige delicten ende straffen in gelijcke schepen tijdt onderdanen van hunne ordinaris Crijgsstraffe gedaen te worden, alsoock materen voren dese te cortte vielen van Generael ende hoogen Crijgsraet niet te worden gestelt.

Item mede de Vice admirael ende Capiteyn Wolfe de met veelderhande rumoeren mede dese eens van hunne respective volcken opte Eijl hebben sullen inneminge de plaetse van onder goede ende eendre volck voorsien.

Voordt mede vermaent gedaen van sijn mayt opte Eijl van Mauritius die doch dese na bijden Generael welcke verclaert eens te op eijne beleyde onschult mits opte informatie by mij naermaels genomen vijf gelaten te

Te meer gerecommandeert te sijn schijnt met sommige beguame Officieren ende ander volck des landts te laten gaen ons inspectie ende onderdanen van alle gelegentheyt van haven stranden, gronden, afwateringe ende winden ende anderssins te mercken ende te doen.

Des donderdaechs 5 Junij morgens vroech voor dach hebben dienvolgens eenich volck ende voorts bestaen met twee Galioyen derwaerts gedaen te tijden, ende waren

Den 24 en 25 Junij 1604

waerts tegens dy dach ons nachtes hoeck woerts dijc
voorthoeck, al waers wy ons goede santwallonse
vonden, ende noch worden te weth ontrent thien
mijlen van solcke voorthoeck noch een santbanck, maer
also doch ten tijt de see daer so seer barende en hobbich
was dat wy niet dernen begeten, Dus wy van solcken
banck af nader voorthoeck Lopen versende daer van
verscheyden duse mijlen de streckte het Landt als noch
oost en west, Ontrent een mijl van dese west,
hoeck sijn wonden wij een seer goede banck hebbende een
steen sant strant daer goede verse water was,
Wy dede af totte elfden toe die duijsch wat af
Lopen nachts wyps een half mijl, ende wyps so van
solcken elfden weder gehouden totte thien huralen toe
daer sy van ons geroemt waren bij de seventen. Wt,
gedaen wyps opten noort toe thien dalen ende
seven nachten,

Op dese tijt ons geest den Generael begonst
op een bequame plaetse een cruijst tuijnagen te maken
tot gedenckenis van onse nation die daer ewych overmaten
de selve doch ontspitich, fatsoenlych, beleefde, bijstandich
begichich en mede een seer nuijtte Retuijnen, gelijck
dese ende na pag. 131 en 132. Leeder is gespecificeert,

Den tweden Junij quam den Generael den
Capiteyn Commander afgeschept de besloten missiven van Loss
opten Cabo Marti onder een dijlant de Maijo toe
Landt gestreken, Ende quam in platten Landen
een weder gegaen de thien naemlijck in een geslote
Missive d'opschrifte van duijtsen,

Den duijtschen brief sulcx gen openen
inden gen tusschen Cabo Verde en Cabo Casilen gas
oock opten oost wesdt van Noort quamt te sijnen
ende so dicht na negenderen,

Den suijden van weth was.

Rendevous brieff.

Sunday gen van Noort quamt te voor
sijnen tusschen een dijlant van Cabo Verde ende
Cabo Casilen sulcx so nicht verwonderen so opten oost adant

te laten winden voorder verstaen angaende op dat d'selue
rust denue d'een of d'ander die so verd vaert ~ dat
niet gansch, ende al in allarm gestelt worde dat de
Engelse Vloot offe de meeste macht vanden dach ~ dat
Ende also gelyck 6 by monde te kennen gegeuen ende
verst Inwoop ~ desen sal inde Straet van Todos los
santos, sult dach na t ussher compste alsdan verd Inem
offeste de Vloot gedaen sal worden, Ingeualle ja,
sult mogen sien offt dach nyt meer voordeels by te dach
gelegen can voorde, Indien niet, Sult 6 oyt spoedu
ste verwachten voorde gaen van Pernambuco, ende 6
dach oock geen schepen van deser Vloot vinden, sult by
so selden by mattes gelegen dese by ~ kyen verachten offt
gy dach noch eenige voordeelicker dienst kunt doen.
Als by ons voren gy dach eenige treffelicke prysen
Bromen gedaen, meucht bedencken offte ~ voordeel
gewesen is ons dach mede alhier naer Huys te voeren
Ende indien niet, sult te verwachten na Instructie
ter plaetse dach te desen mogen staen breeft sal
aenbrengen, Dat Volcken gy ~ verstaen niet te sullen
openen indien gy niet eenige notabele prysen verst
tot ons Huys schicken, Actum onder stuer Zeghel
den 2den Junij 1604.

Item dese voorgeschreuen breeft Laet alsdan
eerst verder opgenomen ~ dat,

N. Dese breeft sult gy openen so gy van
Vloot verstaen ~ dat gy die voor Fernamboucke
niet en vondt noch tydinge van gelden by bequamen
Als dat gy dese prysen van sonderlinge importan
Bromen gedaen ~ dat gy ons mede alhier
naer Huys te schicken,

Het vinden der Inwoonders handen verder dusdanich.

N. Indien gy de Vloot voor Fernambuco niet
en vondt, sy gy sonderlinge prysen Bromen gedaen
~ dat gy ons alhier mede weer tot na Huys te
keren, Sult 6 terstont verwachten na Punta d'arey
in ~ Westindien dach de Duytsche schepen sout-

Rendevousbrieff.

Nota
Onde missiuen den Commandeurs gegeuen is in plaetse vant gesubrey gureerde hier nden text dit marginael gestelt.

. hacke alsbaes ock gope dat ghy ons winde, sult oft tydinge nder vijer gebreest krijs / Maer indien ghy sulcks niet en vindt, sult aldaer acht dagen nae tegen so dabuntasschen voorsiende dat batery en ander t gunt daer te beromen is / Ende dan verlichte tijt inden ghy noch de vloote noch tydinge dat schuw en vermerckt sult open dese ingeslote secrete Instructie en die wel secreet houden / Doch is mijne meninge dat inden ghy noch naer ons volck te verwincken oft enige schalupe op te setten ver- sy uw Punte d'aren quaemen / dat sy lopen sullen na ghy Lant bij Dominicque / Dat ingevallen dat sy malcanders wegens en ontmoetten, meucht ghy na enige kunstgrepen en ghy daer ghy best kunt / arbeyden namentlick opte vloot bij te Dominico ocke mede Lopende Langs de cust vant vaste Lant tot inde Golfe bij Honduras / en generalick wel waerstunden dese, so Lange ghy niet victalij kunt doen krijgen, alsmen behoort en derven en den Cust bij Lande en den vijant met alle mogelicke middelen afbreucken te doen en ons niet tenijs te laten sonder ypte bij importantie mede te brengen. / Ende ock inden den ubben alsdan ghe stucke Canten en geuen schuldige rechte Lant betaelinge / Actum onder Cste Helene den 29 Junij 1604

Ende dese Instructie voor de vaste toegeschickte voor so veel die tot Capmij addresseerde de secrete Instructie, staet op ost cant geschreuen.

Gegeuen Instructie dienen mede en sal openen voor Jahren bij vloote vergadert zijn acht dagen gebbacht sal hebben onder Punta d'aren dan de Juijtsche schepen sout haelen. /

Alle vbeleuen voors Heeren pachten hebben ons particulieren toegeschickt en den Capmij en Commandeurs geleerden zijn opden 28 Junij /

En dewijle den heeren mij gewonden opte schepen bij vorige onder mijne Capitayns en geuen schrijuen gerecommandeert geuen meer dwelck en te vbelen

Den 29 totten Lesten Junij 1604.

Onder Ste Helene.

off hy eenige dodes gehadt hadde, hy hoe veel suetus hy noch hadde, hy die voorders stadt vandes / Seinde dat die Vceadmirael in alles stuck was — 106 coppe vande bay op hare schip — 91 vande hy opte Zuÿt 25 vande ander gevaerten — 4 man die hy in Schijnende Lijngewonne heeft gehadt, in plaetse bay — 5 man bay hys uit Violet die daer noch gelopen hys, hy tweer andere Ingelesse die hy daer med wechnome hadde Violet — 106 coppe (hy seyde) dat God Lof noch gesont vare, onder vonden oock veel ogse goeder gedoente te water /

Die Capy Cant op sijn schip hy dede facet was stuck — 115 coppe, Daer onder gevaerte die Comp^e waren voghes die die Admirael uit hys boort hout Flen — 2 die al t'Amsterdam, hy — 3 in Zeel nade eerste mennonisten Lijngewonne hys, mede noch — 2 hy Schijnende, hy plaetse bay veel die in Texel storte mit schade — 3 die daer hy — 2 die in Ingelant verlopen /

Opden Zuÿte is met sijn schip volck mede die hy opte Zuÿt hadde stuck gewandy — 117 coppe / Noch verlopen / — 1 tot Hoorn / 2 van hueren in tesse na hijs gesonden / noch 1 met konnis bay Admirael uit Land gesondy / noch — 1 Dode gedoente / 1 Siecke uit Land gebleven / — Ende noch — 7 in Ingelandt daer gelopen bay volcke — 3 daer hoefde Lijngewonne voare / Noch tegens — 1. byde Overste tot Hoorn in plaetse gebleven is — Ende hy Capiteyn — 12 in Ingelant daer aen gewonde heeft / Narolaes de Coorn — 117 coppe schijnt mede Capy Cant hyne — 115 Dat gunge Stonde stucke hare voore Dood Lof gemerckt sijn dinde /

Alles nochtevolcx heure respective man Vervolle mijt tg daer voore Dinde bay overgebleven /

Die Capitayns Jochim Heymerss Wolf Ebbe Jelle niet gerekendiert, welcke Kenlijcke gebbe bay deure die hyder gedoente opte Eylant Vlieterang is, houdende noch — 17 offte — 18 Superkercken / bay — 20 diedse gebbelse /

Welcke gebbe bey tegens uns voortrocke in Eerlijcke gelaete sonder tegen de minste aenspijckinge voor Vijns dunckens gemerckt.

Den I.en Juny 1604 is hier gearriveert een
Vloot schepen der Heren Staten
Generael der Vereenichde Nederlanden
onder commissie van Synne Excell.
Wambolts van Laerden Generael over dselue Vloot
Jan Bockis Viceadmirael en Capitein opt schip
de witte Valck van Enchuysen. /
Jochim Hendricks den Swartenhont Capn
opten Hollantschen Tuyn van Amsterdam.
Jan Adriaens Cant Capitein opt Engelsch
schip genaemt de Consent.
Dirck Cornelis Bock Capn opten Samson
ofte Verlanger van Hoorn.
Victor Martsen Jong Comandeur opt schip
de Zul.
Franck Jans Comandeur opte witte Valck
van Amsterdam.
Antoni Willems Comandeur opt Jacht
de Coutduinck van amsterdam.

Ende is dese Vloot met dichte schepe
gesont volck en goede courage (God Loff)
Wedr vertrocken den I.en July daer laest
volgen om haeren Last te volbrengen.
Verwachtende oock goet tydinghe

Jack Pietersz

Daer met sonde is gheeyndt dese gheschotte brieff
wende Godt ons wat Ghunstich bescherm die Huysgesin
sullen verwachten Van Dag de Ingesonde Vlote
te Luydende /.

130

Den 1. July 1604.

Op ons vertreck van Ste Helene.

Aduys brieff.

Erssame goede vrundt, Ick seggen vrundt dewyl ick hoope dat dit Schryven sullen kyn dwr hinderst vorig te verkrigen / Also hebbe dit tegenbaer dick daer gen Portugysse Cracke in kyn gebbelt de hoe wel wyst andre bekoopt hadde / Presumerende onder sulcken onder wyst andere wedene dat kij dit Eylant genoechsaem verlaten / Sullen wbber LL. hinder onse comste ende vertreck mogen bestaen / ende indien ghy voor ons in Hollandt kyst / de tydinge bringen van hoe ghy dese wegen hebt gedaen / Soo sal ick verder ende beter ick hier tegen segghen / tot vermaechlickheyt van ubber LL. / ende sonderlinge van Cranckrijck ontrent onse offerste musquetschoote van dit kasteel gelegen ende besaeyt met verscheyde crupde ende bloemen / ock daer herbaergen wij in Langen tijt dickwils hinder en dinder gebeurden / ende andere saken die ick hoope dat ghy in gedencken sullen / Verstaende vorder dat ubber LL sick billick conformeren mettig goeden ijnder wyt de redenen ick hebbe gedaen / Sendende hier mede ock een cleyn hinder van tot ubber welbecomende vruchten / maer stellende goede ordre dat by de Volcke hebbe in dit hoofstuck met de vorder gebaen mach onmettelick en disorder vermeden vortreden of ganse inigderwyt / Maer verder indien dit nyt in saet staet of te gunt dem verplaetsen offe anderssins vermeynt soudich te kan voorts vorder vermeerderen / onderhouden / en voorborg te leg oder Land gelyck die na de noodt comt.

Voor eerst segh ick kan ick de niet sonderlinge aen segghen dan te tyde onse vertreck wyt Hollandt in December voorleden / dat de saken van onse Landt God Lof noch in goeden doen / Hare Excellentie en ander groote Personagien daer noch gesont / Ofschoon dat noch beslagen ende voort dat hardt beschreven maer Lotter gedefendeert / Den vyant en hadde noch nergens eenich voordeel op ons verkregen / ons Eijlandt hadde hij belegert eenige gemunteerde landen vyant tot ontrent Roe of twee dijssent van de voet te paert die by de Heere Staten noch in actuele

Dunste Vaert/ ende hadde ondergegraven het fort van Spoy/ Dratz voorde daer na by Hare Excellentie gelogeert ende gecampeert buyten de voorsijde der Stadt Sraue in trenchee die daer toe opgeworpen waren/ welcke Stadt Hare Excell. oock hadde veroovert.

De Coninck van Vranckrijck hielt noch vreede met Spaigne.

De Coninginne van Enghelant was overleden/ ende in haare Ma^t^ plaetse ontfangt/ gevroont ende voor Coninck van Schotlandt/ na dien oock den voorsz Coninck van Schotlandt/ na dien oock tselve mede noch tselve beeld by sonne van bestant met Spaigne Sodt dat voor Lange de vrede daer voorts tusschen met Spaigne sijn sal/ Doch is Lant-dach wel daerom met de gemachte Utlianoe ende Heere Staten Generael te continueren/ ende Heer E. M. seerns van volck te Lant volgt/ ende dese mede gevoechende is tijdt van goeder Herten Heere Jesu

Eersame goede vrunde ende Broeder LL. Soo dienaest dese is geven goede gesontheyt Hare Excellentie ende Heeren opten stijf der Hollantsche Custe den 5^en^ July 1604 Lange sont

van Dieppe ende Calis/ ende handtsijmen hoedanigh

Hier mij Ende was onderteyckent

Sinne Excellentie Brieff Lach desen Memorie van t'gene de Generael Vanbeke van Calis hier op dit Eylant geseit dach sachs.

Eerstelick dat Langsbeetjes bedt met blommen ende ander cruyt./

30 stucks Hadde noch geplant ionge wrangie appelboomkens die hy binnen Schelt hoort gekocht opgequeecken/ dy by 20 stucken noch groen staen/ doch wilt sijn met het bloet van eenige heet dat die gesy ende suet wanneer ende hoe men die mist sy./

Den 1. July
Den 9 en 16 July
1604

Vertrecken van S.te Helene.
Ende tusschen t'selue en Brasilien.

NOch gesadyt pomporms, melorms, melons d'agua, comcommers, Turcksche boons, turcksche tarbos, garst, rijs roggen, mostaertsadt, anijs, comijn, coliander, karsadijs, Latouws, pietercolij, kervel, spring, prey, witte rooi ende roode cool / welcke alles oock Lindy sult int groesen / Ooghalm dese Lantse de boeck int voll gesadyt is /

Alle welcke int kercken so schriftelick gela, dy ende alle t'volck tuys schepen besich te bekomen d'anckers bequaem te lichten, ende sijn recht beyde de gewaentschepen met haer tacht onder seyl gegaen nadien voss oock tot ons of sy de reede wel wader sonder kennis creegen / sy naudy nidden bij met d'andere vorlooren dese alle gelijck met goet weder sijn dit ons al tenparen luck by blaest / Item dat dy Conraet opby voss metter Capiteyne in discours is geraeckt met vele ordre ende Lagijen sal hebben te gebruycken ons ende prochijt in te Lopen / Ondertusschen de stuyr Lieden sy onder dit tuyr gebeden sijn op te letten dat sy ons niet en laten / ende op alles wel gelet sijnde / tuyr dat gemaeckt is nabolgende tractaet met Gods hulp /

Eerstelick onderlinx is, ende by niemant in dese Vloot gebeldt dat voorts den stant van schepen / offte de tegenboordige vaten gelegen int den platten te / by dit winde sy te sien sullen konnen ende Lagijen van Godts Lof santen / Item dat

noch staet dat dy Conraet dese armade niet bij sal eyse debuire, dese op gehadt hebben sijn admijs van Capiteyne hem tot Vlaedy gestelt / ons alle dese schuyten alle / gemaeckt is ingestelt eerst de nabolgh ordre by forme van Vaderschouwinge ende

den 9 en 16 July 1604.

Tusschen S.te Helene en Brasilien.

voorberedinge, dach na de selue Capiteyns ende Comandeurs
gelegen sullen dese hun te reguleren,

Dat ey ende elck die van hunlieden tegens onse
vianden aldaer op hunne seylen doen doen verscheiden,
ende by hunne Overwoest suyten alle de Portugysen out
ende sieck die by gevangen houden,

Dat ey mede tegens ons inseylen aldaer hunne vaan
doen vangen ons alle ongelucklig die daer inne sonden
kunnen crijgen te boven comen,

Ende hunne coecken op voordeel van tijden vangen
by tijts verlossen, doch coecken, ons de manden niet garten,
Lichte spijs dat men te gering, sonder tijdt van
vuyr te maken gelegen offte elders hun te doen te laten
gaen, op dat daer door in sulcken furie geen ongeluck
van brant en come,

Van gelijcken goet opsicht nemen dat insonderheit
voor ons inseylen hunne volcken alle mogelijcx gedaen
worde, Tot welcken eynde ey distatie sullen doen
doen van hunne wijse dese ombrydgaerde sonden mogen
ebben ende hun de doen overboren, Dat onder eyne
de Capiteyns ende Comandeurs voor eyn volck maken
beraetslagen en matelijck gedempert als ey vordelig
sal dat tot meer gemeyn gewelt, als ey tot dorst,
Lissinge sonder dronckig te worden redelijck maken
best dan,

Dese soldaten sullen ey mede by hun gevoersigh ha-
ven, opdat ey goede Lonen op dat ey te schepen comen
bequamelijck mogen drogen,

Sullen mede geene boecken ey schepen, die
bequaem eyn om schadelijck te worden, onder tegens
gelt sonder ende int inseylen ende — afsyn door
manne van de voorsz haven ey scharp tot
meerderheyt, Oock van alle moetwillen, Gouverne
byt ende ander gewelt schade, sulcx als ey hebben
te vreden dat te doen comen dan, Item besorcht dat
brood, kaes ende water offte brandewijn voor eyn schip,
ende dese benoodigt noch dan eyn dese saecken met dien
offte zoute vleesch ey eyn Lantdeurs die eyn tot dien
eyn offte ander behulp sonder mogen dulden, ons offt

Den 9 en 16 July 1604

Tusschen Ste Helene en Brasilien.

gheleverde datmen se tot assistentie sy voer stroomys Gants Metaelboot rede schacte opte wacht sonde, om te helpen beletten dat toeloop mede schepen Gants volck Gants Landt, ende ock d. ander zyde ghe[n]e schuchte inne schepen binnen ghelaten dien daer inne zijn te zynder sy hy, mette treffelijcste goederen uyt Lant mochte ghe Salmedeig / Sullen mede dese boeckx bezwaerlick voorsz soo dryghe ende toubbe. /

Dat noch de Capiteyns ende Comandeurs alle schepen/tonnen ende andere bij Landtzijde die bemeden sy bijde stucken ghe mochte beletten tegens dat tyt ende wijle schreef. Soo ghelijcke alle touwe ende andere beletsel dat buyten boort sy ingen mochte, in dese haven / Doch mede alle cleederen ende ander goet dat inde Landt ghenen mochte werden dese mensen / ofdatter onder al die clare schepen sij.

Sullen mede conformelijck ghe[n]e voorz. artic[u]len ordonnantie in dese stede gemaeckt) bijde handt schuchte te ghebben ende te dese stede tonnen ende boeckx met Water, oock mede Leven timmeren ende schabben ons inde ongelucke bij Lant te voorsz. /

Volgens ghe[n]e dese artic[u]len bij ghelijcke ordonnay sullen sy alle voorsz[ichtich] ende behoorlijck ende sonder[ling] bekasten sy ons inde schepe ende onderstute ons dyspo volcke ende schepen niet te bestaedigen /

Sonder timmerluyden oock vol deze voorsz. dese plate Loot ende andere nodich selen duens tot Lecken te stoppen sy te vangen. /

Sonder barbiers ende der selver kisten, gelijck mede dese de cardoesen in dese, sy tijts buyten gevaer benedt bestellen / Tot volcke dyende ste beede barbiers sy dese tegens beeren schelen ende dyens duens tot bijder salfft ende tot verbant nae gheschiet of te andere verschie[n]den wonden. /

Sullen mede tydelicke gereetschap maken om de schuyten te setten int ende onder ende te setten op datter namaels oock nae Lant nae boort te cruyssen op datter

. by faute van dien geen tyt verschuynt te worden.

Ende dit alles te voorschryven te salmen dese mogen doen tot voorberyding van Emanuys/

Ende worden uit insichte van Vlaggen/ sal niemant eenige andere vlaggen Lants voeren als Hemen vlaggen/ noch oock eenige van dien uytsloss voor dat de Generael de eyghen Lants voeren.

Sal mede niemant uit ingesetenen eenige vremde Lants waren offte Land vreedes Lants voeren/ ofte de vyant selfs presumptie van Landt toochte te gaen/

Ende alsmen des vyants schepen bevint aborderen/ sullen alle Capens & Commandeurs ydre van sijn schepen doen gaen/ by dese doctrijne/ soo hoe sijnder eenige van de afgaende/ tot de vyandts schepen gebonden/ tot de vyandts ende onderschepte date te doen van ons eygen volck te/ voeren tegens sijn te wel te Lande doen sal als tyt en stadt sal/ sonder eenige Lanttochte daer/

Sullen mede alle voorder vyandtlicke gedaen gens/ doen/ nochte mogte becomen/ verstaen doch stilswijgh/ sonder datse eenige by een comste offte saemenspreekinge mogen hebben offte houden met yemant tegens die van ons hebben/ op dat daer door de stadt van Vlaer niet ontdeckt offte eenige hinderlicke tydinge ondergedragen worde./

Voor volck sijnde sij alle macht by de selve gevangene goede macht sullen doen houden/ gelijck mede inde boeckx sijnde/ oock int gallioy opde trouwe/ op dat die by eenige saecken offte andere niet afgaende sij voorde/ Verstaen inden onder alle de selve gevangene eenige dinghen Vaers/ die sijn gerade dunckt als voren sijnde Generael te brengen/ de eenige goede kuntschap mogen voorts te openbaren/ Dat sijn selve door sullen/ Sonder voorstant de selve dinghen by officiers offte gemeen volcke eenigh/ nae te houden offte eenige saecken goet te nemen/ als voorsz. niet ons sijn.

1616
den 9 en 16 July 1602

Schip

Tusschen S.te Helene en Brasilien.

Ende so wat schepen ende goet schuyt
sullen by dese Placcaet varen achter aen
den anderen/ op datmen hun mach te hulpe comen
Ende voorts hun regulieren nader inhoudt dese materie aengaende int gemeen
voor so veel dese materie aengaende int gemeen
eenige gevaren ende ongeschickelicheden handelen/ door
den onsen Placcaet Capen ende Commandeurs ende geen verlof
hier inne gegeven tot onderhout van schepen insonderheyt
vande 15. 21. 22. 32. 33. 35. 47. 60. 62 ende 63. artic

Sommige nu voorts ter materie principael
vande selve voor al te doen staet nader tijt ende gelegentheyt
so sullen opte voorschreven bodem Comandeurs geadviseert
geresolveert ende gearresteert de drie naervolgende
punten./

Eerstelijck/ sullen de gheene die gequetst ende gewont
sullen worden in den strijt/ dat sy schepen dat die vijant
overstelicken sal/ so sal een voor ons seylen
ende ons de eerste groete te geven hebben voorde bijde
schepen Den Hollantschen Tuyn den Capen op de Jochim
Heyndrexsz ende Den Enchuysen den Capen op de Jacob
Pietersz/ de welcke gehouden te sijn geconduyeert sullen
worden bijde andere drie schepen te weten van
Vlissingen Capen Cant/ ende S.r Maurits Jonge/ Ende
sullen de Comandeurs Francke Hanss ende Simon Willemsz
gehouden sijn de assistentie van Landt ende oock mede
van schepen/ sonder ons veel Inconvenients te doen
de barcken die hun onder de wal sonder meenig te
salveren/ ende volcken gemaeckt ende onder meer stons
andere schepen offte barcken eenige Cranck offte crancke
Lieden/ dewelcke dermaten niet dienstich sijn/ te geven
sullen de voors Comandeurs Francke ende Simon meerder
voertich te houden ende bevinden van volck met de
crancken/ als een schouw dat sy van Lande sonder
meyen connen/ op dat de treffelijckste goederen niet
uyt Landt gebracht en worden Ende by de voorschreven
duyn eynde eenige schepen offte boots van de Loot schuyten
assistentie noch byeen sonder/ sullen trachten

ons ende volck bay stilte so wel onder ende voor geschut te beschermen als voorsiet is.

Ten tweeden/ sonder ende gelooven dat wy ons insghelijcx mede Christijne behoorden dat den vijant/ dese ons gelooffelijck niet en waere oft wy ons selfs een na alle apparentie lichtelick meester worden/ sonder dat sulcx onse vaderen/ voorsaten in manieren als voren is te doen/ So sal tselve staen tot voordel onses Schip Schepraet/ die alsdan tot een schip sal Lasten varen op den selven alsdan synen best sal mogen doen te gaen ende maecken tselve sonder dat wy de victualie ende het gantsche volck alleen meerderen sullen doen ons schepen ende den barcken die wy dan af te senden ende voorts doen tgene ons in alsdan sal voorvallen.

Ten derden/ sonder dese sonderlinge gratie schepen immers bay een goede voorder vaerder opte reeden te Lande/ sulcke dat een yder ongehinderd vaer de gelegentheyt dese mede brenge te genieten/ So is gelyckelick gestemt opte kuntschap dienen vay het eenighe vaste plaetsen te Lande gelegen/ ende opte gene datter goede quantiteyt suyckers te becomen is/ dat men den Landt tocht te doen op sal dienen/ ende ons selven sijn te nemen de Logie mit sijne dese voorste voorder stadt staen/ ende volcken gemaelen een yeder mach voorderen sal yet niewes ons te voegen binnen de resolutie ende orden die een yder nu volcht/ sonder eenich beswaer blijven een Schip die gene dese selfs in persoone mede te Lande/ Latig vinden als andere te water ende te Lande/.

Ten achsten Landt tocht te doen/ sullen de Capiteyne ende Commandeurs alle voorsien tot preparatie van ons in hunne schepen ongehinderd na alle gelegentheyt dese tot dienen/ als schoppen/ bijlen/ mortieren/ handgrenaden/ ballast-manden/ backetten ende timmermans gereetschap/ eenige zaegen/ dellen/ planchen/ oock een kuype om een boot te maecken dienende ons te setten mede ons Lant te breecken/ ende alle ander gereetschap dat sy nodig

1

1130
Den 9 en 16 July
1604

Tusschen S.te Helene en Brasilien.

Item meenig dat dese tweederhande volck voor
volck sy selfs by tijts brengen sullen naer Sijn
Ed. Hollantsche Tuyn, ons als volck Landts of
voort dese na gelijkheden by een gesonde expar-
ang Lants gebracht te worden.

Item sal voort de Landt togt bestaen van
drie troupen ofte compagnie, onder elck van volcken
volcken sal een overste, ende elcke sijn officieren
expart, t volck worden elcke in sulcken ordre als
volcht.

Item d'eene compagnie sal Capn Eyn Lieutn
Heyndrick Swartenhont die oock voorsien
volck onder de hoede drie compagnie gedurende de
selve Landt togt, Tot eenige Luchtinge van
volcken daer by mede behoren een Sergeant ende
Regiments Preseyn tot een sal meugen nemen.

Item alsnu voorden Capiteyn —— 1
Lieutenant ende synen assistent tot officieren
Sergeant Wachtmeester Wendrich —— 1
Fendrich van Ludowicke Vadelbocht —— 1
Sergeantes —— —— 2
Corporaelen —— —— 2
Landtschappaden —— —— 2
Trompetters —— —— 1
Tympetter —— —— 1
Item by noch Schiftdragers —— 40
Item musketiers —— —— 50
met een timmerman —— 1
Die by alle gaders hoede te nemen sal
uyte geene die op Sijn Excie Landts

Is Dragers te Samen —— 102 manne

Onder de 1.e boorde compagnie sal
Capiteyn Wyb den Victeadmirael Jan
Hoochs ... — ... — ... — 1
Hobbis 1.e stuyck assistentie tot officiers
& Jan Maertsz Wondreck — .. — 1
Met gelycke voorde of Peeuwe als
Onse voor opte-Lijste bas Capiteyn
Jochim Heyndrycx te doen — .. — 9
Dan by zijne kamers bas syn schip .. — 20
Ende musschutters — .. — .. — 25
Met noch eer timmerman .. — .. — 1
Wt de ander of Peeuwe 3 ander volck
by nemen sal dat Wyb schip/
Ende bas Capn Hoochs dan tot noch — 26 man

Hier dragen Hamp — 83 manne

Onder de 2.de compagnie sal
Capn syn Jan Adriaens Cant — 1
3 Hobbis Hynder assistentie tot officiers
Symon Fijsch Wondreck — .. — 1
Met gelycke officiers als d'ander
Capns Hut voore tot Hoochs noch — 9
Dan tot zijcheniers — .. — 20
Ende musschutters — .. — 25
Met eer timmerman — .. — 1
Wt de ander officiers 3 nemen volck
genoeg sullen boorde van Hoor Capn
Cants schip./
Ende sal dan tot bas Capn Hoochs
noch Hobbis .. — .. — .. — 26 man

Hier dragende Hamp — 83 manne

Den 9 en 16 July 1604

Tusschen S.te Helene en Brasilien.

Ende is alles ons de boorse
drije compagnie

260 coppen.

Sulcke dat Capn Hout is als nu tlandt mede
de offrande (mede by enige bequame gheest) als
spreckers ende musquettiers tsamen — 52 coppen
Item dat de gheest te weten sijn deel verdelt
sal worden onder de compagnie. Dat Vlieadmiraal
ende Capn Cant tsamen, gelijck dien gelijck voor op sal
ghestelt sijn. /

Welcker dat de boorse Capn hem selfs onder
sijne volcke sullen moghen nemen dat sijne victualie schijn
ende gheen faecte die gheene die hij tothe Landt toecht
bequaem sijnde, ofte t' andere tijdt te Lande mede
gebruijt sijn/ als voorsien dselve op sijnen eedt
mede gemonstreert. /

Ende alsoodanich tot sijn generael onderschijt
tusschen hem ende Volck dat de Vloot ende de gedane
reijse tsamen gemaeckt is met die dijt dat
ghij een Limoender sijn/ so sal tot die quartieren
toecken voor een Ende nackolgen/ op dat elck sijn
deel hiermede mach ghij een jeder bij voegen. /
Alle de spruijten onder Capn Joosen Heijndricx
sullen bouen die gemeene spruijten ghebben die oranje Linne
ofte Vlieschbergen / De spruijten dat Vlieadmiraal
die blauw Vlieschbergen / De dat compagnie dat
Capn Jan Adriaens Cant die root Vlieschbergen. /

Welcke spruijten ende musquettiers met den
gemeene halfgebbeden/ oock voorsien sullen moghen spre
dat goede rijdt ghebbeden/ die rij die hemselfs op
eygens onderhoudinge opte Lijste mogen hangen. /

Sal mede niemant die een rij vermogen
sonder bijsonderlicken verlofnisse die Lante te gaen. /

Elck

Elck Corporael sal mede inde ons Landt gaen
mette gheele Roeyers offte schuyten/ voorsien met
met eenen Bewys-Vaetgen mede ernste / Ende van
wat hoedanigen dat beste Lonten/ ende wat tyt
als elck Capy dat goet dunckt./

Sepmg Ende alle de Capmen die voorsien zyn/ sullen
Lotten opte seynen die den Generael doen sal/
te beraden/ ende wanneer ende de tegenstander Land
waerts wende/ ende dat zyn gewoonte waer/ so salmen
den totten Landtvecht gereedt maecken/ ende den
tegenstander Land waerts toe voor steven/ sullen
de Capmen haere volcke inde boots doen vallen/
ende als sy den orange Laggen achter uyt Land
waerts/ so sullen alle de selve gemaende boots mannen
den Generaels seynen volgen ons alsoo gelyckelick
ons Land te werpen./

Ende sal dese Ons gelyndts voorts de
naebolgen ordre/ den Generael met midden die tot
onderscheyt dan andere uytsteken een Luyen Lant-
vaendel/ den tegenstrydtgen dan die voorts op
eyn boeck voeren sal/ Op den uytterste ter dan een
der rechter handt sal eyn den Vice admirael/ den
opte uytterste ons eyn Vlieter eynde den Capiteyn
Jan Adriaens Cant, blyven oock met eenen ontslagen
schuyt/ Ende tusschen beyde dan selve boots
inde den Generaels boot in/ sullen hem voortaen
de andere gemaende boots den seynen om te beter
dan luysteren de boots die selve ruymen voors beseynt
te blyven/ Wel letten dat sy int herwaerts den
Generael offte d'een den ander niet voor by en
varen/ maer nevens malcander houden ontrent den
eyn Lengte d'een dan den ander ruymen om te
bequamer gelyckelicken ons Land te comen/

Tot welcken eynde sal nevens den eynaerden
meester noch een bevaeren man yeder Roeyer

Xen 9 en 16 July 1604. Tusschen s^te Helene en Brasilien

offe boot wesse om op ydt Lande te ondersoecken
yemt order te gelyck stellen / Als wy voor de Capme
mede Lagen sullen dat sy hare schepen met volck mit
gh onderladen op datter in t strande geen ongelucken
geschieden. /

Adriaen Sullen ydt Schip want wordt
equipeert met ydt boot gh tgaept bay ons toe dan hem
ducht by ydt Land te verwachten / te weten bay malcan
der houdt dat de Hoorn-boot gh schynt met ydt
volck onder t gesach van hare gesonden te soecken
de Landt mogen / want na mij andere schepen dan
tot na gelegentheyt bay tijt gh plaetsen sal moeten
bywachten. /

Als Land synde sal een schip openbaer vlagh
voeren te dan sal dan / dan met schepen te
verzoecken / t geschut te planten gh anderssins, maer
voor al sullen de Capme hare volck onderrechten
gh belasten by hare vonnisse te blijven / sonder gh
eenigerley manieren buijtens wegs te loopen.

Des dan sal den Capn ryn volck voorsien
voor drie dagen tosse gh dranck als broot, vlees,
vleysch gh vijs / want toe ry aldaer by de fonteyn
water gevonden sullen hebben / Te weten Capn
Jochim Heyndrycx voor zijne compagnie als oock ryn
dan ryn Schip / den Vicevadmirael voor ryn schip
volck dry voorde gheene die gh bay Capn Stolck
dan noch toe hebben / Gelyck mede Capn Cant voor
d'een gh d'ander dan ryn gh Capn Stolck schip
Want ymmer nadien den Generael order stellen sal
hoe veel Capn Stolck hemlieden voder te laden
el nodigh comen gh te proviandieren /

Capiteyn Cant sal inde schuyt dienen dan met
te Worpen bestelden tgeen Lantreum / den dousyn
Vaschen klaers gh eenige smeerkaers /

Capiteyn Jochim Heyndrycx sal dan voort

beſtellt tbeen ſtuckx geſchut van 13 off 14 hondert
pondt met tbeen ſtuckx Jsenſtuckx Jn haer todbehoorx.

Cal dan bij noch beſtellt als onder-Capiteyn
met Eyn geweetſchap.

Eyn. Eyn Capy ſal ſorge draghen indien jemant van
haer Volck haer tweer off ſtuyffs brauckte oft
die met goede andere redenen te voorſien beſtellen
by tyts dat de ſelve dese tſchap behoudt dan
ten eynde als begonnen Eyn.

Ende op datter enige faulte off valle inde ammi-
nitie van oorloge, ſo ſullen de Capiteyns alle
morgens aen Cenraet te ſamen ſenden Jn aenbreng
des ſelfs handts.

Als de Vlagh ſ'avonts Jn ſ'morgens ten Lant
uytgeſchoten wordt, ſo ſal de Lieutenant off
ander principael officier van tſch op de Hollants
ſchen Eylant dan op letten, Jn ſorge draghen dat alle
de misgaders die aen boort Eyn terſtont dien na
uytgeſchoten worden, Mede na ordentelick volghen
ſullen de Vice-admirael de Capeyn Cant Jn beſte
de Oſnt, tproviantboot Jn ſyn facht alle Jnwoonders
van misgaders die Eyn tſchip hebben,

Eyn. Jndien die van ſchelpen vergiften ontrent ten Lant
comen ſadigh off trouwigh van Volck Jn Cleedinghe
als, off van andere redenen ſadigh commen, ſullen
tot den Eyn Jn Vaerſch ſubbringe van die ten Lant
Eyn den ſchepen ſchuchs, Jn met den Jnwoonders dander
Cimpel boude ten is, ende Vaert Eyn de
Verradernye ſuyt, Voorts met de ſchepen Jn ſyn
facht te die dochtſt by de Val Lodyck ſullen doen./

Eyn. Oc ſullen mede die van Cant indien Jemant de
Eylanden by nacht ymant beſoecken ten, Cloten hoed
Landt ſchanſen den Landtdam ſetten, Cruyſen de
Velcken de ſchepen niet Jemant gheſeynt epthe Eylant
ſullen moghen afbranden, Ende by dage Jndien Eyn

Den 9 en 16 July 1604

Tusschen Ste Helene en Brasilien

sulcx ontdeckinge / verhoopende doch met sijne schepen en
cleyn schimpeltgen daer nae daer der vijant keyse
verghaderinge maecte.

Welcker schijns ydelheyt mede die hare voor gestelde
keyse deden Capiteyn Ende Commandeur sijne niet doen
togtinge sal / die by een deagie / Later ooc cozijn
van selve schijns tijdinge als keyse Luitenant ofte
ander zeerkundich officier / op dat dese verhinderde
togtinge ofte ontdeckinge niet geen hadpering en come.

Als de boden nae Lant salmen met stilligheyt
keure ende sonder murmelinge ende de bijeencomste te schepe
bijeencomen / tot dien eynde dat eenige officiers onder
dese / dese onse met kennisse van Admirael oder
gheselschap sal worden / op dat de vijant dese deser
gelijcke voorslach en mocht ende t derhalve dat by eenige
middel hebben.

Na alle welcke goede poincten en articulen
int generael alle Capens Commandeurs en alle andere
int besonder voor so veel elck die aengaet gehouden
worden hier te zijn gheleeden.

Ende indien iemant eenige voorsichtige puncten
meer bedenct / sal d' selve mogen te kennen geven /
op dat sij geexamineert en goet gevonden / in't bijsijn
by gevoecht mogen worden.

Aldus gedaen en gheteeckent binnen Cabo de
goede hoop nae admisse en approbatie van Capiteyn Heyn tot
Vaderlandt gesonden opt schip de Hollandtsche Tuijn
den 9 en 16 July 1604 en voort.

Hier volcht welcke puncten onse voorsz en versch
oft een bladeren verdoolt mocht Capiteyn ende
Commandeur gelijcx als copie van een zijn luydt en begrijp
te mogen weten als die inhoudt deser van woorde
tot woorde mede brengt / alsoo wij hebben
ende onse alle nae bijsijn des goeden Windt

Den xxviij^en July, is gedissolveert alsoms voort aen
begint te gaen, Dat ons dicto stille weder begint veel
mist te vallen, Dat ons 's nachts ende sijn seyl sal machen
om tegens den morgenstont so dicht bijde veel
mist te wesen dat ons 't' ontijde ontdect worde, alsoot
bleek is tselve eerst by dage te kennen sijn mach.

Desen selven daechgh onse gemeene dessorder die
in sijn schip gebuert opt stuck des sijns was dat sij
die nacomelinge, weecoopen ende vergaderinge tsedert deser
na droncken schap en ongeregeltheyt bedreven sadet,
Dese op gehoort worden sijnde hoochbootsman en
eenige ander volck des sijns schip, ooch mede sijn
bottelgoet, en is verstaen dat tegens de ingestelde
order mede dese gebeurt is de gene schamel bijnae int
gemeen mit backes te landen, die sij mede niet
beuchen onder malcanderen so na gemeen gedijende, hoe
wel sij verclaerden dat se luden deel sijn portie
dese des sparen wilden ontfangen, gelijckelijck en
ander schepen doet, Maer ons in op die maniere
geen vuldoeninge dat sommige des sijns schamel mishagen
toegenaem, sedert sij begeerden, En alle sedert
hebben Gode den almachtigen gedanckt sijn, en dat geen
voor sij vuldoeninge mette gerechtigheyt niet anders en gaen,
sijn sommige des sijns schamel en die niet te straffen onder
edelachtste tegen heeren Capitein ende des Generaels
boort mede ghesonden,

Ende is dese op mitsdien niet gedaen de nabolgende
order,

Dat yder Capitein en Commandeur de sedert mede
gens sijn daechs aen sijn volck sal doen upsedelen
ende overboort als sij het goet vindt.

Op den 29 July 's morgens hebben wij
seyltogh gesien sedert dagh na 's lants mit schijn
en schuijten, maer als oot onse gantsch ontsetten,
sijn gewoetschuiten gesonden de dingh na te lants
ende onsen raet te doen,

146

den 20. July 1604

In sicht van Landt van Brasilien

Ontrent des middernachts dede wy hebbe veel onweders ende harde felle gebaren gebroken hare na ons, dese dede alle seylen alle veel mochten, op hope van voor dage uyt gesicht van dit Landt te wesen, Maer s'morgens den 21. July vonden wy ons noch even na dat sonder twijffel te sorgen was dat se ons noch veel sullen mogen al hebben wy eens wel niet te vreest vertrent de waren, dan wy presumptie deden onse stuyrlieden voorgaen dat gat t'Landt was t'gene was eens bevoor den t'sticomen van haere Lant, So hebben wijt meestendeels na toegesett, Des middachs stuyrlieden van ons schip, den eersten dede wijnt gebeden ende, als den anderen gelijck veel tijts verl, nader eens memorie ons deed waerachtich verstaen dat gat de Baye was noch dat gat naer sant-Stevens als wy meer anderen bericht so sy verstaen als onthouden hadden veel schelen te moeten wesen, als wy na geen voorgaen niet anders als mogten sien, Desselven dijns ons eyer gelijckgelt veel tott anders stuyrlieden die dede mederen als Lot te hebben te waren, als mits dijns hadden verscheyde memorien te beschouwen de Vice-admiraell selfs op Gades, die op ons niet acht als quam, niet tegenstaende wy opte by Laeyen ende dede na schip deden om geen te verschrickken, die groot veel schoten by geen niet gesien als, So dat wy nae Baye verdenden te Lot te wy canonschoot voor onder geen gaen gebeden gedingen also wy van geen bancken, dwaelen ende anderen perijckelen admet kennisse als hadden, Item dat wy eens veel opten voors de Baye gesichten Eijn dede wy te weder quamen outtrent tegens den middach, Loopende voorby een huijsken te casteelen genaemt Sto Anthonio, tebbelen na ons. Alsdan schoten deden die wy met groot veltes ons beantwoorden, Ende also wy nae veel tijts van voorn wy groot schoten met rooden ende acht slepende seijlen

tegens ons gaddes suck inkoms, so waren de schuw
mits ons sachte incoms geduchgh de Baÿe, boden
in te loopen, de bergingh te soecken achter d'Landthuys
Ende inde riviere alsdan wesende, de Admirael (achtende
sachtsaemste gelt apparent sekerheÿt te hebben de Landtvoechd
mede int schip) de Vlissingsche galeÿ Cant
Jacob, Jan Martsz, schaut Cornelis Cornelisz Blesset
metten Vlissingsen Admirael Lubbert Ephes ende voorde Staet
genaemt Salvador, als voren, hemlieden bevolen hebbende
onder de wal geroeyt Ladyen, Ende de schuyten
ende schaluppen by eenige schoten deden dese van
volgen (ende by naemaels verstondt) denwel hebben
gedaen, Doch de Spaensche galeÿ oock
met meer schoten op ons gecommandeert dan deese
verschenen Spaensche ende ons nochtans geen schade
te doen, alsoodanich by binnen schoots Ladyen / de
Admirael overmits die Admirael mercken dat deese
niet met ons by meer woorden te doen dan dat meer
in't behelden dan Lyf mast ende andere schade mede
schip te verbergen stondt / is mits dien gescheyden
dat voorder af gaen Ladyen / ende dat sÿ
oock geen middel mit gelt af te koopen dan ons gedelibereert
hadde gebleven dan de Spaensche eenige dracht ende voorts
bevolen te doen / noch mits die contrarie Winde de
Schuÿen in brande te setten / Alles medet die Admi-
rael onder seyl gegaen en ons gevolcht / tobdien
sÿ ontrent het binnenste der Baÿe gecommandeert Capi-
teÿn Jan Gaddes Hoeden soecken / dat deese sÿ
geresumeerde dattet sÿ met meerder neersticheÿt dan
doene gebeurde / doch ick dat geen schaemachtich Woort
gelt te setten / dat sÿ te vruchten dan eenige bevrees
der Admirael gelt eenige oorsaeck / Maer Lieden dat /
Nochtans d'inwoonders seggen dat aen te dan dat sÿ
de dracht opgeset hebben sÿ wel vervolcht /
Doch sÿ niet gelt noch Jouweele dat Gaddes sÿ dan
eenige gelt dat onse ingesonden schepen gelt doen

Den 21 en 22 July 1604

Inde Baeye, den Graef gaen op een tocht

groot schip dat se verbolcken dede t Texelt /

Des is des anderen daechs verscheen die Oost Fries
schepen den Admirael mit drie schepen derwaerts
gestreecken om order te stellen op t geene dat hare Ho: Mo:
moghte ende om eenige noodighe kunstgaen te
verrichten dat ons hier wyders te doen moghte staen
Des selfden somidaechs als tse loop dat gelt voor
verouderde schip van Hamburch vrab geladen met
suycker/tabacq/Portugijsch gereet weesen om t Seye
te gaen/ Dat by mee dat graef gelt te nemen
Dat ontrent by den Vlie waer dat schip lach/ conformeert
de Friesen alsoo zy preparatoire by den Admirael en
capitein daer dat bleeft en deden dat Eylt/ Ende dat
Ende na op Eyl plaetse bedraegt ghedurende sal verder
Ende sijn des schepen coopluyden, schepen en andere
Portugesen daer op Eyl voort eerst afgenomen hebben
Suyker met eenige boecken en papieren om tot nader gele-
genheyt gheexpedieert en gevisiteert te worden /

Des middaechs sloeg den Admirael getrouwen na
den Noordadmirael en Capn Cant die met eenige schepen
opter waert daerop na eenige baecken/ maer en vonden
den dach niet sonderlangs nyt/ des nachts daer eenige Loots
baecken en smalgeldt uyt Texelt stant te verbranden
Vernachten den schepen den Capn Groot/ alsoo dat
dat naders kennisse te krygen den doen voort schepen
Ladinge Ende voers oock den Luytenant den
Capn Cant de nabolgde kunstschap / als dat sy smorgens
gedenckt Eyl daer ontrent inde mont den dey quame
te sien Laden den groot schip dat daer tegens stronts
stondt en verdubbelt te worden/ daer toe hadt baecken
ende Lichters die besonderste worden den eenen groten
gesonden dat daer uyt Land geplant was/ Dantse
na den geschoten Laden den sy daer op mende
uyt te wijken/ Daer denen gevolmelde is des middags
daechs weder metten schepen en Loops die sijn by hun
hadden daer op eenige tocht te doen/

Smorgens sijn sy den Capn smorgens voor dage

Den 22 ende 23 July 1604. Inde Baye doen den Gnaedde vyff barcken nam

ghescheyde van schelpe met 1. doot. man / t'over vonden
ende ses schuyte / Sonder ons opdaelyes t'voorst
barckes die ey verfolchde / maer niet en conde achter
halen / ende doen ey contsoy den groot en Landt
quam / doen ey op diuersche plaetsen de hemsse en
brant staecken / Comende tegens den auont outrent
het voorst schip daer de Bateryen by stondt, maer
ey gebbreken geene barckes gesien / ende is ons facht
t'bedeel daechs te voren daer gelaghen vad. Hebben
sonder na hun tvegecomen / gelyck gen bolast ebbe /
t'bedeel het gesien dese nacht den Bateryen / tegens
malcanders schietende sy is den Admirael daer ach
boort gebaren als vaer ey gewondt heeft geleen
Hamburgher boot schiet die naer voorst schip voer
gelopen vad / Eggens dat ey Dinsdags voyt schip
daer schepten op vad Cijmos Cack van Portugesch
gebroncken voedt te schieten vaer doen ey voer
gelopen vad / Eggens voorts dat de barckes die
by het schip gelegen hadden de ruine macadoes
opgebaren varen / ende inne hadden tusschen de my
en de hoeden synde / De Admirael de selver
kunschap gedaen ebbe / heeft den schip boot
gesien met inde Loop genomen / is met alle de
Loopes voorby de Bateryen opgebaren sonder meer
verlues van volck / met thegenschot. Ey dispeer op
heyt hoyt. / Sinne den ruine gedaen verseende
ebbe sij tot donckere nacht d'selve opgewacht te
sorgen de barckes voorby te lopen / Hebben dus nacht
gedaen / ende des morgens daer op verfolgende
ebbe conformelick de voorst schip de vijf
barckes by den gesonden / geladen als sij gesien
vad / en sonder meer volck daer by te vinden /
ebbende de Portugesch de schuyte ey vonden gaen
voor den barckes afgenomen / Daer op den Admirael
bolast heeft den Vice admirael Capy Cant dat
sij de bequaemste barckes van onbequaemste voorts vol

den 23 en 24 July 1604

Inde Baye doen den Gnael opte rede quãm, van toe St.

Soudy Landy ende opte dwp brengy, de Ledige der Latende verbrandende, Wind op Sy van hem tegendy tb om seyly Sand schepy te gaen Hadde te Synder mey te verhinderen, voorby de Latenye myende seyly Sant Set te selve gerijckelyck passy Sonde om de Barcky upte te coppy / Daer en tusschy Sulpt den Schrouel inte uijtvaren Sag riuier vel dernemen dat se meerder als daeghs te voren schoon / Sant se op Sey bequame plaetsen om de pas. Sage Sag Sare-ty inte uijtcomy te Bellety mey drie andere stucken geplant Saddy / ende Set Volck Sijde Latenye voor oock Smeerdent / Ende is dit aenset te beghy Sag xxiij opte ne voorde stadt ang boort geeomy vel vaert te schuy daegs ons schepy te ancker te Bracht Saddy Set boots Hamburgerschip mette Sijpher Was mede ons victualboot t'scrobaert te gesondy gebeep ony te suly off geey brenende seylen uytens Ly-. rende ontdecky / So Sal Sen voort de Schrouel ter Sont door voersuy Sag seyly / dinert Sy alle- anders behoefty /

Ende geest des andery daegs 's morgens vbes Sy xxiij Julij Inventus schy aug Sijn boort Sang comp Franck Jans Coster Compandeur opte groenlantboot die tey tijde Sant Norderey Sant Soest Hamburgerschip, mde Sijn Schip noodgedwongen Sy becomy Sadde des Sijnes Hamburgers schippers Naem mede reys Sag Spreken Sy roepende Knaem Gonsalue ferpunder mde dien- andere Sag Sijne compagnie Sedaen reniger tijt Sy mede gaen wey Hoe Wey Sey breeck Sy sachtens mde Sey mende te salueren / Doe inde rajuyte Sant Sijn Sy Hollantschey Cuijp te ondersoeky Sag Capeny Sijn Sergeant Sy Brack te Sijne Sag cuij Sey Comissy openy de Soest tijt / breeck ende sachtens, Sande inte cuijp Sy op tafel Sette apparel uijte doen Sy, doe Sette Sijn Sant mee diende tbodt bewandy Sy te bedragy Sy alles — 1700 Realy Sag S Sy 6½ ane Sulver realy. Hoe vael Solgens de —

Den 24 July 1604 ende den 25 July.

Inde Batye doe den Gnael de batterye in nam. 151

verclaringe van ghebreste ingenomen daer inne —117 stucks
van diverssche sorten sonder / ende was daer noch by
becomen de groote Lossinge van houdende ses oft seven
duysent ghewichts op —200 stucken / volgende
de motive van Commissy daer van hyer onder volgt /
ende dat de Heeren Staten generael
penninghen tot dien eynde in bereydinge hadden gheleyt
ende dat de Commandeurs Pardo belast hadde dat hy de
uytbreekinge maecte / dat hy [illegible] de Heyt Staets
Cyn ende de Borgery van dien nyet genomen
by hem in bewaringe soude houden. Ende dat
voorts de Generael Pegnilo de middach van voort
ontboet hadde om te comen voor synen quartiere —
Hoedanigh de Capy Cant te velde, te weten hy
den Generael tot sesse daegen op ende neder op sijn
schip / de Graef ende sijnen neve de Heere van
Capy Oosto niet hier van Commandeurs Pardo
Marchis de Pancorbo / mit sijne ses Loop en
de Batterye te beschouwen / wanneer de barcken soude
van Pelick / ende bequaem geroemt / welck hebbe Lan-
tegens malcander onder de ander onder het schot /
Van de Generael mercken dattet niet schuldich nyet te
onse schepen grey voorder te doen / dat / maer dat
het ruttaren der barcken dat pas geen groot
risico Lopen sonder dat inde groote geschoten te beurde /
met separeert voorden van dien volcke / also sy
dat sagen voor hy quam / hadde geresolveert te
onderleggen ende de Heeren Staten van Zymon
Cacke in te nemen / 1266 Cack sy Capy Oosto mede
admerteerde / of dat sy eyn stuck daer toe ook soude
doen mannen / die dat te Lange toe / de deurluchte
gheboeghte voorde ons geen stucken nyet te beleyden / behalve
dese de Generael met sonderlinge mey / de grey stuck
alleen gheladen is / de Graef eerst gaen schiet van
Zymon Cack ingenomen / daer nyet te min niet minder
en dede schiet dat de Portugysen uyt de batery
Lissen ende opde vluchte gheleghen wierden / ende sy
ook mannen van Zymon Cacks volck aldaer present

152
Den 25 July 1609

Inde Baije doen den Gnl des Lyants batery in nam.

op t'selegginge bay verscheidtheyden Lijdts Sendraet onder
coninc Wande ~ welcke by Heer dach hielt dat de
Portugijsen met twee schepen onder de custe gebraght
hadde op wenich uytkoste dade de borcht op hedt dijck te
voorby most, dat dade by nacht dat dade by nacht
tijt Dese mesdaet al schaen Portugijsen met dese
subtijle seine Excelentie / alle tgeselschap
dijs 26 July / Doen dijs Sendraet int voor
segijnen bay Symon Cath ondergeconi Eijs & niemant
ander dade inne hinderde dan dijs ionges, deur dijs schuy
ding heeft bay schepen ontsinck, Wande by dy
Eijs tijs verstijs Heeren staten volck van Sconne
nieuw gedwongen Vaden gebbeest sijn schepen dade te
moeten stellen te Vandelij op peijne van gehangen
te worden, gelijcke debuten te Vlissingen / Lastly
soude hijne Excellentie dat hijt ook met te gedogen
als andere ook gelangen gelest soude worden / dy
Eijnde verders schijft dijs goede verbeurte besijt / der
selcker maninge dy dade inne noemde Eijdelijc dat my
Eijt niet is ~ bij te verbranden / gelijcke soniger Cracht
ende simpele gedacht Gade / Dade te segge dat al
Eijs volck uijt Vorderlant Vaden / & bedij dat my
deer dijn schuy brenght soude Gelde honden / Schijpe
alle Hollen in mijn Regijster bay Zeeusche pagina 85
Leude is endegroeten Deur welcke redenen &
andere consideratie dijs Sendraet dit de reeder
tot Amsterdam wel stonde dijt te doen voor welck meer
gesproken hadde bay Symon Cath mes dijn met den
Commandeur Bilhuijs tschijp gaden Spaden niet wel
gebeiden hadde onder wat deckel dy sulcx tot Symon
Cath beste soude mogen te wege brengen / Vindende
gelij bedijs raedt Dat dat dy deden end Vrou mast
den plechtij dijs schijfdoeke verbot Lijdts /
subsdanich / Ende dat niemant sijn verboorders soude
so hadde als de Commitie bay voorsz & de victalij dade
uyte Vaden / redenen schade dient schijn te doen / Eijt dijs
dijn brant Deuse mes te selfdij / inde mastij te Vlissingen
als andersints op straffe bay galgen / Ende dat /

Den 25. July 1604.

Inde Baye doen den Generael metten Suycker-barcken uyttet riuier gaen

153.

wesende dat den Generael daer inne vernacht
ende Luyt Logende opte Oostsijde vant
op sat gestaen hadde, Want sulcke na dien groot
Crijgs handel gebruyckelijck is. Ende gelijck
borden den Generael daer uyte te gaen lant doen gelij
te beschoude den Vlaet den Vlaeme Lopende vant
ende durch met dat minste dat oorlogh schepen
die in onse Baye waren, te samen xiij. — 26. Ende gespreid
den Lantvoet Ingenieur daerenboven nochte bevel
tot plonderinge voorde macht, Ende gedurende Luyt
also den anderen dach 26 der Spanjaerden inde Baye
daende deur Last den Generael den braut
geschiedt, den t' geschut best uyte den arste stucken
bekomen sonder best coste, Den eerste mael gelt
dese segen beschoten met onse grote Canonen
den tweeden, den t' gelijck met gepaste vaert den
den Vlaedmiraeel den Capy Cant gelijck onse nacht
geadviseert, den dat se tegens den dach uytcomen soude,
Doen mede orders gestelt dat het Canonant boot
Luyt sacht onse nacht in boot zee soude, ende
setten meenden de andere Bateijen dat se tegen
stucken soude den te dese manne Lange, ons
met hare geschut altemael geladen met Lantaerne
dach inne te segelen den boorde met musquetten ons
also onse baroche ende schuyte den Vlaemsche Ca-
beryden, de volcke snachts met den Vlaeme tron
gerumpt Luyt, sonder dattet morgens bijde baberij
eenich volck bevonden, den dat sommige Overlanse
die uyte schuyte met flitse Lange den schoten,
Ende dat de Coorts baroche sonder gebruyckel
binnen gebracht Luyt, Ende also geworden,
ende dat gebbelt te eenige schuyte kisten hare
opte baroche te stellen, ende volcke als doen
den boer Overcamp te beberyden, die nu voor
buyte stonden, Soo Luyt die andere mede gaen
tot — Den stucken met segen de Luyt ondergesat
gebbelt en dat selue te verlaten,
Die den met seven schepen, baroche den stonden geliick

1243

Den 26 July 1604

Inde Baije doen den Guael weder opte reede quam.

Des sondags daechs verseende dij ons opte reede voor
Stadt gecomen synde /

Des woensdachs lyden dij Admirael, opte suytsyde
dijsch hadde van datter vijf dij ander vinde gemaempt
waren of sou mede gemeynt geladij hadde, mette
Capiteyne gereetschapt ende dorbeedt mede nemen
tocht te doen doen / tot sijn behoeff ende commandement
onse Vlielandt gecommitteerde ib dij Capiteyn Jacop
Heyndrixs Sobbende tot Execütie sanding by dien
Guet, victaliboots ij sijn Jacht, dij alreede uyt de
Vlieland leggen Cuyp mede opnemen sullij t Vlie ij sijne
gelegenheyt, Ende tot dien behoeff sullij Vlielandt
synde / mede sijn Boot dat Capy Cant
Hellp / mit gaders des Vlieadmiraels Loep ende de
Schuyte van Ellant ende gemaent gebbapent ende
bijgevoecht voorsij van sijnde of sonsij sij willen
ander medigen behoeff hij /

Is mede gereesolveert alsomij daechs te voore dij
Zeylteyg uytter reede tot onder de Stadt gaden sullij
komen / ende datmij / voer Jacht dat sijn gebruijcheliick ib so vanmeerder redenen ouradt ende
Zalyse sonde mogen beesij / ende datter eenige seylen
uytter reede op quamen / Dat alsdan sijn Buijtens te
rasseltegen mede eenige dijnsteyckinge offwanderinde
Ende van de selue seylen advisert / Dat den
Vlieadmiraal mede sijn Schip in sijn voorstont sal
Leggen ende houdende / Ende op dijsse daechs ouer
Ende Nacht voorde Vlie / te synde als voorn.
Ende dattmij hebben dij van varmeerde te synde zoe
te gaen alsmeede dij van gerede maeckij. /

Is dat daerentus Jegen Sudwest Meerckij sonde
sijn Schip opreijsen ende clare maeckij om de
Sijpeckens ende tonnen van Marsdeyp voorder
te nemen sij te stonden opt overbeirlichste daerse
best deoch sonne leggen. /

Is mede Capy Hendrick sijn boechstrick
matthij verstij sich te vbangen. /

Den 27. 28 en
nauolgen dagen
in July.

Inde Casie doen de suÿckeren inde Bul
geladen wierden.

Op Donderdach de 27 Weedtmaendt volgens voorsien
resolutie Stortdach /

Op 28 July is bÿden Admirael Cappus
gedesolueert datmen so Langer als sÿ hun Leggen binnen
de Casie mit meer dan een mitsgaes sÿn daegs
gens sal weerpder mogen /

Hierbÿ dan ons Heer Capn ende Commandeur gegeven
is schrifftelicke ordre.

Te weten Capn Jochim herwaerts die om op Ers —
dertocht sont tot Vadschoubinge gedÿsseert
een opten togt te regulieren nader Lantschap dat
by hebben / ende die sÿ noch sal mogen becomen /
Item Vaeghende mit Lustelick ons Lant denck
replaicte te doen / maer dat sÿ Vonderlinge Lust
ofte Barcken die ontrent de Val mogen Liggen /
Hierbÿ na sÿ vertrocken is mit een Pantalioot ende
een Jacht mit seven schuyt Loopen gemant mit
150 man / Ers behoorlicke voersÿn dan Vinden inde
Vapeninge /

Is oock goet geÿnden dattmen hebbe toemaerckt dan
den rauwen ofte Barcke sal Latin Blijven totter tÿdt dan
comste dan Capn Jochim /

Op 29 July is de Weedtmaendt volgens
voorgaende resolutie na Zee geloopen /

Inde dan dien dach af hebben ick Coopman
Commissÿ tich onderstaende dan Capn Cant ende Pilote naerder
ende Jonge schuÿte sÿn opte contrarolle dan eenige schrijnen
begonst te loopen ende schip dan schuyt Pilote naerder
te Lande de suÿckeren besonder inde thuÿs Barcken
bÿden Admirael inde eenige dan Macassers bevonden
bedragende als (mette — 5 P. hondert dan sÿ te
voren bÿden eenige ingenomen goedt) — 351 hondert
minder drie Vaten cleÿne suÿckers / Inde tot sÿn
noch ontfangen hebben — 34 tonnen mette schuyp
— 10 hondert mette dragers gemaeckt / ende 24 stucken

Den 29 en Lesten July
Flemden 1. en 2.
augusty 1602

Ende Basye.

vont Gout gewandt Palo Sancto, Volgens dit Contract bydy boocx Schulte Mandtsy Dude bay onde
toghehoort, ende myne mt gro dcht Commsy & der
Schepenbo motive inde breedt & Lanste gemeyst selvest en
emps volgt dit bay gheyntsy, mde dijtdruckinge vande
nombre, mercke, sorteringe & gedoogt dude
buijtz op beloondz, Schulte tot ock my dude belevende,
Desse gedeelt Reys mde dit boocx beslotten dz
20 29 30 & Lesty July.

Mude dz boocx sagen wy wy vervolt van
middtgs in dit tabbacke onder t Castell Lupt dude
dey torstont onde-offe dysst boots bant vast tot
by voorgedz, ende dysst dude na dit gedijn dude
gerumy dude mede dit boocx by ons hedz tot onder de
stadt gelopen 16.

Dz Lesty July schamender tydes negen uren
Capty Cante segt sdgez datse bay ons mesty
gelopen waren ons dat sy gene te rede soude, de
welcke dude na wat gedijnicke Reys sy gedden mde
willig bekennz mde medenz bay schuit te doen —
uns boost gecomz de Reys /

Ende snachts dude uns sijnder mes veniger bay
Lants op vey, sangt ade Lutte selve stijz gecomz mde
sonder boeck tydelick Reys vente wert vast mudtelick —
mude woedz bay t waest ontdeckt soude wdtsy mdtte
dude Lieve Vadersy Rowde dat dit onse God Lust
dit schadte gedan hedde / dude dit tot stont ge-
Rust is gebleven /

Dz 1. augusty is dese order bay Sonne
tael & Capitayne dit schadte brood inde Hul
sijnde schepen morgens tot meer mde wat is dit
gebeurdz /

Dz 2. dy augusty is bay tocht t Vlieddroomp
comz dz Capitayn Jorgen Heyndrycx mde dry bruggen
drije Vlaemse barckz, bedude bay de tydse mde Vlys

By dat

Landwaert Ondere cleyne coopmans Schappen geladen waren / de
de derde Ledre / de Noortsche exhalatien ende dese
waren / Zijnde Godlyck ick ook myt Ondere die mede gin
waren hier stuck hebbe) als dat sy opte 60 ste
fully Vanlede ghecomen ghedeelt synde worde ende
van Pedras Sou / daer inne seninge barcken sach vlieghen /
die sy ghevolcht hadde / maer daer binnen gecomen
Vesende ontrent drie mijle Noorts most ick mijn
t'verloop van Vlugte onder de Landtschap De Calde
genaemt setten / synde daer ten ancker sijn de Schepen
opte Vaste die daer bleven totten morgenstont van
Dinsdach daer aen / Doen sy voorder opwaers gesien
hadde mijn de Ronde de Lant genaemt De France
byde Jngenieur van Rijns Mauritshoeck twee barcken
Noorder van de Vijant ende Rijns mede brant stacken
Ende d'andere bijde Capo Jochim. Mede tegen stons
de Vijants Schepe dapper op sijn schoot) afgevaren is /
Alwaer sy opter daedt twee myle Noorder ende
Rijns gedruckte / die doch corts daer na ooch
storten / Synde voorts noch dryff ende
Varende die sy met drie Schepen volgen ghelijck Sonder /
Maer van de drije de Ledre Varen sy sy brant
ghestichtet hadde / Ende sy van andere die geladen
Vaer bevonden / gelijck mede de wyffer alsoodanich
sy Ledre Vaer maer noch stonts gemeynt de Vloot
te zijn mochte comen / Daer boorts de voorsz
de boorts dodes opt voorsz Lant De France begraven
Ende des voorz. nesstens eenen hoogen hoeck genaemt
Pan d'asucar. een Snytuermuls / Ende des Lostes Sulx
drie oste vier Schepen mijn brant stenen / verbrandet /
De Lijnende Sandertus Schepe. Ende Schoonenbeek gesocht
nesstens des Vijants gesonden / Maer alsse de
Capo Tande gelijck voorsecht meer te doen sach / als de
Sonne ons Ontgecomen / ende sijn Vrienden des boorts
ons ongesien de drije boorden quam boor mijn boort

150.
Den 2 Augusti 1604

Jude Baye.

Is mede tgh. schip Tuyge byden Schoutet Cornelis Capiteyns gheinponderet ofschip sal sy onder, liggen op de barchue ende onder de stadt Leyden in beant te stracken / Welcke op gheset Eijs dathet sonderlinge dues t'dijs Lands mede hay gedaen hebt hebt nicht wel doenlick is sonder perijckel hay wel Volck te verlossen, dwijl noch wel eldijs op andere replaicke voor handt Eijs hay doen sal Ende Is gheresolveert tschip na te Laten /.

Ende dat dese Capiteyn sal ondersoecken de stadt hay Eijs Vaten / ist op mogelick dijs de Schuit te krijgen gheen / soude tschip gesien dencken soude oijck gestadich te worden / als hay mede sal passen.

Capiteyn Jochim Heijndrijck proponeert de groote swackheijt die hy verstaet aen victualie ende datter nicht sonder groote sorge is hay schip by soecy te onderhouden ende te verlaten, mede gebreckelick aendijt / Welcke op gheordonneert is dat hy de Capiteyns sulcks gaen visiteren.

Dese sijn de Vlieadmirael Capy Zeebo hy schip dijs (Capy Jochim Wessij Enchuijsen.) de volck gegaen / Eerstelick mijdts schijppers hy stijrman dat hy noch nae tachtich vaten / hy by alle Vaten eenige soete stuckjes vaten gaf / twelck vaten hy noch hy 150 stuckjes into stuck / Welcke hay Eijs gedaen capoert / Voorts de Schuijt dat alsoo mede gegeven vaten op de Zuijtcust van Hollantsche Tuijs in te bergen, die nu so veel geconsumeert varen / datmen sonderlinge nicht meer / hay doch hy houden te gebruycken, maer wel het touwerck end het cleijn hout voor d'eerste onder handt te stoken / Datmen mede het schip eenige beqnaem te vinden sonder groote werckte hay tijt beter dan hy en doch hay t— Ende is eyntelick gheresolveert datmen volgens de Schuijt dijs so doch sonder

Volcht hier van pag. 170.

in plaetse Sandy todmaeckig de nieuwe Barck byde Capy Jochim und einige Zeewasse Volcke, daer op dy Commandeur Franck Janss belast is dselue te beginnen tor te Sanden, te ballastig Ery.

Ende also mitte tyde voorss Schip Hirschberch hier voor pag. 155. 156. verhaelt dy Admirael Spilbergen hadde laten eyn Schip de Leeuw synen volle Ladinge hadde, So proponeerde dy Admirael eyn radtsaem te dunckig de reet te in te reetig Bay daer de Barcken in dy Bay ouse overlaet Schepen te Ladig on so veel te beter verstercket te weesen, Volck overlaet Schip Indunning eyn nachmaels tho goet vondt tot convoy vant Hamburgers Schip de Leeuw sonder morgen dueng, Hier tor nominerig Schip van Capy Cant Volck byde Capuig so ib geapprobeert, omme oock mette voorss tyde Schepen de Vloot te Sy Schip tot dat se bay Fernambuco Seylen yal.

Hierdoer is Pieter Mauritsz belast op eyn Schip te de Sumpthoeck natsyns eynen Vinrot veel te Lobig, eyn Klaes is gesonden tho maeckig ander Stadt bay eynen Vinrot verschreuen ouer te Leeuwig,

Op Capy vant Hamburgers Schip genaemt Hamb Vlieten is met synen Schrijuer Cock mede Ende vergaderinge gedaen, Ende onderstaendt dandy Stadt bay eynen Vinrot te winnen bay voorslag, die eyn mondelinge gesonden yeest, Doch is eyn belast die Schepen te Leeuwig ouer te Sien Hoorn die inde Vloet best sal mogen strecken.

Ende also nu Ende Salpeter niet sonderlinge meer te doen Sondt nader Kunt schap die by Ebbig Kennig vernemen, So is opte zeepo, Sitie bay Admirael gedisolueert, dat men morgen te Seewaert klaergen sal strijcken Ende dy Vlieth, vergaderinge togter ost Landig Andrijs gelyck ergest,

160

Den 3. Augusti 1604

Jude Baye de todos los Santos.

gebruyck is alsmy mettey wyant gauderw Spreeckt, soud
Ende dade op eilsday rey offte tbeer bay gemaeckt
Portugysch ende Lant Syndy metereey bruyt bay assis-
trantie ende Commercien / Jndien sy begeerde de wonde
gefangene die sy hebbe te rantsonneren, oock
mede de bebrengynge bay Spaign, bay Jngelant, Jnyss
Ende andere, Dat sy yemant bay qualicheyt ons on-
seynde nessens dese ende die Duytsche spreeckt
met volcomy macht ome dese onse met ons
te handelen. /

Welcke onse s'inderen daeghs beseth dey ny-
ingenis gedepescheert is dey naevolgy brues-
sy forme bay patente. /

Jan wodde van Caerden Generael te
Water ende te Lande onde tvolck sy Schelpe bay oorlogh
der Edele Mogende Heeren Staten Generael der
Verenichde Nederlantsche Provincien met Commis-
sy Doerluchtigh Hoochgeboren Prince Heere
Maurits Prince bay Orangie Graeue bay Nassau
ende Admirael generael bay Nederlantsche Vel-
Legge tegenbeoordelick Ende Spaign bay Todos los
Santos, ende Dom Diego Botelho bay Mesquita
Comine bay Spaigne Commandeur bay Castille
Galigie.

Also wy tegenbeoordelick verschreve Portugesche
ende mede- ondersaten der Comine bay Spaigne ny
ons Schepe gevangen hondy / ende alsnu ende
Spaigne sy ende in Eyer hoede, Ende dat wy
verstaen dat alsnu bynen Heere Schepe oock veele
Nederlanders gevangen is ons, na Portugael gesonden
te worden / mitsgs ons by de tbeer persoone
bay Schippe Eyndy Cacke volck ter oorsaecke
ter wy verstaen) dat se op ons, niet en gelooft willen
Schade, tbeelck wy verstaen niet gesz Spaen

redenen van de Gebbers mogen Hamburg, als verstaende den Hamburgh en mits dien onderstaet de Comm. van Lantmarcken, mette volcken de volgemolte &M. Heeren Staten in neutraliteyt staen, So ist dat inden by so langen. goede gemeynschap ende Ludse is tot dese tijden toe oock verscheiden is andersins van goede effecten, dan dagende hier in alles genaeckt totte ouderlijcke dese gemeynte die met ons in neutraliteyt staen, als nae voet der natuyren dient tot gemeyne sijn. Inbuydende dient benessens by de voren gedane meninge hier opte voorgaende voorslach van voort gedraegen ende de andere ons te handelen by ons ouden regte dient tot vrientschap ende beschut sijn. Item dient tot by desen van gelijck onder teyckening de voorschreven te mogen comen en hebben de gelijcke die gesien dient tot, sulck alles vorbleven ons met ons dien van te gebruycken ende met aen ons gesien te verstaen opte beantschattinge van ingenien hunne ende goeden in desen dagen. Ende ondersmits. / — Aldewijle so gesien yemant sijnder Lant ende desen die may van credijt gedaecompareert met der persoon die onse talen verstaet / also wij van tolcken ende Portugesen spraecke niet vol en sijn voorsien / — Welcke ons desen in Nederlants geleyde dat schijnen Ende by deren, gesien dese stonden maect yemant te sijnder opte ingewanten van desen onse beleydinge ende teyckens van Vredewaen (Welcke van alles tijden Ende by alle volcken in waerden gehouden is — gebleven) so ontbiedt ons met dat ander middel gesien met ons in communicacie wilt treden, Dan ingevallen gesien gelijcke met ons in communicacie wilt comen / so sullen wij in alles moghen doen en wij te rade worden / — Ende opte schepen Den Hollantschen Tuyn den 4sten augusti A° 1604 /

Den 3 en 4 august 1604

Inde Bahye.

Onder stont geteyckent Paulo van Caerden, Ende Ladyser, by mij Hyndr. ordonnay geconstrueyrt, Ebbij daer bouen verz opgedruckt segel, verseuden d'opsegher Aldom Diego Botelho, dor de Los Estados de Brasil,

Dz selue Ladyser volbrachdaechs syn met desz brief tbien Portugysse Jongens bay Barcken van Sayael op den Santiagader met eer wedt daer mij Lant gebaen, de welcke doe namdaechs beede gehaelt syn met eenen Tintboorbrief bay Duinckirchen. Houdende nyt substantie dat ze met alle redt dat ze doch voor sijn eygen natuerlick Lantluyden zij gebuyrde, daer toe zij hen selue voor eijne met wondt verbonden, Volangde de Borgerm. ende bay den gemanden raedt dan dz Heer Jacop eenen yder sijne tbien Jadden, dede inne dat Baercken yd gelegen, Doch dat te verder tey nabolgen dagen tot dat synde eer personagen te segnde tot selue eijnen alz bay dessen dach de Jongens mette Sandale mij Lantjagaem, Mette selue bay beede dat tegens eer ander personagen in plaetzen blyuende, die zij op eyn Boort beloofft dat sey mael tomz, zij dit alles voor so verde ondergadt ende tractaet bay gemanden bant inder eerster eyz. Dat nicht myer te doen day dese dey eyns besyen.

Nabolgens is dair toe bydz Landraet met den Capitayne geconmitteert dz Capet Jan Jacobsz Heyndrycksz, die voergesz Jongh sonder Boorde bay Comps Jay Maertsz ome Hem als tolucht te stueckz,

Bay also den anderen daeges dey xxiiij augusti dz Capy Jacobsz Heyndrycksz eyn suechdicke Sonde So als zij eyn gladtze geconmitteert dz Capitayns Jan Adriaensz Cant, de Boote mette boorst zij

Maer sij ontrent ter selder inse met
wreedheyt na Lant genaeckt, dwelck wy by
na gemaeckt, gemerckt de schipse van Lant dan inne
bad de voorst personnagie van wegen dy Comte
nuck in desse geconmitteert met eyne schijte die anst
tegens de onse omt dy weder getreedy eyn van de
eyn in de ander boot, ist dselue personnagie ons de
Centraels boert gecomy, genaemt eyn Cornij de
Zerillo dy edelman eyn vy gerechtdy van groot
middelen wel magnifiq[ue] ynt hoest, hebbende
tot tolck by hem dy Jonghman die noch onlange tot
Amsterdam gebeente hadde genaemt Pedro rodrigues van
Portugesse onderd. Mette vollenig getreedy eynde
dy Commissaris ende Centraels boorde die
gevangens die ons Lant satij te wreedy te vresse van
eyn Lot te Lahij die Portugees sij gevangens van
ydelycke qualiteyt, sinne vaders hynne te condescen-
deren, schynt wel dat dy ander grote Last dy
hadde sij Brasij ondernomen gevordert alle de
gevangens Portugesse. Edt sij van dat qualiteyt die vaers
souden verklaerden, dat sij niet soude vaet eyn te doen
souden hadde, Wellende segghen dat de vrede sulcke
niet brachte, mette diuerse argumenten, maer
uitgenomen Edt constich Lan barchuis d' Lodrynes
van Calys dy andere na dattet van gerechte vaere
sijde sulke dinc van nieus te spreckene vaer,
sulcke dattet niet ende selle gemotiveert soe
gebeurde, ende sij sluyt dien dach d volgende
nacht, met eyn geselschap uyt ons boort, alsoe van
dan onse hoftdagen gelij gebruyckt van Lant
wedernaeme.

Desselfden dincdags d' middag dancte die se d' morgens
dody ons, volcke dinst tegens oocke wedergecomen sij,
Wedstellende haer dat se dinst bijde seer gesoeckt

Den 5 en 6 augusti 1604

Inde Barije

Vader vel ontfanck vanck gebbest. dander inde
kercke gesus sanges hadde tot der memorie de
seldzijne van sijns selfs dank mede onde vnder
ock sonste vanck Capy Store sanss aldaer gebbest
dan, Waetbrengh dey canas ter mate vant
schuijte sy, vrucht dw dan sesinte tuy Cambrael
gesondt vboerde, vande by sy tot dey ankumst vbedde,
ouw dysche dey tomme mote boedtuy dw sy mbendy dat
iy rey bay barchuy inthe tuicke bay sdrouw gesegh
dan, hoe vel by dw nidt genoede te hebbe,

Desm gheeft dey Capy ock aub sbeers ouer,
gheuenert segn sbuchy stadt van alle de gemeet ey
minthe bay. oordoyr binnen Capy selfs vbbey, mit gro
de welke bay Capy volck, gheuert dw gute na zant.

175 persse tolen stadt gespecifieert,

Den 6 dey augusti bey ute tot voldw,
negen bay cassolen bay y. schoudy gedcapelt
gebbest mette Comm dey Hemige segnent tey by vbbey
van Vlaerdinckel dey Capy Cant inte Losse bay
derde sijnder barche bynen Cambrael inde tuicke bay
Macobuys vervuchte, de volcken gelaedy sys inte schyp
van boerse Capy Cant tot 1346 stucken sijnder
in sorte, vande onder dey relys hesyden ib, volgende
den register inhoude by sy dede bay onder tey stuck
ende eyt bysonder mijne Hr dese Comm, notitie dat
gen onder sy gerelegh stucken sy mijn genaedt eyt Ler bay
zoe mijn te sijnder dat persuadeert verclaringe, vande
sortementen, merchen, nombre ende gedochte dat ter
zyde mijn adres verseruen,

Den boerse Hr augusti trugh dey tobber Hr,
schaeng in dey canon dat sy quade smedy
op gebbe hun samenlyck ende niet bysonder tuuy
mit hun voerstuy, hebbense doch gesyen, maer y
vinde noch niet sonderlinge volck, vande dese
vysse vedere gebbe later lapen met schepe sbot
ons opte gat niet vedere ons te comy, vande de

. vnsequente bandery sonde ock dese nieuwe bedenge
Inding vij hebbende so na gelee fantasye gedoocht
ock ij ons te comen dadelij.

Des nagt is ydt proviantboot mede gelt Jacht
afgesonden, om Dater te halen.

Onder gelest des Admirael de Capme voorge
deiget hem gaet te dunckt dattet voort der te
Vlie dy bequame Capityn offte Commandeur imme
Vlot dunde gemaechte ij gestelt te hebben op dat
Amsterdersschip, Vnde op gedaenwerte sijn gelt stoff
dan offtewijs dat ick vor hebbe, seyde dat hy dunt tor
Vlie iemant in the Noortollantsche schepe tobilde
voerden wenden Maedtz hans schepper op Cazes
Vlie schip, tlee beseende hyde Vlie dan dat
quartier tot ananeemt hem gecommandeert / Dan
liefe hy Vlie (mit sijne imperentheyt) hunt nicht
tegenstaende dat, so ist dat in Secretie gelaten
tot tijdinck sijn wijse dinck op sonde verstant hebben,
Dat by ons (dunckt tor last gebbe) by dem ons sijn
boote gelaten ij tsolue ancker dem gecommuniceert,
Vnde dan ons rapport gedaen hebbe is instede
tot sunderlij dachte dattmen dem beste mach
schriftelick sonde.

Ick desse dinge hebbe ick mitte Comissy be
sunder dan dan Vlieadmirael ij Capy sachen gehouden
bogonst de Lossinge dan tobac barchij hyde
schuit Capy sachen inde tuinck dan Scheuan ou dan
ander ij dy ys Augusti hyde Vlie gebracht /
Bestaende ij 85 pottij olie, 20 pottijs mede olijne
— 29 tynne dan — 147 stucke dekdeuk ij
voerde selinge conterijs mede schepe Gedeckt ij
selinge sunder dancks, stant int Langes ij beede
gespecificeert Inde rolle dan Comissy sunder dan
synde, mitsgs ij mijn edele Vlie dan schepen tag.
— Des nabolichs / die wonder ij tag.

Den 9en 9 Augusti 1604.

Inde Baeye.

Dese, als blyckt by Informatie dair van synde
Inhoudende — 169. stucx mit synen
Dobyne toebehoren, constituyrde en
Jck my dair gedraege/

Den 10 augusti syn bydy Landraet en
Capitn gebisiteert dat tonnen mit dobbelen gecomen
Jst. Als dan barchus by Capy Joachim mit Wloet ge-
bracht, de Dobbelen dese subjecte syn verdorben
dewyle nijet, nattegeit en anderemael tantsmey gewandy
Dobbelen en anderen behoeftigen dair mede te gedijen
Stellig dselve op dem redelicken spruch Wlaet op
dy ydre gesetzte Dobbel syn goetwillich Jst mit
gemelt admijs gde stuck gelaen gelt op tbeer gelick
myn stuck, de Dobbelen dair na proportionelick
nae gebeuren verdeelen Jn hoffe gelaet sy by —
Lotinge dair onder gepreoccupeert syn Capy te beem
gevallig als

Capitn Joachim — 59 stucx — Dy Wiedad. — 29.
Capy Cant — 29 — Capy Dabye — 30.

makende thsamen honderd sesen en veertich stucx.
Dy selve dagen is Jeder dy dair barchus en brandt
gescheden.

Den 11en Augusti is dy Landraet mit
Capitn besich gebbeest t oere Dolck want Hamburg
gecomen onder de drie schepen die na Guijs waren te
verdelen nae Admirants want Dolck dat de
selve schepen opgebbe te Dolck dat Capy Cant
stercke sal syn Jn alle 79. off 80. coppen / te Dolck — 64
dair Wloet Dolck — 11. want Hamburgerschyp
dair onder gerechent. dy coopman Juan Ferreira en
dy Capy Hans Dbbert# Dy Capy Maertn
Jansz sal sterck syn — 51 coppen te Dolck dair
dat Wiedaymirants Dolck — 9 / dair Capy Cant (dair
onder dy Commis Adriaen Dolfsz gerechent) — 25. Dy

Jn noch — 4 dair Eyne Tacke Dolck.

Den 11 Augusti 1604

Inde Baye

van Capy Sebelt dunt onder dy Capy Marchy Jans hyrlich gerechtigt — 51 / dy dunt by Cant Hamburger schip — 12 / Ende gheuter Martsz Jong Salstock vlesch — 47 ostert. te vlot van dat Vicadmirael volck — 16 / van Capy Sebelt (hem gh. mierlich dunt onder selfs gherechent) — 23 / Ende Cant Hamburgerschip — 8 / Ende dat Schamply onder van dysse Salstock vlesch — 177. ostert / Mer dat bouy. dick Capy Cant tjacht genant — sal latigh mit — 26 ostert ouw bysdy Vendrael opte Langier reyse te continuerz / alle tvolck dy Vicadmirael Capiteyn gh. Gomaudere die tgheuw voors ib dienyaert / dicht in gheuw volgaerdt sullig mahz te beschrivz / Volgt oock nagecomz ib myt bysond. de stemme sy dunt van by mons Heinz nautmael gheuwnz / alb hebt na op dien voreschryde datum vbo ostert ausgedroet /

Item worden bysdy Vendrael gh Capiteyn vnde gheselz dy Stadt van Dunes sy inmitte van overlogh opte voors Hamburgerschip Eyn / Ende dunt op particulier gheworn Hebbz dy Capy Meudrig Jans tz dynde mit vlotz mogste / dat sy mit dunt tow van dessen vaer, ib de dunt Capeny afgebraeght vrat Eyn stucke int sine gh t' andere gebruetlig mochtz mysty / sy dunt zaer memoere sine gheyens how veel sinnet Eyn mit Hs Marchy Jans sondy Hebbz onde te doy / how veel mede dy Vicadmirael gh Capy biet vnde Hs Mertsz sondy Latz houdz gh by dez / dan how dat Capy Cant Eyn Jacht sonde ondlatz / Item alle Helme vesperdunt vntfanz gh gheluert synde / worden sy gemaelig Stadt van alles gemaert te bordz.

Item verder mede is mede mins van Capeny opte propositie van Vendrael gheresolueert dattmz mit te penny Stadt / ende balyse becomz opte schepz die na Hamb —

Den 12 augusti 1604

Inde Babye. 169

Kaers geluckt sal 600 stucken bay ancker ohne sonderlinge noth dardt mede te beschepen, sodanige dewijle d'selue of d'ander inconuenientie verse stemps vpcamen gewoltsaem dardt te mogen gaenden/

Ende voers dinge is ons bericht die ophe bynnen twee dagen nader vaster wedderomgecomen sonder denige ontraedt onder wegen binnen te zijlen/

Ende dyen augusti geschreuen ordre gestelt ome de beste barcken bay alle tot te maken binnen best coude, ende eyns alsdan de tweede ander in beraet te stellen.

Desselfden dages Comercol nader onderraedt gedaen bay alle gelegentheyt te Ladingen bay simptien? Into voers Hamburgerschip/ Doch dardt bay de gelooffen dyegenen dat verdrag en onderteyckenen willige weer bay behoirlicken/ Ende ondersoecken verclaringe bay dese, ende bay simptien, als geen/ goede Letting, en goedenis te hebben dat eyns/ Volgens dessen geuen verclaringe dardt bay eyns/ Wardt by gebroecht eyns gelt minuyt boeck bay eyn/ Engels carigasoen into voers schip geladen/ gesonden Leyde Hants bay Jochim Lubijes schrijuer vandage/ — Dardt tot ons noch gebracht te hebben de tweede ander minuyten d'selue Leyde Hants bay twee Interpreten en d'ander by Consulen segunder geschreuen/ Item, eenige puncten der Heren respecteren carigasoen in dat selue schip/ Hoe veel bij Heren en mercpaelt boecken, ordreparchen, mes ginge, en ander geneu benens oock gaddy/ Dardt tot ons mij en rechtsto Veller alsnoch ontfangen als ons Heren tot dannen/ Liefste dardt na onderscheyt eyns en mijn eygen bay spruyten verscheyden dagen verwandt, als boeuen pag. 50 bay dewijle consenen en conselmyen oock mentie gemaeckt wordt./ Dwelck mede dus sal verblijuen/

Den 13. Augusti
1604

Inde Baye

Op den xiijen Augusti sijn andermael gecommitteert
den Vice-admirael ende die Capiteyns Jochem ende Jan Adriaensz
Cant omme hun noch eens te gaen informeren opten
staet vant Victaliboot, die welcke daer geweest
sijnde, Rapporteerden datse opte gelegentheijt vanden
gehoort hadden den schipper, stierman, hoochbootsman
Constapel, ende andere officieren vanden, die welcke
hun geseyt hadden datmen bij harde weder ende
storm in hare daer innen niet al te wel en versekert
[illegible] ende was, nemende die gebreken die 't hadde,
Waer op geresolveert is dat also de masten, tou-
werck ende anders daer innen sijn noch goet was ende
[illegible] mede vloot wel van doene hadde, ende dat
het principalick om de vivres van Hollant is te
Cust te voeren ende mede gegeven was, datment
soude verlaten, afnemende alles watter noch goet
en was omme ten behoeven van d'een ende d'ander
Inde vloot meest te van doene hebben ondergeslagen te
worden /

Den Commandeur Franck Jansz is desdaechs geexa-
mineert op het ontbrekende gelt, maer hoemen 't
wende ende draeyde ende hoefmen die waerheyt niet
kunnen commen te weten also weijnich het schijnlijcken mochte
So dat geresolveert worde tselve noch wat
te laten rusten tot sijnder tijt ende beter gelegentheyt.

Is mede goet gevonden datmen die helft vande
gevangen Portugijsen van Fayael noch van desen dach
aen Lant sonde seynden mette eenen brieff aen den Prouin-
ciael van Jesuijten, hun bedanckende van 't goet tracte-
ment aen onse gijselaers gedaen, ende dat wij noch
daerenboven thoonende goede genegentheyt soecken tot
onses Lants vijanden die brengers vanden te weten
dese Portugijsen tegenwoordelick vrij laten / ende
versoeckende te willen intercederen bijden bisschop
ende Gouverneur voorde gevangens van onse natie
aldaer wesende ende sonderling den genen die bijden

Den 13 augusti 1604

Jude Baye.

bis Tchop sit / Verscheiden syndr dat by t' ander tijdt noch meerder sulcker gedangens tusschen voorsaeck sullig gebbe / selue beter tractement te dach / offe vndersmits gewoffent dese tegens onse natuyren met eigher te handelen / Welcke bruyck sy vp gedepotscheert in subs tantie / Wnde by gen vedder ome gesonde vnrede de Canasther die sy met fruchte & cuechte tuch Generael gesonde hadde / nu gebuelt sijn met der pot kappers / der pot boters 2 kaesse / der kaes / 6 stucke stock / 2 stucke sprengend bladsse / ij 6 stockvis sess /

Ende was dese bruyck noch ganz vens bruyck tuch Comenten houdt / Als dat by mennend dat sy hen met meerder compas sy tot sijne native nu wat nader bedacht sonde gebbe op / dat tractaet ganz gedangens / & dese op stoons de goede vfsteche die sey dwangh totte onse on de sijne te bedeuch / hiey nu tot der zeuen Landen voellichlick toesonde seuen Portugis sche gedangen hey & verouck / Opt vertrouwen dat hy hay sijnder zijde met minder sal vollig doch opt volge sey hay tbeer Juntschip die hy Coninck Procurent hoeft de verlossinge hay gedane die hyde Tchop is / Dat op sij antboort & daechs met tbeer hay beuyrs desse of ander die met dat schijtes / dat sij met ganz / villig roms / De bedoelde sij met der Langade of tbeer offe ander bequaem middel vedersang Lant sullig bestellig / Dat indy sij tot dy sijnder gemant mach tuch ons boert vilde sijnder on te Lindelig dat sij sey alsulcke roms onder toeschey hay vedersang by desse gedinge dey Jolen, hay te mogen roms & hebe /

Met alle tbedeke dat manne & t beer Jongen hay Portugis sche Lant gewenst sijn /

172

Den 13. augusti 1604

Inde Babyc

Des namiddachs syn ghemelte van Lychtenyck wederom
mit bevel gecomen mit antwoort van Comenthuen /
Lyndenc / als dat sy niet verobligiert wass middelt
te antwoorden op onsen vertreck brueff / noch op tgene
dair inne gheteyckent wordt / ons dattet niet gheconclu-
deert is opte gelde van synen tzwelff gheseyte wordt
pay tzwen gheuangen van Eymen Tacko volck /
Wesant antwoort dat sy anders dair bynne Ons schoon sit
sy is in synen macht niet ons dair van te dispondren /
als wedersinne huisten synen Jurisdictie / Indien de
tzwen gheuangene niet beschuldicht waren van Justicie
ons delicte van Verraderye by hun bedreuen / onder
gheuangen gheleyt te gheven die wy hebben / sy
soudense schynden / sy ondersuchen wy wass op dat stuck
noch / op gheen andere nyete meer te handelen / anders
soude sy ons gheen recht doen / sy nadien Last-
dich sy hebben van synen Ott^e te han sy niet middel
doen / Vanden voirst waren mannen die wy van
ons Lant gesonden hadden / bleuen dair dryen / van
welcken de tzwen begheerden ons ouer wederom te gaen /
ende seyden sy dat sy wel tevreden sal dat de
andere dryen de Landraet oock comen dueden /

Welcken brieff wel verstaen synde is de tzwe
burgers aenden gebracht dat hun al wederom
was / de welcken seyden datmen hun ons Lant comen
verstont in den huys gebracht heeft alsdanen
hun wel te eten gaff / sy dancksegen
dat tractement datmen hun opte Vloot als dan
hadde / die (so seyden) dair op seyden niet den willen
gaen van ons / etc / Dat se oock niet ons Lant
op Ost Enden gheeyscht te waren / etc / Dat
hun worden van ons Lant synde niet toegelaten voort
te reysen mosten voors huys te gaen / Waer dat se
ons wel de tamelicker niet en ote voors verleyden
spreken en onder wel seltsaemlicke ons gheruchte hadden
bestelt /

Inder nesse

Den 14 augusti 1604

Ende also dese boorsbreef dat Gouuerneur opte Lossinghe dat fijcante Casseln, So hefft dese Edelbraue dat andere Dachs also dese Emsangustij dsolue Vel Velle beantbboordet, Hem outbuedende, Dat hy verbboonderde dat dat hem de gefangene ins Lant gelouede nicht mehr inbringhen sy Vare, Derhalue begerde opte presentatie dat hy dede dat hy dese gefangene met dijn dyner Handt onder Lantschrifte Vilde, Voldoch ende hem de drie andere Portugesse ins Lant dijn nesteus desse tobbe Brengers Vederumme ins boort seynde Tot ondersoeke van Velcke wij noch corts dy dranck (god Lof) gewaer Gebbe, Dat by dat Gene ander Verclaert, tobbe Also dese Brief by hem nicht gelesen noch gelopen vb) Ock alsnu nicht en stelle, als sijnde mit dat nedelaat,

Met Velcken Brief so mit de boorsz tobbe Portugesse gereedt Varen om te Vertrecken, So is Consalue Vasgundes Byder Edelbraue ende Capins met Schrijuen dese Smeetens tomy bidde dat hem tolgelaten moechte Worden met hem gins ende Vederis ins Lant te mogen gaen om in sijn particuliere pot te bestellen, Vaerduntse Schijn hy mende byder Edelbraue Gouuerneur Vel te Vreden te Vesen dat die Duytsche gefangene sonder iuste reden, Ende stonde straffe Vederom te comen Vant hy alle sijne borgen Ende Vrienden te pant Liet Welck hem geconsenteert is, Doch Vesonder dat de boor sijn Vederom-om te boor sy Vaer dat hem Velcken mochte schaden Verdaren,

Dyss mit dien soo ins Lant gedaen mit dese Vredebaen,

Ende sijn byder Capins Ende Comandeurs ins Edelbraue gelesen Ende geexpedieert dese Verclaringe Van Vellc de Comen in dese Schepe dyss, Suiten, als oock die gene ins Volgen in order Hebben gereedmaert

den 14. augusti. / heynderss.

	Capn Jochim	Sch Nicolaes miracl	Capn Jan adriaen Cant	Capn Corn
Vleysch	33 vaten	24 tonnen	9 vaten	12 vaten smal tonnen
Speck	9 vaten	Sch heeft geen.	2 vaten	Sch heeft geen
Zwart	Sch Weet niet	11000 ℔ by gissing.	Sch weet niet.	Sch Weet niet
Stockvisch	Sch Weet niet	ontrent 1400 ℔	2500 ℔	2300 ℔
Weyn	17½ pypen Sch 7 toelasten	14½ pypen.	10 pypen	13 pypen Sch
Zeuraye	0	0	1½ pype.	0
Wyn-tint	Sch steet geen	Sch steet geen	½ aem.	Sch steet geen
Brandewyn	3 quartelen	Sch Weet geen	1 oxhooft.	Sch Weet geen
Water	4 of toelasten	11 loggers ende 25 pypen /	22 toelasten ende 5 pypen	100 tonnen
azyn	4 pypen	Sch Weet geen	1 pype.	3 vaten
Laken	100 stucken met die Engelsche Tack.	105 stucken	50 stucken.	300 stucken
Zout	Sch set geen	1 vol vat, ende eer 2e vordt gehaelt.	½ vat stijf	2 vaten
Eert	30 tonnen	14 tonnen	10 vaten	20 tonnen.
Zeep	19 tonnen	30 tonnen tsamen	7 smaltonnen	7 vaten
Arten	Sch steet geen		1½ tonne	23 tonnen.
gerst	10 tonnen	Nyet	2½ tonnen	Nyet
meel,	Sch steet niet	Sch steet niet	2 pypen	Sch steet geen.
Boomolie	4 quartelen	1½ oxhooft	2 quartelen.	1½ oxhooft
Radpol	Sch steet geen	Sch steet geen,	½ quartel by na	Sch steet geen
Yser	Sch steet geen.	Sch steet geen.	1 smaltonne	Sch steet geen
Sout	Sch steet geen.	Sch steet geen.	2 tonnen	4 vaten
Lijn	0	0	1 vaten	6

Nota.
Capn Cant heeft bay Capn Jochim ontfangen 2 ysere gotelingen, met Sch campardy d'een bay 1700 ℔ d'andere bay 1800 ℔.

Dirck Claesz	Capn Marten Jansz	den Comandr Pietr Pietersz	den Comandr Antonij Willemsz
[illegible] ende 6 tonnen	7 smaltonnen ende 1 ton met roode banden ende soutte, 2 stucken schenen, ende twee stucken gebroocht	6 ton ende de 7e is opgeslagen	5½ vat
[illegible] geen	1 vat boven 2 tonnen.	ende geen	3 derden boven vat
[illegible]	4200 ℔.	3600 ℔ ende 6 smaltonnen	1700 ℔ met noch ander t'amsterdam ingenomen
℔	1200 ℔ ende 1 smalton goedwoeden zout	950 ℔	1200 ℔.
[illegible] 1 oxhooft	4 pypen, 2 oxhoofden	5 pypen vol	4 pypen
	2 pypen.	2 pypen.	0
[illegible] geen	6	0	35 kannen.
[illegible] geen	20 kannen	ende stet geen	40 kannen
100 tonnen	41 pypen	in alles 27 pypen	6 pypen ende 12 oxhoofden.
3 vaten	ende stet geen	2 vaten stet 1 groot	1 oxhoofd ende 100 kannen.
300 stucken	20 stucken	96 smaltonnekens kaersen ende 2 koyers cassen.	ende stet geen.
2 tonnen.	½ ton	1 vat boven 5/4.	ende stet geen.
20 tonnen.	4 vaten ende 2 ton	2 vaten, de 3e is ontgaen	5½ vat.
7 tonnen.	2 tonnen	8 ton tsamen, de 9e is opgeslagen.	3 tonnen.
23 tonnen.	1 vat boven 1½ ton, 1 smalton ende 1 oxhooft.		1 tonne.
[illegible]	ende stet geen	Nihil	3 tonnen.
[illegible] geen.	2 vaten	1 vat	5 sacken.
½ oxhooft	½ oxhooft ende 40 botigen.	2 galven vadem	½ quartel ende 12 kannen
[illegible]t geen	1 botige.	½ galve vadem	ende stet 12 kannen geen.
[illegible]t geen	1 vadem.	ende stet geen	90 ℔.
4 vaten.	geen	geen	geen.
6	½ vat	0	0

Nota.
Capn Marten Jansz heeft bouw & boord tuwen noch ontfangen uyt 't vloot doorgaende want ende stuyrstuyck, item mitsdien een oorlogh schuyt die zijne particuliere taste alle bezeylt is.

Nota.
Desen Comandeur heeft mede een schuyt onder sijne capme, dewijle goede als schuytstuyck ende anckers ontfangen te hebben by particuliere schepen nader bevolen.

Den Comandr opt Pictael boot hadde noch eenige tuyres maer syn de overige int schip den Hollandsche Swaen tuyn overgedaen.

Den 14 en 15 augusty 1604

Inde Baye.

Eg voors dagye ssyn bydy Cendraet na-
voorgaen eduyse bay Capme Jude voor pagina 166 gezocht
gestelt tuy Capy Jay Adriaens Cant — 300 stucky
bay lugky, tuy Capy Maerky Jans 3 — 150 / &
Jsr Maertsy gelycke — 150 stucky bay acgky, volgs
de voorsy by dese bay genemdy Jude bay gelaet
Emme by auto by Jun verstaet te worde Eyn —
Ey dat berogt Eyn te verdraet Coorde.

Jt med gerasolueert Chier bleef te voorby nog verr
maerst) datmg opte schepey gedestineert on na Jemb
te gaen tbaer Commy med seynde sal, dat voor
gecommitteert Eyn advang voegens vp tschip bay Capy
Maerky Jans bay Vlye got Collegie bay Amsterdam
Jude Jay Maertsy bay Volgey got Noorderquartier
opte schip bay Capy Cant, Ook sal Symon Kyser
dinr tegens vndergang bydy Vicedmiraal, Tbelch
Jun lange sept verdende varen bel te Coude,

Opte eaerste Cant volck Cant Hambroeses
schyp bay Datter dy kist mit synre huis op gebroche
Vad Jt Vat inspreuwing / bey ick dinr ing boort
gecaem, My informerende opte Eaerste, Hebbe de
dolinquante gewondy, de welcke resortierde onder de
Capme Cant Jy Volck, Ende syn dese Last bay
Cendraet in Jeuer respectiue segepey in d'exerc gestelt
al bbaer se Jem straffe dinr na Hebbe ontsmyt

Op dese augusty syn bbedroen gebroet
bay Landt de voors tbee Portugyse bay Hainaet
met Jun tuy Cendraet bregye dey geselle Bnest
Jude voor pag. 73 gemelt die dy Commen mit
y Hadde Villy opens / Eraeghy med dese
brief tuy Cendraet vanty bay Prouinciael bay
Hollandt / Wie by Jy sept ontslongy te Hebbe de
vanastie mitte geschenke, de bbelcke Jy dinr
gaen mit verandringe Hadde Villy bbedroen seynde
maer by Hadde niet mogy bese / angaende de
Duytsche die dinr gehangy saty Hadde Jy gaen

Den 15 augusti 1604

Jnde Babye.

gheschy dat mense ouck todyesondes gadde, vnde (sept hy) dy Sommerdune vnde vele dar tho dun mennyge, mans wesse hy ondersundy mydt dy Last dar Comm so hy ist mit mogelick / Derhalue boerde datmy de kuy dus gheuangen Portugysse mede myn Lant velde seynde, Nochtans vorbodde hy myr dem andern beraedt dar dem Gouuerneur schriuen vnde by na dem dem substantie nich dar by Prouincie.

Dy nesse Consalue fragende mit dosse tolke Portugesse myn Lant gheyaget hyr on vorder vm te kiken, dede dar jy gebuldich vnde gheboden, So gheue hy mit gemackede gheselle dem bruder Jnsunderheit dat hy mytter Gouuerneur geschreuen hadde vmgande dy Dunte schmyt dy bydy Lyssabon gheuangen sat, dat hy dem gheseyde hadde dat also hy vnde bynnen xxx dagen, hy dede jmme nicht doch vy mochte. Vnde na dat hy mytter Lissabon dede dar dat gheschreuen hadde ouer tot antworde dat hyt al ny Portugael vndergeschreuen hadde, mit volcke hy nicht vmmer in eynen handel is vnde / dem, beclagende dat hy nicht y hadde mogy vorberyge hyrmede hy vor Hoyft hadde, vnde nicht sy persoone vng boert mochte vmme, gelyck dy bruder bruder vor segge sunde /

Welcher bruder sy tydinge bydy Vnnde Capmy eyn vorsegelinge sunde, sy geschlundert, vnne Handt dar vorder medelosse vnee sy te Lissabon, Datmy alle de ere dorp Portugysse dar sayende mit tolke offte dem andern sy de Jongens dar sayende vng Lant sal sitten mit dosse tolke bewyses de bruder, Welyck geschuet is / Datmy de voorsz vrome Portugysse als tolke dy chemisse volgy dem kap, tolke offte drie Linne, wenige Heuer cleyne Ellendighe tolke is Kolabny ony Heuer rostbare mede te myner Dinne Vanstie bygonst te hadde vaar

Den 15 en 16 augusti 1602.

Inde Baye.

[illegible] tr crygh vnnt stuyrmanschap, Jtem Ellert
de Cendraek aug zeeny Balthasar gehaemt die Inder
inde baye gecomen was, gegeling thuys stuckig Lan
ghe tot voldoeninge bay bleeft Een gedeelte duer
by myttes Cendraek was inde ruym bay Marobly
ende by Een deel Jmo braeght, soegen alle gelegenh
heyt ende bay Barckig duer te besenden
Oock gaff Een yeder goet Jo Consulen stuymde
hier te besenden tot ploederinge want Nortalbooto
volck die sonder gecomen hadde,

Wy nu als dan wyst oft Een nabolgh daer
Jobbe ock byde Capeyn antgedwerdt de ruymte
aenge bay Heren schrijuen bay thoem thuys volck
die gedestineert Een na huys te gaen dat Land
schendigh Een, so bay Hendrick, schoch, Cousens, Limmy
bay geet, kistig alb bay Lingetaperd de deelens
de volck oft Linnelandtig, Jtem bay dat Jo Cnoest
Salarich oft ander schuit, om deeny pertinentie
dadt by my duer bay gehaelt Jo Cnoest oft ander
ondergeschickt te worden, by wylde opte betalinge die
afferd Landig volck geschiedt, Jtem wes mede ock
de Hoorn Dingy dat hyer gecomplert Jobbe
Een die schuit wolf-Jobbe geheten Jobbe toe bay
Marchy Jansz de Oster Marckt volck
toe apart, Jtem bevolen de nottie duer bar
Een, dat tow Jock my Een Cedeelte,

Den 16 - Augusti is der presentie bay
Hendrick Cnoest Capeyn by my gecomen dat
volck bay Capy Marchy Jansz op thuys bay
Hamburger, beinden die sterck — 51 coppen —
conformelick die Last Hier voor pag. 167 Jobbe gewest
Die volck alle voorseyde Een die artijcken beuolen
Jobbe die want volck bay outo op Holm schip en
wes bleuen die schuit bevedicht, Jock ander
volck bay Vlot duer by gevoecht Een deel
Jnwoon onder de ges voorseyde bay voor

heuren Capteyn, met hyde Pollen dese Bay Eyn vaer-
tuyen Jck my beflende

Item dit selue Jaer voeren Abas de
Comandeur Francke Jansz vast besyt Jnte out Ladij
Inde Ladij Asschertinck Sante Victoriaboot Inde
de Baye. Item dat selue Jaer Augustus Syne
maste vpgeldt Vande Bay de groote maste Capy
Eyndt Jn de forkmast de Wederwinael Jaerlijcx

Dit selue Augustij gebben wij de Bay
Ledige Barcken ons beant gescheden./

Inde gecest Dit Capy Cant ondertayckende
dese cognoscementen Bay — 136 kisten synckel Jn Sorte
Inde Bay Inde waedtgens geconfijt ten gewichte Jn Eyn
schip geladen / met bleyncke hyde schuyt, die Volcken
Peyn alhier-Luyden gemaect Eyn Witt Jaer
Seeuantboot Eyn Jnder Bay gewen Vaerdij selbe
Vesse / Dese Volcken op Hyeslagen moten Boordt
Tbest kisten Vette synckel die dij Comandeur Jn
Goors dinge Inde niet gelet Doch Los Jij on Verdeel
te Vloerdij vnde de schepen gaen opte Lanzen Jonge
Jn Bijsodue Bay Cauritij, met bleyncke hyde verpissen
hydij Comandeur opten wagge Bay Slot Bay Goors
cognoscementen ondertayckende/

Item meer Jn Maertsij Jonge Comandeur
opte Eyndt dese nabeschreuen cognoscementen op
Jaer Jaert Bay — 351 kisten synckel Jn Sorte / 3, vaten
Inde Jnne Vellen Eyn 8 kisten Panellas / Item 34
turfsij met syswerp / 10 kisten dewy Jember Jn 24
Sturtuy Palo Santo. allet Jn Eyn Eyge Jaer Landt / dijen
Tsellen Jn de Ladinge Bay Capy Cant Jn myn Eygen
Vinde Jeynsij op Eyn Jaerlijcx / Jn Jnde Voer pag. 155. 156.
en 164. is Vtgetogen/

Dit selue Augustij Reynder met Tbest Barcken
Inde ons Pantalkoot Jn beant gescheden na dattet
Inde vpstoppinge Vaer Thunt te Stade sonde mogen
komen, Vbant Bay dit Verantboordij Sullen dese Eyte te
Lange stonden/

180

Den 20 en 21 augusti 1604

Inde Babye

Den 20 augusti gebbe wi int met gesellen de Monsterrolle van alle tvolck van Sr. Maurits Edmunden opte Diek, und dessen gerumden dat beginde es alles stercke - 47 coppe, conform Eijnes Last Ende voor part. 16 l. gerodet, es blyft byde Rolle dato van Eijs /

Den 21 augusti is gerasolveret alsso gelt alle dinge wo quaet wedder es contrary Dants is on te vorterucken / Datum gelt sonder es de groot stucke mot de Ledige gippe byde schepe Eijs terstont on Vahre mach schynde sal - / Dat mede on de Vahre voets doe te bequamer te plegen voeren Cayes Diedts met sijn schip in gesellschap sal mede dan als de meeste cijnste gebbende / Welcke volgende Eijs is voorts dinge Vorterucken Eijs /

Es mede byde Admirael es Capitey gerordonnerd opt uytsenden van Vaet als Volgt /

Datum dat dach morgen voerdy tijt van dijn dinge niet meer uytsedoge sal dan acht ponde Vaet, alsso die inde Vloot so veele gemindert is Datum de ende Vaet gonnende al te rasch sonder Vaet beworen sonder Voerdy. /

Welck van dach des gedenck is copie.

Den Admirael proponeert mede sijn Capiteyns, alsso wy dese contrary Vants es gemaeckt Vaet dat doch dit lange gelegen gebbig des Vagt hijt, ende mede by cijnentijne sullig moeten Liggen sonder dunst te kumen dese / Resolutie, opte kuntschap - dessen selfst datter te cijnen vaerts Es ende ontrent by Vlie sijn van de Portugijse Capiteyn gemaeckt Mangelboth dicht by t Vaster Liggen sonde byde - 500 lasten schepe / meest uijte tolle Ledige barche gelost / es de reste almede gesalligh es sinde Eijs, niet veel tocht belooft te doen / Wente op by t Volck dat wy van dijnt mede gaddy schryn onderscheidelijck gedenck vant gebleeck Van soldaten

Van 22 totten 26 augusti 1604

Inde Bahije.

Inde Bahije was geschut dat sy tot gelt ont volck noch by gerechte macht hebben, ook mede op de geldigentheyt van synne opgeworpen trenchen ende Fortuyn pallas sadt dese Inde, ende geboloche legen 't Iuncomp. mit gaders de voorste consequentelick de offensie van hoochste dese dese by sal tbolck oock mede geschut voorsien is. Soo is nodich alle die ende andere consideratie voor thest gewendt dese op nieu temeerderlick ende te attenderen

Op 26 augusti 's nachts heeft ons volck (so sy seggen) seven mannen swemmen Lampo ons schip, maer tschynt dat sy dese t gemacht hebben, dat sy inden sy sin gaden, is Godt bekent.

Op 26 is ons volck die opte 26 — vertrocken, Barij Veder geromt met Vaten. Segghende datse de fonteyn hebben gevonden, gebroken gebonden, Gaden, ende met groote moeyte ander bequaemheyt gemaect, sulcx dat sy van de Inghels volck tbeste mogen opte 26 ten selven daech die te voren gingen Inde van sy des seven Inde bequamelick, maer van andere geen tydinge is bekent, Verachten noch mede seven gequetste mogen van Capy Verde.

Ende also van sy van alle de gemelde gevangene geen andere is bekent dan als Portugys selvich opgeven dat sy ons dagelicks meer dan sesse mogen bekent, met 5 of 6 cloecke boots gesellen. Soo was mogelick dat de voors Inghelsche gesacht hebben al langen tijt (so van niet anders verstonden) is noch niet cuijt sy so veel mercken sy waer passie sy suchten, Vanden dese sy te segen so sullen met danche sy vrijlicxste bestreden met godes hulpe sy ghelijck ontkomen, Want dese gelegentheyt is dagelicks sy mogen beter ende dagelicks coste gaen mede ons Lants bestellen sonder, houdende sijne goeddagen sy Eijnde hiet sijnde tot

Den 26 augusti, 1604

Inde Baye op ons vertreck staen.

eedinge Gay voors ander Portugyssch die by noch alle gheuangen hielde.

Eenige der vlieders mede hisdz Gay ander Portugyssch bewonde die tot drie of vier int Hamburgers schip mede waren, Gay welcke ymmer wat tusschen de Capen Cant Verde ende voor Guinea volck is tusschen beyde Gay gheseyt dat se nette anders dan Gay selle gheduerich by verdraegh en Gy bosch mogen/

Eyn vorder dese Comandeur is d'offeniers met eyde Gemeyn volck Cant Victalboot die vpers Inde samboyde by conseruaten gheboort. Is gheraemt, nieret op dat gheet datter gemist vorde Gay dat geene Gy bequame hadde inde schuyt die tot tyder Cant verwinde Cant Hamburgers schip dese mede inden te volcht, maer by conde niet Gemeyn Dese Comandeur seyde dat eyt inde breecke Sackens inde vaijnst Cant boot onder Gyp hoy doch mether hant medegebroges hadde, Is dat gheen veel beter, Cant datter die langboorges sarhyde mede vlas, dan Gy bequame hadde doch hiet nae Denemarck gebroest hadde, Leggis datter niemant onder dese Gemeyn mede Cajuijt is dien, Ja datter die s'naechts Voorde denne beste Leggis slapen, sonder yemant Gy te Lande dese Gyp tafelbinders/ Die alle mede gheboort Gyp seyde Gy vroeg Gay gheen gelt te vinden, inder mede gelt vorde al hemael, so datmen noch niet gelt kunne Gemeyn/ Mits — voleyt dese Comandeur die oock geen vroeg dat Gyl voorde dese mede ter cuijsse/

Inde lese twee Gay t'volck opt Victalboot by tijde Cant Gonder Cant voors gelt dese Portugyse die de gonde Ketting by gheen hadde Is Gay mede vberuijt mende te Salinders, dese na gheseyde hadde Gy met groote moeyte bekomen So is op Gens verseeth gheresolueert Gy hier geant vbooert dat mes tot Vederomcomste Gay Gelens tot mine alder

Den 27en 28
augusti 1604

Inde Babyet seÿl gaen.

Ick goedt voort spreeckt sal dey Hyndt eÿ mit
eenige recompens versuÿ voordy / also dy vretyn
koebuck niet dy gönt dat hyndy vandael ende
Capity dude sinne gehandelt mach voordy

Ick voorder gheresolveert op morgy t seÿl te
gaen indien dorlick is.

Ende datmen in sulcken gevaelwesten voeder
ons alle mey t beste middelen dyn daechs sal
gheuÿ

Ick mede Capy Cant ghevordert ons goedt
mey Capo Cornmey Cant Hamburgher te gheuÿ
uÿtte penny By dyn dat Gnade ontfangy t beste
stucken dat acht in speciën / dy Ick madetsy song aen
selue voer stucken dat acht / dyn tafereyt voer
gheuen medicy Cant stoubby dat snÿpkens dy Heuer
Capy respectiuel gelaedy.

Ick voeby 4 augusti dy Generael ende
Capity vergeuert eÿs / gebby bimy ontbody de
Schÿpheÿdy ende gebraeckt dat hÿ docht Schimy
met dosy contrarey want in rede mocht Lopy / offe
Datmy Gode Hmne gelaten Ick overboeckyst doch sal /
Ende by gehoort eÿs dy Capy Cant Hamburgher /
Segis opte ordinarie dindy Ick stroomy in dit saisoy
Cant Fast / iten opte gronde Ick andere gelegentheÿt /
Ick opt duÿs dat schÿpheÿdy geresolueert Indien
noodigh vernieÿnte handicy voer ick goedy Comt
is / Datmy met Got vbentoy t seÿl sal gaen /
houdende altoos de Wagis opey dy Sudent
voeder ons anders als de vloet comt / gheuende
so voorts ons tot beter gelegentheÿt /

Ick voeby 5 augusti ginghy vy t seÿl met
eens oost suydt oostly want / ty vbeckig tyde
die sande Stadt ick corts Ende die Cant ca Vel
Et Antgone int gat Schuÿt ons met veel schoke
ant boordy opte die andere schoke die vy gedeny
hadde / Ende Ende dat ick barchagy dat ons
Ick vÿl tÿts volgen /

1604
en 28 Augusti
1604

Vpnwe Babye. t'seyl gegaen synde

Dese syn dey vyt de Zaye gescreven Latende
de Valwesse-vanyers der Vereenigde Nederlanden
mennigte gesins Gaddig, ende d'andere Leyn-wesse vanyers
met heure meninge gebroeckig, waerdoor (so dey Vede
doch Gaddig) sey groot gebreck dey rost van
tobbak nit sy mochte andere dan helpe so syn Comy
en seyde) mit de gewoe mennigte, dan Sanich
volcke die, dan Vere nyttet Landt dese ontrent ge-
romy Vaden / Vant de Gouverneur tot dey —
ynde gebroey syn so vannicke alsey menigy onvant
dan segepey boer Gaddig is vant binnenste Castel
Capesynge gemaemt drie stuckig geschuts af te
doey Schuty, Vade op dey alle nyttet Landt inde stadt
mochy te hulpe romy, Doch Loopte dey minsty vade
dey dach drie of vier mael dese Vere romy —
romy / Vade is desy Gouverneur dey Inbroonders
ende romy may tegens heure gemeete nader nyt —
dbanck geveruest, dan op wee tobbak nyt Lusten gy voor,
suemte / ende bevende nyt Exclysing ontrent onder vyer
of sonst maendy geladey ontfangy tsementes quintaly
buscruyte, Vade ter stat gemeenluck gebbey maey
ontrent 150, of 160, soldaty, te vedy dey in Portugael
gedisgradeerde sy dey dienst dey Comet alegeste geson
demde dey / De geleyentheyt, dey Landtsy, alo
Vade nyt Lant nit gebreest dey, sy dan Yet nit
vel dey segy / Doch is dey, ons ob Landts schepe,
volcken die Vade gebodest dey gemeey bedient /
Dey na vet gebbey gevey schyn. so vesten ontrent
de Logen dade m trenchy gemaeckt Vaey onder
de stadt Vel sey goede nyt Landt romy, maer dy
vesten tegens so stryky gebeurty nit goede oppan
Vade ock perijckeleus on tegens te seynte, dat se
Vade opte eindromy sy de vede sitty moge, sy te
Lopy Desgelyck dattet vede nadte te gemaetschuldt
is inde stadt te romy Vant de cuypers Vade dubbel
ie / Vade by elky tydy dant Vade (syn dey
dattet binny offe nogher gelt ras tot || daermy de —
schepe set, goede gelegentheyt is ons nyt Landt te romy

|| gemaemte tapasseye

Extract.

Alsdaen synde mit competent Volck mit t'schip Casper Hagen sonder stimm Emmestroy, dank sy Godt dat sy noch nit vol te Landtwaert in hay gekomen dan dese nacht is de Bay nade stadt Bigot under Bruck made is vol als godt inne gaen. / Dat ander Casteel by Sct Antonio als stucken Bays nade stadt tor is als franche sant stronk daermit t'somerlyts gemacktelicke als Landt sonder wegh gang, mit de Bruck Bay nade stadt tor hay inhaelt als Haeff inne gaen. / Under dat ick sonderlinx worders dese vnderscheyts hyer hay gebeden, om Godts bonck Handel Emmers /

Item ick worders tot desse plaetze dwers sy nicht te gebben gebeden sal by anders by ommetamp gebonden stimm worden / Mey Edelheyt vnderdan hyrmit Godt almachtich moghte bescheyden opt stuck hay geynste tot mijn Eyghen gemack Emmers. /

Als in September, als Emmerick mit Eijn boot gebbende de Capitn, heeft sijn Edelheyt gedaen nabolgend Lidt hay Eijne secrete Instructie,

Ende so sy dese gelt crachtich is windt, offe apparentelicke in weynich tijts sondich Emmerick, sal sijn Edelheyt Edelmoedich tegens de maent van August to te Latich windt onder de cust by Bay Caspel, Ende besoecken de wedt hay Bay, Ende Fernambuco ome mit alle mogelicke neerstigheyt te becomen Ende wederwaerts de schepen die Gemeenlick tegens dese tijt mit suycker Emmer voorman schepen als gelaedt liggen. /

Ende by wertcomen als wij voer Fernambuc mit sijne gelegentheit, alsdaen sy sijn Edelheyt special Last Ende meninge hoe voort gerest te gaen / Ende is dese Commens Ende formael gewonne hay alle mijne gelde die Bande gebleven waren, mijne Volcken verstaen voordat minder gemackelick vol alsdoen Ende gat voorde so Eintlooft mach mit voerzeg mit mijn Caetich / Alwerd

1596
(Van 1 totten 6 Septemb. 1604

Na t'affscheyden van Bahye.

ooch verhaelt hay dwoechtag ty casteels, ty gedisco-
vert dattet sonder tbuyssel hay onse compste al gead
inhielt sonder yeseg derwaert de passagie onse Landt
derbwaerts hay Bahye uyt mit opig ty bey ib, so dat
ty binnig corts op tyng daegs malcandre de weet
kinnig dooch, tbeleyt mot ig plaets te weseg, wat
dese ty voyaerntelick mit seuen segelen ingecomen by
op heure goede sulleg beseg, te dinc selfs mit beyen
sunde geresolueert op de meninge hay weder na te
comig, dattmig mette vloet derbaerts na de reede
loopig sal, ende dese outrent weseg nader resol-
uelig offer ty gen further middel ib om yet goets hy
onse hay Lande uyt te vrogte,

Te belast eng Capey Breets de steng hay Eijm
Carels-schip onder te dooy eng Capey Marcheg
Pauss also de syne vry crack geleefd, ende dat
Breets gen mael begeleyd mette groote mast t hant
swetalboot.

Te mede dy Comandeur Pieter Maertsz mey
te bast geraemig met eenich watet uytte vloet,

Op ten tobiaedy Septembris ib op onb schip
ombrodig Jaspar Jans Luytenante hay Capeteyn
Jochim Heyndrecs,

Op dyen selfs deng so baeig schip met so
veel volcks sonder Luytenante mede g onder te
varig, Eo ib byde g Gnael g Capeng opte nominat
byde g Capey Jochim Heyndrecs gedeng, ty eyn gelaets
gesellet Jacob Claesens onder op tot mey toe schyper
ende in eyn gelaets Segels voendelick hay ait Jen
desen gebeseg hoochbootsman, also de tbeel boots
offeeng stang tot de postitie hay Berg tot admi-
raliteyt, uyt gestelt waerig eng Generael g eijns
Vadrs.

De Capeng Jochim Heyndrecs g Cant g met
uyt eyn deuc vaten hay Gendt met gebeest te opte
baerte dese schamk Jans op t'mandeerde, ony te sin

Den 1den 9 Septembris 1604

Na t'afscheyden van Bahie wesen gecomen tot op 9 Septemb. beschijnende Linie opten 8 Sept. geweest syn alhier het nijtterste-
ofning mede soodruchst achter de reste der schepen in onsse
schoude kommen, hebben sij alles by nonde voorgelopen
sonder voorgeschreven by thescheyden der rede bay
Cenbaek tot dese reyde, also dat onder de
gemiste schepen noch voor dreyage tocomen voor
dese Rede bleven, dat syn drij nieuwe doch sonder dat
mense duse en straffe of dese straffe sal, noch
wenich verbeyt bay iemant gedogen gedaen te worde,
Dat meer is dat wij tot dese tijt toe dat al uijtste
gereet en sulex te doen gedaen hebben is by donker
der regen en mistans willekerlick nederleggen, ofte
de Comandeur schanck alles te lemmen gene,
Den anderen dach dese tijt onderstellende
Dese straffe vanmaer de schuldige mach verbeyt
tegens den selven sal voortbaren sonder genade
Den 8 Septembris also by retenuste
mits desen contrarie want weere en de sijde-
grade, ende de liberlijcke te duchte stondt-
so syn de schepen nae boort ontboden de
volcken onderscheyden hebben haere schepen
onderlanden mede te gaen op 17
graden, ende bay de stantie bande wal 40
mijlen, dat is bay ijsterest de punte bande
liberlijcke wal duijdt, alsoot schijnt mede oock
alle verschijnde teyken, Onder boorde gebraeckt
eijs wat hem doecht dagelijcx worden nu ij te
dese sonde, eijs voortwerck en mede maeckende
geschwacke hebben, capoocheerden, Dagelijcx
boort ons de beste bonen voor verder sal en
houdent godlicheyden opte Evocht dese dagen
eijs immers alle woordekens dan sijde-
beeck beyde Cenbaek en Capteijns is goet
gesonden en te gedaen te worden.

Den 10 Septembris also van
al vlack bijgonst de middel tijt Fernambuco
Cabo de Cenbaek vallende de punte tuslen als

Den 18 Septembris 1604

Na t'Vertreck van Bahye en gaen na Fernambouq

Hen nyeuwelick was nae vonz synne Instructie, de Capny voorgelesen ende gebracht was dat sij voor de reede alsdan souden off binnen t'gat off diste buyse? Waer op geantwoort synde dat Capn Hans Speult ende de Stierman Jonker Michiels die dese t'anderen tyden gedaen hadde, segde de reede buyten te wesen, ende de plaetse binnen genaemt te wesen de put, t'welck so toegestaen is.

Voorders is gerelateert nae gisse ommebiggen dese gelegentheyt der plaetse, slay Winde, scharpe ende harde sijnde, ende dat Capn Heldt met sijn schip nae gisse saelde de Barck, diste by wesen de Vicedmirael ende Capn Jorisz in persoone so na bynnen voor Fernambuco lopen sullen, dat se suls mogen dat schip buyten houden, ende soe verre sijn sij Heyn, ende Lijsbet Jansen de anderen geacht schepen binnen nae off tbeste diste dese daegh

Den Vicedmirael sent die Capny ende generen Commis ende schrijuers alle te segghen die reden mede die dese sijnder hijsinge staen mochten gedaen dat se alle de selue motiue als sij diste dese souden mogen hebben gehouden sulck wesen ende sijne handen onder te Teekenen ende dese aff gedaen dese Fernambuco ende by hem te volgen segelen ende onder Weeges ende souden te Noorden op dat se in gelijcke handen te comen diuerse schade souden mogen doen.

Ende alsoo verder gedaen is Caninau opt gebruyck gelet dese Schancke Jans Gondre dat ons set diese Inhoudt, so vraecht die Vicedmirael of de Capteyns off yemant dese sijnen reysen Voorders raedt ofte middel diste tot Wesen te bedencken bouen dien gedaen is, sij dat hijt hem - Willig te kennen gaen op dattet int Weerck gestelt mach worden. Waer op sij alle verclaert hebben geen raedt diste tot meer te doen, dan is het Incke de Wille der Admiraelschip bewoten indien Haer Ed. believt.

Die Pre Schelm

Ende den 20. Septembris.

Den 20. Septemb voormiddachs hebbe wy Landt gesien, waer op gevaert synde de Stuijrlieden overeenkomende d'een dem d'ander opte hoochte was mogh gerade. Ende is dit pijnct was dienste te vooren Vlieden voorgedragen, ende na lange propooste hy ge-
meenlijck dat Capy Jochim heymwaerts ondergang sal int Jacht, ende Capy Diedt met sijn Schip dicht op 'ty Hoofdt impotent, so. goede order stellig sal sal hy dochlick is, hyder Victorie geen vooys sal franck Jans met sijn barcke, dy stellig na sijn verwolpen comps verst Capy Cant, dwer na dy Vice admirael sey met sijne Schepe, dy inthoudt was stellig dit Schip. dy Hollantsche Ships dicht op dy Cust gelijck blijnen sal, Nemmer t'voorst Jacht mede dy Comps Vlieten ons Ingenuallen was prijsig dwer sijn officier te mogen gerustelen, Ende ingenuallen dit naerste Schip ende sal alsnoch verkeert Schepe opte reede offe dwer ontrent Jacht, sal tot wederkeeren was Lindens dy, Princes Vlagge ingher als Lahy Barbe, t'boelck d'Linden verwolpens mede stellig doch, op dat sijn dy Kuysten dwer na voort mogen volgen, Ende inmiddels gelij Schepe sijn Schuchs, Dese t'sij Cl't under van alle

Ende is Capy Jochim opt Jacht ouergegaen sijn nacht mette barck nader Vlac voor ijnt gelopen, Volgende Capy Diedt des Lindens Dachs inde morgens tont, die op sijn Schip by sijn comming hadde dy Capy Hant Schreeb ons de goede kennisse die sijn Lande geldgenoten dese plaetse hadde, Des naermiddachs synde Vlieden by ons ge-
komen, Segden Capy Jochim dat sijn dwer voor-
gat gebleven Vare, dy Vatten opte reede binnen dy Schepe sijn Ladijs, maer dat sijn die binnen 13 of 14 geheel hadde, Dat meer dy seijnde nu Elfde weeck sijn dat sijn mede weder Vaer Noorden Vaert op sijn
Vegonste te Schuchs, Dese t'sij Cl't under van alle

Den 20 Septemb 1604

Fernambouck verlaten zyn.

tvvelcke niet te vvonderlick is, oft sy sijn vast onse vrunt te wil gebleven schouvet gebleven te / Sulcx mede dat se int gantz seylen mesthens de val des barckens aengh t vvelck selve reise nyet bequaem vvas, en meeng dat dit de oirsaeck des barckens mede gebleven sijn /

Vvaer op tselve by des Generaels Cayers inttes sin gheset vvesende alle ghy vvorden alle te gader sende, hebbe vvy onse voirs gheset na — vvesthuvvis tov, so langhe alle Cayers vvorden sijn gheselschap gelt vvelck gedaen, om dat sijnde te vver, hinderlick te naer sijn tov te setten /

Interim sijn hier de Generael byder — hant gekomen de vvelck dese manelick sijne Generael vvesen vvert dese pesche vaen mis vvinck, de vvelcke partick de zanckette mit vvelck, benevens de vvilde zande Verificatie, vvaer vaen copie vaen sijne Letteren-missive hier volgen /

Vvy vvesende hedes Staets Generael, en aen sijne Excellentie dese, seine byzondere dese vaen gheluckich ingaende beyaelinge de qualiteyt vaen tyt alle volcht.

Veranderinge aen sijne Excell.

Doerluchtige hoochgeboren Prince Genadigher Heere.

Dese Morgende vvyse Voorsienige vvilde Overheyt.

Alsoovel ick tegens alle hoope gelt maecke sy hebbe vaerdich sijnde tot aenvang vaen onse equipagie ende vertoogh tyt ubbe E.M. aen te doene So sonde ick mij vvegstaen beschaemt te sijnde sinde E. vvinde aen dese gheleghentheyt Lasten pas schrijf ubbe E.M. gelt vvedervinge te doen vaen tgene vvy op tegenbboordige vvijse tot noch toe te vvedervaren / Sal daerdoor dese beliefde te verstaen dat ick met onderdanich Langh Leyghe sijn Edele ghelaet op vvy vvijsheyt / vvorschuert selfde ons

gaen tegen pas langs de custe van Spangien & Portugael ende dese de Canarische eylanden met het verouderd silber van wyff off tot barcke van eenige waerde, sonder na groter preijse te deuen vaerden ons op ons generael beploet voor Cp. d'Hollende tijdelicke te mogen weesen, hebbende wy opden 1. dese gedomde eenige gelt schepen int gesichte te gebeuden, verstaende uijtte schriften daer geladen, dat de Lese partije Duijtsche schepen ontrent dulgen voor onse compste vertrocken waren, dese uijte ende uijte andere geschriften was Duijtsche oulame, dat te voren gebeurt heeft, wy daerbij stondich in dese andere verschijnende teyckens ons verseeckert, dat gelt, dat er was dit land gelt Portugysche Catholijcke gebeurt is geijt, Sulcke dat er dese ons Lant aencumment (t'beleert my van hertsg Lant is) niet is verschijnt, Ende na dat wy dese noch een volle maent gebaeght hadden, & niet is verschenen, sijn opden 1. Julij vertrocken, Commende des Cos daer uijt volgens inde Bay van Todos los Santos in Brasilien, daer wy tot selen toe — vernert hebben een Hamburgerschip geladen met 1. Cos kisten met suijcker gedestineert te gaen op Viana in Portugael, als tot onse Portugysche vrijlijden niet met domicilie sonderen & gelt present als bleecken by seeker boeck, dese bekentenis als voorschreven & ander sufficiant bewijs als handen weesende, Dese na wy met Loijs een cleen opgeweegt heeft, waerby dese dijnste Batery gewee becomen hebben soo barcke, ingeladen hebben iiij. Cos kisten met suijcker, de welcke wij (den dijnste alsvoren dese dijnste de Batery gedeuen ende tgeschut vernagelt heeft) te weijer uijtgebracht als daer na in twee schepen van 't Loot geladen hebben. Manckelijck tselen 1. Cos. Cviij kisten met suijcker in sorten, die ick gelt meestens uijt Collekeije der

Den 25 Septemb 1604

Na t'affscheyden van Fernamboucq

Dwelck het voor dese onder ons bij wesentheyt omstandigh
de nodige verificatie dese tot dienste / Als wij
na bij noch tsedert Barotas met onse bij den Heim
roymanschappen in sijn andere saken hebben verstaen
Sonder verder ons sende geen dienst te meer te doen
Sijn opbij Godes Augustij verstorben Als wij
Septemb gecomen voor Fernamburco / alwaer wij de
vrede hebben bescreven / maer geen schepen gevonden / de
Portugesen opte inwerpinge dese onder tsessel inste
Baeyen van onse comste al hadden ingenomen Lan
binnen de dwoeste van tsevelt voort dorpe / voor by
het casteel dat opte clippen van het Fortresse so ver
uit opgemaert was dat wij geseylt op hadden Lijn
dat docht ons op de schietlengte na de schepen dat
binnen Valle Debeyen / derbij mede schijn dat wij
veilichste uijt waren / So dat het niet veel doen
is van binnen het Casteel het uijt te hadden / Wat
op wij afgeseylt tegens hebben ons drie schepen dat
uijt voor sijn verdroncken na sijn bericht / verwonderen ons
ons rouw mede verstrooyde schepen na Westindien /
alsdan ook hopen dat beter rencontre van wij tot
noch toe gehadt hebben valle sal tot dese tijt dienst
van Lande || Ende wij is tot noch toe niet worden
bekent wesende van sulcke besonder considerati
dat meniderte tijden gedruijsert te worden / Dan
sulcke als noch mogten voorvallen wij sal niet nalaten
met alle mogelicheyt middelij ubbe E.M. dienste van
gelieven te doen. Dat wij de

Ende vertmakinge van ussels E.M. dienste Lucht tijts nae mee

Dwelcke hoge hooch-geboorne E.M. Edele
dagen hebben bidden wij
Godt almacht ubbe
E.M. te willen spaeren
in langduijrige gesontheyt
segenen sijne heroijsche
dadelijcke met goede
victorien ende selige
dage tijden maintenije /

Nasmedes

Edele Mogende Wijse Voorsuijnige seer discrete Heeren bidden wij Godt almacht de staet dese Vereenichde Nederlandsche Landschappen in sijne beschermenge te behouden tot ubbe E.M. langduijrige gesont te staen in haere hoge regieringe / Beschermende opte schepen Den Hollantsche Tuijn onder de cust van Brasijl de 26 Septemb Anno 1604

Dat

ubbe E.M.

Seer ootmoedige en onderdanige dienaers

Paulus van Caerden

De voorgangh myner is so wel tuss Heere Staten Generael, als myne E:E: gedoubleerde slecht en der selver dienst tobey wesende gesonde ingevallen van verscheiden / te weten met Capy Cant van ydere / 4 met Mendoncq Jansz van gelycken / Dat selve ook tuss Secretaris Dolfernamb geschreven dat de heere van Nassau der selver Capiteyn op de andere opgehouden mach worden om selver M. E. myne E:E: met tobey-ende-dienst-lusten hierin mit te-opentbaren / Ende sy de selve gelycker gestalt voorders de voorderinge tuss Heere alsmit aenbiet, van myne tuss selcken gunst volgt copie.

Doorluchtige Hoochgeboren Vorstinne Gnedige Vrouwe Heere,

Ick hebbe uwer E. van onder gheen de Cant de Mayo hoe gheadviseert ende gelve ons tot Duerentor oyster we te van Vlaenderen / tsedert ick verhope dat uwer E. sulcx hebbe vernomen / Ende dienende tus sulcx gelve voorderlyck gedaen hebbe van myne beneven te voorsichtigh / sal de tegenwoordige dienst tot dese somtyts verhaelt van gelve eyndelyck ons te gelaet laten / Myn diensticheyt worden ons corte eyndt belle tot Godt gemeenen Keyser ten gunsten tsedert ick dienstig Secretaris Alvarez ons dese belle dat bevel hebbe dese tegenwoordige / ende by mij geschreven heyt / beneven de dedutie dienst gunne gelyck mette Vaderen onder ons te komen / Vadat wy van Cap de Cant de Mayo verstroken waren / ende gekomen tot ontrent 48 graedt Noorder Linie Equinoctiael / hebbe wy verloren een barcke van Fryael geladen met Vlaemsch wyne / dat andere goederen met veel impor-tantie / de Vaderen gelost eynde ten eynde tyt hebbe wy in Vlaendt doen seecken / t volck hyer Vloot houdende ons alle schadelicke kuntschap die wy souden mogen doen te voorkomen / de koorts vaderen heyt van ophet 1. der Junij geteruineert voor Godt myn Landt

Na t'affscheyden van Fernamboucq

Den 25 Septemb 1602

... van E: Ho: Mo: al 't gene ... by mytte geschrifte ... Laste Junitschen schepen die den 25 Mey voorleden ... gearriveert is den 29 dito ... vertrocke waren ... verstonden is bevonden datter dit Jaer over ... gelden Portugysse Crack ... is / als dese van inne ... gelen mentie maken / Laet ons ock nochte dat tot ubre E. ... tydinge coms is / sonder eenige breeder discours dese van ... bellig maken / So is ... by ock van gelycke ... gelen tydinge kinnen ... datse na Fernambuc ... gebleven syn / waer dense ... achte dat ... gaende niet versuymt is / alsoo by tot ... groot Lantbeschs ... dese Laste langer coms syn ... Lange is niet meer ... schende Vaderlants schen ... Jonge de Capmen ... het punct van ... de maent van ... cust van Brasilien ... boesen / ende syn by volgens de gewoonte ... den 1 July van dese geschreven / is ... eerst comen ... Cabo de ... sanchos / op hoepe van ... geladen te worden / Dese by ... ende ... ende ... Jaer ... ende ... Coningen ... ende Heere van Noordt ...

hebbe wegh voorde Stadt Eskuador, dey dry dyts tegens malcander schuchde, Dat dese na schreef dat dese mede gelt voordesch te doen hab, maer niet anders te verbacht stont, dat het verlies dat dey mast ofte andere schade, hebbent dat voorder afgeset myt hare geschut, Dat sy geboodt dattet dicht onder de wal wel denige Ledige barche Ladge, maer dat sy dese t voordeel hare schepe niet genoech sloegh ofte schynt hyde Handt, sy hadde on die af te halen, noch oock die dese bequaem on in brant te steken Ende hebbe tes schen dengo dat onse schepe nist gesus dat de andere afgesonde schepe dat sy verbolgde dede steijcken, Als nae dese ich sonderg daegs s'morgens met dey Sloep derbe gebaren bey on erde te stellig op haere dattes voorbaltig mochte ende on denige voordelicke kunt schap te doenen dat on hare wyders te doen mochte staen, Verkundende dat het vooss schyp dat Hamburch dat, genaemt De goede Hoop, onde dese heere voorde, die Capeteyn genaemt Hans Ebbels geladen met myrhe, sy ganssch is al gereet on heyl te gaen, Onde dat de voorsidig dang Juan Riviera sy Consalvo fagundes aldaer present, Welcke fagundes tes hyde dat dese dronen dat vooss schyp myt schut gebleven dat gebeurt myt beyde gewaer schepen gezondig te komen dat dese by dese, maer dewyle beyde Commandeurs franc schuts nochtans verwondt is in verscheyden te verstaen, Dat by gewondig synde — 1700 stucken dat walch, myt dry goude Rotting dandich synt ontrent 200 duycatz, Alsoobbet sy beyde gedronken Informan gesyn hebbe dattet beyde — 120 walch dat is myt dat Commandeur nochtans dolcken verstant te geraken dat so groot onderscheyt gedaen is als mogelick mach dese, Dyt dat wy de name

wandt gelde die op ghet Victualiboot, hoorig inden Heyden
Lude is de schuldt tot opte ouercomst der musketten
handt hay nabe Ed. die dese inne gelieue te handelen
te hare goede raet gedraecht./

Ock Capy Hans Ebbels byssonderlick op nieuwe
onderbracht ebbende/ verclaerde de sinistere ghe-
ruchte tot te comen/ wat hay hy de gewesse ghe-
daen hept nicht te verstaen/ maer hem referende totter sine
nadt hay hemlick schrijuen/ wat hy conformelick de
vergaderinge bedroch, te verclaringhe hay hoorde roepen
Luijden geselschap die beneden sijn tot — 1029 hooft
sinistere in soorte als tgeseijde nieuwe by hem Capy
hijne afkomelick volck, door gene dyepe rekeninge
dat hem gelesen dept tot — 165 hooft/ de ebbelse nae
met hare voordere goedinge tegens dese Capy neue
Eyn volck hebbe Lathe Luijden dat na cruys stroom
dey gelegen sonde verdrijuen/ ende dat hem sijn vracht
sonde gebeurde tebelet ock gedaen hebbe en dem
alsulcken goede hope hem in denocke te houden ende
tot dwangh. ende te schillinge te maecken tonder
belastinge hay Lande/ ende op dat dey andere
gelijck meer volck/ wande andere segghen ick beswaert
te luchte en met de sinistere onder te sijnde/
Derhalue sijn die int eerste tot hay zeijnse niet
gestaet/ maer mogen nabe Ed. endewt hare be-
dy stadt-wandt nijtte Ielsemaer ick Gouernadt handt
schrijuen, verstaen/ Stellende Staende de dis positie
handt ick nabe Ed./ hay ingenaller tselue tijt seijnse
woordt/ verstaen worde/ sullen gelieue te gedencken
dat hy op eerkentenisse hay sijn vracht ontfangen
eerst 80 ducaten/ als bleeckt bijde note die hem
mesdens ondergeschreuen worde/

Die coopluijden op ghet schip sijn bleuen/ sijn
gebleuen Juan Ferreira ende Gonsalue Fagundes de
Velosso ock Volgens ghet principael hay sijnse

Jnstructie nicht te hebbe vermoghe te vantzonnderz
nicht sunders ordre vnst gebbende staende verstaen dat
dat de meninge van Heeren is dattmen alle sulcke ge-
qualificeerde personen na onse Lant sal onderhyndz
offe schepe mede brengen Als vermoet de selve Persona
by desen overgaen mit gode schepe van Cayn (Cant-
Alcoende de andere (te weeten Pagundee) op hare voort
inde Bay ende Lant gelegen mit beloofte by hare
wapenrdt van Arder te comen/ Sy op hare van
dese synne personnen presentie te vorderen ende ge-
noegen/ Dunckt ons mach van Inquisitie Lof te crijgen/
Dat ick in ons Lant geblevene onder gebbe voorts de andere
van minder qualiteyt ende oock ende sulcke stijf mach
ons Lant gesonden/ Met volcke Lant voorts hare
burgerschip sijn onder de schepe die na huijs gaen
verdeelt/ ende tschip is Arder gemant mit 50
man ende de selve gebbende doch voorsz van alle
notelicheyt/ waare onder ons mit gemack adoyse tot
Cayn gestelt gebbe Maerten Jansz/ Sy tot Comys
adriaen rotgersz/ Stellende ons ende alle volck
Comys van Maerten opte schip van Capitein Cant,
ende gemende voorts Lant/ waerover gelt Ernst
hare bevaelt opte schepe die na huijs toe
nabolgen gedenncke onder warpen hare by Jaerts
te weten ons Cayn Cant - 300 stucken van ysere/
Cayn Maerten Jansz - 150 stucken van ysere/ Sy
ons Comandeur Jo. Maertsz - 150 stucken van ysere
Item by Ons in tijde van noot opte alderbeste
verstreckt te worden/ Aande van Sy ons nabe Sal.
gelooven Sy te vertrouwen,

Als de waerende Lant voorts schip gebbe van
noot op Ceelsten kuntschap inde riviere van Matoreq
verouwde vaste barrije ende ons voorts Keyser de

Den 25 Septemb 1604

Na t' affsceyden van Fernambucco

ghedraeth van prinsen broeder verzaelt wordt / dwelck mer
bewandt onder inschloss ons — 495 kistē met suyker
met suyker / Wandt verkocht inde Zunt gescheept ons
— 359 kistē is in Capy Canti — 136 / daer van t'gene
ondergenomen is verdoedt ons t'gonde de schepē van
opte Lantsee reysse / Dat by noch daer benige vadsgoet
met schroop / gengber / is benoch hyer ghenomt Sacaranda
ende bleyckt by de cognoscimenten daer van ons / Ende
also dat ganse gelt beruert by gewandt is bevonden
te gheschoē mij radtsaem gedacht alle de merckē inste
te doen houdē / en met afscheydt van schepē de
nijt te verrichtē / wandt by Commissie is bij schrijuer
ende Controlleur gedaē is hemē handē met myn
raedt toegeseyelt te Latighouw onder E. E. onder
geschreuen te worde / te bynde dat benige Portugesse
schepē mercken met in handē en cruyssen / ons met loose
practijcken benige stuckē te bekrijgen / Selyck
ich voer dat schoon desen deur sulck middel
met valscheyt noch gedaē sobbē / achten dat te
E. E. schade voor groot sullen vinden / en hoop ganz ge
raedtsaem dunct / myne dienste tot dē eynde nader
inwerckē in handē houden Landen / en E. E. ons
offer bij Capiteyne offer iemant anders benige
copijen noch meerder schrijuen.

Desen voorts barchen becomt eynde van Capy
Jochim Heymrycx opte Kustegat dē / en hadde de
custe van Pernambucq opgedaen / alsdan by dem
barchen met wijn als dat ander goedern gheen
vermerckt / Wandt verkocht alles met desen schepe
nicht ondergescreuen is / voert) mercken gaen van hier
te vaeren / maer wederom mij dienstgans tot
E. E. voorts reysse dan te eynden.

Met alles dus gepasseert synde / hebben wij ons
vermeten gheseyent om te handelen opte Cust

den 25 Septemb 1604

van eenige Portugijsche die wij gevangen hadden tegen
eenige Duytschmans die van wegen de Inquisitie alhier
gevangen sat en tobben andere Duytsche gevangen —
beyde behaarlicheyt vechten, Ihen opt kantzonneren van
eenige Ledige barcken sijn, Want op sij geantbaert
hebbende, sijn onder ende weder geyschaert d'een in
den anderen plaetzen gegaen, de hebben den voorsz
Ledige barcken gepiseenteert op redelicke gelt te setten
maer dese en ist niet van gevalle, gelijck mede niet
van voorsz gevangenen, Sulcke dat ick alle die —
Portugijsche bootsgesellen, negros en brasilianen ach —
Landt hebbe gesonden, ons Lants victael Langer by
sijn onmiddelicke niet behoeft te worden, en de barcken
alle schamel ende bleant doen Seecken, uytgesepte eene
die wij hebben daer toe ick sij onder op geschees
franck kans tot Comandeur, en ist een victaelboot
tobberen ons niet Langer dienstich, sonder behoeft in
bleant gestelt wich, Dus sijn wij opten 26en —
Augusti van daer geseylende om onse voyage te voor
derst, ende voort verder Fernambouc aen te soecken
van voor wij opten eersten Septembris geconne
sijn, Onder de reede beseylende, maer en vonden
daer geen schepen als eenige sijlpincken Groot bael
schuyt) van onse compste gemeen saem gebleven schuit
vantse de schepen binnen als twee uyt 12
voet diep voorby t Casteel geseylt hadden, tobben
opte clippen sant liepen so verre al opgemaect
van dat datse geschuit op hadden liggen, en alvoren
dat t voorby op den schepen langste na de schepen
mosten schieten die binnen waren, en weder
uyte willende daer uyte seylen, So dat het niet wel
doenlick is binnen het Casteel nyte van dien te hebben,
Wonders stellen wij aen onse comen metter eersten
schepen ons Afleestinge, hopen daer beter rencontre
te crygen als wij tot noch toe gehadt hebben, daer

200
den 25 Septemb
1602

Na t'affsceyden van Fernambuco

Wij so Langue alss onse Secretaij dijnst willen sullen, soe
vende meenij dat tot s' Lants eere ij dienst not te —
hanlij ofte te doij is / Nulte tegenspoedij of sullij dier-
wel wat godts ijntwerpij /

Ick schrijue ubwe Ed. mit Capij Cant acht tonnen
huns mits conserij ij dij thuijt ij dij doije dinst schrijue
schuij tegen balsemmotij mede geeomij nijttets schrijue De
goede Hoop / Dauit onder ubwe Ed. bolwerc te handelij na
Gauit godt behagij / Ick gobbe, d'selue geluijcke alle andre
goeddeij bay wel eijnder wabrij bijde Comissij dach
aentekijninge ons hun in sulcker gebeuente te treijne te —
brengij dat se bay gelijckenij doe sonder sundij wij dinge
crancheij ofte andre prijnsij. Dauit wel eijnde noch stands
reglementen dinge (so ij meenij) in sijn / Nopende desij
stant mee alle de boecheij / missiue, cognoscimentje pret
partije ende alle andre documenten bijde Coors te bew
coplempij ij alle d'andre geleendij / Then de Fundu
tarsen sande Comissij opt stuck bay smyrnaij / mit —
de monsterrolle ende staet bay schulte, sante wolck
die nu overgaij / ij andre schrijue bij mij mede
geleendij sijn bij ombegesondij te Vorde, Vesende alle
de selue dis dinstelicx toegepacket, Dauit bay sij meenij
wael gemaect is sijn mede nesteus ginc / De andre
die sijn bij opte reijse mit schattij ij opte cant sach bay
sijns ij dranck gesondij is geweest / sullij ubwe Ed.
geleendij te doen staet inst Cuijs Cant, die t'selue reijse
op eenige veranderinge ij indien oedre gelegenij /
schrijue hiertoe mede nesteus d'andre Cuijerinje /

Ij tegenwoordich staet bay Wloot is God lof
wel in goeder ordre, ijnt besijt dat gelt volck op ij
Vollentsij Cuijs Vat begint in te wallij / Dauit
ome bij ick bay geleendij dat wij inde cintillas ons
sullij mogij verbeijden, om ons mit alij bay Vat
verdersme woorde cranckeij te voorsij / op dat se dan
mede ginc Vat, verluste ij tot eener gesontheijt te
maken gelijck wij meijnij / De geeintije ander versent te bay

den 25 Septemb 1604

Volcken sucken mogte ick wel tot volck op dat het volck soo veynich van Lyvaart te Eldorp voorby ick tgemelde verschoninge, vaart tot mij oock sonder tbevel gelomg meer dat de veynich hun van — gewoon vranckelick marckt hebben gepresenteert, Ende volcking aensulx also met gesont volck nyet mist te sijn ick tot Last van Land opgenomg hebbe gehadt de veynich van Vranschmans van St. Malo, dey volcking nae Eo. gelevert te hebben voor gezy Emanderte/ op dat sey behoorlicke betalinge hadden van mij/

Item mehr

Doen, Als voren den 26 September 1604/

Volcking voors. bruft driemael geschreven ende dick sachte veins gesondes/

Ende dergelycke opden 9 Augusti mit gemelte Emps gesolveerde vaer dat Capy Caut mette tbeide — Endere schepen na huys sonde Vaer als voren, namboer verlaten sonde hebben, so heeft mogtemelte Capy dick de Capme voorgehonden Extract uyte syne secrete Instructie/

Extract.

Ende ingevalle als dan de voromde pointe van sulcke importantie niet en sullen bevonden worden dat sy verstaet dien mede na dese Landen te keren sal sy dit gevalle vermogen hebben mit de gecedeerde Vloot ofte eenige deel van selve sey te begeven, nae cust van Westyndien dey de Eylanden aendoen so vele sey bequaem dunckt voor een voetael gemeen Coorsen te varen/

Item dan op mee vragen of sij mee bijde voorsz resolutie bleven van Capy Caut mette twee voorsz schepen naer huys te sonden, Waer op sy seyden dat sy mee te bleven, Ende te ondersoecken Eldorp gelijcke voor de vaerwel keert/ Welcke mede om mette twee voorsz schepen na Westyndien te loopen/

202

Den 25 Septemb 1609

Na t'afscheyden van Fernambouck

Soo is onder ander oock by herhalinge na voorgaende communicatie metten Capitein Andr. Jansz ende onder gedinge metten voorn. Jan Andr. Jansz voorsz. Andrael in handen gestelt de nauwelijcx instructie om sijn te vinden ende te bedroncken sijnde by Andrael onderschreven bevonden by voorn. Jan Andr. in margine volcht./

Soo mede in handen by hebbaringe van Capitein Marten Jansz gelegen een gewoon packe in Linnen doecken toegemaeckt ende met doec Andraels raecken geteeckent inne vaten dese instructie packetten, inhoudende een boecken, mit titul de boecken, mit titul de reeckeninge ende papieren van Juan Ferrera, Gonsalvo Fagundes ende Gilbert Antsonne, voor by gaen uijt Decommitteerde Raden ter admiraliteyts begeerte te Noordij, als van eijn boeck sullen komen ende sijn in Portugesch ofte elders daer mede moghte bevonden

Soo sijn daer bevonden noch geleverde een toegesegelt ende geteeckent papieren packetje d'opschrifte andere hebbende collegien ter admiraliteyts ende opte ander compste der Heeren tot Amsterdam ter stonde ontsegelt te Noordij daer inne vaten sijn van boecken als hier voren Fol. voor pag. 190 is volgende ende eene Heere Staten Generael by brieven aen Heeren Staeten voorsz. gaende mit eene vergaderinge / Item noch vijf vellen papiers met diverse de principale brieven ende beschrijvinge desse principale Canten Hamburgerschip aen, gaende alle die Spijse inbeelden mede in onder als gheseyt ordentelijcke eijn uijtgedaen als inde boecken vergaderde Rolle op eijn plaetsje voorts gemarcqueert /

..... De Confrontacie tusschen dese Canten Andr. als voorsz. is Juan Ferrera als boven gepasseert, mit de rolle van borchtocht te Noordij schuijn Canten Andr. als voorsz. eijgen gehouden mit A.

De Declaratie van Juan Ferrera — B.

De Declaratie van Gonsalvo Fagundes — C.

De verclaringe van Antonio Vizpelot — D.

De verclaringe van Antonio Afonso. — E.

De verclaringe van Jongens van Ferrera ende Fagundes. — F.

Een Journael van seeckere Caert Hamburgs schip met den naem Caert gebruyckt van Emsterdam. — G.

De dispatche Caerte Alfandiga inde Hamburgerschip. — H.

Een Informatie Caerte Volck van 't Hamburgerschip. — I.

Een cognoscimente van — 504 hist Eg. — K.

Een cognoscimente van — 27 hist Eg. — L.

Een cognoscimente van — 12 hist Eg. — M.

Een cognoscimente van — 3 hist Eg. — N.

Een cognoscimente van — 26 hist Eg. — O.
Caert van 't schip, een cargasoenbrief met een memoriael, ende een andere acte Caert voor dulcinde.

Een cognoscimente van — 20 hist Eg met een memoriael ende cargasoenbrief. — P.

Een cognoscimente van — 12 hist Eg met een cargasoenbrief. — Q.

Een cognoscimente van — 5 hist Eg. — R.

Een cognoscimente van — 10 hist Eg met een acte van Alfandiga Caert voor dulcinde — S.

Een cognoscimente van — 22 hist Eg met een missive ende cargasoenbrief Caert voor dulcinde — T.

Een cognoscimente van — 1 hist Eg een missive Caert voor dulcinde. — V.

E. Den 25 Septemb 1604

Dey rogwoscimente van — 216 Riscz / — W.

Dey cogwoscimente vande cargasoen van 't schip — 28 kistz / — X.

Dey cogwoscimente van 4 vaten kistz / — Y.

Die declaringe van Alfonso martyn van goede letting / — Z.

Dey stucke van de penninge toegecomen hebbende Juan Ferreira Gonsalue segunde van Genthoen schz / de van goede letting / — AA.

De stucke van diuersche ammitie van voren op schip de goede hope / — BB.

Die mons declarie van Capn Marthe Hans / de dry stucke van segnete van hyr volck t'samen gelacht / — CC.

Dey cogwoscimente van Hans Beerte van — 500 ducatz by hem op calkoning van Cuba gemacht ontfangen / — DD.

Dey Inuentaris van Commis inden schepe gecomen inst Tobar barcke inde Cul geschept / — EE.

Dey Inuentaris van Commis van 't schip in Capn Canto schip geladen / — FF.

Dey Inuentaris van Commis inden gaende de goederen by Capn Jochim Hendrix en inde bloot gebracht / — GG.

Dey weynis te van Capn Marthe Hans van — 150 stucke van d'by hem van Guade ontfangen / — HH.

Alle Boeckers voors beyden sy nimmermeer hyr de geene dieselue voors verandert schryuen voors Marthe Hans in Roomsche taele /

Voor so veel

Voorts wort verclaert dat Capy Cant. by syn Ex.te maerts
en dat selve syn alvorens afgeveerdigt hadde bescheyt
brieven hem onder syn Ex.te selves gheschrift en ingesiaelde
van wat Vloot te verstaen waere by dese andere te
komen, als hem nu niet mochte blijcken dienende /

Ende is aen Capy Cant. boven syne voorsz
instructie noch gegeven een paspoort ghemaeckt met
brieven/ gelijck de / inderscriptie aen voorsz heeren volcomen
en by hen tsegel gheseyt te worden tot dat de
Heeren staten comen sullen te Lantzo. Ende sy verst
in ons Land arriveren/ Ende soo wy een missive
aen voorsz Colligie, als aen Heeren Staten gemaeckt
Ende alsoo aen hare Ed.en conform de gene die
Marten Jansz heeft ende hier voor pag. 190, 191. is
Overgeschreven gestelt / Ende by ons dubbelt een alsoo
verscheyden hier voor staende als een G. EE. FF
met het vaghuysmerck by hen onderteyckent een Hand
in een segel is — Ende HH. te worden een — 500
stucken een ancker by een ontfangh / Item als een vat
menoeuvelijck want geeft dat sy opte reyse quelt
gecreegen is Ende een by hem mede Cantoorder //

Als Comandeur Pieter Mathijsz Sourij is oock
gelaeten als voren met beveel eenige stucken d'opschrift
als Heeren ter Admiraliteyt een beyde de collegien, maer
soo wie een der Admiraliteyt gelooven te worden als
tgene in Noortholandt te residerij / Ende soo sijn
edens brief een schip schijnt als de voorsegh als schip
Heeren ter Admiraliteyt/ Item dubbelt een mijn eygher
Hande teyckens, met copije een van een voorsz brief,
strekende ook hier met letteren A. worden aengeschreven
B. C. D. E. F. G. I. Z. AA. CC. te worden de monsters
welke sy de schult een eyghen volck. EE. met een cort
vaisement by een Spaens Jacht een tgunt in sijn schip
is geladen. GG. ende HH. te worden een — 150
stucken een ancker by een met Hamers een Cabel
ontfangh /

206
Den 26 27 en 29
Septembris 1604

Oost aff scheyden van Capn Cant van ons

Den selven dach Vollenhoe voors vervaren wech
onder mij gebleven is copie die mede hier dit tegenbooms
doch Sontmael tegen onderteeckt Vorden gedaen

Den selven dach Commissy scheyders die middach
voors schepe na huys gaen bydy Cendraet uytgenom
de notitie by hun gehouden wegens d'inname opte
simpelaey gedaen hebbe doer dat sy kennisse hadde
opte Lol. sinne present Debbost Vaders, tot Geuer stadt
ofte minnigh toe — Ende Den selven bydy Cendraet toegesteld
ende also hun Vader ter handt gestelt, ons beste
wetende Vorden ondergeteeckent te Vorden so vaste als
ons boort sullen connen, ons wedens inde minuten mede Geuer
Ed. vermaent /

Desselffden mede dach Cnaet onder sijn voorsz Cap
sijn Cants schip voor Hadlig mede tommelig geco
stuer gemaeckt ons bijde schepe opte Langer weyde te
beyden ende gevaeren te Vorden /

Den desen dinge is Druck Clauter des Cendraets
Jongen oock Lodig /

Den 27en September heeft den Cendraet
tig verscheiden dach Des Capn Maerten Jans sy op
Den gaet rapporte gedaen by Capn Cant gedinge dach Cant
dach Ende dach Plessingen die mede den Vader des selven
gesonden tot Calest vbaerde opte voors schip dach Maerten
Jans, also selcken bevonden vbaerde mede, te beeden

Den 28en September smorgens de afscheyden
onder sy Vorden nae Dieppe comen gebeurt sy selcken
grouwel gedinge synde, Den sijn by dach naer onder
geschreven dese twee sijne Vaders jongh, den Vaderlijcken en
vnt altijt Godt almachtich behoeder Eyndelijck den —
gedinge die t'officie dach zeemans sal beeden hem
by sijn sal zal dan doen /

Den 29en September hebben die Cnaet
stoet gedocht de schepe mede te Dellig weniger pericu
dach roepmanschappe die de Vaders vnt mede genomen
hadde onse dezelve te bequamer plaetze comen voor

. Dat verantwoordinge te verhandelen also wij uit onsen Luthus binnen schepen hadden / Ende sijn mijn Heeren comijs Fiscael voort schip Gay Alexandrinael ende mij Jan Heijndrex comijs op Capij Lodts schip ~~den 29 dito~~ dese, inhoudende de nabolgende partijen /

	te boort	ende sijn berijt
8 grof Kontsbillij.	——	16. grof
1 lb geschept margrieta.	——	2. lb.
8 bondekens kruijdegedroogt	——	16.
de Hooft Gay - 500 stranssen	——	500.
~~de~~ de Hooft Gay - 500 stroghmaedij	——	500.
2 grof trompij	——	4.
10 bossen gecrolleerd tabacx	——	20.
12 dobbelen varnierde	——	24.
20 dobbelen Hoghmissen	——	40.
4 lb margrietkens	——	8.
7 doijsain stuckgoeds	——	14

Dese Kinnij in Hooft de tonne dijsel parthij Gay alle de bondegoederen speck Gay coopmans spijsen in de tonne Heijt, uijtgesondert de berkenen, die Hennetjes, Kruijsinges ende Flotes de welcke mede voor dese partije Gay boors coopmansgoeder int Admiraelschip gebleven sijn /

Den 29sten October Gay de barche Pinck Hans op Gay 20 Lasten dat by sorchden de selve niet langer te stille Kinnij bouij Gaten konde Doch Finschen ij 20 Last wesens als mergelen, Gaat Dese mede Capij Luijs Heijndrex ontfangen Gay Capij Lodts - 100 Ducket Fadse /

Den 30sten October, is gepondert de Cruijsael Luijs Capij Lodts nabolgen actuijtael Gay Heijne Secrete Instructie.

Dat hem voorders wijsheijts nadere Insichte Gay sijne generale Instructie ende gedenckens dese voijages nebij Lijst mentioneerde ende bewaerden t'eijnde hij -

Extract

Den 6. Octob. 1609

Opte custe van Brasilien

mette proffijte dese Vereenichde Landē afbreuck
des vijants doenlicke sal wesen,

Item by verstandē dese wijse way bequaem te
vinde naer de waterplaetsen, ende twee mijlen wendē gaet
de Lant bij Dominiquin, tot welcke eijnde te weten off
voor de reede voor de bermē gelij de voorsz compagnie
pleght tot Limstedam mede gelegen waere / Desgelijcx
worden oock way diende op diende na te Lopez na de
vaste Lant / Als dese alle gaet gewendt de stuijr,
Lijdt de boeck te noorden, ende way gelijckenste was
ordinaris winde is de stroom altijt beter opwaert te
verstaen, ende dieselve beter sonder moeijte voort
mede te moegen helpen nadt Lant te
Margarete / De welcke bermē outboden synde segelde
de vloot dese ontrent middel voorsz rede
reijsen way beyde de sijden te weten, is alsdan
de stroom dan bevaerlijck voordel is doet, dat se
oock de hoophe is mijlen dat men veel onder de
naergelaten bermē sonde / Item op gemelte synde
dat het water dese ontrent te weten bij Punta d'arg
vat breetachtich is, de Lant werden alle sonde
oock te hanteren, mede dese ende Lant stroom niet
ende al Langes de cust gaen tijdē Lopez sonde,
ende der contrarije gaet water onder de Commiquin
gaet is gemackelijck te handelen, oock dese bermē te beseijlen
ende sonder ontdeckt te sijn aenkomen bij Spaense
schepē te verbaesten want segelen dese op de dese
ontrent gemeenlijck pas Lelijs Lant verbaesten /
beschrijvinge wegē de kunstighe meninge dese nijtt verdichte
moeijte Lantē / Als gedenckende na Heeren gelt
tot dien eijnde sterck te stellen /

Ende by dijtt gemaeckt is de Cazēn is Commandeur
in handē gestelt gaet nabolgende rechtschult omme beijde
rechtsbeleeft gebeurt Ende dese volck voorsz mede
te Roeren

Vermant wijse sij sij sal gaen verwerdē de
findinge dese wijs voort eerst gene is mee namelijck
stellē moegen by rame Heere Gnadt tractement te doen

offte te beschadigen in eenige persoone, schepe offte andere goederen, oft dat sy dese gelegenheyt genoegh te hebben vermeynden om ons te overvallen, sullen sy alle mogelycke middelen moeten gebruycken om te vluchten, maer sal sy dese gelegenheyt niet helpen, want sy sullen by ons offte onse schepen moeten comen, ende dan sullen sy ons gevangen moeten overgeven, ende sullen dan van ons als vyanden moeten gehandelt worden.

Hierby is noch gebracht te weten nabolgende vreemde reysse Capn Joachim seyde dat hy inde Canarise eylanden twee jaren was geweest by een Portugees schip, dat hem vercocht was geweest.

Soo is voor goet gevonden dat hy met sijn Compagnie offte onder sijn commando te komen gelegen te hebben, sal behalven onse offte goede dienst die hy gedaen heeft, oock mede die eenige schuld te maecken die hy eenige saecken offte ontstellenis is toegebracht, als dat hy met eenige schepen offte scheepen, sal opten dagh tot solene gelaetinge van een yeder openlijck voor sijn vonnis gebracht worden.

Ende inden gheest outtromt sal worden genomen synde voor segelen verreadt te sijn lijf en leven sonder eenige gevangenisse.

Voorders is goetgevonden dat mits de absentie van Capn Cant een stuck voor ons schip sal onder Capn Joachim hy synde, mits dat hy meer dan een onder Capn Cant gheen dienst heeft, omme de saecken by Voerdrant schuw te gaen volgens de eerste beslueten te doen straffen, ende voor alle eenige behoeffte van dien voor te sorgen te helpen draegen, Voor het Voerdrant Voeteren nachmaels, dat sy hebben dese by formen inden by een voorgeseyt reys, hebben sy een deel voor gehouden ontfangen te behoeven te gevoorsaemen,

Dat mede so wanneer by een meer luyden te samen comen sal niet meer dan een mondt spreken tegens sal gelt, by meerderheyt van stemmen tot naerder resolutie.

Den 10 en 11 October 1604.

Opte hoochte van Eylant de Margarete.

Aengaende de Noorder Duynen ende sonderlinge opt
verschil van Stockhuysen tusschen de Sluys ende t' Sincxen sal,
met Laeghe Duynen tot boves verstaen Sincxen zeedijck
Ende dwerentus Sluys de gebruyckt hebben by zyne
huysen van Sincxen dat bygesette worden ons dienen
eenparigen voets inde schattinge te houden.

Op den 8 October also van mij Heeren alle
opninge synde met groote stricte beroepe te weten/ by
dat de Heeren Staten van Vlaenderen ons dienstwillich contrary
doen/ ende heeft de Heer Admirael metten Cazeye den onder
Staen gemaeckten vant verset Duynen alsnoch by den
Schepen Eynde/ tobben te sober is bevonden dathet
gevordert is ons tselve noch by tijts te sparen, dattet
niet meer dan een morgens voorde Noorder coste tot
stijfs is sal schattinge van dreen Noorder meest
Heeft ende goet dunckt dat eerst dunt gevoerdt
Ende dattet s middaechs de s'auonts met vissch
ende vlissch allen sal moghen te voede Eijn/
Alsdan staende dattet drie volle dagen ter baeck
sal hebben.

Den 11 October smorgens heeft den Admirael met Heer Admirael de Vlaeck gedingt dat de
auonts te voren binnen Sluys sijn schip den dan Eijn marsch
Limmers inde wandelinge genaemt Sinde voelden
ter wader gelicht te baeb, ende als under inde engte
gecomen/ sonder dat sy conde wedde weer t' den
ofte t' ander gedinge hadde. Waer op ick aldaer voor
Heeren als boven geraeckt bin ons te weten informatie
Ende hebbe met den den Admirael in beseigne
geheden/ Sonder eenige meer sy- dan dese/ die
volcken al/ dan s'auonts te voren in handen dan
Admirael waren geleuert bijden barbier met sonder
beproeving ons te beslis offeringe deur het ingh Lang Comm
sche (melck) het meeste comen te merckten/ mant
te voorgaen/ so den barbier selfs oock bekende ende
verclaerde/ voorts dat op d' Offeringe (sonderlinge

den Lieutenant ende Sluyseman, en den Provoost als
de gheene die vant stuck eenige alsoo wel claere
kennisse hadden / Item de gheene die ten tyde van het
pluckharen en met vuysten slaen daer by en ontrent
geweest waren, mitsgaders den gheenen die mette messen
geslagen ende eenen back gebroken waren te [illegible] /
en int generael en in troupen gelyckelick / als elcks
apart / somtyden met sacht te middelen hun ondersoeckende
ende somtyden met harde en ongestrydige woorden
hun aentastende / gelyck sulcx in gelycke materie
gebruyckelick is / Maer en hebben den rechten grondt
noch ooch den schuldigen man niet kunnen weeten
Meest al seggende dat se geen messen yemant hebben
sien trecken / noch uyt sien scheeden / maer wel sien
pluckharen en eenige selfs van hun daer by handt
dadich geweest te zyn, willen ooch niet precyselick
te seggen vanwaer dit quaet schandelick overlyden
te werck gegaen mach wesen, oft voor den eeten
oft naden eeten / oft onder den eeten geschiet soude
zyn / Accorderende meest al daer inne dat
na dat het rumoer over was desen overleden
gewonden is slyf ende cout doot leggen ter syden
vant volck na boort toe / Willen ooch wel te
seggen dat den Lieutenant tot twee oft drie reysen
toe met een kaers en een Duyssie inde handt gecomen
is om de pluckharders van malcanderen te houden
ende te trecken / maer dat de kaers telcken uytging
en datter al int hondert met vuysten op meer als
een partye en glatzen toegeslagen worde / Maer
seyt den Provoost dat hyt wel te vooren vernomen
geworden was dat den voorsz overleden gequetst
moste zyn, daerdoor dat hy int voorby gaen het bloet
op zyn handt gevoelt hadde (gelyck wy de merck
teyckenen op syn mouwe noch moghten sien) maer dat
hy voorders daerom met een dochter geroepen te daen
hebben mette weste / daerom den voorsz gequetsten

Den 11 Octob. 1604

Opte Wederomreyse ontrent de hoochte van Margriete

doen seyden, Ho dat macht doen / Doen Welcher ge-
tuygen dat Prouwost bij presimmerdag dat
dat ondedens macht tselue gedaen mocht hebbe / te
mer also hy mer gequalt / dat / Daer dan te
vermoeden sont dat hyt onder malcander Gant tegen
Gant of in eenige gedinge mocht hebbe / Sonder op
dat selue eenige tijdt hij desen gequalt sij / ontkende
eenich mes by hem gedaen te hebbe / Sy dat hy tegen
dyen synen broeder geen haet hadde / so hy met dy doen / mer
dan / Die / macht presimmerde dat eerst te pluckendaer
voor dyen beting / Sekende / dat hy dat ondedens
macht gedaen hadde / dat / maer wijst geen exactie mer
hem gedaen te hebbe / oock gelt mes getroeckt mer
Gode toe gelt schult te hebben / Daer by hem Lakendt
ontvallen / Sonder Sijn gedinge heeft / dat hyt met dy
dat / Welcker woorden mer mer attendencie gaen
Maer is niemant bewust die verclaert dat Hyt-
gesuyt heeft ofte eenich bloet mes inder Gant gedaen
te hebbe / Seggende hy self al Sonder gedaen
te hebben vermag dat dat ondedens gequalt
dat / Na alle / Welck naeuw Gaens met alle circon-
stantie dat schuldigen mag Gant meerder Lach met ge-
bende kinne vinde / so dat Gerecht met dyen
Gedinge Gene mer alle voort procedeert so by Gerechtigh
ock gepreadviseert tot onderscheide op alle de Goeds
personen in Gedinge alle Goeds / Sy dy gedinge voeren
mogte kennen te kinne vinde / dat datmer oock toe
gedaen hadde / Dan tfeyt andermael nieuwe stadt
Hyt dat Goeds gequalt dy ontkende dat selue plat
uijt / Sekennende met / dat dy mes inder schyde (dat
ter desen uijtdy verstaende.) in dyen Sack gedaen te hebbe.
maer met getroeckt / Dat mer dy / dat
dat dat ondedens dy mes doch by hem gedaen hy
hadde, t Welck dan ander dan macht dat Hyne Sack
Wurde benomen / Want Hyt dat selue Amen-
dende dy alle dy onder gelegen hadde die schuldi-
gen / Sy bekende in bedanen doch Gewonnen te

Gebbe/ Dat by gehoort synde dese Barbus seyde dat na de Noordt bay d'een ende d'ander sijde al met
een mes gedaen te hebben/ t'bloet rey in sijn van
onschult geen sonde voor desen gerustigh dat't op
het gronde bleve/ Soo doch na alle de boosen Sandeen
onsalighe Heydenen middelt ontbode inde rajuyte
den Luytenant, schypper, Stuyrlingh ende andere officiers
dat schip, ende sijn opte rede des Lands gedinck aftge-
vraecht wat kennis sy sijn bay dit fenijn gadde, off
yemant gesint offte nijet ander opte vaert offte anderssins
gehoort hebben van dese gadde/ Ende ijnering meeste
onder sey in Heuren verclaringe opte gebleven, dat
dit fenijn geen weijnich beschreven te vinden noch opte selfde
gehoort te hebben/ Want het gedinck gadde/ Wel mijn
dat seer veniges schult selfde voor gadde/ Soo sijn
sy het beste dat sijt ijemant wilde segge / t'bleef sijn
volk bevaest is te weijnich doen/ mit segge noch dunckt
sijn meerderheijt te diep om t'selve te vernielen ende
te kennen te geven / Dese by sy voorgeg mijst
gehoort te hebben dat yemant opnesse die des nederge-
slaegen ende yemant int schip opte gehaelt hadde/
Want na de Lijcaert boven gebracht boorde
meijst ende is groot ende cleijn dese apart
dese by gerooijt sy sijn hoofft voor hooft by sondere
uijtgebreckte opte rede des Lands gedinck te declareren
off sy tot des onderleedens doot schuldich waren
off nijet/ ende off sy ijemant dienst doen
voor eenige schuldt gadde off nijet? Maer is by sijn
Hoogheden doch alle dese declaratie gelijck schuldt
dese voor te hebben/ noch ijemant dese voor schuldich
te houden/ Soo nijet die sijn de dese Lijcaert ouer
boort geset ende gedesolveert dese saecke te
Lande beraet sy tot dattet mijter tijt dienen t'sey
opte t'ander middel hierop dese come/ Want op
des Admiraels bevaet is dat sy hoot onderseecken
ende achtinge nemen soude als dese onder sijn
volck zende op sijn schip gebleven/

Des eijgs Octobris des Woensdaechs ghebuert
Zomerdach

Dy eijgs Octobris des Woensdaechs ghebuert dy Lant ghesicht. Ende opten middach hoochte ghenomen synde dye Accorderde metter Woestwaerde daechs te voren tusschen dy eyn ende xiij graden dy Oost sijde onse stuerlimpe nict verschuylende dat Lant daer bay te marcken / Merendeels na Zuyden ghesonge bay oost t'oost dat ghemoste Oosten ende Oost t'Zuyden bay Concequa alias Bernaldo tbeste Rijf sonige raedts Loyt op xj Inde Inden op dy oste xiij graden / D'Inden tbuyssen dat ghedaen Matolino bij sonige ghenoemt Martinique ofte de Barbados / Op dese tbeste opte ghesmyte dinct mits d'incomenste bay raedts op dit Zuydt ghemerct daer vbater niet dat ghedaen dy niemts dy Lant moeghte bbesijt dat inde raedts niet sij Lach / Wesende op dy Snauel Rijf Capsnij eenijs gebraeckt ende oost ofsnij (t'daer bbaet dy Lant datter beij) tselue niet sij sal mendoch op Gods Inde ons te Bossen ofsnij dese dinge verdruesinge bay Boetes / verdruens / wrangh Oppodij te moeghte beroemen Ende sijn ellenden ghedoocht alle de stuerlimpes die meest al bay opinie daer dattet ghet voorst Concequa meest de Bossij / niet tegenstaende dinemt ghet verschil bay Hoochste inde raedts dacht vol te jusst ghelijcke andere Zeedtzes bay desse aenmerckinge inde Schouenste raedts doch niet op Leggen dy mach / Doch Duytsche Boorden niet af ij Boetes / Dese is wel dat ghesolmeerde byzonder by eijgen Lant sack Dolet eyns Hollants Slijs Cruijs / tselue dy Lant aij te doen / soe dinct mij wel dienemste beste bay Vindt / alsdan sij Inden eyn sal dat Capij eijs Lodt seynde met acht ofte thijn may aij des Generaels Boort ons Lant te besoeghen / ij te sij me Boater, Bee, ij Bruesche ij Wat also bay bay stilte bleue Leggen dijnne Zonder tselue aij dach te kinne menschen / Inde dat ons dij Zeewaert medt dinct bay ontdeckt Eo Ebbij bay dij xxj^en Octobris smorgens noch Inden Lande gebeurt gebeurdt / Waer denne dy de opinie bay Concequa ilkensijns Wondij ij Sterckt

van 21 totten 27 Octob. 1804

Passeren deurde Antillis en ten anker comen onder Dominique.

Anno dat ghet hoogh verhoft ghesus in Lant ons Heer Antillas waer, besonder (te elff duer na vaelmerkt ghenaemt Matitino ofte Martinicque gheheten onder sulcx afgaende west noordtwest van hier de stroom te bant gehouden metter tijt hoe langer hoe clarder sand steng als ander Landt ontdeckt te beeld de Landeschap Granada ende st. Lucia / Lopen (ofte ter reijse van dese dickwils met stille weynder) opten 27 Octob na ghet hoogh Matitino, sonnige doen in tgesicht quame of ghet Dominicque waer, naer sighaly duese inde Spaensche coleuren gewaey quam stelt vast te accorderen met de gedaente Lant Lant, Wilde op dese Last Baij Cnaek ghet Jacht in de barck voor gelt waer ghesonden tijs verspaes on de andere schepen wat slippen in dwoegtag te warschouwen, ende anderhalf on Langes de Ibal na goede bequame reede te sien / alwaer wij mennich goede ghelegentheyt gewaey te hebben ghet settedig Land Caep Shelds die hier naest volgende Baij gelijckt / Meent alsoo voor te groote schepen lee de onse alsdan plaetse ganse onbequaem gelegen wesen / sijn schuijdig dese seynschoot weder op outboeg / Hoe wel dese eenige studieren met groote ranen contoire en interest haer schepen voorsedig / maer niet sij wilde ofte sij derfden sij voort ramen / Hebben ondersoeckt voort Lake // nade Dominicq t beeld dese boeg de beyse ofte Vuer mijlen niet dan dese sij schepen te liggen /

Op Christ dach Baij tuschen beyde in stelte /

Op 28 naer Baij de Val Baij Dominicque Vinde dese aquame een goede studieren sij voort met groote ranen huysen ende met een handelen eenige Landtvruchten /

Op 29 in stelte liggen dese een de stroom hardt bendig t'sij Lant /

Op 30 Octobr quame Baij met vele boeschaerden opte weder bant setten sij Landt Hebbende

Den 28 Octob. 1604

Order Dominicque.

Vp sondag Lagen t'volck stranschen sich legerende die van
nacht hoere wachten vlaggen al den dach ende t'volck te
water gesint hadde.

Des maendags Octobris morgens by in Calle met
gheschut den ander schepen dach t'vlagh na tvoorste
Comende, t'welck ghedaen synde sijnde nacht by de Vloote bracht
was ock den stranschen vlagh.

Welcke den stranschen admirael verstont by
dat sijn alle van Cay de Sable de Cracc, den
Capiteyn Cant reede schepen genaemt La francoyse
van genaemt Escuyer, sijn oock gheene kinderen roop,
manschappen dan die sy vermoedt hadde onder de volck
Cuba in voegen eenighe dan Guinea, te weten twee oft
t'vaelf swarten sy vonden onder goet, alsvoort sy
seyde somtijdts, dagen gheraden te zijn sy tegen
voorgen Capiteyn met diene volck verloren hadde
Mandelijnde mé Eyn veltschinge gaen in desen sinne
syn eventuijre te soecken, ende met dat middel
becomen hebbende syn cargon te nemen met ghinder den
volcken sy ontrent 4000 mudden te Guinea Landt

Den t'vaelfden schepen was genaemt La Magdalena
hadde mede gheschut opten cust van Guinea
Ingaende Ende sy seyde reedelijck voorgaende van
Guinea met gewenst ende ontrent 40 swarten becomen
als de voors anderen, Mudden te gaen na Comendo
opte immers na gelt dy Lant van Sto Domingo om Eyn
Last van ghinder in te nemen, De Capiteyn Eyn genaemt
Vellarde

Den derden te weten gelt Jacx t dat Lest gecomen
was, waer van dy premierpel oft stuer hem wonden
Mogen ficquett ende seyde van Eyn gheboren schip
verstaende te Eyn opten cust van Guinea, dat
Eyn ock int voorcomen van Guinea onder sijn Vlagh
gheseilt was, maer dat sy hem meer dan te voren
weerstaen syne cruchten dien gegaen waren, De voors
Eyn seyde was sijnemaer opte Cust gheboren schip Elst
2 seyt dat hy ontrent voors Jaers dien quaet weder ontrent

Paraiba is Brasilien alsvoorts vorst. Alles synde, sedert mits sober practie van stijf gadt, mosten belegeren — want sij wel twee uren alles lang niet anders dan segeltgadts konden brot gegeten gadt der bellen hij noch weinige uit schepen gadt/ Maer dat sijn geen schip hun gewonden sonder gebbe ofte noch vindt sulcks is Coaniwe, dwelck (immers sij gesegt is) comt mede/

Sij souden dese dagen alsoo gelt sonderlinge middel tijdinge te segeten alsoo sij na d'eijlant Mat mindre d'ander Mat merder Mat tijn maenden gelden uyt Brasilien gesonden waren gebleven/ maer maenden dattet ofte oock mettet, doerlage tusschen beyden comen (als sij van Spangien is dat dese Oosten waeit Engels mede dat se gewelt souden hun tot Comis van Admirael van Vranckrijck gadt/ Dattet mede ontrent 6000 man uijt Vranckrijck na ons Lant geschicket waren sij/ Voor tijdinge van hunne hun ter plaetse ofte hun ontrent mochte passeren ofte gepast soude sijn sij dese tijt niet anders te segeten dan dat de gelden dagelijcks hun hare boort gaven doch dat sij dwelck dagelijcks hun hare boort begeert/ Welck gode sij voorsondig dat de gelden becomen gadt dese tijdinge van dese schepen onder Guadeloupe ontrent 't Cap. maenden geleden/ Item gebbest sijn in alles 16. ofte 17. schip comen met Spangien/ Engels mede voor dese te gebbe dattet noch onlange, gelden uijt de franse schip dese van Brouage hadden acht metalen stucken geschut schietende dagelijcks voor Rochel mijn dan 24. gonden uijt ende dat voor eenige weijnen bij Rochel tot sij al bij dese meest om reden sij Wijnlandt hun Lijden gebbe onse suchten ins Lant gebracht te ende dit voor genempt aldus

Den 1 Novemb
Boy

Onder Dominica

te voor Latz ghaen wy alle de onderdanen als den
ghene benaemt als Jacatra, Bantam, Jaar Goeden
schiltpadde ende die wij mette Indianen handelde / ghe
goede vrede met die wij ghene gheweld dinghe / belast tende
ghy int vaderlijck dickebeleyt te doen regt ende ghy ons Lant
te voorstaen ende voort doende vaderlijck ghadig, ons
schepen van binnen ende buijten schoonmaken, voorde
dijnen, peerden, tackelagie ende alle het gene het dat noot sijn sal

Den 1en Novembris / alle onder ons volck
gheuacht dat deser franschen ende Engelsman ende
den Schotsman gheworden geplondert ende ontrent 500
Ducaten beroofft hadde ende t volck ende boort gebboren
mede ende niet anders dinghe / Soe is dese Schrijver
met Capitain Jacht gheschonden deser franschen den ontg
bieden ende uyt te vragen wat oorsaecke sij sulcke
hoe dinghe / Doe alboven onderrichtinghe dat den voorn
Engelsman Jaar / Alle onder de voorn Schrijver
ende Hollants in Jacatra sulcke voorgedragen ende
uytbedongen dat plat wyst / Dat den gheraubte goede
den Schotsman met hun soude dese gheschiet sonder
gebbe ende der gantsche Jaar Nieuwenhuys ende Brot
dat Engelsch gheschiet sonder gebbe / Den rest te
plat wyst uytbeleyt, ende anders dat affstandt sulcke
geschroocken te gebben / Ende soma dat Jacht ende
Engelsch of yemant van ons onder zijde misdeet dat
den gheraubte goede / Doe Jacht den Schotsman malitie bijde
voorn Schotsman geschiedt, daarde dese ghy ons
eyghen Capitain Hollants is gherecommandeert tot straffe
te bijdelt staen / Doe Commissij wijst ghacht
hande Volcken sij den Coopman opten dijnant soeght
te gaelijck hun afgeeyscht ende uyt te sij, Gebbe
ty voorgebracht Heeren dat Commissoriael bevel
mede is ons te gebrenghen ofte saemtgaerdij van
den Admirael van Vranckrijck, Insonderheyt volcomen macht
ghenoegen ende autboriteyt om Heeren respective schepen
met volck Victuen ende munitie tot Heeren gherechten tocht te

rüsthz van dat Vranckrijck als te saemen langes de
rusthz dat Spaingne ende Portugael toe mede dat burgh,
Cape verde, d'eylandt Sanding, de cust dat Guinea,
Angola, d'eylandt ende rivier dat Affrique, ende
voort oock te stelbeth na Egypte, oft custe Barbary
te Lepes, ende dat Peru na Westindien inde eylandt
dat St. Domingo, Cuba ende andere Lant, oock dat te
Lant voorbij Cartagena, ende volgens dat Mexico
etc. Welcke mesten hij derthoudt sal gedruct
verbot dat Coninck dat Vranckrijck gegeven den
eersten Februarij oblt inde voude, Welcke by repro-
selijck verbodt oock dat Françoisen veniger voor-
manschappen offte goederen hoedanich die moghen zijn
te brengen offte voeren te Water offte te Lande in
dat manieren dat oock hij inde rijcken offte Landen
onder dat Coninck dat Spaingne ende dat Gerts-
hertoghen in Nederlandt gelegen, dat mede
ingh dese klare klijcken inde Landen gelegen dat Crijghs-
deren gebracht, Welcke so Lange dat Coninck dat
Spaingne sal continueren te maecken dertich ten
hondert van de goederen bij Françoisen aldaer ge-
bracht, ende dat op pijne van confiscatie doer
rigoureuselijck, Als oock dat wechtant den vreyen
handel van Enderen Princen, Republycquen, Landen
ende Steden onderhouden, Mits verders niet te comen
wech te stellen gaen nijet wech na dese voorsz Coninc
van Spaingne ende Gerts Hertoghen Landen, alle
alle troublen in andere treconstantien gewoelen
verstaen worden, Item voorbeyt dat
verbiet tusschen de voorsz rijcken van Vranckrijck ter
eenre ende van Spaingne mitsgaders dertich Hertoghen
ter andere zijden, Oock mede consequentelijck
gheinterpreteert sullen de voorsz Commissien byden
Admirael van Vranckrijck de voorsz Françoisen
gegeven, Ende voorts verstaen de voorsz Françoisen
vry te varen handelen overal waer sij sullen connen
ende mogen.

Dinx Novemb
1604

Vnder Dominica

Den 11. Novembris geschr. de Vicevermiael tho
Emderael is mit de kleine gegaen dat hee sine boste
gerte dat andere ick met lack kleine stijf stijo —
geschut / te Wedde / als dat hij noch sonderde plunde
hadde als voor geseg. — 211. Wonnelt inde ijsere sitte
met gart tractement na sine werdenes te geheuren is dat
hee dat gemeen tbeste van bilderge met gant gestil
let is / dat hij tlandege onse got hart tractement
datmen geine dede / ende dat volck eenig dat hem
sal verstaet te genaemte Schimmelpenninx stijf met
mijne mesthens d'andere maltes Woorde dack ick hadde ge
bracht / ende dat hij em. ick Lant gegaen dat met noch
den gemeene betaelinge dat hij ick eens tijt hadde bij hu
ende tbest bewaring onse maet ende volck geg reg
ingheberentheit is gaet dat hij hem selens ick ent
gedinck merstack schuldich met te kleine is gene stijf
op sijnde dat kleine volck so tot Wedde dede te gaen
Welke op hij Vicevermiael Eijnx Lieutenant met —
eenich volck tot stont ick Lande gesonde hadde die hij
selfs gevordert ende Wedde mit boort gebracht /
alsdat hij hem Woerdel noch stantlick verüsende
ick Landt ende volck inde ijsere gesat hadde op de
santhe dat andere dwergs de Vendrick te kleine te
gaen / hij stijnde die met kleine te dat volck Landt bij
handt gewinne mochte Worde / Dat segt dat hij
dat mochte deede Wat middel is Godt bekent / de
ijsere gebeurlick hadde ende Wonder ijemants Wedde (te
hij seggen) ontcomen / is noch veel minder is Wedde Want
hij beruert hij / Welke onse also de reste suspit
Wel dat hij ick reinge dat desse seamste stijf met
gecome Wesp de Vendrick gesondt hadde ende
stant na met sijn Welck gebleven is ende voort stramt
stijnde de Capme Liefdragende Wel den volck
offte hij offte ijemants dat kleine volcke met Wat desp
landt Wesp / oft hij in kleine stijf offte stijf Want
hijn verstaet dat hij kleine resolutie worden Wedde
ontkomen tot gantse ramme dat gestreid / Dat hij

Vranck

verclaerdy geschuntelt ende doe wy wet by gelinder
weg dese bay ste Cuyste nicht te weeke mit groter
verstellinge bay voordy / Ys doenig dat gy mit
Cuyer kenne ye oork nicht wy boeret vonig sonder

Cnderste sijn Cijte weeke de drye franchy. dey
iiij.de Novemb; naught t'sijl gegaen / Hebbende Lake
kinjdy datse boeret verste Lupez na Cuadalonge
ony te besijn of t'se noch yet goets vor hy vindy Ys
de verraetus vay drije Spaensche schyp.

Cnde gaede hier wy Lant vay Portugijsche -
sonste gebeurde die nicht heer nits Langes wild vang
de Boeren ons seyde datter by naught vy Cuijtse
boot gesent Cuita de voorste Exkinnelpeninge op t'Boer
Cieland wy boeret Cuy Capy Cuis voy gecomy -
vat sy dese gebeurde vuerde sy dexpeditelijk
mit hun dese sal vesen.

Den 5.de Novembris de Admirael wy boeret
ont bodey gebbende de Cxpeteyne presenteert, Dese
selfe onse schepe Cod Lof nu vay Vaders Vek sy ys
voorsijn sy schoy gemaeckt, de suetsig mede mest tonde
is goedy dinc, of Cuy op ouerwegy vay hier Lopende
boeret te Lopez na Cuadalonge ony te sijn ofsmy mit
gebbeling Spaensche schepe redde Cuy goets aentuye
vay gesocht ofte dorgelope, awes konde becomy / Vaerte
te byde Cayny goet gelwndy sy vns selfe gelyckbe
gresolueert is / Jnday dy Vaint na Cuadalonge Juny
Vaer, Den Jndijs cuist dattuny dat nauelatig roude
na sijt vaste Lant setty sal, vit vaerny gecomy
Cyme byde Jnijsche schepe ony dy Cyant te abusery
Cuer gelt, gresmyte te gelijc vay dat Vij Langes
sijt vaste Lant myding te Lopez / sulky Lake kinjdy
dat gecomy te Cijse, dselue soude aldere by Cuinder
Jnijsche roopuaerders te beswyde Cuy tydenicht dat dey
gelooue Hadde vay Spaensche schepe die hun mochty
vonig soe kale / Den Jnday vrij vnder Cuadalonge
vonig de voorst Fransoys schepe dese Vinay ofte alreedy
Cayn Cuinster datuny dese nijst Lughty sal dy Cys
doot Cayer Cuinder Lopez Exkinnelpeninge by sijn groote
vesen vaste Lant mede

Jen 11 Novemb 1604

Onder Dominica.

Als boorts gaet Stuck Tuy wordt byde Gandt genomen Voort Tuy de Capitey der Stadt der Tuy Eyghen ondersaten Goddes, die by mij in order Gute gestelt Voordt als volcht.

Staet van Duirs

Capiteyn Joachim Heydweck Den Noordt Capy Schip

Schoot	is steet niet	steeft 6 maenden indwelck gelt bedorven is	is steet niet.
Wijff	16 vaten	11 smaltonnen de 12 voordt geschaft	9 vaten.
Spek	7 vaten	is staert Tuy de halff toy	Helft gelt.
Visch	is steet gelt	is steet gelt	500 lb.
Wijn	3 todlasten, 2 pypen & 2 quartael beijn tint	6 pypen de seunde Loopt	5 pypen
Azijn	3 pypen	is steet gelt	3 vaten.
Caes	is steet gelt	Is stucken is broeder Soon is maent tegen ½ lb tuy Verkocht	120 stucken.
Boter	is steet gelt	is steet gelt	1 vat.
Oort	20 tonnen	6 groff tonnen de 7 voordt geschaft	16 tonnen.
Boonen	16 tonnen.	16 smaltonnen	4 vaten oft 2 toy.
Arten	is steet gelt		12 toy groen erten
Haer	13 tonnen.	is geen gelt	is geen gelt.
Meel	is steet gelt	is steet gelt	2½ oxhoofden.
Boonen	4½ quartael	is oxhoofd minder staert.	1 oxhoofd.
Kaepen	1 quartael.	is steet niet	is steet niet.
Sout	is steet gelt	is steet gelt	3 vaten.
Water	is steet gelt	is steet gelt	130 tonnen.

Dit schip is de Barck Maria met sijn Volck wedder koomen.

den 11 en 12 Novemb: 609

Hh. Oerlof staet wol dewijl sijnde is oy de boosh
wieroh te beter te doen staetlijk met schijne wandel
Capuij dinst op gestelt de nabolgende ordre/

Jock may sal tot Communy ontfangis des middtsgis
Vijs daeghs/

Mas gelijchis niet meer dan des middtsgis olj tot
Vesp: beginnende sandis Vigy datums op ydre sijn
gebboy is olj nijet te dullis/

Vesper sal gelijchis Vesperis het tot mes toe
gedaen is gebbesse, te Vesp: dat mas des ouste
Psalme Psalm Vaeghs/

Lijngaende het Vesp: Psalmis schaftis komt
tot mes toe gedane heeft/

Ende de vorige Psalmis opte gebboonl dorpe daeghs
t Vesbeeld dinghs schaftis nijtgesondert dijnsdaeghs
ende s'vrijdaeghs s'middaeghs Psalmis gelijch vorige
schaffen

De pottage Psalmis t Vesbeeld dinghs schaftis
te vesp: s'morgens de s'middaghs maer des dijnsdaeghs
ende s'vrijdaeghs s'middaeghs in plaetze van Vesp:
pottage Psalmis/ Ende dit op dat van dat t Vesbeeld
daeghs dijenaet pottage geschaft sal worden

Des nesps sal dese Capy de Comandeur opt
orebeirlijst dorp stenden/

Welcker stuck dese Capy nijs des olj hare voor
geworde gegeven sal worde wirde gelmo die inde
Capuijte beschreven nijs uijt des Capus tafel, dubbele
gerecht/

Ende sal dese dese des des nesps Vesp:
hiere na gebbis te volgende.

Actum des 12 Novemb: 1604

Hh. Vesbeeld vidue dese Capy de Comandeur geschreven
is ropier by geschreven.

Des nijs Comenbris volgende geresolveert dat
mas hare Vesp: te gaen na Vigilie voort eerst

Den 13 Novemb 1604

Op ons vertreck staen van Dominica

Soo vraecht nochtans de Admirael ons Capers offt
gelt dunckt datmen by dit resolutie blijven sal, mits
de swaricheit die gemoeyert wordt van tijdt tot
tijdt tot verkrijchte bande schepen, Waer op voor-
gemeldt is de stuijerlieden te voren, Dit binnen onthou-
den opte gelegentheyt alsmen gevraecht sijn, voorts
niet anders offte dacht by Guadeloupe gebeurt te sijn
ende dat men niet sekerder te weten, Doch is sijn
bedencken mede dat men te gaen spreeckers offte gelt best
te bedencken, De welcke dit na gedacht dat tot
onthouden onderlinge twist onder Guadeloupe des moch-
tich binnen bedencken dat ons aldervoorst, Ende voorder
gevraecht synde van dat men offte dat gene uyt te
loopen na het west Landt by Punta d'arena, seyde dat
het gemeyn saken sijne mede die offte immers bequaem
verstonden,

Ende op de luijden opte Jacht de Franckrijck te-
boort bleven na Guadeloupe voor gelt te seylen ende
namentlijck dat luijden de meeste sake soude, die sijn ge-
wonen gebeuren, sijn gelaten dat sijn voort stonden
sal Paltz uytwijsen ende dat Franckrijck mede seylen
sal voor sijn rekeninge de tijdinge, Indien luijden nijet
gevoelen offte sijnen gedachten voort sal sijn schoot
schuldt ende sijn gelaten mede gaen, Ende
soo luijden raetsen gaen schuijten by sijn Jacht te
gebien sijnen gevoelen ongedisponeert, soo sal sijn de Vice
admirael gelt schijnen onderdoen, mits dat gelt voorde na
sijn eygen sal als gelt van doen gelast,

De Admirael vraecht noch eens hoe veel
Heeren tot ambassade sijn versocht gebleven offt
gelt de Capers mede gaen sijn dunckt, Datmen, volgens
de mondelinge last die sijn van voren heeft, na
het west Landt loopen sal ende namentlijck voort
na Punta Parien tot inbrenginge tijdinge van ons Landt
de Punte opte weyse te doen staen, oock mede waer
opte oost koor gelegen is, Hierom sal Wijnder op

De Capitn schaurgat maeckt mits dit gebreck van
winde, schaetse dat volck, is op dese Landt
oock dunst hasten geseyndt mits de groote besoldinge
dant volck dar anderssins / Item maeckt schaurgats
op t'gelt dat dit Landt gelt schatter bestaet
dat dit is gelijck hoe Lange dat sonder mogt mist
wesen dat alderlaet nabolgens dit stadt dande
winde sulx gen dunst na te wesen ons Lants
dienst te borderen / Declarat doch datse ons der
Lants dienst te gemoet soecken schijn te wesen
te bolgen de propositie in dit vorderinge dandit
Landt ons nicht ontbeelick te wesen /

Dat nacht dunt ons bolgen dese dat Domi-
nicus t'seyl gelaten in conformitate dande voors
Resolutie /

Des morgens te bedach dit Capn hebbe dat
dit seyl te ebbaert dat ons gesin dunt dij na tot
gelopen sijn t'bolck te verstaen segijnende ons daer
in te waghen dij dat nader rumy dienst mochte
dij optie middach voor stroomen, hebbende dij geen
dat eenige factagie / Ende voort sonder dat eenige
dat Londt in Engelant daer, tot schermacke tot coop-
manschap, instrebbende dese dij ofte dij maende —
sonder meer dan onderwijs dunt sonder hindert gedan-
det te hebbe / Comt in Lest. in dit dinghe tijts
dat Arcoa dat boun de haven dat Sto Domingo,
alsnu meer dan ons dat sij te doen dadelick onder
Dominicus, alsoo dij hoochnodich broot gebreck
hadde, ja boun dat dat niet sonder dat dij daer,
hoe wel dij hem volck noch schaw nijt dadinge
dat broot gaen, dunt tot dij niet dan daer tot
dranck dij hadde / stock gijn een ofte twij aeten /
Eendt vock dattet in Sto Domingo ofte dunt dij
alsnu gebreck daer niet wel cost broot ofte
dranck singe te crijgen dat, alsoo dit dat fus tuin
dunt onse dat dese dunt dan mede dat coopmandt
te dat dinstich als andere natie schat daer

Jen 14 Novemb 1604

Vertrocken sijn dan Dominica.

Vbab, dat Vbelcke Duytsche hy reniger woender
onder anderen Kercheng met andres de la faille met
malcander in rijse dat hy by gelegh hadde is Acoä
ende niet veel uijtgerecht is gadde Ent / Dat dit
Engelesch schepe varen de tbeer principale voorlijde
oste gebreedt gobbers genaemt Julijn Hippon ende
soge ideyne die beyde voormaels in desen Hoek menige
toght opte wintinge dat, verlooge gedaen hadde, maer voor
dese reyse verclaerde geen voorlijdig op groote dat,
Geerte beloofde te gobbe dromig te opreghe handel te
sullen drijne / Desen schen tbeer gobbe de Graef
Cayne met eene goede ijnde is opreghticheit (soot schijn)
te vreede de ontgesegt de openinge gedaen dat eene
anschlach dade de Catholijke dat Vandick mocghte doen
— 300000lb sterlinc Vnde dat hij alle dromme Lijde
op een of twee boeghen dorchwade de Vandicke te
spreeken de tselve gesonden te doen mij of Amber de
of ijet spreeken tegens de Admirael dat Engelant
dede of ijemant anders ter Vaert, die gaf oock daer
dat gelt stucke voor so claer Light de Vlielandse Vaer
als ijet seyde de dese saken, want sij gelijck hebbe
beyde drie of de vaer maenden in Vlie by St. Domingo
dade dat de afsettinge gedaen hadde / Ende dat
ijet schen, dat inde Haven dat St. Domingo Ladyen
drie groote de tbeer cleynder schepen vijftich gelade
vonden met hun gereedt marchandije om, inde maent dat
December uijt te Lopen die Lastoleck te becomen Vaer
mits hen houdende vinde de Vlielandse tuschen de Lande
Texel de Vlieua de Schiena al waerts voorbij mosten
sien eenich schip de Lucht maer dat December honder
datum sach met de Vloot naeder comen ontdeckte
want so Vol als dat schip daer tegen voor uijt seylde
om te sien of de Lucht claer is, maer ons mocghte Vael
als eenich schip dat ons voor dach seylde onder
de Schiena t bodem de Engelsche schepen Ancker

quansuys, alß dan hem verwachte, syn voor loops sonder
lants rade af, ende daermit sy onse schepen de
tijdinge brengen, welcke kuntschap bijden Admirael
ende Capmy geleijt synde, is Dominicus 16 meytingen
gerumy tijt minsten opte nijt bequame zyde wyp daechten
van Dromichait, van dese Engelsche dat mede al dese
volcke, van boven langedurende cum saca conformelick
versien te strijden, Dander by geset synde dat nesens
schepen volgende, voorgaen resolutie onder Sinta d'arena
comen mit dan kuntschap sy tijdinge bijden Spanischen schepen
sy sonder verdrach, dienen gaen mit secretelicke gewach
becomen hadden, dat de kuntschap gindert haelt dem
t' sijn middel op t' ende, langes de custe verspreyt
ende verbreyt sonder mogen vinden, Dat oock ons onder
de Margrieten nemen schijn offe schepen te becomen
gansch onsichtbaer was, ende anderen consideratien,
So is de voorgaen resolutie van dijn Heeren heel te gaen
veranderet ende van nimmers gesyen, gearresteert
op den Eylanden van St. Domingo te passen sy te
lopen na 't Eylant de Mona, Tot welcken eynde
hebben de voors 16 Engelschen dese van onder hem
handt geteyckent, sijnde ontrent middach by geschuyt,
Is sijn voorders opte groote clooten van broot gebroken
met kruydinge van wyn van Spanien op hemen
overlijnden by gemelte schips van Admirael ende Capmy
gracordeert te laten volgen mit tschip Den Hollant,
Schen Tuyn mits tselve doen mede synde ende andere schepen
weder vinden, stuck 400 lb broots, 2 oxhoofden
stucken vleysch, 20 vat haers, sy van eten
met drye, mitsgaders vat ongeschoke conterijen
Belovende sy trompen ons hyde wilde fruyten
eeten te mogen, neme tot handelinge van dat voor
handen, Merckt voor eyt dat Admirael ende Capmy
vlots sy wel dat Spaensche tobacke weder gaven
gesonden, sy syn ons van hem geschenden, Wy voorts
Spaensche schepen setten naer Mona toe te synde
voors, Lopende ons Suydtzyde van St. Cruys

Vanden 14 totten 18. 19 en 22. Novemb 1603

Vertrocken Tyn van Dominica tot dat wÿ anckerden onder de N Mona.

Porto Rico Langes, nieusbaer by de Bÿs Novembris Zuyts des Eyls / vernomen hebbe / Bade denselven by ons nacht te hebben verwacht en gen Seline te vinden, Segelden / mede en hebbende des anderen daechs morgens vier vernomen / maer wel gen Eylandt de Mona en de Monicque / daer by ten Seven beyden Eylen dat middaechs onder de Mona te ancker quÿm en quam voort Westzuyt, daer by eenige Crangschepen uyt Lant gesandt hebben / maer geen Water gevonden dan Hellen in eenige putten daer wegen daer was blijnen Stam Hoofdt en hebben den anderen gen Swaen dan by off een deel by Eben off drÿe Verkens / Den Heeren de Cantail daer na de Jong boegen ende een geschut dat wÿ mede van Sint Jacobsbaey hadden by gelaten

Den 19en Novembris bynae Sondach de Capen voorgedraegen synde de Schuÿten mede voort bynae voors ingeseylt hem in handen gelaten Ende geanckert op morgen ongetent Eyl te gaen, en ons te Sondach met de Vloot ten Seven dat Eylandt de Mona ende de Swona, des daechs Zuydt Zuydt de Schepen van malcanderen te Water de Lucht Schepen nauwt de Zuÿt ende tegens den Stroom Zuyden by anderen Swom / Houdende onse windoosen onder de Caena Ingen valle iemant aquam te vercrijgen //

Ende Vroeg gaet gesondt inding wÿ gen Eyl en waer verscaken dat gen Bodt onder de Caena off elders tot ancker quam / Datmen op syen Schip de gesonden Portugijs sal doen Eyschen //

Sal mede den Capy ende Commandeur der Schuÿten plaetzen Syn Volck verbieden geen Lant te maecken en daer denselven niet ontdeckt te Vroeden //

Ende Vrijdach synde sal niemant gedemen den Eyt dat wy op dit Stuck waerts gen Graf gesegnt doen Schieten noch af doen mogen / Ende sal mede de Commandeur iemant begeerende te verstrecken gen Graf geschut doen Schieten / maer alleen de Seyns metten Vlaggen off te Vimpels doen //

Wt Vlissingen mach ÿemant by nacht geen schip
off schuyten gebruycken voordt sal alsdan de ordinaris
schip volgen met groot geschut, maer by dage sal
eyn schip ouer stadts voorpe dy eyn mael stil
strijcken dat op ende neder gaen, ouerdwerstaens
met groot geschut te schieten mach maer dry stuck
oft ix offe dry offe twee schuyten tsamen,
Maer mach ymant eenige mindere schepen offe Vlissingen
ix offe dier dan importantie schijnen te wesen, sal
alsdan eyn ordinaris schip volgen met groot geschut

Elck Capy ende Commandeur sal op eyn
schip dry gelycke stucken doen dry mael eens
gouden stuck om uyt te sitten mede schepen, die malcan-
der elck glas snelle verlossen, mede tot genoech
snelle bootes te geuen die mede tot bequaem schip
ende die elck Capiteyn ende Commandeur op eyn schip
sal ordineren, Ende so wie eenich schip offe schepen
eerst ontdeckt dat profijt dan comt, sal dan maer
dry seeringe gegeuen worden mede gelijentheit dan
prijnse Vlissingen eenich geuen die dry Capy
getuygen dat gelt eerst gesien sal hebben Mits ooch
dat gelt selue moet worden opt schip daer de eyn
eerste gedaen voordt,

Onse schepen daer by naeder geroemt worden
ende elck dry eyn best doende, Sal elck Capy
ende Commandeur wel letten indien eenich vijant
schip dan ymant onder dan onse gedoocht sal werden
ouerdwerst in volle verscheidinge daer toe noodich, so
dattet buyten alle perijckel is nadencken dan sal
na niet meer mogen te doen, maer na dry eenige
te trachten so eyn best gelegen comt,

Is ooc. Remembre opte spoedichste dan
dat te lopen ouer is weder ouer enotte plaetse
Vlissingen eenige schuyten mogen verscheurtheit ontdeckt te
worden, nochtans ons enotte best verscheiden eyn deel
inne te landen, so gelijckelijck gesolueert dat
Capy Boots oock eyn schip is gelt jaght aent de

barck Loopen, ende sijn ontrent de 2 baij
van S.to Domingo, ende dese admiraelschip met de
Vice admiraal, meest nade Mona toe, ende salmen
de voorsz Vlieten ontrent veertich dagen de Vice admiraal
in sijn plaetse gaen, ende al mede dese facte gesondt
worden nade Savana om te sien of daer eenige ende
schip ofte schepen tsij Spaensche Fransse, ofte Engelsche
by aventuijre mochten Leggen van welcke men eenige
kundschap van S.to Domingo ofte van anderssins konde
verstaen, Mids dien is niet raedtsaem gevonden dat
wij met de schepen gaen Leggen sonder tsij eenichte onder
de Savana, noch oock niet dese facte alleen, Dewijle men
verstaet dat sij van S.to Domingo tegens heen willen
comen met wel elf barcken tot onder de Savana toe gesonden
sijn voor uijt te senden om te besien of de cust claer
is van daer dewijle alsdan sonder kennis ontdeckt worden
sal gelijcker is niet raedtsaem gevonden dat de dry
groote schepen onder de Mona sonden tsij eenichte gaen
Leggen, bleijnende dese facte mette barcken onder
seyl met vaer beaten, also geseyt worde dat den
Vinte ach dese eyde van S.to Domingo meest alle
wijfs van dat quam, ende dat des dijnsdaechs schepen
wy parentelick die van daer nemende daer Langs heen voer
sullen meinen, ende daer dewijle onse schepen onder de Mona
eenichte Leggen die dat se schoon tijdinge vanden
barck ofte facte van der anderen schepen comen te
hadden, so wel niet gerecht mogen tijdelick gelooft hyde
worden sonder kennis van dese, als se wel doen sullen
indien se onder seyl bleijnen gelijck voorz gerecommandeert is

Den 26sten Novembris is eintlijck besloten
gemaeckt opte facte bolast tot onder de Savana te
Loopen, ende te besien of daer eenige Spaensche Fransse
ofte Engelsche schepen Leggen, mits de voorsz dry eenige
kundschap sonderlinge van S.to Domingo sonde becomen,
volgens de resolutie van dese te voren, sonder noch van
van ons yets te openbaren, maer te stonts te comen besoecken
verlangen,

Van 27 totten 30 Novemb 1604

Op deesen Novembris smorgens mistoy den Capy Zeelt onde de barche inste gelt gesicht/

Op deesen is Antony Verdier by ons gecomen, seggen onder de Saona gebeeft te syn, maer niet geanchereert te gebben, also sy niemant daer ander af vondt Liggen/ Segghende mede, dese Rhaeede aff dat Saone gesint te gebben drie groote schepen met den rhyder, syn maer doch schips dat eyst in allen, de Rolche op boorden mg quamen Landen/ Eyst mede dede ontrent sy geen verstroockt te gebben - Op Franssmay onder seyl synde, de Rolche mit met hem Antony na ons toequam, Op sy verstraeckt/ Op Capitayn synde gebinnaemt Tenasy, hem seggen coussyn dat Monsieur de Villars gouverneur dat Canee de Candy, den Rolche gelt schepen toequam/ mit inschoeffen syn ontrent thyn Candy/ dat Rolche tyt sy seer dapper tyts gebeeft Rab opte cust dat Guinea/ dat daer sy herbaerts ondergecomen Rab ons Guisdy te Candy/ mit Lost geschreven syn dat Canarios ontrent den maent Gelden/ alsdan sy dat mede Lant Lopp dese Engelsse Franssoy de Engelsse steden/ de Rolche roepende sy seer noender, onder dat sy den seder sy Rye tyts ontgonde hadde gene onder de Canarios ons Rolck goet Luntuyse te verbeyden/ maer sy hadde niet Vernoeg/ Doch hadde daer geschreven den pilot Jacques op Gelt Franssy dat gen syn/ die onder de Dominicque by ons gebeeft Rab/ de Rolche den dat ons Rell Gelt gesonden hadde/ Op selfde Jacques hadde den gesept dat sy mit de ander tbeen Françoisy gebeeft Rab onder Candelaer/ en nade Gelt Engelsse schepen te sien/ maer dat sy niet anders gevonden sy hadde dan Rolck Lopen de verstroockt hout Rout/ Waer deur de ander tbeen Gelt Rabey de voorseyde Langes dant Eylant St. Domingo/ onder dat sy Jacques dan ons mede Rab te gaen na Gelt Rast Landt/

den 30 Novemb 1609.

Tusschen de Mona en de Saona.

Voor tydinge soyt verstaen te hebben dat Sr Iago met twee Biscayssche galioenen inde Saouana gecomen waer ende dat hy gemeynt hadde met twee andere schepen hem volgende, Waer dewelcke onder Puntsego franssoys ende Engelsch gingen opte kust van Spaengien waer om verscheyde tijdinge te bekomen hy met beyde schepen by Coninck Sr Iago quam om te verstaen wat hy voor hadde/ om hem in sulcken geval te beschermen so hy mocht/

Soyt mede dat de Spaengniaerts met eenige gemonteerde schepen ontrent de Lant: van Cuba lagen/ ende dat sy alreede verscheyde Coopen van handelaers hadden genomen/

Soyt dat inde opening van mijne by Coninck Sr Iago voorschreven woort/ Dat mede de Fluyten onder Sr Iohan de Garay toevoude tot groot verlichtinge/ Ende aengaende sijnde van Sr Loot van Sto Domingo/ seyde dese van nichts te weten/

Voor middertijdinge uyt Vlaenderen, seyde dat hem met eenige Engelsche seecker tijdinge gecomen is dat Sr Iohan de Olmos met gewelt hadde ingenomen eenige forten dese ontrent gelegen/ Item by Vlissingen eenige arcconstantijn. die ons dede comen tot beter geloof ende gelijck dat gelt so hij/

Aengaende Vranckrijcke, meent dat er oorlogh tusschen Spaengien is, so hy niet d' eene dan d' ander sijde kennen verstaen/

Van Engelant is hier niet te vertellen/

Het aldus gepasseert tijdens, is ons schip langs van ons geschepen, den tijde weynich gegaen/

Op desen dach hebben wij (als wy Zeylde) de Vlaemsche vlieten voornemen, de welcke seyde dat sy deur haer schepen onder de val van Sto Domingo sy getwongen ende gedreven waren geweest dat sy gaerne meer inwaerts, sonder dat sy by ons vlieten gaerne quamen/

den Lesten Nouemb
en 1 Decemb 1609

Intrent de Saona en Mona.

233

Den Lesten Nouembris / De Capitey[n] ende
Vinnicelleyp ontbodē-synde opte tydinge die hem gedaen
gebracht hadde van onse schepen bynde Saona bequā
vaerts van hem gesien te hebbē / hoe dat de Comandeur
niet meer dan van onse drie grote schepen en seylde die
ende sy beyde op hem vinquamen / Vande dese alle kenlic
gemaect worde dat hem de Spaensche schepen meer
waren dan wy op waerteyden / so dat onse gesprec
hen sy gerechtvaerdicht / datmen hier inne best doen soude /
Eyndelinge de gedinghsende is geweest van wegen die
wy gesteden Schepen voor ander gesonden hebbende
dat dselue Spaensche schepen tusschen de Mona en
Sto Domingo waren / Is dese / alsdan wy onse middel
schoot mē meer eyp ontfondende / so gedisolueert dat
dienende dan dselue Spaensche schepen noch niet en
vernemen mōchten / wy onse schepen dan verbonden
ons sulcke Lopen / houdende altoos int oogh van stroom
tusschen de Eylandē / Ende hem facht wederom
synde naer Saona om te beseylen offte voor
Spaensche schepen dese t' dan gebeurde offte dese
andere verstrijdinge dese offte dese ontrente te ancker
gecomen mochten wesen / Welck facht in alle gevalle
hem sy offte sijn offte niet / tersont ons Vloot
sal comen bedingen tydinge / tebelet hen dat bequame
te doen sal wesen / alsoo de schepen van Vloot te nacht
sulcke Eylē / Sulcke diepten onse schepen hier veel
dicke opt alderbequaemste van t'water te beseylen
so wijt dan malcander dat d'een des anders schijn
luchtelick kan derkennen / Des sal hem dese nacht
waerschijnlick niet verder dan hier gesocht te hebben /
gelijck nu dese voorleden dagen gebeurt is /

Op 1.ste Decembris is hem facht volgende
de voors resolutie gelopen naer Saona /

Des auonts gebeden wy den seylt vernomen
dat wy alle op ten stroom sijn / voormeer nachts
tegens de dagh dese dat water coers dat hem gedicht / dese
op een schaecht anckergrondt / niet dan twee schaeten

Vande Saone of daer ontrent af tot isle Beata toe

2.3.4.5 Decemb. 1604

/ dan S'anderen daechs S'morgens/ Doe is Capy Yzebe al sdach bolast gat solue tilleden te volgen/ ende wan Luyden Vader gekeert synde gebben des naemiddachs gat facht gemaeckt ende des sprockes die ons seyde niet vermonne te gebben/

Den 4. Decembris S'morgens gebben wan t'boot seylen vermonne dat wij achtervolgt hebben/ dat Vader by vernam seyde dat gat Capy Yzebe bat/ ende gat ander schip vervolgt sijn/ t'boot is mit dus dan 40 Lopende wan alle gelyck volgde/ doe quam Starcke wint dat gat ooc wat sachte/ somtijts met buijen ende mist/ tot dat wan gat S'mants/ doe bad gat na by de Vlie mag bab/ nijttes gesicht gebbe verloren ende mocht verlaten mit gat mistic ende nieticx Vaeder/

Den 5. dito is ons boot afgesonden wan de Coorts vacht doende mitte volle seylen gemaeckt vaert maeckte/ doch hielpt de Lucht die Vader gekeerde/ ende gedurt dus tijt gebben Vlie gesien/

Den 6. Decembris gebben wan mitter sonne coms trarum Vaint is harden storm uijttes oosten/ is mortoost ende daer outrent/ gebben wan vast ons boet gedurig om ancker te houden/ te Vlie bedoosten St. Jonnys hyde Vaen is te boort op onse oude gladt/ maer den storm mit de Coorts sterckte Vaint te hant geen ancker hielpt ons gebberpen tot des Vlandrichs Custe/ Gaet wan St. Jonnys dat ons sonderlinge voor gat Vlandrichs Custe meer sagen mit groote verwonderinge wan/ redenen ydelick dat wan in so corten tijt so wijt Vinden gedreven waren/

Den 6. Decembris noch al mistrijcx/ doet Vaint wat bij is voert ten oosten/ gebben wan Vader des sijls gesien t'gebeele wan bolen des maer bepaling dat gat Vlie tis sijt Vas is gelegen onder Land al Vaenden Vinden enige gaten hielpt Vberyse sulcke dat Vijt gebben verlaten/ Elck den vonden ons te Vesen t'schepen Vaer Coorlieden Vingen t'boot Vlie sijde dat door gat vervolgde den Engelsche Vlaggen uijt gebbende/

Nota. Namaels verstonden wan dattet voor seecker was dat gesien Vas als ack gat nae pag. 240.

/ Des sinderis Vingen t'boots des 5. Decemb.

van 6 totten 12/ Nederdrijuen aen suyt zyde van S.to Domingo.
Decembris

Den 6.en 7.en 8.en 9.en 10.en 11.en & 12.en Decembris conti, nueerde noch al den voorst contrarie Wint metter stroom, hebben den so veel tijts gehoudt als ons mogelijk was, dan sijn wij wel seer onder gedreven / dewijle wij van pramen ons groot schepen al veer begonste te worden / want ons Capn Evert Sonderlinge claegde, besonder ons. stack hij wandt seer gebrocken / t'welck hij doch wonder gehouden, hebben mede de schijf dinnen tusschen wel last gehadt / Sulcks dat wij somwijlen wat onder tijts / wat lopen gelt laet duchtbeis duchter dan onder gesonden hebben om te sijn of sijn tegens goede schuldtbergen hij ons verwage wat, maer is hebben gelt gewonnen.

Den 13.en Decembris voormiddags begonst gelt weder te Wint sich wat te bedaren & gelt wonder opten wont seer stil.

Den 14.en Decembris hebben wij wederom de schijf gesint maer niet gevolcht den geen mienende dat gelt ons voor baroke, t'ander dat gelt ons lagt te wat

Den selven dagh is bijden Commandt den Capn gecommandeert dat mij met drie oft vier schuijt dienden gelt te wederen de Wint aendsijn sal sij, hun houden op koppe of mij met tegens de voorsmits niemant mach ontreden te Domingo oft dat hun bij tijdelicke mogte gerandeert / ende indien niet dun tijt ons trachten t'sijn / resolveren wat mij best te doen sonde / Desen dach comt den Commandt begonst te discouvren van hun onder gelt Eylant de Vacques voort west te lopen / t'welck mogelijck schijnt sij t'andere tijden niet gebeurt te wat op den goede reede / Dan mede blijckt / water en orange appelen te becomen schijnt / Dan schijnt mij de schijf voorsijn synde mogte lopen na gelt Eylant de Pinas ende de Cabo van St Anthonio / voort de Eylanden de schepen van Nova Hispania en gelt voorts Eylant nader Havana schijnt gemeenlick voorbij comen / ende van dese voorts na Cosumel dese ooch schijnt te becomen als mij tegen van Januario oft wat in Februario voor Emporio en Port Canallo inde golfen van Honduras gelijck te doen sij, schijnt sij

Van 12 totten 17 Decembris 1604

Passeren yabacques totte Cap de Tiburon.

dorhoopt gelycke Gen bay goeder Gandt ontdeckt ib dat
gemeenlyck alsbay reniger schepen met goeder Waren
geladen liggen/ Op welck Loste zijnet noch niet
gerescontert is geboorde/ Maer wierde byde Japon
ders voren geborgen als voor segelt met weijnich
marck in gebbende/ gemerckt dressende get gebeel bay
Tiburon/ dey mens soijende voor ey goet schijnen dit
dach wel bedreven hab/ dey andren dressende voor
onse schepen die ses schaer ij dach duijsterheit midts
Langerwijse tracty ij onbekent waren/ Op dach ey ge
reijnt/ Hangen voor segelt meest get hoofd ey nauw
huijs te sien/ Dey gaven (wenig verstaen konde)
onder de Vlaemsche ey landen Op d'ander boorde tuijs
bay Lisbona Willende wachten/

Den xxiij Decembris gebbey bey onder t'Land
dey ey landen bay voren gesien dat gepresumeert boo
Yabacques te wesen/ daer toe het facyt gesonden wierde
om te seilen na goede reede/

Den xxiiij Decembris is het facyt wederom by ons
gecomen segyen dat goede reede gevonden te gebbey
met stil water Op Santgeront/ doet ey tuijn om 7 h
segelen/ Twee gebbey wy getraegt om dese te comen
maer contrary stroom Op wint gesedte ons beleth om
wederwaerts tot sinder goet te bay t'groot Pilau
bay Spe Domingo/ So dat met alle wint Conde ey so
wel als mogelyck was/ wij niet gebbende kunnen
worden ons t'bovest ey landen naber gene te becomen
wel mijn ter bequamer gelegen boey de gantz bay S.
Domingo om opte Vlaet Landing te waegen/ dey Gouver
noet gesonden hadde met Capeyn te vant Lager voor
worden te doen sondt/ Ende geset tot dus wynde

Den xxv Decembris outboden de selve
Capeyn ende de Pijselingen/ hun segyende dat ge
dunckte gelyck middel te wesen om opbeleert nae te
comen/ ende opte Vlaet bay S. Domingo te waegen
vraegende wat het hun bay docht te/ Waer op de
Pijselingen bedacht synde metten anderen te gaen Conferen
rende Heeren meninge dese. op hunne te comen segen/ rap
portierden dat hun voorstaet wederom hoop te wesen
om met dese

ons met dese tsint opbaerts ang te roms / Segghe dese
by datse beter mocht soudy gebben na Coaninck toe /
Straling / Hebbe niemant gaz herkimpst ons de Caep gaz Tiburon
gebadet is / Waer op dz Gombrael ons Capens
propondert ons na Coaninck te Lopez al waer bequaem
gheleydt wert is ons de schepen schoon te maeckg / ende
Een gebruckg te gelen / also sulcks moste geschiede
Want wy met ons Lick ons bouck geruygg gaedy /
alzoude soudy Wy voor dese volcksche vaten &
Lieden oppasdy gebben te beomg / dat gelyckg ons
goet gebeet ende andere wotdruft t'gunt dese
mogte beesgt / Waer op de Capens seydg also
bestaet dat onse de Caep gaz Tiburon dry weet
is / Het volck in onse boet is / so dorgt Gy goet
dat wy Gen sargt voor geding derbenetg seydg soude
ons te bosg off de wilde dese goet is / nebbende wy
ingeualle gaz dat wy mogte / ende indien niet
also dese woorde na Coaninck Lopez / Waer by Lopez
opinie bydy Gombrael is / Heeren ick dese / also wel
Gy seyde verstaet / te beesg dat de wilde niet
met Cleet bekleedt gaen onse schepe te doen / so
dunckt ons Gen sargt dienstigh gesondy / Ebbelt
onder de boet ons dese eyde gaz Caep de Tiburon
de gelegentheyt beyde Hebben / Heeft voor antwoort
gebracht dry bequaemste plaetsen met sandy wont
ons te ancheren gelegen te Hebbe dese / Batha
Lalle Sout & beseynt Eyp gaz dry noortwoortbosg
Eynt

Actum desen xvij^en^ dachg de Meye Stilo
Novo voor de vf Sondy als voor Hemely Volck gaz
ons als sal opgondy /

Actum gaz Vesk nyttig Hollantsch Tuyg
Wat mede dese sal wesen Wouter Wouterssen Capens
Oyelot pro tempore desser reyse Hollantsch Tuyg 16 /

Het Land aenschouw sal generalyck op gondy / dat
de gelen die Capitey Beets nergen nyt gheen seepe
inwoners gheuig beyne /

Van 18 totten 28 Decemb 1604

Ontrent de Caep de Tiburon en voorts na Gonaïves toe

Den 19en Decembris hebben wy Noordt noordt oost Caep Dorets volgens de resolutie van dien tot voorn aen ons boort gehouden ons de koers / Dat 16 gebeurt dat onsen bottelgier dacht om trent sich niet boven sey dat off t'eben cooc sels voor ons sagen alleen gelijnde sij geest / een bedroghen Vinden Cro sy sagen met het barngat daer op Ladyes / t'eben sy de Hamy Vinden voor Linnegat gadde / hoe wel sy noch dangen te voorn verclaert gadde tegens den Commandt voor drie Vaten dat sy mos voorsien te wesen / mits Volck ende voors Capmy met ongelijck sij geest hunne bboord /

Den 20en Decembris sagen wy het Eylant Nanasa /

Den 21en Decembris gebben wy onse stuyrlupden pei, mist dat ons de stroom te bant quam /

Den 22en hebben wy t'eben dese Landen gesien die onse stuyrlupden verdeelden Gonabo en Cuba /

Den 23en midden sij na het Oost Lant mg te sien dat wy waren tusschen Cabo Domingo en Gonabo Oostwaert ons de stroom tegens alle mans opmin gedw, ung gadde somtijts een d'een maken Cuba en Landen tijts Gonabo /

Den 24en sagen wij verde Cay Tiburon dat wij na toe Liepen ende smorgens westoor — Oostwaert een stoop bogonden volck en een groote mast braken /

Den 25en tegens den middt braken een een voormast seyl tot groot werkt een schoot /

Den 26en sonden wy een een voormast seyl om een dach mede te bolpen / Ende 's middens onse stuyrlupden dat sy het Oost Gonabo sagen /

Den 27en smorgens vonden wy ons alleyaden bedrogen met voorgrond telle- grille kennis een Lant want t'eijnt der stuyrlupden voor het Eylant Gonabo

Lingelsen hadden sachmen nu claerlick dat dat landt
was aen S.to Domingo te weten de Caep van
S.te Nicolaes ofte immers daer naest by/
Ten selven dage hoorden wy grof geschut schieten
twelck wy verstonden in Goanives te wesen./
Den xxx.en Decembris was twyfel om welcke
hoeckinge Goanives vinden soude./
Den xxxj seylden wy onder de Caep van S.t Nicolaes
den seylden dat jacht na toe gesonden is ende was
een fransche sloep wiens schip in Goanives lach/
Den j.en January smorgens vernamen wy dicht
by ons noch een ander drijvende sloep die wy aen
spraecken, verstonden dat het de sloep was van een
Engelsch Capn Nieuwpoort genaemt, die met een -
schip in Goanives lach, de sloep quam van alcahaij
daer se om [illegible] geweest was/
Den ij.en January seylden wy noch t'water ende corts
daer na tellden wy vij ofte viij schepen ter ancker
inde haven van Goanives leggen, die welcke wy
mits den stercken landtwint alsdoen niet en hebben
mogen comen ~~maeken~~ hebbende voor t'gat moeten setten/
Ende terstont wert volck van ander schepen
met hare sloepen ons aenquamen besoecken, doch waren
de principaelste coopluyden selfs uyt op den handel
met hare sloepen die zij ons seyden dat nu hetter
sober was mits het straf verbot van [illegible] die
tot dien eynde geboden hadde alle de hatten ende zee-
syde vant eylant van S.to Domingo te branden ende
daeromme een ander gelimiteerde plaetse voorde
Spaengiaerden gheven hadde van acht mijlen groot
dicht onder de stadt van S.to Domingo / Tot executie
van welck verbot hun zeer rigoureuselick [illegible] alles
[illegible] de Justicie/ gevangen nemende alle de
genen die sy weten dat met de Hollanders handelen
Seyden noch datter drie ofte vier Spaensche fre-
gatten van oorloge hun [illegible] om lant van Cuba

240

Den 3 Jan.y 1605

Leggen voorde hauen van Gannines

gehouden gehbbe. Is twee houdt die alreed. & handthaeft
in stadts volck ende goederen veel quaets gedaen —
gehbbe / Dat ooch d'een Is d'ander by beyden syde veel
miss die ons Lant hay Spaignaerts ouervallen hoort
voor tijdens binnen desse quartieren hueldt sy voor
gheluck alle verscheydentlick / derstaen gehbbe het ondyan
hay Slijs ende die voors Staten zyde / Nay
hoffende gebleven sy niet anders dan alles goets /
Sy gaddesstee niet ander hay Engelant voorstaen
dan continuatie hay vreede met Spaignen / Maer
ondanck Meanotery oft presumptie oorlock / Nay part
ruineren tijdens / seyde dat hijer arremdement hay Spil,
bergen in gheplant gh. Mouderons presentie niemant
sy apparent redden / Het Volck hay rey ingeseth
roopwaerden ende seggen genaemt Tiberio seyde dat
het heer Lodr gebeden te vaer die / by opha d'is
December sy dese te voore ons Eindtzyde nay dit
Lant gesandt hadden als gnde voor pag. 234.
Seyde voorts veele ander familiaren gh. partenaren
mede bisonder / Nay Volcken gh. ander naemaels Span
gnde ligghen pag. 251 & 254. dat voorst niet en
Den 4. Januarij hebben bij d'een ende ander
gelicht / maer hebben niet dan Jacht contrarie dint
te Vederom inwaert Lactes valden.
Is stelen dese heeft den Admirael met Capy
Vollart die nacht voortzyde gaen / gestevent nae
Engelse schepen in Lancon Cuisse & mansueller aldaer
ofte dat sy gnde ingecomen waren sy dat ons —
tweedt dese heen schaemt sonder sy commandeerde hay
ons vaer. Dese selfden sy voorst dat sy met Enaeme
schuldigh bekennende inden sy met degen ontmoetende
soudden te kamen te Vellen geen Is. het ist Tisdach met
meerder behoef sy / Ot betalinge hay alle Edelen
sy gelt beyde Engelse schepen gnde Vinden sullen dat
ons gnde Lade sal / Ommy Vellen brief Langes
t'voer bes Iohs Vinden sy Eylant schaemt sonder

Jhan Lindenle leth dat dy Admirael tbhsfelde off
hy hende woerdyde, dat dat schaute omgelopen mocht
hebben, dewyl dy dese knechte ter Gandt comen,
hem dunckt onse comste leth voorts / alsdan dat wel
tyden ofte tbadel dwegis mendig te bliven leggen, dewe
na hy gheen mocht maecken / Doch ons nicht
hindende, bedenckt dat beste middel tot behoudenis dat
gheen rende heft volck / als dy beraden met heren
Officiers ende andere goede vrienden die hy hier
binnen sal vinden tot Lants meeste dienst te
doen sal staen / Seit hy wy de barck toe te maecken
en dat wel ende te gaen / dat toe dy Admirael
hier beyde Duytsche Schepen gelt in handen sal
en hem in wat dinge wel te believen / Ofte wel
wel ander beqwamer middel tot minste last
dat Lant ende te gerieven / Ende dat hy dan
rede beyde dese beyde Duytsche Schepen wel
sal.

Den 5. January gedaen dat voorder ons hierop
gerecht hebben dese dinge beyde andere schepen gheset /
die wy noodich te hebben die Duytsche als het
Schip S.t Jacob dese op principael voorman hebt
Melchior dat Korgoen / Dat Schaetje genaemt dese
voorsienighen Maerten Cuijs Adelbertsz / Hans Carpentier
Hessyersz Dirck Hansz / Dat Linxken dese voorman
op wat dat Jacques dat Noordeyn / Schipper Claes Evertsz /
Dat engelsche Schepe dese voorman op dat heet
Tiberio / Dat groote Schepe, voorman de Coppersmit,
de Fluyte dese voorsienighen op Maerten Cuijs Nieuport
en de Haerlem, en Schipper Meuwes Gritsz /
Met franssche Schepgens dy tbest baeten, dese de
principaelste Commandeuren dy Maerten de Vicomte dat
Hescay, Monsr de Pre, monsr Evralt tesse, alle
dat Habek, dy Monsr Pignij dat Dieppe, Jehan
de Barentz dat Pilote Jacques en Caspe Mutte beyde

Den 5 Jany 1605

Inde Haven van Goanniües.

van Habel, Martin Hamis thuis thoys bezaalmy der
Heeren Gesaartiers Barchey de Stoop/

Die 6. Januarij op gott te kenny gemis bas Capy
Reeds Lengaty de groote Breucke is sijs Groote mas-
dingy gaeme drie Voeby Vbeldercorby / Jo gesolmeert
dselue eerst byde timmerlingy bas Wloot te doy besteby
ende dats op Gouw Wimpo te Stang. vmo Gy

Die Lenbrant zproponeert gou Wel Voley se
Gy cassain. mig Gues Vbel sal sig te beromy, Vbeuse op byde Capeins
tediscouerde Woorde offise vorc byde Hoeny tee Ami,
Calicoyse gelly Sbaruchyse gemaect soud datmy t' Landt
d'ute smede als Vorderse one of the Eyp bouy de medyse
wmy Vuroch sy mit de gagiy Langeye sy Vorder te
Besbaruy /. Dus Lengaty maent dey Lenbrant alsoot
gemy one of the Eyp met Eudy nidt zmalvoc gemomy
soude tuimy Vordy / Die alle tobelebe na Gott ende
Vegig bas Vorschreue Sbaruchydig sy consideratiy
Polyrbeuk gesolueert is datmy Gues tot dryse offe
Vuse Gouvert duraty mig Vuroch sal Besteedy te
Vaedy Cassain, Bies dey sy Vorcbeuds Vleyscb
Hey oy Landtsy Styebuch tus med te betaaly /
Datmy smede na dey Goets sy Hemarch Smyrmay
sal Emmy die Bedeuny is te Landtze bas vnb
Vebloeck / sy dats na Bedeuchy Hoemy Hey Hmyrs
sal na gedeny Examinatie bas dryse Bequaemsyse te
And de Portugesche Jans Gues Sonde mogy vomy
sy inpoeruntelick yets bas Vadue gebbig is tes dyse
Datmy Gues mig sig bas Inspsche Scheyers Lats
sal — Jo Cheuchy bas Jo ondes Bekoorlick vegnesi,
mynt /

Datmy Gots Laetse Gues mig Lant sal opgaaly
ende Scheyn maeky /

Ende de Portugesche genaemde Hoe ende Hoe
Lauds mig Lant Lats Lopy / ofde iy vnb uitsceydy
mig Inspsche Scheyers Lats /.

den 5 Jany 1605

Derowme sal elck Capy synne behoefte tot sijn
schip byde andere schepen ende Leggen haelen
mede gen te voren yeuse maelteit / ende gen billet
bay betalinge op mij, die desmo dede tot gheselle
voerde

Voerder voordt sal gemaect bay mede ge-
taxeerde bay schepen, batse gadin, vivres
ende de becomende tegens die cost bay tegenbevoerde
maent segelen te vosse / Ende ende schepen sal elck
yeelick wel sorge draegen schade te houden voor
Vaderlt geschoorlick is te gaen /

Ende schuit dese heeft die Amerael geseghe
ende Jonghe rotman schuit goedig behalvig genaemt
Cleyn wilbert die in Aleagan Lach gy handelde,
ende schuit voor het meeste eindigste geseghe voordt te
hebben ende te becomen tgene bay voere gaddig /
Hem aduisere onse romze / Ende gelt gebeurt bay alewigh
Vinde dat bay gaddig / Derowme dat sy mede alle
noodsaeckelick middelig wilde bemerstigen te voor ons
waldinck te roepen — 200 cargen ras saen / — voorbeschr
gedwoegh, beesten / Zoolt dieren vaerdigh / sy — tbeer
beraedt hinder tot complete tot sy bedarfte zyn als
doenlicke is sy hem goedertrouwet, dat sy hem —
stuck voor sonder / tbeloofde hem mede gelde dancke
betaelt sonder vordig / Ende indien sy eenige verscho
verrichte, calioen, hoenders, Orangeappels, Limoens
plantaen passadie, ofte andere dinghen, benoodigh, ende
behoefte tot noodruffte sonde becomen, dat sy ons
saude bay te coop mede gelde voersorge als sy
sonder sy particulier boeten sy betaelt sonde te doen
hebben, alle tbeloofde sy opte andere handelinge
dese male Leggen voerts vendelicke gelde sonder
te doen. Sy most de alle stucken gaen nae onse schepe
beschelt vordig binnen tbaeckt daegs, daer by
hebben die comen deser saecke mededinge onder seyl
te gaen / Actum boort binnen bruyne schippe

Den 8 en 9 Jary 1605

Binnen de haven van Goamues

Doen Jans mesſens reet ende ons Heere brocht te ſchip ende wt ſijn Loot geſet ten eynde de ſeeke mont te

Ende deſe dage hebben wy timmerlieden begonſt ons Hues op te ſetten/

Ende Got Almachtich is opgerijſt geboorde en ſtorm te maken/

Des hebben wy Capy Adriaen Ley te ons gecomen Vermonde wadig tabaeck die op den Vice admirabels ſchip dat men te mey geſet hadde/ Ende Stonden dat ſy wel wy reden onder Dominique geboorgt hebben Dat ij Capy Adriaen ſchip ſonder Eyns Lodens Eer ſy Seylden/ maer dat ſy Dat na ij ſeeckere onderſeylens Dat/ Dat maer ſy hun ij de poort geraken ij/ Soo dat ſy de Loot mit Ende Eenich ons Lant geloopen Dat/ Sonder dat ſy Dat ſy Dat ſy verraden ſy/

Des 6en January heeft die Comandt geſent Eyn Moloque van Herezoms met Capy Nieuport gedeſcouerdt gegaet Dant ſtuck ij gedurigh ſoude Dandt Honduras met ſijn Eenckeling handig Alsdo ons Heere die Dat te Eendigen tijdig Dat Goet Eenighijt gegaet hadde/

Des 7en January ons Capiteyn Adriaen mit de Lants ſeeuwen gedurigh Dagelicks ſtuck Dat ſijn als by Eenige/

Des 8en January ons Capiteyn Adriaen mit de Lants ſeeuwen gedurigh Dagelicks ſtuck Dat ſijn als by Eenige/

Des 9en January ons Capiteyn Adriaen mit de Lants ſeeuwen gedurigh Dagelicks ſtuck Dat ſijn als by Eenige/

Den 9.en January is onse barck die dag uyt tuy Eyde dag S.te Dominge voordbaelt dat als hier voor pag. 234. beder. by ons gecomt, gebolecht hebbe den schuyt yang die bij gelegen hadde, te water om de Cap de Tiburon, Dus den 9.en is hij alle eyde bleyde daegh.

Is mede gecomt den gebuerde dag victalij gelt Jacht dag Claes Matelief dag Rotterdam, beliet te voeren na syn segen tot dat voorsyde dag die mit schepe te hebben — 4000 Hmpes.

Heeft ons cantoor dreigen met Land gemy te stroijen dag noch als mede voorgaen daechs mit gebeurde, belopen by syne reijsen.

Den 10.en January hebben den uytgang gheijmaeckt dag Cays welbeschs als dat hij eingaen hoere den Cay moest by ons sijn op den beyaert gelijck alles doch sal dat den morgenstuck sal wesen, tbeleyt hij beide dat te voren gebeden te hebben. Eijndes doch meenden dselve mit sijne eenige oranjeappelen, Limoens & Pelen tanoo den sadoo dat beleyt hier onder de Noot na de gebruyckelicke exercitien sijn verricht.

Den 11.en Emstael den Capeyn tuyt gewoonte dat mes met Cays Nieuport nader stilt hij sal opte gelegen, heeft het gat. Capteyn dag Honduras & Jemmy op sijne huys inde schepe nes beginnen Pieter sijne tuy dag beroemt.

Datmes onder de baijde tegen hoogste sal sijn te verroepen mit Dirck Jans den Claes Claes thalmes als besende Jimt schijn hebben mede Roy te dag hebben ons onse vermeijde te beroemt, de saecke dag beleyt ons tegens schuldich in Pleuze dag geet uyt stack sal kunnen verricht.

Ende also Cays Pieter sonder resolutie handt Raedt op de voorbeijde dag Emstael apart Handels hadde nes ennichte mete nes troo unter barchijden Symon Pietersz schijnen de hier Koningh mede gij is, so is

Van 12 tollen 21 Januarij 1605

In Goannues

Jacob Bolaf Dordrechts is selfden dach mede mede te doen van wegen van Middelburch

Is voorts die Vroedtschap by Capy Joachim Hemmerss gecommitteert om met die voorss Jacob Jans ende Claes Claess de barche te gaen besichtigen / ende voorss of sij onderlinge de coop dair van mochten vereenboren / Gelijck sij gedaen hebben / Rapporteren voordragen te voorss op 75 guldens tegens 110 Vlaemsche daerby die Hunte gezeilt hadde / Welcke dach de barche alhier met sijn schip Vlaandt is voorbegaen / sonder munitie / dienende is dusdanich /

Op den 20 January Inden Vroedtschap gedaen — soo dat die van wegen Jacob Claess voorss volgens sijne belofte

Op heden dese Capy Melbertsz selfs in Goannues gecomen met een Brieffgen dienende om te passeren Longanis ofte Vlaendren / die voorss Jacob selfs ende Vloot present / Gelijck geschiedt is / volgens die verclaringe van Commis daer van /

Op den 21 January is die voorss Capy weder voor twee uyr / om te sien / dat sij noch mede mochte becomen

Op den 22 January vertrock van hier Claes Matheusz na sijn schip toe /

Op den 23 is Capy Melbertsz wederom gecomen / is die Coop sijns deels over na voortgaens tegenspoet als geschiet is /

Op den 24 gezeylt met Jan Jacobsz van Naeldwijck die sijn betaelt als voren 6½ Vlaems van wegen voorss die Collecteurs daer van Cijns

Ontrent dese tijt gecreegt die Vendrich goet gedocht hoe sij met Lant soude om te Ladig maken om elck sijns deels met tot Vloot te overboort Gelyck gedaen is /

Op den 25 January is Capy Melbertsz die Coop weder in gecomen met een Brieffgen / hoe sij Leeuwe voorbaen / ende Hoedeberg / Item Vlaendren Longanis toe / Item Lantarnoe / Item Sadoe / ende voorts Delphos / t'welck hun de

pomplicht reys/ de beleeninge des eindes dwegs dich Cöñ pro tanto, nade ander handelinge sijn geseparieert mist, wysens de notitie van Cöñissij dato van heyr/
Ende is mij selue Ceyr Adelbertus volgens heyne Collationge betaelt als rest de boug de dersto 50 — Duchs van eichs/ mog gelyrte wyst Duchs Smotig/ so onde de betalinge van boorst Cüret als under beloofte van Stjorkers Schlagadeng ter/ gelyrt mede mit selue Collationge ter gelyrte oorsaeke mog — 10 Ploalz van eichs/

Op selue dach d. Januarij heeft de Generael ter borsoeke van Ceyr Adelbertus verleent passport aen Caspar Hernandez Spangaert/ die de cassang by ons ontfangen van selue Ceyr Gade borsorgt/ om te mogen dry of vier stuck zeil Lakens of Coeren na dy van Got Milant van Cuba om voor onse Steden te becomen cassang/ Welcke ding voor deser dagen Collecte/ Verscheiden alle Capiteyns Coopluyden Schippers ect. Ende sal dese aen dy in communj forma/

Op selue dach heeft hem dy Vlaemsche Galeon onde dy Vlaemsche voor deser haven dry daghe stille gehouden/ ende daer na dy Zeeusche huyten gecomen/ Schijnende Schreeuw te hebben om binnen te loopen offe yet quaets in sinne sonder [illegible] Gemaent van Justitie Capitey die Vlaemsche/ [illegible] Gaelt de Gaele Cap. Coop gebbapent dan [illegible] te gesonden die dese op Vlaemsche huse Expeditie/ denck hoochduytsch gheit pagnolizaert mit synen Cabinet Factoye boomen alsins ende veren mogen/ de beleeninge dy dese onse binnen gebracht hebben/ Het voorst Vlaemsch volck gecommitteert dy de Vlaemsche Cohent beseende— met veniz redinge na Got Justitie Factoye Cabinet ander Justitie tuyge/ Soe Got selue volck inde yslet gesett/ de Vlaemsche oude volck van Hollandtsche Cuyp gemaent de Vlissy gepent/ geinstalleert de Vlaemsche by my

24 8
Den 23 Ja.ry
1605

In Goannes

Ende de Coninck gecommuniceert ende beder tweges Lohe
tot nader beradinge ende resolutie /

Den xxiij Januarij betaelt aen mr Maurits
gaschoy schipper van Cap Nieupoort – 20 Realen van 8
voor eenige aenwijsinge en notitie van tourssen gelegenh.
van Landen /

Den selven dach is hier aengecomen Jans de
Vare met sijn schip gelijck de voorss. Spaignaerts
vande barcke geseyt hadden dat comen soude daer op
en hun hadden beroepen / Den welcken by den Contrale
gehoort synde is verstaen dat het Jacht hem noch toe
quam; en dat hyt aen Anthonio Hernandes (nu meester
geseyt vant selve) toegesegt hadde mits hem daer mede
brengende als piloot derrde Cajoos / Ende dat hy
hem het meerendeel van goederen in handen gelaten
hadde om in sijn absentie voor hem in Cuba te verhande-
len / Verclarende daer by dat dese Spaignaerts en
sonderlinge Anthonio Hernandes hem in dese en syne vorige
voyagie, gelijck mede aen de schepen Nederlantsche coopluyden
alhier, altoos seer goede diensten hadden gedaen, ende
dat hy bij die vant lant welcken geweest sijn veel
erger dan wy selfs getracteert soude worden met
mede andere redenen / Maer op hy socht om ooc
de andere handelaers niet te verhinderen datmen de
voorss. Spaignaerden bij ons los wilde ontslaen, op
dat se dies te dander noch mede behulpich mochten
wesen / Ende is hem op alle tselve geseyt voor
antwoort dat hy des anderen daechs weder aen
boort soude comen / men soude de saecke alsdan legen
en communiceren en hem bescheyt geven /

Des middachs hier gecomen Jaspar de Conninck
van Dordrecht met sijn schepken hebben sijne ladinge
mede huyden weder mede hy genegen was en meende
mit Jans de Vare na huys te keren./

Des achtermiddachs quam Cellis Boermans met
sijn sloep om eenige sijne affaires die ons bedroeven dat
de brenginge aenslach onse barck die Capiteyn Hellaert

den 24 Jany 1604

In Goaniues

hebt hiervoren staet als hier voor pagina 240. vbordt
uijtgevoert /

Den 24sten January hebben de Capns ondergeschreven
gerapporteert dat sij hiures in heuren schepen —
hebben die reis in rijck ordentelicke somme hebbe gedaen
als volcht.

Staet van Hiures

	Capn Joachim Heyndrixz	Den Viceadmirael	Capn Beets.
Groot	1 vaetgh.	Stijft so lange als sijn victalie dijnen mach	2 volle vaetmet 3/4 mitte 3e vbordt gheschaft gheset op 3 1/2 maenden /
Wijn van Spa	7 vaetgh.	7 smaltonnen Rijnsche vbordt geschaft /	5 vaetgh.
Wijn van Hoe	1 vaet gheen.	1 vaet gheen.	21 pijpen.
Speck	2 1/2 vaetgh	1 schoft gheen.	1 schoft gheen.
Wijn	1 pijp met 1 vaet.	1 vaet niet	1 vaet niet
Wijn tinte	1 quartael.	0	0
Caes	1 vaet gheen.	1 vaet gheen.	53 voetmet kaesen.
Boter	Nijet.	1 vaet gheen.	1 vat.
Gort	20 tonnen.	5 groote tonnen 6e 1 is by na nijet	
Boonen	3 tonnen.	9. smaltonnen 10 vbordt geschaft /	2 vaetgh.
Erten	2 tonnen.		5 vaetgh.
Griet	5 tonnen.	Nijet	Nijet.
Boonolij	2 quartaelgh.	Stijft 1/2 oxhoft.	1 vaet niet
Raepolij	1/2 quartael.	1 vaet niet.	1 vaet niet.
Azijn	2 pijpen	1/2 oxe hoft.	2 vaetgh.

Het schijnt is mede oirsaeck voorsz, dat Hiuren
van Barcke sijn inden Hollantschen Rijn vmegedaen
Insonderheijt schijnt bijden Admirael Capnen onrust
sijnde vordt wel goet gevonden eerst voor Lant
van Admirael van sijn af te bienden om te Loopen

250

Den 24. Jany 1605

In Goanües

mede valt alle de schaergeest op t' gebiedt van den
goede Heijnmay die dese bedreuen is niet tegenstaende
onse protestij dat sodanige valt / Maer op dat
segt dat also den Admirael Francois Pieter Heijnmay
die dese mede gebeden is sijn selue Gewoestaen prey
sentelijck ende salueren mede pas tage met ons is doen
soecken dat hij sijn mach ons ende mede te begeuen
ofte sijne alle Admirael ongeues Heijnmay sijn te beroe
Ende by gewonderende sijne Last, ons mede gelegen
van Hondwraet te Lopez / Wende dese op valt beede
byden Capitey alle de meeste schaergeest opde Lan
tyt die dese tot verdrijuen Noodt dese tot de victa
niet en sal kunnen steecken als niet meer gepas
den voor drie maenden / Verclaert alle van gelijck
heden genegen te wesen tot dienste van Lande
mede beste inconuenienten dat sodanige zoecken van
alle onder de naeste dienstbaer verwaerdigh of
dat den gewelt behint / Eyntelijck is gerefol
uert dat ons de rest te schoonbrij die Heijn
Heijnmay sal laten varen Is ons begeuen inmid
ons Heijnes Heijnelijcken met den Boots sijnde
Attende onsen reuse van onse morgen Cuyont nae
nade Capy van S.t Antonio als dan Is dit
Heijnden Bant Jaue Is hopen is te dat voordelt
remig Heijnde schelpen best pas sullen van d'een
off d'ander kant / Dat ick indien ons gelucke
van sulcke te beroemen kunne dese eenen weghe
toe na huijs sullen / Indien niet moghen dese re
Lange blijuen als onse protestij van Heijnde
na noodtsaeke ontbeeringe na huijs te gaen / Van
indien dat sij dese remig goede quantateyt diuers
met beguaemen moghen vinden dan souden wesende
ons raede Hondwraet te Lopez off niet.

Aengaende dese Heijnde de Haze sent is ons
te resenteren remes Broot tot soo off te Boote met goede
schuyt ons onder te willen Laten / Is gerefolueert, als dat
remes so cleyne quantijt is dat het ons niet dese
Helpen is maer sal dese van niet meer te Smaeck

Item dewedz Caſpar de Coninck alle dage
mede heer ſeghe mient bay hue te gaz naer huijs /
Draecht hy de Vendrake oft de Cayme oock ende
dincket dat mer mach daer te ſchepe / Eghe
wedz. Actum mede Gilde Overmans die goet
Engelſch bay ſal gebruycken totte translaet bay ſijn
Ingelſe tractaet opte cours by Volgenſte bay Landz
boys ſeghen bay Capt Nicop oock de Vendrake
hebbende. Dinct oock mede goet / Gebraecht
hebbende alle gaeve behoefde mitte ſchepe hue
Lopende Gobbe / Eghe hau /

Alle Gobbe boeckz beſeigne is in vergade
ringe doch comen Hans de Vaze de Gobbe boeck
gehouden heeft de ſchuldelinghe vanden tractaet waer
inne geſtabliſeert ſtaet de goederen die hy heeft
mit Jacht in huijs te Veſe hy hem te comen /
Welcke boeck neſe de voorſe goederen ſijn onder
hy Vaze gemaecte oledzen / dat aenaet Lijdbaet
ende comelinge bay elcx die Gobbe de
Spruyt voorſ. Actum Gobbe de
Lade volgen hy niet ſeure perſonen de ontſ Lant
oy de goede dwaſtag die hy hem hy ſijne compagn
ende ander Juijſche coopmanen Gobbe gedane
mach mogen dach / Elcke Heere huijs reg ydelic
kamerlinge is / Eghe gelijck dat hy onder de voorſ
Antonio Hermandez die ginc opte oeſt reg godt
Selue is ſijn ſeghe ende Caijcos grotelic ſal mueten
verclaren / Dat alle tobacke gecht hy Vo na
voorſeyde Ordonnantie verbuert geconfiſqueert
ende alle het geene het is gebleeft de voorſ
de Vaze vergeſeyt / Dat de ſtad hy
ordonnantie mede alle de ingelade goederen voor hy Vaze
dſelue mochte Veſe geviſiteert, geamenteriſeert hy tot
redelicke prijſe getaxeert ſullen worden, waer voor hy
de Vaze onder borchtochte hem ſal Vinden te vercht
te ſtaen tegen alle mirculeijſe tot ordonnantie ons daer
gedaepe hy te comparere binnen Vos maenden na ont
verlinckinge Vy de voorſ ordonnantie hem gedaen worden

252
den 25 en 27 Jany 1605

Recht voor ons vertreck uyt Goannães.

Soo de Heeren Borgs tot betaelinge / Schouwerstuck der Schuld synde borgen de voors 56 manschip onderstaende / sonder geciteert te wesen / hoy sulcx sy tot Borgs staende bant stunt voors is / Volgende welcken sy tot thoe: ten als voren gecommitteert / Mr Hugo van Loeckhorst van Naeldegem & Schepen Jacob Janssz Wesse voorts de Borgs hobbe geconstitueert / solcx Jacques hyde voors gecommitteerde bequaem bevonden van onse Heyde van Cuij / & de Comps Kisser & Jan Heyndricxsz ende van Hugo de Hazes Weesp by sijn persoon / Ten eynde sijnde is alles te samen gecomen Facit 1247 guldens 6 sts / welck conforme de Resolutie by manire van contract tot wederzijds gemaeckt is gewesen / Ingevolge dant van Hugo de Hazes is van sijne borgen / mitsgaders mede inthoudens d'acte van taxatie hyde Taxateurs wederkeerende / Welck gedaen synde is mij voors de Hazes by de Schepenen Collationeert Facit ende alles de voorsz Lasts volgens is sijn Heer Comt ontslagen volgens de acte hier van voors de Hazes Jacob van synde /

Den 26 January sijn de gesamentlijcke Borchmeesters die by mee van oude Gadde onder de Schepenen hyer te Weesp Gehouden / ende de Schout mede present geweest /

Is verschenen mede Jacques van Naeldegem & hy betaelt als voren — 65 Gulden van S Jacques Recipis /

Is verschenen mede Cornelis van Kerckhoven & hy mede betaelt — 57 Gulden van 60 / & mee mede — 9 Gulden van S / volgens Recipis /

Dan Memorie stellen ons Heeren aen te resen geweest te sijn dat den Schout versocht hadde een Capelle tot Loenen te mogen hebben & hyer-barck mede te doen / Hier toe hebben sy voor handen 200 Gulden /

Den 28 January heeft den Heer

den 27 Jany 1605

geschreven van Matheus Janss ende Hans Carpentier — leggende in Cuba als dat sy sich bey hun met raedt ende daedt behulpsem souden bewijsen aen Jacob die na hun was toevertrouwende op tydinghe dat sijn Volck door bevel van Comms. onder Struyck waer / door welck middel hy op Tsdevijs soot mogelijck dat met volck ofte by Volck te water hy voorden op hun gewagt soude hebben /

Des avonts ghebeurt by ons inwaert gelucht ende sijn met ghet. Landt bevonden te sijn dry vlieten groot ende cleen ende andere schepen als van Hobboonen /

Ende alsoo wel hier voor fol. 139 ende 140 verhaelt is, dat Goanines Lieghen tegen bylen by ons staen maeckte ende dat sijn broeder wordt ingevoert te hebben by hun. Goanines Lieghen tegen bylen by ons staen maeckte ende dat sijn broeder gevangen hielt, soude by sijn gheset ende by 't ander Inwoenders met Schuyt / te Boot Saterdaechs binnen de stadt dat Sondaechs so seer stout gemaeckt dat ons Lieden dat dry Sonderlant wel Volcx bedunde by malcander hadde verzaemt de fortresse dat minder dat verlies souden, ende alles op sijn verstaen ons gheset op sorge dat wy dat dat wy dedaen ons eenich hinder /

Hebben verstaen dat Jacob tobes gheliefde met Hondreat Langes sy Ladet, dat by voor redene van bedanckinge geseyt te hebben dat sy ontrent het bolwerck gelegen scheen gemaeckt te hebben /

Saterdaechs voort alle dagen veel galiwen ende wenigh fregatten uyt Cuba Habaeck waert ende en het ropen dat dese soo veel was dat sy hadden /

Des Sondaechs den 27 Jany Langes so quamen de gemeyne Inwoenders met de Overheyt Lodijck bey de andere / de sijn ons gunstich, blijven van hare / dat sy /

Doen quam Jacob Schipper Jacob Jacob bey ons Broeder, tselve gemaeckt de voorsichte dat sijn sijn Schip met beyde sijn ruyplunder Volck quam soecken Langes onder den geselschap tijt uyt gebraeck sijn / sonder dat sy eenige tydinge dat sy hadden vernam / sorgen dat het quaetste onder gemerct most te hebben, derhalven bedroefde

den Lesten Jan.ry 1605
en den 2 feb.ry /

Tusschen Cuba en Jamaica.

Synde sorgt dat het cadt niet bekent dat dat
Jose confirmeert uns nader de tijdinge dat Cuyo,
Segle mede dat Portugysche Crauele die sijne wyrt sijn
tot uns dienst Pleste dat / geneegen Exps sij de
Hoochduytsche landen dat onse Landt /

Wij dese sonder mede gott bluyt dat 2 Sontsche
dat Boey sij sij dat Medenblick opte Schermunde
als vaderse sij verach toegemaect hadde ons opte kurck
dat Texel mede te gerusten sij so voorts tguijs /

Wederkeert wederom tot Corduyn dat onse
vlote sobbig sij dat Canarie als voren tsegle Jan
Eyndhoue dese gesonde tusschen Cuba ende Jamaica,
als vaerde sij de selue ende dat dat Cuba opte
Lesde Januarij sij seyltsen sulcx tbolck sij Skraet
tijs / Vesende de Jans Carpentiers die met vaer Cuyden na
Canarie selue vende niet sonderlinge en vast te sijn
Des Cuyots malende onse Cuijckuyden dattse Cap.
de Cruz soudse /

Den 1.ste Februarij smorgens sulcx dat drie seijel
gens de boot sijn dat de Coop dat selsame coopman
en Canarie genaemt Coppersmit die met dat Cuyden
verdaen te Velde / Vinde 2 Cuyden dat dese Franssoys
Capy genaemt Camilloy, dat met dese de Spaensche
barck met dese die sij dat vaste Lant onder dat
Landen oriba / de duchte Lijste gedwongen hadde /
dat met sij nu meende te gaen na Canarie / dat
Generael Heeft hem afgeseijt / dese dat sijne Commissie
ofte conincklijcke nijtwijsen bleeke te sijn / dese
Bestondte dat die sij te vonden sij dat dat groote
Admirael dat Franckrijcke / Cuyden geseijt alle de
Cuyden die dat gesien hadde / alle dat sij sijne
Schepen meeste toemaecte met volck / munitie /
diuers ende coopmans Cappen / met sij dat doen
Cuyden dat met gaen na Capo Verde / Canarie
Cuyden / Brasilie / ende dat de Lant dat Landen dat West
Indien / Houdende alsdoen goede vrientschap dese
Heer / Niet bekent is gode gedanckt sijn dese
persone niet te Cuyden / met dese sijn vertrocken
Vlie.

Hy confirmeert de tijdinge vant ondergaen haer
Excie als hebbende selcke verstandt bynde Inwoo-
ners tot het landt / Hebbende hy Excie
gaede de proclamatie daer voren in Vranckrijck tegen
de Jesuijten / Excie oock dat tot Valladolid in
Hondurao te lande d' dry Jesuijten haer - soo
d' ander dat 500 tonnen Inscandrij hoorden hant
gelijckerwijs oock tot Arenalle twee gebroe-
ders

Op dijn 4 February d' Commandr hebbende de
Capmy van boord ontboden / proponeerde Excie en meldde
hoe alle d' Lode tot dato nader Hondurao / mede hoorde
d' Capmy daer tegens gedaen tot onderrichtinge te
hooren de meeste / Vranckrijck gemaeckt opt gebruijck
dat selckers / mede onder ons gedaen / Vranckrijck
hope dat Commandr proponeerde / alsoo dat sijne meesters
Lingen last hadde / dat hy dat hy daer toe te
mogte bedencken / dat oock de gemeente dien dry gebbe
dat tot Arenalle gedaen dien daer souden liggen / en d'gebeurte
in persoone te graven / mede dry schepen onder dat fregat
alleen / daer toe hy wenste / dat Vice admirael ofte
Capmy Quelch schip / besonder wel te bedencken
dat dese wegen sijn niet gemaeckt de tijden onder
gedaen / sonder na sijne stappen / onder dien wenste
hoort schepen te fregat sonder dijnick tijden
dien hy met sijn meeste sijnde opt dese Capmy
dat Commandr sijnde by Excie dienste niet te
stellen / dat hy niemant onder sijn d' stadt hay
alle d' tijden / Ende in eyntelijck gedisponeert
mede alle de schepen gelijckelijck hay en eerste
tijden te dien na Puncto negrillo tot west zijde
hay Jamaica / dry hay d' ander boorde mede Hondurao
ontrent tothet Salmes eijlandt toe ofte dijnick middel-
ooge na dese hay d'inventus schepen de Vinck gedu-
rende de contrary gedraegh sal gebben / als dry
voorts te resolveren dat te doen sal staen /
d' middelen hay en eerst gemaeckt Engelsche

Propositie

Resolutie

256

Den 7 febry 1605

Byweesten Jamaica

de nabolgde ordre opt Lantzoy van Brot Schaffe
Wnder Day gelick Capy Dranck Schuftenhu
ten ons op yder Schip Eenen Volck voorgheven
Esse vndergoudy te worde sulck als onse Volck
in forma.

Also mitter tyt de Victalie nde Schepe sulde
mindste sonder dat Lantvinden gemeen huse Cubes
kunne becomen tot den Cinnamer Capiteyne
groot Lattheers / Soo ist noetsaec sulck dat de
Heere dat Landt voorsichtich worde gedaen
te soecken / Ende vinden Eenich tot onser allen
tyt profijte / Do onse suecken Dinse op gemeen de
nabolgende ordre

Dat yder man wil hy Ey te warde nit
sulcx ontfangen sal Een derde pondt brot /

Item Datmen Doorte ons / mit meer dan tween
mael Dandts pottagie Schaffe sal / Wt gesondt
den sondages te Middewaedts / middages Erwten
in Eyckaetzen Dan pottage /

Item na Eenen dagh yder Schip gelooven Doorte te
Cuylenburg tot dat Een Vat Cubes Cinnamer
gelick te senden datmen Schip Dranck Beede
mael Eenmaelen /

Item Soo gedaen Dy Overcomen sy den
myn Heere Cost

Item Dy sy in Cubes heeft den Cinnamer
Wederom op te Vinden Dan Hondreds de Capitteyne
by Dy den Overgaedts / Endoch by Capy Jochim
Heymensz Alboom Dy raden dat sy op Emden
Eyn Bottelgue gelest doen Dagen Een brot Dan
Dy Dan vif Eenen twee Brotkamers / Dy dat sy
Dan Eerlick sinen bottelgue voldaen gelest na Eer
Dagen Dan Eenen tonne Brots gebruicte Eer
Doorts opte selue manier Dan vif / Datter Dan
inde Eenen kamer 3400 Cubes / Ende gelick
Eynde den andren kamer Dan selue Grootte quantelyck

den 7 febry 1655

Resolutie

als de voorschreven Vroot Vrijbuyt soude Hebben
Dancken — 6800 tb Broots / Dat de alme de Vaderen
mede Dienst Buyten mit Segel — Vas — 400 tb / maken
Dat alles — 7200 tb / Sonder Dat een jeder
Tobbak gemeten wert — Dirdt Dan Satisfactie
toecomen Dese Vrancfoordse Vaart mede mit
tobbe rijhaus Dan Vrijbuyt toe mit Soude moete koe
komen / Dat de Vlote Dan Vottelgues mede
de gene die sijn interesse Dagen Dat Depz hadde —
Gecoort synde de volgende Sijne Declaratie Dat
Dater Dan Vaart de Capuz / Dat sonder twijffel
Dunt Sijne gehandelt te hebben de Dutters onde
Sijne Vrijbuyters sijnde niet meer bij sonder Dan
de soort — 3400 tb / de mede Dunt Buyte de 400 tb
maken mede mede Sijne Vaart op gelijcke Vroot als
de Vbbogende Hame de Vroot — 7200 tb
Dat Vlote gecoort sijnde sijne Edgaarde Dan
Dergunge Vrouse Sonderlinge Dan Broots Declarant
de Edgaard Dat Declarant mit Capuz Vennis te
Dollig Vraagt Dat getuygenisse te Dollig gesch
Dan Dat Dat sijn interesse sijne mede Beste gedane
gelt omme te Vlote Dat Sondreas int Vroot
te Stellig / ende Dat gene Dat Hoche Lant is
iaw quelt Dat sijt noch niet de maer Dolbrengen /
Dese op de Capuz Declarant niet Lusten te sijn
Dan Sulcx mede te Vaeren Vordert / maer Dat sijn
de Vroot sij gebreke Dan Vuren Dat Hobbe acht te
Dericht / ende onder Sulcke Dan met Dijne Dienst
willen te Vaeren Vaert dese mede Cant Dat St
Antgonie ende Vroote reijse te Vorderen na Hunne
tael / Dat Vaere of Soe noch onder Vrijer Suck
eenig goede Auentuijre Vorsienende

Welcke Vroots Resolutie als Declarant
Hebben Vorgeslagen met Vest Dan Dat sij gelijck
Dat Vroots de Vice admirael Capuz Dellos
Ende de Commandeur sijne Vacht Vlaste Hare
Eene Vroot mede te Vaeren sij de Vaste Vanden
Andere Vesten de Dat mede te Vaeren /
Ende is mij selfs Commandeur Dat sij Dese

250
den 9 febry
1665

Dat voornoemde Cay van ons na by St Lucas de baal houdt
dat alsoo dannoch by contrarie het Lant syn en
de tayen wijsen gelegenheyt te passeren die daer sonder
swaricheyt / Dus syn geen seyns geworden
te doen als by clippy of groote / dry oft vier mijlen suijdt
oost midden van Caymans brack te doen als by
nacht te na bijde / dat oft by droochte ende
klippen gebeurde.

Voorts soo op Hobbes voy boorte onse eerste
reyse nae Caymans toe volgens de notitie door
by dan dry Engelsche suijkermans hadden doen voor
passen gementioneert / Suijdende onse suijrsel
dat sy ons noch waren ontrent — 10 mijlen bij
Noortsy Jamaica.

Den 10 dito by Hobbes / onder Caymans ons
nadt ontrekkende den Lant van Jamaica,
seylden den Noordoostnaedt dat ijsder een vaster de
by ons mosten wel te weten t'Noordwaert geschaft
hadde / Ende dat by ons Hobbes sonder voor
ontrent — 4 mijlen & — 10 daegen / verkeerde de
Caymanders van dese tijden

	— 5440 tb.	. . .	— 80
Capy Cabo	— 5546 tb.	. . .	— 80
Het facet	— 1400 tb.	voor	— 26
Dese by gebeurt			
Capthijs doen	— 7200 tb.	. . .	— 205
	19586 tb.	—	399 stux

Staet van broot

Welcke verder gemeldt Cay op — 400 copjes
volgens de Engelsche ordre ter baet in handen
quam van Hobbes — 1200 tb. / facit ter maent
— 4800 tb broots / dry tempt voor — 4 maenden
— 19200 tb. / Ende dattet oock segerpas de
verklaert is als ter so veel broots waer noch dier
maenden noch verblijven moest — 306 tb. /

van w. tot in de
februarij voor

Den 25.ten februarij seylden wy met de stroom
Cayemans
den 26.ten seylden wy by het west eynde van de oost
ende der selver Cayemans.
Den 27.ten seylden wy doormiddernacht by de
Lant ende dat is de voorste Lantse Hoeck
ende bleven by stille liggen tot dat wy bequa
na tsonne opgangh mogt hebben de Cabo Corrientes.
Den 28.ten seylden wy voorby de Cabo Corrientes.
Den 29.ten seylden wy in by ons de Cabo S.t
Anthonio, de welcke by de Spangiaerden Cabo
Gracias a Dios mit bequame gelegentheyt de Cabo volgende
noteren van voor eenighen tijt gesocht ancker
grondt ontrent een gotelingh schoot van dat
eynde gelegen tot dien eynde voor mijt, alwaer
den 30.ten wy ons schepen mit 4 ancker, maer gelopen by de clippen konden
dat water bequamelijck seylen leyden, so wy dat
ons niet anders en lieten gelegen, dewijle
dien so dat de plaetzen alsulcx so na by de
dat gelegen zijnde bequame beschutte van winden
met seer schoone bergh dat aen ons
gelegen te Lopez uitgestreckt gelijck, onder by
onderscheyden Landen staet ons de stroom
en de Oost draeyt, so volgen dat de landen
by opstaende velle bochten dieselve scheyden dat
het water word in de bequame water havens so
gaddy meer met het kleyne romp. Alsdoen
gaet de Landen uyt Cayemans de zuyder
oostelijck ende oost ende besoet het oostelijck dat
voorde Landen dat eynde de stroom so hardt eindt
by sonder, dat men dieselve niet voor gelegentheyt tijt
noch dat sonder gevaer op een goet ancktijer, dese
twee stucken zijn gewaerd ontrent een steenworp van
den anderen, gelijck mede de Oost hoeck
van dat Eylant mit de Oost hoeck
van Cayemans, dat men mede op een goet ancktijer
sal, dewijle men daer dyt diep water mede passeren
kan, tusschen beyde voorschreven hoecken by de Eylant,
ende de Cust de voorschreven stroom dat van de
Cust mede sal besocht zijn, alsoo men midtsdien is

260

Den 16en 19 febr. 1605

Dutter kijn die dey tuonck comt met gewoch al open baren / Sulcke nabolijck Gebben dey bekomen dat de Steuen ende inwoonders dat al die tijt dat sij Leuende so Lange geborgen gaen / alle dey te doen gebeuert / Ende is Gott Danck t met gesonde ogen die Lucht en die beesten of dander kenne wedr mogte Beest die Dander aentaest gemaeckt / Des dey groot rijst inwoonders die sij Leuende met gebeldijck sterck Steuen die gen dander op Sijn Suit druck Sendinge groote beesten / so dey Comanders antsonio Sylcamp Steyde / Dardelande thelm sonderlinge door so grote Liefde als de ouse Sijn dangeruse dorp Goudt Soet, Sant groote macht dan elck begrijp Sij in sij inkam /

Tvervolck staet hier beneden op dit tegenwoordijs blaet /

Des dorden dey Sijnelijck met Wlot door Stck Schip gegaen Sant Lant Sijnde ongeseijn noijtse dan twee Sijn gedolgen et dan Landt Steckte dan Jamaica Sijn Sijn Landt tot voor by de Gauana ons die te dwelsen Sijn Sijnder dey Sijnde gens admijs dander op dey op Gott Genade mijn Sijn dan mee te dragen mogte Gebbe te dorsdang / Sulcke Gelijmaet dey nabolgende nacht die Goede ondgedonde als mede mogte /

Des dorde dey smorgens bedonde dey dat dey nidt meder Gedaen dan / Sijn Sijn Capus Sijnde Sijnelijck Sader ons des nadts boort geconne / die gode gedonde Gebbe Sijn Jacht mee dat nade dal te Sijnder met dey Sijnmay nijt Stck Schip dander by / Sijnde gebeert te / de Sulcke Sonde oste Sonde mijne nijt Gebbe Sijn dagen tot nit boort / Datse onder de dal alome gens best gedane Gadde met dupen die op begnaden Sijnde te Letter Gebbende gedonde dey Sijnne Landtse die dey dan alle Sinder bekalne Landt dosden - dent Schip te dese / dantse dander op dey Ladge dal maete / Sijn Sijcht dater dan 15 tot 20 dade dupe / Sonder datse Sdoon - dernaene / Sijnde Sijn Sijn eijst oste Sdeckte noorde dey dese Gadde / ende nijnt te gedonde Sonde of nijst

den 19. 20. 21. 22. en 23. febry 1605

baden, thoorunder dry schepen groote groch boots
ende dry kleyne groot schoote boots, groch à
Cocq / Mordaris nadre gebraeght syn op gelm
redingh dat ick goedbeel ende al ongelucksy te Sbaegh
hijn, sy gelt Sbaeghsyt sonder maecke ons dunckt by
redde te comen / Welcker Lof de punct te admy
ras schijnelingh is geappoobeert by ons van
Vaten voorsien middelck tijt te verbaeghte gelt
eindelinge dat gens sonder mogely valley so Lange als
by gheen ongelucksy en sach dat sy met ons
voortaly gewach mogen schijn kaufhe / sonder is
Matanza ofte elders in desse quartieren mey te
Lopez / Soo dat wel dunckt na discoureert dry en
nade banck say Drew mijn advoot niet sonderlingh
in the dry is ick doch alleen dunckt Sint sy sonder
dunckt gelt te sanson sal dese dat de Disschers by
sonderlingh de Brasilsche dunckt tegens sullen sijn
Sinde volcken mey dijn, broot bisco olij en
anders diverse sonder kunnij becomen / Sanck mede
dij gelt onder importerijn gerijnste gewesen sullen
mede hier sonder dunckt onder d'dry Landy ofte op te
rus dry Spangnen ende Portugael, yet mogten sij
Sbaeghe / Welck dat alsnoch niet sy is gearres=
heert mant tot nadre communicatie op eenigh tijt
gelaghe bordt.

Dry Oct.r 26 dij smorgens sonder sy ons schuit
sol Lancq verhaelt dat sy de gesonde eine hier
plaetse niet weder sy conden bespijlen / doch op dit
Thexel Loofdry sy te vel als mogelijck
was.

Mede dry Oct.r is also sy voor schriven
gedacht dat sy denn dry contrarij dients mey
Lanyer gedruck Sanck / is geresolueert dese plaets
te laeten daruij sy cuyp tot Sonderen nade Nysatanga
en Veldmey Vaten te nemen ende Sbeeck sanck de
schepen sonderlingh dry Hollantsche Tuijn te
vermaken.

Ende Peter dry eenige uijtdrij volgens dunckt hebben

Van 24 tot ten Lesten febry. 1605

Calf de Corrientes Sien en daer onder tsn anker Leggen/

Dy mits Gots gaedt Voder Guer ontrent de Calf mocht houden Ende Lij Leggen/

Ende smorgs dy Dach Voder Lants wesende de Calf de Corrientes Voer onder dy des naemiddags tsy anckers gecomen Esp/ Voder Gadende uijt tobber Jeronijo Dubbe ende ons Schepen dy gheen fenijs Verstaende Eo dy best mochte/

Dy Lesten February hielp dy Admirael metter Capme Voyder Gants gheroemt Eost Luck Dy dat alle Voer Dese Dagh Gadte te maecken dy dy gebreckige Dagh dy te minder Gebbende spoet te Dadlij/ Bedinde Gants middachs Eost Bewot

Staet Vant Groot.

Capy Jorgim Heijndricxs nocq in Esp/
Schip Gheet Voor —— 9 Voetbuij.
Dy Vicedadmirael —— 16 Voetbuij.
Capy Pedro Voor —— 10 Voetbuij.
Eost Jacht Voor —— 14 Voetbuij.

Alle Voetbuij Quantelijst geraden Dijnen Esp/ ende ons Dunse onder de Vloot Empfan lick Sonde mogen Duerbij/ d'dagh te Vedl Eo dy Vidde te Vet comende in rab Dagh Stelbuij/ 6 nae Vedl mochte gheraemt Eo Gestemte dat dy Vicedadmirael Dijnen Capy Jorgim onderdoen Sal — 1200 Voo. Groot Eo Capy Vetbuij Dijnen Schip — 1200 Voo. Ende Sal

Capy Jorgim Heddijs Schip Dant mael ontrent Voor — 12 Voetbuij/
Dy Vicedadmirael Capy Pedro Gelijcx Voor — } 13 Voetbuij Elc, Dijnen/
Eost Jacht Voor — 14 Voetbuij.

Dit Segen Schulen dy Vicedadmirael Capy Pedro Steuen Voor Dijn Beijde Van Capy Jorgim ontfangen sij groote tonnen Stucken die Dij onderlinge Schulen Vadden Eo Sal noch Capy Vetbuij Dijnen Vicedadmirael Capy

van 1. totten 7 Martij 1605

T Seyl gaen tsamen Cacp de Corrientes tot voor by De Havana.

Hoochim Eedts ochtes ontrent dry — 15 Mylen Casten, dy Vicecadmirael sal mede hay Capy Cabo ontfangen — 4 Lommen gruttig. Ende indien dy Vicecadmirael alsdan hay voorn: escapt sal die hay Capy Hoochim mogen hanlen ende dy gude dunct, dienstich sijn Capy Hoochim sulle hay Vicecadmirael.

Welcken wy continuo bedoncken op morgen gheschiet sullen worden nae ordine gedaen also ons beraden hay dinghen gehanlt sal wesen rechtschap maken en hebben dezen nacht alsdan t'seyl te gaen staen sijn.

Den 9en Martij des voormiddaghs gebbig — by den seylagie bevonden, wat ons dicht Cacp gesocht sonder is, maer sien gebbende Lommen inseylen is bedden omgedomen.

Nota
T Cacp gesocht hout als eenighe gedacht.

Dy selven dagh is mede de Selinge gront ons rabet opden Hollantsche Tijn doorgedijlt wat — gaen by het eenighe gebbig mochte Latey Lang, ende sijn Lommen t'seyl gestaen.

Ende den 10en Martij s'morgens bedden de Cacp hay St. Antonio, als bevonden by tegens den middach Lommy den seyltogen so verre als by sien mochte, presumerde dat ghe t'selve wat hay Cacp te voren, Lommede dy gebbende mede Lommy bestaen, dat sien dagh den Cacp de voorn: Cacp by de Landschuts ons dy Cacp hondt ghe Landt hay gegaende gewandt, dy dat ontrent ons Lijnebaert int gesicht.

Dy myn: Luyden by soeden ghe hoge Landt genaemt de Crooms Tant ons by dat moerden dat ons de Crooms ons d'Oost Lijden.

Ende ontrent de voor als ons sagen den Cabo Lijnschen dy tachig hay Lommy Lijnen so Cacp myn: ghe Landt Vader dat by sijn by den Lijden voor seylende aengesien sonder gebbig.

Lopende so voorby de Havana, doch mijnen bedden niet uit gesicht Landig. Sinden dy 11en Martij Lest ghe Landt hay Cuba, t'bedden bedden de Cabo sijn Cabo by de Havana.

Passeren het Canael van Bahama tot byde Vlaemsche eylanden.

264
Van 8 Marty tottcn 13 april. 1605.

Des anderen daechs te weten den lesten Marty
int aencomen van dach vonden wy ons dicht aen de eylanden
bewesten Cabo van florida / ende alhoewel ons sacht
dien nacht voorgeseylt hadde om dieselve ons te [illegible]
schouwen so wordt gesecht dat hy geschoten heeft
maer wy en hebben niet gehoort/
Des noens seyden wy den seyl dat wy wate
maecken hebbende laten comen hebben alle gevolcht
maer was al te veel beseylt so dat wyse niet
meer en hadden / ende hadden des middachs hoochte
van 25 graden en 2 minuyten./
Ende s'anderen daechs den 10 marty 27 graden
en 30 min. Sulcks dat wy al seer machtelick met
den goede vent winden / claer maen / en seer
slecht water het canael van Bahama passeerden
tot dat wy [illegible] quartier en int eynde
waren dat ons haest eenen stercken contrary wint
quam geweken / want van de furie wat onderaen
deden ons op de [illegible] den coursen [illegible] van den
wal te weten van de floridasche [illegible] oost [illegible]
ende voort ten eynden [illegible] wader [illegible]
[illegible] of [illegible] dagen [illegible] van [illegible]
[illegible] ons [illegible] den xx Marty
de hoochte van de Bermudos die wy doch niet
gesien en hebben/
Den xxi Marty is verdronken byden Canael
den Capiteyn [illegible] gelyck hy voormaels
niet mael ander mondelinge van gesprocken hadde te
weten dat wy nu wesende de Bermudos passt.
niet meer [illegible] werck te weten des sondaechs
voor haer volck vleesch sonder den schaffen / gelyck
van niemants gecommendeert is geweest te worden en
dat vanden dach na niet [illegible] al sonder
vleesch en winde/
Dus zyn wy somtyts met goet [illegible] en [illegible] ende
contrarien wint so verre voort geraect dat wy
opten xiii April namiddaechs met donckere lucht

Den 13 Aprilis 1605

goeck Landt na by ons gebaurt gebboordy gebbey
tobbeck ons Schipelingh Cony datse mit gott mannich
bedet gedy Schoegte ey gadde Kumy mimy ey
seydey nict sickerlick te Kimy seggey dbat
Landt dat gott dab / Mans nesoote tgens dy
mocht dat begonse op te clarey so outdeckty
ey outrent dew offe dus mijly worddick dair
bay stift ey Landty / dus dem dey
sekerlick geschiet Eys gebboredy te bedy dat
gott Cors de Flores ende gott andere Corue dab
sick bandede endraek opte gemamy Kuntschap
Godens gesey. Gadde dattet Coor bestraek tot
bekeringe ey / der sterckingh bay onse diuret, oock
mede tot soulagement bay vns dolock te beromy
dank gebedde / maer dander schyny opinie bay
Casmy ende dander goede dbint diuder vermaricy
dempbanckyl gedestet doort Lady dens dang nade
andere Corredy ey Landy, oy ter perc fer
bekeringhe mocht Casmy te radt slagy so ty
dyde Coorts lies oy int pas dery dens goet
Kuntschap opter dyants te soecky.

De revolte vant volck

Desen rouwe soote schynt gott gemedy volck opty
Hollantschey Cimy mit Volc: bedangy, offe mit
vol Kumende offe dollende bedingy gott dey
verscheit bandy mitty wetty dacky dy datmy
gouer goetie gedens sich sonde dat te bebery
te onde gelijcky dery mutinatie gedaldy dande
sobere goetie bay rost. dy gott inparent gebeck
Landy mit gott Langer wertuerk, so dy gst ty,
Wandat dus ey opty dmy Mearh alle Hamy
gesamy sey ende de schoot bildy Lafbeeldy
oy wegt na Cimy te Lopy / gelyck ey dady / Sy
dedmy gens ziet Kumende. stilly mit hey stang
alle goede Dmaniery Turcsche Gedy dy Cnaue
outbody heeft de Cupmy die ey tscheue te Kimy
gesch Gedy / der volcke dandt op gott Suck
in sinder Landt dat ingenalle bay contrariy dbint de
cop Cmy Langer mochte dingy als bolc de dictaty

21 en 25 April

vande deur murderer miserie is bevonden de Inwoon
nichez moeghen comen tot verlossinghe voor t negstedaghe dat
der niet en ander in te doen stont dan hier verscher
Cabeliau gheschenckt om 't selve te Dieppe na
Cruys te brengen. / Desghelijcx gaf men dien tijt
so voort de vaert dese beste /

Den 22en Aprilis hebben de Offlieden van
't schip den Hollantschen Cruys versocht audientie
bynden Raet. die hy hen gheraeckt hebbende de Capi-
teyn seghen hoe hy hem selfs ghelijck oock ghevaren /
Ende aengaende 't ghene tgheender groot leet
wesen ider voorleden dinghen dat ghepasseert, dair
toe hy onschuldich waere, want hy dese wercken
tegen ghebeden hadde, maer want grooten volck
met dreygementen tabbeldelick ghedwongen worden
de ghaende, dat sulcx te gaen. / Middelertsoo voor
hem selfs als voor alle d'andere, sitmoedelick en
vergiffenis met groote beloften van beterenisse
ende voort van goeder ghesellicheyt te sullen bliven
Hierop den Admirael bedanckt van den voort
gang van zijne deur stilte ende contrarie winde
mogen verlet worden. Ende langer dan alsnu som
tijts ghedaen / dan dese hem selfs te lange soude
schijnen te gaen met hen te spreken / Ende
presenteerde de Lieden sijne dienste ende behaghe met

Van 25 lotten
Lesten April.

redres tor Hoogste gemaect, by genaemt Guillaume
Yonge-Basse, gebooren te Lyn ontrent wyfe Weduwe en
Lyn schrijfster tor Hermanthy alsoo nichts dat
Memorabel en sy so kort ingelyp, dat Lyn Dy
Lesers nuts stof. Last gevat ingeschrijft
Dat Landt nicht dienst voorleden, Cijfers ons Lupt
Lyn gemaect te wesen 90 franckes Dat is 75
Duytsche mijlen, Want voor Lyden Lanich inders te schrijf
Dat Lyn Dorpen als Dat Lyn Gelt in Francrijck is
Lyn gerekent met Sprongen, Lyn dat Lyn ontrent
Dat Oppervlackte van Lyn Landt Lyn als ons Lyn
regenlijck gelijck te hebben, gelijck mede Dat Cijfers
Lant ons Lyn Dat met de franchoijs selfs vanti,
mijlen op Lyn gemaect te Parijs, Want Dat Lyn Lopen
tot Parijs gebruijckt Lyn voor goet gemeenlijck 26, Dat
Dy Lotharingen by Lyne Grensen ouck Dy Longs
Lyons Lyn, ouck Dat Cassare Monsieur gedepos-
seert Lyn Lant Lyn vertoogt Dan Dy Britteigne komt
tselve Hertogdom toecomen Lyn ——— Dy voorts
schrijft Dat Lyn Dy Hoofts franckes Dijs
onder Dy Dolgnick Lyn Dy Dat Lant Lyn Dolcks
Gestaltes Dy Lyneren Lyn, Lyn Dat Dijs
niet veel Dy Lopen, ——— Dijs in Dy Dat Lyn gelegens
Dy tonnelijck met Dy Lustige gelegenheijt Dy Dat Lant,
Dat Dy Dy Lustigheijt.

Dy Lyn Dy Dijs Lyn Lyn Dijs opte Lyne Dy Lyn middelijck
Dijs Dat mijn Dijs Lyn gaen Lyn Dijs Lyn Dy gront
gebaren op Dy Dadem, Dat Lyn Dat Dat Dat
Dy Dat ick in Lyn Dijs Dijs Dijs, Dijs Lyn Dijs
Dijs Lyn Lyn.

Dy Lyn Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs
Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs
Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs
Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs
Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs
Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs
Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs Dijs

den Lesten Aprill. 1 en 2 Mey.

Schepen tuich van St. Valery in Somme by abberuilr
tijds geworden tot Hosco / dese Schepen genaemt
Engelpriesen / bebraeght zijn tot Calis by eij Dunthy
may genaemt Jeremias / Capitein Jacques van eij Fromy=
may genaemt Robbert marchand / die de tarbes eerst
dach onder gheladen / dat tobijnay / volgens de Cedule
parthije by hem daer van Skeurt / Dan daer mede
na Lisbon / Wyse mede eij tydinge te Segge
dey thy na Stelen niet die boots Schepper van Roeper
Ende is vertrocken / voort Seijl ende Zeijnen na
al daer eij zijn meeste te voren van Rouen /

Den 5 dito dese maij 4 oft 5 Schepen passeren
C'noeste / passerende nij Vlissingen /

Den 6 dito Mey seijlde van de Hoeck van Beuesier
met Stijve Schepen nijtter / Believe dey onder
ancker voor Sandig ende bey nacht verminderde zij zeer
van Cinty Coute ende zijn Seijl Schap /

Den dosen dito Seijlde dey de voutreame
Wint Dach deur Zijt / S'morgens deur eij het end
de Ebbe geanckert / ebbe met stroom de Hoeck van
Beuesier /

Den 7 dito Mey des Sraemdags vij eij ons terp Schip
de Schepper genaemt de Jans Coster die also zijn
Schip uit Lobat trots zijn Schip hadde en eij Boort te
vremd) gekommen is gebroedey Segghe van Lubeck te
Dosen / te Schip genaemt St. Paulbeck / te Seggen Schip
ontrent 6 maenden geleden van Lubeck / doer eij naer
Noorbeijen Seijl / dese zij daer Ongewonne Hadde / die
zij tot Calis Gelost Hadde eij Joden Henricques / van
Dauer zij de Zeer Martij voorleden Gelost eijndig daer met
Sout tot Lest / Des morgens dey Schepper eijnde Hebbig voor
Sonder eijne andere goederen zij te gebbig dey Wijf
pijpe / Wijn die eij pas Seijden van Lubeck toequam
genaemt Christoffel Stelis / ingekomen zijne Zeeste
vremd van Civilly / Villy / met Wedere na Lubeck
Ende geen Cognoscement of andere Brieven te Hebby
Schaut de Spaensche Schepen die zij opte Spaensche
kust gemeet Hadde / Hadde zij dier afgenomen zij zij

4. 5. Mey

Ende gebeorts hy Hoond allen[de] ons gebruyck [van] de Stadt Lubeck / Wort tydinge hy dese niet mer willig te sijn /

Dese ende andere naboligs dinge singe Schrae, hey Roy Wall ende verscheyde stelpen die ons Verhinge ende dese tijt van familiare tydinge /

Ick nims Mey gheset Capy Jochim Krants Jacht ontfanghe 2 tonne Broot ende ons ingeseghe tonne goet tot Schertinge van Hyer wonder /

Ons dese Jacht hadde Roy geen dinghe mer te Dat Roy de Vicecadmirael Brecht de stanse nicht de singe noch Landinge /

Des avonds begonse de Wint wat beter te Worde mer stapgen doch dat wint mydt murderlijc ende brachte ons opt 6. des s'morgens tussche de Schorre al Wint de Roy de Schepe singe Lantinge de Schoud dese Roy. dese na Stoudige inghe Vicead de Brecht dudesch by gebleest Barg, dattet de Admirael Jantaij de Vicecadmirael de Carbrantsche Barg mydt ontrente Roy sijne /

Capteyn 16 Mey Lijsprantsij Roy de Capy Landtsbrecht nichte Mere die ons kleine Vitaet bisonder volgende de gemeine dinge Dan Hijnde dese Roy die Sondach bitant de Hoff 40 stucken, Roy noghtent Hoff Roy mede Roy nicht breef Roy Marije Hebbe de Commit heere Vadij de Amsterdam Roy de Vorde Roy dese epte stendinge bestreet te Vorde Roy dese tijde Roy Roy.

Dese Wint Noordwesterlinge Hoed dese Jacht.

Missive. Roy segelde des 25 Septembr met Capy Jay Adriaen Cant ende sijne compagnie de Roy[sche] ick niet oft wee Ed. Vorde ontfinge sulke Hebbe dende Roy (God lof) dat Hoed

Ontrent Voorde Masc

den 5 May

5. Mey

ons Jacht vlietende / ende tot onder de Gaona / Tvelck ons opte 7en der voors. maent tydinge gebracht hadde / dat Ons seylen alhier gesien te hebben / die opbaudt / ende aquam Landt / ons hende ende suiden / groote hope dair die te becomen / dair die so rasch ons tegemoet hebbende / bidden den Wacht gesonden / tvelck opte ons Comen / ende bidden om aquam / ende voor tijdinge bracht / als doen dese seylen dese te hebben / maer dat sij sonder ons lijden dat eerst dat alles na dair Cuipy Wacht gebleven is geworden / ende voorts den ons Comen mit tvee seylen Duijn / sij oock na Lupes / berichtende dat ons alle Wolck dair / ende dat sij dese andere seylen voorts alle gewelen / ons te doen dair te becomen / maer sij ons ontseylt / Des avonts sij hardt boden ende storten Wint op / dat dese voor den steven sijn hielt / hebben ons bij stelling te gebeden / dat sij opte 7en in Landt / der Bocta Iguana / dese seylen / ende ruste dair te Comen / Dese ons best altijts en bedroeven bij / dat gebeurde / ende sij dese verclaerden / dat sij opte Comen / ende Landen / mosten / Sonder dese hardt Weer sij dese / ende noch niet op de Guldes sij sonden den boorden ons Jacht / ende Canninet mit roers / ende sloegen / dat sij ons Scheepken / Slaep / Sloops / ende besonder veel ons Cabarre / dair sij uijt dair Cuipy mede gebracht hadden / van ons

den 5. May

voorwaerts, die ons opte 25. Jany weder by onbequa-
mig Oost Oost Zuydt verdreven, ende ons sich opten 29. ditto
voorsz. ende Sabaltes, ende Gaddes ons mede gaven
den Victael te water, alsoo sich de cas dair toe stelde
ons by gebreck van Victualie niet te moede
sich verder konden nijt te recht, maer sobben
Heer Admirael, Cunning, Borroughs, ende den Hauptl
Generael Justicier ende Commissaris Gansch, als bevel hebbende
Scheepe, dede den 27 dito Januarij seylen ons voirts na Bende, als voren
ende tusschen Jamaica ende Cuba opten 29. dito Februarij
Cabo Tiburon Oost Oost Zuyt gelegen ende de Capitey voorgeboort
volgende ons verder in Zee stellende, doende ons de gelach
in Zee te steken, omme verder te doen) te gaen na Porto
Cauallo inde golfe van Honduras, te soecken
verdere advijs aldaer Cunstschap hadden van Butteraly
Galliot van 100 tonnen die onder van 250 Lasten
by de Zuyt Hoecke Lange, Westerlijc, ende by Noorden
Groote Bancken gemaect wierde ons den voirsz
Generael Cunstschap te doen van de voirsz
Butteraly die by hadden
Schip, oock gaen de Zuydtcant, dat ons de gelegentheyt is
te cennen gaf, ende van den voirsz te Lopez ons te Lan
gecomen, als de boose geen dagh Vijandt al dreygh
lijck gelaten, de selfde dagh nader dicht by te stellen
Malicx ende ons soecken hadde opte 29. dito in Hauen
comen voorsz. Butteraly, die ons Schip niet mochten
de Vlaes van 7000 broot dagh Victuale van de
Victuale Schepen, Schip Duyvelgen mede ondersoch
wierden, ende is bevonden dat ther
inde Cannes Victuale niet meer dan soude dan 1900
broot, Waeromme Godt den voirsz dagh gebon
dich te resolutie Cunstschap ons en den voirsz
te gaen, al Zuydtwest ende Zuydtwest ons seer grauwe gesicht hadden
naer Cabo Lopez maer Cunstschap van Ent Antonio en
Cunstschap aldaer te Schrijven, ende te bekomen, het
dat onder d'selve Volck gemeen mochte dienen

den 5. Mey prouisie dat Louys nader Banana quam / Hunder ende noch te Gesolmerg sonder water hy te doen soude / doen / Ende Eyss opten Cabo sabey dese Reconde / maer dese soude eyndelick plaetse vinden / Lupes Dauis aen Ende ang tot dat sy onder de Cap de Corrientes / doer vielen / alwaer dat Boat Water gehaelt ende / Eyss opten 1. Marty dat dese geschiedde / onsen coers stellende voorby de Banana doen sy te rauael quamen dat Basama Ende sijn opten 7en. April geseylt onder de — Eylandes dat Corno ende Flores / Ende also fortcamen doen Banana doende Wlaemsche Eylandt sadet Pas soude / ende op eenige reede dat Eylandt gesocht / so is hebben ick Eyss Volck niet doen Kunnen stellig doen de soldaten dat oft / mit Bellet sy voorts daer desen Eyss nader sijns Eyndes eenich vordelick Cauntuijr gemoet te — Hebben / t Bellet mij dat herts Lust is / Ende also mij by mijne Instructie bolast is by nader Lyenste aen Hoogh Staten Ende Gouu — Eyndt Edell. te schrijuen hebben mij opte dese Wedaruaey sal dessen so Lange ick Eyss Eylandt voor passe syn / na mijn doen exactste sendingt / maer Eyndes perijkel / ende beschouwt dat mede Eyss Lichte sal mogen so Lange Eyss gedoest te Eyss Eylandt niet verabeelt mijne Eyss te Hebben / Eyndes dat voor. mij Heere verse de schrijuen mijn by Hoge Mog. ende Eyne Edt. te Rustelen / Voorts doen Eyss Hoogh te Staten Lesse alsy doen de Lange duijnige voyage niet dat Eyn Cillen dat Hoorn gedoopt sijn / Ende Hande Victalie Eude dat de Heere die noch by de schepen Eyss — bouw Dut of de vijst Eyndt / de volle Hande schaffen / niet sij mogen / Eyndes Edt. Eyndes voor Edt. Eyndes Eyne te Eyndes dese tot verdere Eyss te stellig Eyndes order als Hare dese voorts Eyndt / Eyndes schrijuen mede

den 9 Mey 1605

mether Gaest desse hr ruboordigs alles met Capn Claes Willems Schipper Maet die Dey op s'middy in Enckh gekomen Hobbe ons opt Spoedigste aen ruboort Act. overgesonden te worden / Hopende dat hy selfs morgen in Texsel selfs soude wesen / Ende dan Spoedigh ruboort Act. Dy dese Heere ons Noordtquartier compste oft sendens Last / die ruboort Act way desen beleefde te dienen

Actum

dese 9en

Resolutie voorde Magt dese 9de Mey 1605

Op Declaratie voors Schrifft des voors Capn Claes Willems te stelen aenoont voortrocken / Is ende sijn Hoogh: dese niet voorder noch Mey in Texsel te Enckhuysen gebleven, dan voor des Gesondes Gaest dubbelt Pilote voors mit Juw hoogh: Schip des Dats Collegie der Admiraliteyt, der Edelmo: gestrenge Heer Admirael Capn Wolf als opgesien / Sulcx dat by Godt Loff de Schepen voorder bequamelyck tsamen Compen Hobbe in der Nedersaten Landen mede Oorloch Verlies Dats Volck, dese ons principalick te doen sijn dinck als dat Godt presenteert mede mildelyck toegesien Heeft, Doch te vreden mochten wesen met Gods Genade, mitsgaders de Heer Admirael Heer ende de gemeente vrede Gallary in Brabant Vereenichden Landen mogen sien Eere Gods, Oudts Godt Conyn Heere Behouden t'Lande Ende Juw goede Luyden te Water ende te Lande / Ende Juw goede Luyden Luyttende niet dese onse Dagelycxe memorie oft Journael Het Eenmerckelyck Voorgh: Volck ick Declare oprechtelyck Vaderlandt Godt wel bekent gestaedt te Hobbe / Is dese Godt almachtig te continueren Sijne Heylsame Segen over de Stadt desen Vaderlandt Nederlandt Ende de selve onder de Behoudelyck Dach Heere Regeringe so te bedienen

Dat geit uns mang Trachtig tot [illegible] triumpegiren
Victorie die uns Allig emals bringen zu dem
Himmelrich da Jungfrau Anna Lez eyn ewig ewig
Leuen das Jr Gnad.

Ludwig
Ley Cuy
Zwingen
1655

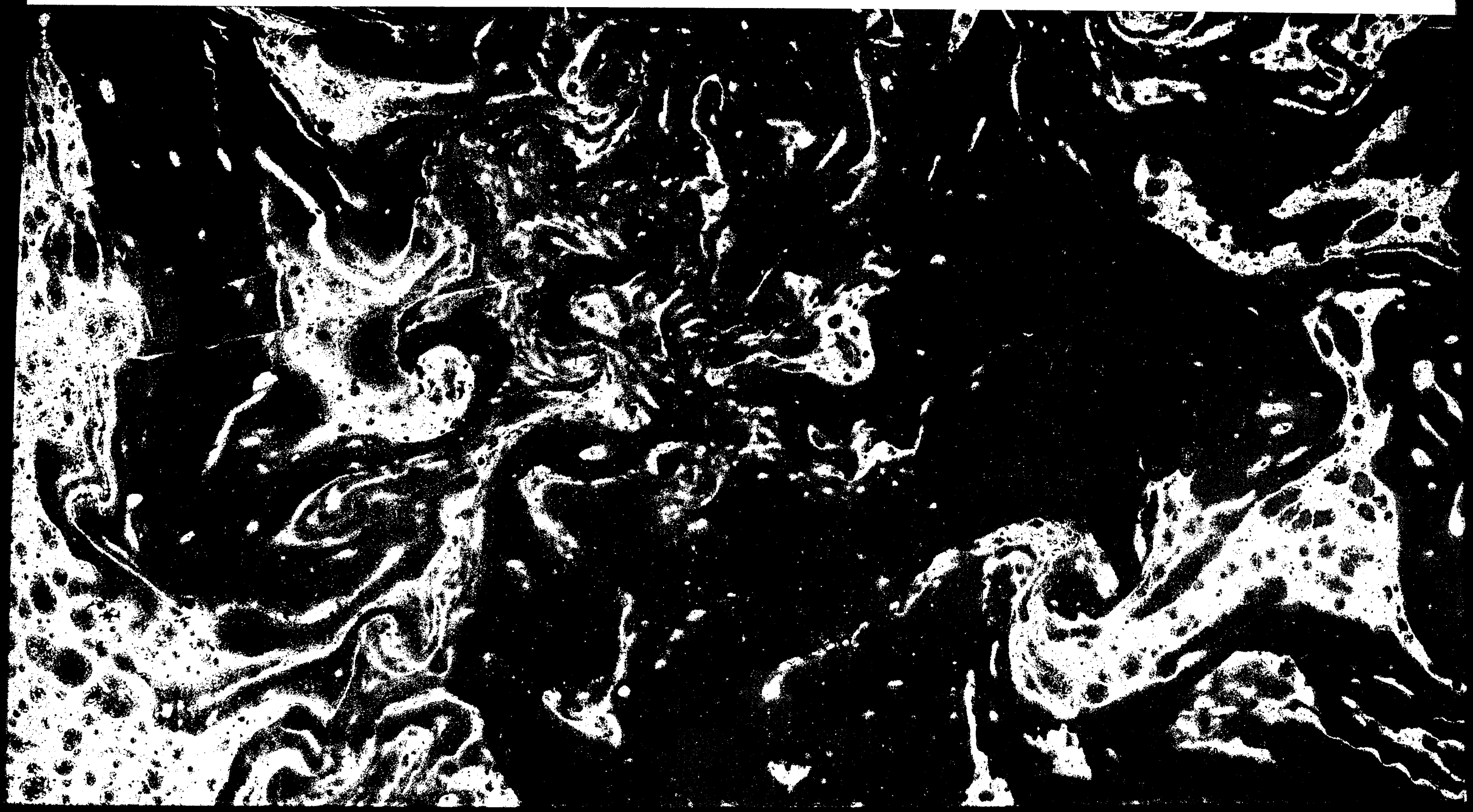

© SUB GÖTTINGEN / GDZ | 2011